

T. C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

İSTANBUL ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ KÜTÜPHANESİ'NDEKİ
ŞR_000074 NUMARALI ŞİİR MECMUASI (İNCELEME, METİN
VE MESTAP'A GÖRE TASNİFİ)

ŞULE ÖZBEKTAŞ

DANIŞMAN
PROF. DR. NECİP FAZIL DURU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORDU 2022

ETİK BEYANI

Enstitü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmada; bütün bilgi ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, bu çalışmanın herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir bilimsel çalışma olarak sunmadığımı beyan ederim.

Şule ÖZBEKTAŞ

ÖNSÖZ

Klasik Türk Edebiyatının önemli kaynaklarından biri olan mecmualar vasıtasıyla döneminde adı duyulmayan, hiç bir kaynakta hakkında bilgi bulunmayan pek çok şaire rastlamamız mümkündür. Bununla birlikte, divanlarına ulaştığımız birçok şairin divanlarında bulunmayan şiirleri de mecmualarda yer alabilmektedir. İçeriği şiirle yahut nesirle sınırlı olmayan mecmuaların ihtiva ettiği konular çok geniştir. Mecmualarda falcılık, halk hekimliği, doğum ya da ölüm gibi önemli günlerle ilgili tarihler, güfteler vb. konularda malzemelere ulaşmak mümkündür.

İncelediğimiz, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi Yazmalar Koleksiyonunda yer alan mecmuanın demirbaş numarası ŞR_000074'tür, fakat mecmuanın sırtında 73 rakamı yer almaktadır. Mecmuada farklı mahiyette bilgiler yer alsa da mecmua, ağırlıklı olarak bir şiir mecmuasıdır. Çalışmamız giriş kısmı hariç iki bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde mecmualar ve mecmuaların tasnifi hakkında genel bir bilgi verilmiştir. Birinci bölümde mecmuanın tavsifi yapılmış, tertip ve içerik hususiyetleri, imla özellikleri belirtilmiş; mecmuada yer alan şairler, mecmuada kullanılan nazım şekilleri, aruz kalıpları ve mecmuada yer alan Farsça şiirler incelenmiş ve tablo halinde gösterilmiştir. Bunların yanı sıra mecmuayı incelerken takip edilen yöntemlere de yer verilmiştir. İkinci bölümde nüshanın transkripsiyonlu metni ve mecmuanın MESTAP'a göre tasnifi yer almaktadır.

Bu araştırmanın konusu, deneysel çalışmaların yönlendirilmesi, sonuçların değerlendirilmesi ve yazımı aşamasında yapmış olduğu büyük katkılarından dolayı lisans eğitimimin başından bugüne kadar ilminden istifade ettiğim, şahsi kütüphanesini ve çalışma alanını ihtiyaç duyduğum her an kullanmama müsaade gösteren, daima iyi bir ilim insanı olmam için öncelikle ahlakımı korumam gerektiği bilincimi ayakta tutan kıymetli hocam Prof. Dr. Necip Fazıl DURU'ya; araştırma ve yazım süresince kapısını bana daima açık tutup yardımlarını esirgemeyen saygı değer hocam Prof. Dr. Abdullah EREN'e; her konuda öneri ve eleştirileriyle yardımlarını gördüğüm hocalarım Doç. Dr. Ömer ERTÜRK, Doç. Dr. Hüseyin YILDIZ, Arş. Gör. Dr. Hayriye DURKAYA, Arş. Gör. Dr. Mustafa DERE ve diğer bölüm hocalarıma ve de bu süreçte bana daima mental destek veren

arkadaşlarım, benden maddi ve manevi desteklerini asla esirgemeyen, güvenlerini bana her fırsatta hissettiren biricik aileme teşekkür ederim.

ŞULE ÖZBEKTAŞ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
KISALTMALAR	vii
TABLOLAR	x
GİRİŞ	1
I. BÖLÜM: İSTANBUL ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ KÜTÜPHANESİ ŞR_000074 NUMARALI MECMUANIN TANITILMASI.....	4
I.1. ŞR_000074 NUMARALI MECMUANIN TANITILMASI.....	5
I. 1. 1. Nüsha Tavsifi	5
I. 1. 2. Tertip ve İçerik Husussiyetleri	7
I. 1. 3 Mecmuanın İmla Özellikleri.....	9
I. 1. 4. Mecmuada Yer Alan Şairler	10
I. 1. 5. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri	31
I. 1. 6. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları.....	36
I. 1. 7. Mecmuada Yer Alan Farsça Şiirler	38
I. 1. 8. Mecmuada Yer Alan Güftelerin Tablosu	39
I. 2. METNİ KURARKEN İZLENEN YÖNTEM	40
SONUÇ	42
KAYNAKÇA	44
II. BÖLÜM: METİN	56
II. 1. İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi'ndeki ŞR_000074 Numaralı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni	57
II. 2. Mecmuanın MESTAP'a Göre Tasnifi.....	329
ÖZGEÇMİŞ	416

ÖZET

İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi'ndeki ŞR_000074 Numaralı Şiir Mecmuası (İnceleme, Metin ve MESTAP'A Göre Tasnifi)

Çalışmamızın konusunu İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi'ndeki ŞR_000074 numaralı şiir mecmuası ve zikredilen mecmuanın ihtiva ettiği metinler oluşturmaktadır. Derleyenin, belli bir tertibe riayet etmeden zevkine göre oluşturmuş olduğu mecmuada, mahlası belli olan 117 şairin şiirleriyle birlikte söyleyeni bilinmeyen 179 şiir, toplam 646 şiir yer almaktadır. 118 varaktan oluşan mecmua incelenirken şairi belli olan şiirler, varsa şairlerin divanlarıyla karşılaştırılmış, divanlarda mevcut olup mecmuada yer almayan yahut tam tersi olarak mecmuada mevcut olup divanda yer almayan farklı nazım şekillerindeki şiirler tespit edilmiştir. Tespit edilen bulgular kelime, beyit sayısı farklılıkları, eksiklikleri gibi hususiyetleri bakımından belirli bir sisteme göre sunulmuştur.

Mecmuada müellif ve telif tarihi açıkça belirtilmemişe de ipucu mahiyetindeki bilgilerden yola çıkarak mecmuanın derleyeni tespit edilmiş ve mecmuada farklı yüzyıllara ait pek çok şairin şiirleri bulunsa da 19. yüzyıla ait bir mecmua olduğunda karar kılınmıştır. Daha önce yapılmış çalışmaların devamı ve tamamlayıcısı niteliğinde hazırlanan bu çalışmada, mecmuanın muhtevası detaylıca incelenmiş ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) göre tasnifi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Edebiyatı, şiir, şiir mecmuası, 19. yüzyıl, MESTAP.

ABSTRACT

The Journal of Poetry Number SR_000074 in The Library of Istanbul Research Institute (Review-text and To MESTAP's Classification)

The subject of our study is the poetry magazine numbered ŞR_000074 in the Library of the Istanbul Research Institute and the texts contained in the mentioned magazine. There are 179 poems of unknown origin, 646 poems in total, together with the poems of 117 poets whose pseudonyms are known, in the magazine that the compiler has created according to his or her taste without any order. While examining the magazine consisting of 118 leaves, the poems whose poets are known are compared with the existing divans that we have reached, poems in different verse forms that are in the divan but not in the journal or, on the contrary, in the journal but not in the divan, have been identified. The findings were presented according to a certain system in terms of features such as word, couplet number differences and deficiencies.

Although the author and the copyright date are not clearly stated in the journal, the author of the journal has been determined based on the clues and it has been decided that it is a 19th century journal even though there are poems of many poets from different centuries in the journal. In this study, which was prepared as a continuation and complement of previous studies, the content of the journal was examined in detail and classified according to the Systematic Classification of Journals Project (MESTAP).

Key Words: Classical Turkish Literature, poem, poetry magazine, 19th century, MESTAP.

KISALTMALAR

age	Adı Geen Eser
agm	Adı Geen Makale
agt	Adı Geen Tez
B	Beyit
bk	Bakınız
C	Cilt
G	Gazel
K	Kaside
KTB	Kütüphane
M	Mısra
s	Sayfa Sayısı
S	Sayı
ty	Tarih Yok
Yp. Nu.	Yaprak Numarası
yy	Yer Yok

Divan ve Divanelerin Kısaltmaları

AD	Âhî Dîvânı
AHD	Azmizâde Hâletî Dîvânı
APD	Ahmed Paşa Dîvânı
BD	Bâkî Dîvânı
BRD	Bağdatlı Rûhî Dîvânı
BTD	Bursalı Tâlib Dîvânı
BYD	Beyânî Dîvânı

CD	Cem'î Dîvânı
DVD	Dimetokalı Vahdetî Dîvânı
EARD	Edirneli Ahmed Rüşdi Dîvânı
ED	Emrî Dîvânı
END	Edirneli Nazmî Dîvânı
ERD	Enverî Dîvânı
FD	Figânî ve Dîvânçesi
FKD	Feyzî-i Kefevî Dîvânı
FZD	Fuzûlî Dîvânı
GD	Gevherî Dîvânı
GMAD	Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı
HBD	Hayâlî Bey Dîvânı
HD	Hayretî Dîvânı
HKD	Hüdâyî-i Kadîm Dîvânı
HTYD	Hatâyî Dîvânı
HVYD	Hevâyî Dîvânı
İD	İsmetî Dîvânı
KFD	Kafzâde Fâ'izî Dîvânı
KMD	Kâmî Dîvânı
KPD	Kemal Paşazâde Dîvânı
LÇD	Lâmi'î Çelebi Dîvânı
MD	Muhibbî Dîvânı
MMD	Mahtûmî Dîvânı
MTD	Mantıkî Dîvânı
NABD	Nâbî Dîvânı
NAD	Nev'izâde Atâyî Dîvânı
NBD	Necâtî Bey Dîvânı

ND	Nahîfî Dîvânı
NHND	Nihânî Dîvânı
NKD	Nâ'îlî-i Kadîm Dîvânı
NVD	Nev'î Dîvânı
NYLD	Neylî Dîvânı
RBD	Ramazân Behîştî Dîvânı
RD	Revânî Dîvânı
RMD	Remzî Dîvânı
RŞD	Râşid Dîvânı
RZYD	Rızâyî Dîvânı
SBTD	Sâbit Dîvânı
SŞD	Sabrî-i Şâkir Dîvânı
ŞRD	Şehrî Dîvânı
ŞYD	Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı
UBD	Ubeydî Dîvânı
UD	Derzizâde Ulvî Dîvânı
USD	Usûlî Dîvânı
ÜD	Ümîdî Dîvânı
VD	Vusûlî Dîvânı
YBD	Yahyâ Bey Dîvânı
YND	Yahyâ Nazîm Dîvânı
ZD	Zâtî Dîvânı
ZTD	Zâtî Dîvânı, C. 2

TABLÖLAR

Tablo 1. Mecmuadaki Şairlerin Şiirlerinin Nazım Biçimleri ve Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar	28
Tablo 2. Mecmuada Yer Alan Nazım Biçimleri	35
Tablo 3. Mecmuada Mahlası Bulunmayan Şiirler	35
Tablo 4. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları	36
Tablo 5. Mecmuada Hece Ölçüsünün Kullanıldığı Şiirler	37
Tablo 6. Mecmuada Yer Alan Farsça Şiirler	38
Tablo 7. Mecmuada Yer Alan Güfteler	39
Tablo 8. İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi'ndeki ŞR_000074 Numaralı Şiir Mecmuasının MESTAP'a Göre Tasnifi	330

GİRİŞ

Mecmualar gerek derleyicisi gerekse derlenen şiirler ve şairleri, ayrıca dönem hususiyetleri hakkında bize bilgiler veren yazılı kaynaklardır. Toplanmış, birikmiş manalarına gelen mecmû' kelimesinin müennesi olan mecmua toplanılıp biriktirilmiş, tanzîm ve tertîb edilmiş şeyler manasına gelmektedir.¹ Bu doğrultuda bir mecmuada edebi metinler, güfteler, hatta halk hekimliği yahut falcılık gibi pek çok konuda malzemeye ulaşılabilir.

Divanı olan veya olmayan yahut divanına ulaşılmayan, tezkirelerde ismine rastlanılmayan şairlerin bilinmesini, unutulmamasını sağlamakla birlikte şairlerin divanlarında yer almayan şiirlerini içermesi bakımından da önemlidir.² Mecmualarda konu bütünlüğü zorunluluğu olmadığı gibi bir şiir mecmuasındaki şiirler yalnızca tek bir yüzyıla ait olmak zorunda değildir ve divanlardaki gibi belli bir tertip yoktur. Bununla birlikte tek bir dile ait metinleri barındırma zorunluluğu da yoktur. Türkçe, Arapça ve Farsça'nın birlikte kullanıldığı mecmua örneklerine rastlamamız mümkündür.

Mecmuaların tasnifi üzerine bir hayli çalışma yapılmıştır. “Bu tasnifleri ele almak, aralarındaki farkı görmek yanında mecmuaların ne kadar geniş ve zengin muhtevaya sahip olduğunu göstermek bakımından önemlidir. Bu konuda ilk tasnif çalışması Agâh Sırrı Levend'e aittir.”³ Levend, mecmua olarak kayıtlı bulunan yazmaları şu şekilde tasniflendirmiştir:

- a) Nazîreler mecmuaları,
- b) Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları,

---

¹ Ş[emseddin] Sami, *Kâmus-i Türki*, Sahafklar Kitap Sarayı, İstanbul, 2008, s. 1293.

² Beyhan Kesik, “Bazı Şiir Mecmualarından Hareketle Basılı Divanlarda Bulunmayan Bâkî Mahlaslı Şiirler”- II, *Turkish Studies*, S. 8/13, 2013, Ankara, s. 338.

³ Şaban Kırılı, *Milli Kütüphane 03 Gedik 18185 Numarada Kayıtlı Kâni'i Mecmuası'nın Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi'ne (Mestap) Göre Tasnifi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir, 2019, s. 14.

- c) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
- ç) Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
- d) Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar.⁴

Agah Sırrı Levend'den sonraki tasnif çalışması ise Günay Kut'a aittir. Kut, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi'nde yer alan "Mecmua" başlıklı yazısında mecmuaları şu şekilde tasniflemiştir:

- I. Nazîreler mecmuaları,
- II. Seçme şiir mecmuaları (mecmua-i eş'ar, mecmua-i devavin),
- III. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmualar (Mecmua-i edviye, mecmua-i ed'iyeye, mecmua-i tevârih, mecmua-i muammeyat, mecmua-i münşeât, mecmuatü'r-resâil gibi),
- IV. Karışık mecmualar. Bu tür mecmualar anzım nesir karışık olabileceği gibi Arapça, Türkçe ve Farsça gibi değişik dillerde de yazılmış olabilir.
- V. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmualar.⁵

Mecmua çalışmalarının artmasıyla tasnif konusunda bir boşluk ortaya çıkmıştır. Bu boşluğun doldurulması amacıyla son yıllarda tasnif çalışmaları da artmıştır. Atabey Kılıç'ın, *Mecmûa Tasnifine Dair* isimli çalışması yine zikredilmesi gereken bir çalışmadır.⁶

Bir başka tasnif de Mehmet Fatih Köksal'a aittir. Köksal, tasnifte şekil ve muhtevayı esas almıştır.⁷ Bu tasnif şimdilik yapılan son tasniftir.

---

⁴ Agah Sırrı Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi Giriş*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1998, s. 166-167.

⁵ Günay Kut, "Mecmua", Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, C. 6, Dergâh Yay. İstanbul, 1986, s. 170.

⁶ Atabey Kılıç, "Mecmua Tasnifine Dair", *Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı Hzl.: Hatice Aynur, Müjgan Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, A. Emre Özyıldırım, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s. 81-95.*

⁷ Erhan Gülmez, *Milli Kütüphane 06 Hk 1721 Numaralı Güfte Mecmuası [İnceleme-Metin-Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi]*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu, 2022, s. 12.

“(...) kütüphanelerimizdeki bütün şiir mecmuaları [aslında diğer bazı mecmualar da] muhtevalarıyla ortaya döküldüğünde biyografik ve bibliyografik bilgilerimiz farklılaşacak, zenginleşecek, karanlıkta kalmış birçok nokta aydınlanacaktır.”⁸ Bu bilinç doğrultusunda tezimizi daha önce yapılmış çalışmaların devamı ve tamamlayıcısı mahiyetinde hazırlamaya çalıştık.

---

⁸ M. Fatih Köksal, *Yâ Kebikeç*, Kesit Yayınları, İstanbul, 2016, s. 187.

**I. BÖLÜM: İSTANBUL ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ KÜTÜPHANESİ
ŞR_000074 NUMARALI MECMUANIN TANITILMASI**

I.1. ŞR_000074 NUMARALI MECMUANIN TANITILMASI

I. 1. 1. Nüsha Tavsifi

İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi Yazmalar Koleksiyonunda yer alan, demirbaş numarası ŞR_000074 olan şiir mecmuasının sırt numarası 73'tür. Mukavva üzerine yıpranmış kahverengi deri bir ciltten oluşan mecmuanın ölçüsü 195x127 mm'dir. 118 varaktan oluşan mecmuanın 105-118 arasında bulunan yaprakları kırmızı cetvellidir. Bazı yapraklarda başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Krem, orta kalın, aharlı, su yollu, filigranlı kağıt kullanılmıştır. Bazı yapraklar kendinden desenlidir ve yaprakların bazısında yanıklar ve su lekeleri vardır. Genellikle nesih- talik hat kullanılan mecmuanın 78b, 79a, 79b, 80a, 91b, 92a, 92b ve 93a numaralı sayfalarında divani yazısı mevcuttur. Mecmuada toplam 8 temellük mührü yer almaktadır

Mecmuaların müellifleri kendi kimliklerini genellikle açıkça belli etmezler, fakat mecmualarda bulunan *lî-kâtibihî*, *lî-kâtibihi'l-hakîr*, *lî-muharririhî*, *lî-muharririhî'l-fakîr* gibi ibarelerden hareketle mecmuayı derleyen tespit edilebilir.⁹ Bu bilgiler ışığında 75b ve 112b numaralı sayfalarda yer alan 3 şiirin başlığında bulunan *lî-muharririhî* ibaresinden yola çıkarak, mecmuanın derleyenin Râcî mahlaslı bir şair olduğu kanaatine vardık. Günümüze değin Râcî mahlasını kullanan tüm şairlere bakmadan önce, mecmuanın hangi yüzyıla aidiyetinin tespitiyle inceleyeceğimiz şairleri en aza indirdik.

68b numaralı sayfada bulunan “Târih-i Feshâne-i Âmire” başlıklı şiir, Sultan II. Mahmud emriyle inşa edilen Feshâne-i Âmire için kaleme alınmıştır. “Feshane, öncelikle 1835 yılında kurulup üretime geçen ve aradaki uzun zaman diliminde karşılaştığı birçok engeli aşıp 1986 yılına kadar gelmiş en eski Osmanlı fabrikalarından biridir.”¹⁰ Ayrıca sayfa sonunda şu ibareler yer almaktadır: “*Târîh-i ğurre, Zilkâde Sene 1252 (m. 1836), İnşâd-ı Feshâne, Sene 1251 (m. 1835)*”. Bu

---

⁹ İsa Akpınar, Önder Yaşar, “Ahdî-i Bağdâdî'nin Derlediği Şiir Mecmuası”, *Hikmet- Akademik Edebiyat Dergisi*. S. 14, s. 151.

¹⁰ Murat Çağlayan, “Osmanlıdan Günümüze Bir Endüstri Mirası: Feshane”, *Sosyal Bilimler Genç Akademisyenler Sempozyumu*, Kadim Akademi, Mardin, 2016, s. 63.

doğrultuda mecmuanın telif tarihinin 1836 yılından sonra olduğunu söylemek mümkündür. 1836 yıllarında yaşamış Râcî mahlaslı şairlerden biri, mecmuanın tertip edeni olabilir düşüncesiyle incelenmiştir. Feshâne-i Âmire'nin kuruluşundan sonra hayatta olduğu bilgisine ulaştığımız şairler şunlardır:

Salih Râcî Efendi (19. Yüzyıl)¹¹

Bafralı Osman Râcî Efendi (d. 1227/1812 - ö. 1266-77/1850-61)¹²

Râcî Türâbi Veliyyüddin Efenid (19. Yüzyıl)¹³

Kıbrıslı Mehmed Râcî Efendi (19. Yüzyıl)¹⁴

Karinâbâdlı Hüseyin Râcî Efendi (d. ? - ö. 1319/1901)¹⁵

Ebulhasan Râcî (d. ? - ö. 1293/1876)¹⁶

Mecmuanın başı (1a)

Bir gülün şevkine bülbül gibi nālân oldum

Âh idüp hasret ile çâk-ı girîbân oldum

Mecmuanın Sonu (115b)

Sağa benden tuhfe-i cânım selâm olsun

Çabül eyle yâdigârım iş tamâm olsun

Benüm senden murâdum budur ey âfet-i devrân

---

¹¹ İnehanzâde Mehmet Nâil, *Tuhfe-i Nâili*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı, KTB No: b.870, 1949, s. 303.

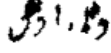
¹² İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 303.

¹³ Hakan Yekbaş, “Râcî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/raci-turabi-veliyuddin-turabi-veliyuddin>, (21.06.2020).

¹⁴ Gülden Sarı Kanlıay, “Râcî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/raci-mehmed-raci-efendi>, (21.06.2022).

¹⁵ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 303.

¹⁶ Azad Ağaoğlu, “Râcî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/raci-ebulhasan>, (21.06.2022).

...¹⁷ c'ālemdesin efendüm ...¹⁸

I. 1. 2. Tertip ve İçerik Husussiyetleri

Bazı yapraklarında Arap rakamlarıyla numaralanmış mecmuanın sayfalarına daha sonra kurşun kalemle yeniden numara verilmiştir. Kurşun kalemle numaralandırılmış 19a numaralı sayfanın üst sol kısmında 10 rakamı gözükmektedir. Sonraki sayfalar dikkatle incelendiğinde sayfadaki rakamlarla arasında uyumsuzluk bulunan pekçok numaralandırma mevcuttur. Mecmua, kurşun kalemle 25 numarası verilmiş olan sayfadan sonra orjinal numaralandırma ve güncel numaralandırma arasında birer rakam fark ederek ilerlemektedir. 40 rakamından sonra 45 ile devam ediyor olması, o aralıkta 5 varağın kopmuş olduğunu göstermektedir. Fakat güncel numaralandırmada bu fark belirtilmeden devam edilmiştir. En son karşılaştırma 104a numaralı sayfada yapılabilmektedir. Kurşun kalemle 104 yazan sayfanın üst sol köşesinde 147 rakamı görünmektedir. 147'den itibaren son varağa kadar saydığımızda mecmuanın aslında en az 161 varak olduğunu söyleyebiliriz. Bunlardan hareketle 43 varağın kaybolduğunu söylemek mümkündür.

101b, 102b, 104b, 106a, 107b, 108a, 109a, 109b, 110a, 110b, 111a, 115a, 116a, 116b, 117a, 117b numaralı sayfalarda tam olarak okunmayan karalama ibreler yer alır ve 118a numaralı sayfa tamamen boştur. 101b numaralı sayfadan sonra mecmuanın sayfa düzeni bozulmuştur. Karalama olarak kullanılan sayfalarda ebced harflerinin değerleri, doğum için atılmış tarihler okunamayan müfredler yer almaktadır.

Matbaanın icadından önceki dönemlerde kitaplar büyük emek ve masraflarla elde edildiğinden çok değerliydi ve bir kitaba sahip bulunmak bir imtiyaz sayılırdı. Bu sebeple kitapların başkasına intikal etmesini önlemek amacıyla bazı tedbirlere başvurulmuştur.¹⁹ Bu tedbirlerden biri de yazma veya basma eserlerin herhangi bir

---

¹⁷ Kelime silik olduğu için okunamamıştır.

¹⁸ Kelime silik olduğu için okunamamıştır.

¹⁹ Orhan Bilgin, "Temellük ve Tesâhüb Kaydı", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 40, 2011, s. 411.

yerinde eserin mülkiyetinin kime ait olduğunu belirten temellük kayıtlarıdır.²⁰ Mecmuada sırasıyla 7b numaralı sayfada 4, 62b sayfada 1, 86b numaralı sayfada 1, 87a numaralı sayfada 1 ve 112a numaralı sayfada 1 olmak üzere toplam 8 temellük mührü yer almaktadır. Bu da bizi mecmuanın 8 farklı şahıs arasında el değiştirmiş olabileceği kanısına vordırmaktadır. 7b numaralı sayfada yer alan bir temellük mührü İsmail isminde bir şahsa aittir ve mühürde 1168 (m.1754) tarihi yer almaktadır. Aynı sayfada yer alan bir diğer mühürse İbrahim Ali Hatîfi isimli bir şahsa aittir. 86b numaralı sayfada yer alan bir başka mühür Adil Şah isimli bir şahsa aittir ve mühürde 1168 (m.1754) tarihi yer almaktadır. 112a numaralı sayfada yer alan mühürde ise Ahmed ismi yer almaktadır. Diğer 4 mührün kime ait olduğu tespit edilememiştir.

“Yazmalarda sayfa sırasını belirtmek amacıyla, bir sonraki sayfanın ilk harf veya kelimesi, bir önceki sayfanın alt köşesine yazılmıştır. Bu ibareye ayak adı verilir. Çoban, murakıb, müş’ir, müşîr, müşîre veya pâyende de denilir.”²¹ Mecmuada sayfa takibi için bazı sayfalarda müş’ir kullanıldığı görülmektedir, fakat bunlar yok denecek kadar azdır. 10b, 11b, 19b, 20b, 21b, 23b, 25b, 26b, 31b, 37b, 39b, 40b, 42b, 63a, 71b. 42b ve 63a numaralı sayfalarda bulunan müş’irler tam olarak kaç sayfa olduğu bilinmese de, kendilerinden sonraki sayfaların kopmuş olduğunu göstermektedir. 42b numaralı sayfanın sonunda müş’ir olarak “selâm” kelimesi bulunmakta, fakat 43a numaralı sayfa “varsağı” başlığıyla başlamaktadır. 63a numaralı sayfa sonunda “cân” kelimesi müş’ir olarak verilmektedir, fakat sonraki sayfada bulunan şiir “düşdügümce” ile başlamaktadır. Bu doğrultuda belirttiğimiz bu yapraklardan sonra kopmuş varak ya da varaklar olduğunu söylemek mümkündür.

Aynı şaire ait başka bir şiir peş peşe verildiğinde bazı yapraklarda “velehû”, “lehû” yahut “ve” ibareleri başlık olarak kullanılmıştır. Mecmuada belli bir sayfa

---

²⁰ Murat Şimşek; Mahmut Samar, “Elyazması Eserlere Dibâce ve Tahkikte Süreli Yayıncılık: Mecellletü Ma’bedi’l-Mahtûtâti’l-Arabiyye”, *Tahkik İslami İlimler Araştırma ve Neşir Dergisi*, S. 2, 2018, s. 133.

²¹ Mine Esiner Özen, *Yazma Kitap Sanatları Sözlüğü*, İstanbul Üniversitesi, Fen Fakültesi, Döner Sermaye İşletmesi, Prof. Dr. Nazım Terzioğlu Basım Atölyesi, İstanbul, 1985, s. 5.

düzeni yoktur. Bir sayfada şiirler düz yazılırken başka bir sayfada yatay hatta ters yönden yazıldığını dahi görebiliriz.

Dil açısından incelendiğinde mecmuada yalnızca Türkçe şiirler yer almamaktadır. Farsça şiirlerin de mevcut olduğu mecmuada Arapça ibareler de mevcuttur. Bahsi geçen ibarelerin anlamları dipnotlarda verilmiştir. Bazı kelimeler vezin gereği yahut eksik olduğu tespitiyle tamir edilip köşeli parantez “[ ]” içinde gösterilmiştir. Mürekkep dağıldığı için ya da kelime silik olduğu için okunamayan kelimeler üç nokta “...” kullanılıp dipnotta belirtilmiştir.

“Ahmed Paşa’dan itibaren Osmanlı şairlerinin, doğu Türkçesi ile şiir yazan Çağatay şairlerini tanıdıklarını bilmekteyiz.”²² Ahmet Paşa ile birlikte şairlerin hünerlerini sergilemek ve Nevâyi’yi tanıdıklarını göstermek için Çağatayca şiir yazma geleneği başlattığı malumumuzdur. 98a numaralı sayfada yer alan Çağatayca şiir, mecmuanın derleyeninin bu gelenekten haberdar olduğunu göstermektedir.

I. 1. 3 Mecmuanın İmla Özellikleri

Mecmuanın telif tarihi 19. yüzyıl olmasına rağmen, şiirler ağırlıklı olarak 16. ve 17. yüzyıla aittir. Bununla birlikte az da olsa 13, 15 ve 18. yüzyıla ait şiirlerin varlığı da mecmuada belli bir döneme ait dil özelliklerini incelememize engel olmuştur. “13, 14 ve 15. yüzyıllarda kullanılan Eski Oğuz Türkçesi siyasi olarak Anadolu Selçuklularının son dönemini, beylikler devrini, Karakoyunlu ve Akkoyunlu devletlerini; Osmanlının ilk iki asrını içine almaktaydı. 16. yüzyılda Osmanlı Türkçesi denilen dönem başlar.”²³ Osmanlı döneminin dil özelliklerini en belirgin yansıtan kullanım ilgi hali ekinin kullanımındır.

İlgi hali eki ünsüz ile biten isimlerde -uŋ, -üŋ; ünlü ile bitenlerde -nuŋ, -nüŋ’dür. Eski Türçe devresinde ancak yuvarlak ünlü taşıyan bir köke geldiği zaman yuvarlak ünlü taşıyan ilgi hali eki, Eski Anadolu Türkçesi devresinde

---

²² Osman Fikri Sertkaya, “Osmanlı Şairlerinin Çağatayca Şiirleri”, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul, 1970, s. 3.

²³ Ahmet Bican Ercilasun, *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yayınları, 4. Baskı, Ankara, 2007, s. 457.

η etkisiyle daima yuvarlak ünlülü olmuştur. Osmanlıca içinde uzun süre bu yuvarlaklığın hüküm sürdüğü görülmektedir.²⁴

Mecmuanın genelinde imla hatası bulunurken bu kurala genellikle uyulmaktadır, fakat ك yerine ن harfinin kullanıldığı kelimeler de mevcuttur. Örneğin 100a numaralı sayfada yer alan ilk müfrette “delmedüj” değil de “delmedin” şeklinde kullanım görülmektedir. Yazma nüshalarda kelime ve eklerin yazımında yanlışlıklarla karşılaşılması mümkün bir durumdur. Bu yanlışlıklar tamlamalarda da karşımıza çıkar. 90b numaralı sayfa Gelibolulu Âlî’ye ait olan bir gazelin 4. beytinde “nahl-i kadd” tamlaması için orjinal metinde ع harfi kullanılmıştır. Ayrıca bahsedilen tamlamada da yukarıda belirttiğimiz ilgi halinin yanlış kullanımı göze çarpmaktadır.

Kelimelerin yanlış yazımından dolayı karşılaşılan başka bir sorun da vezin aksaklıklarıdır. 31a numaralı sayfada yer alan müseddesin tekrar eden 2, 3, 4 ve 5. beytinde 1. beyitte yer alan “işitdüm” kelimesi, “işitdümdüm” şeklinde geçmektedir. Bu da vezni kusurlu hale getirmektedir.

I. 1. 4. Mecmuada Yer Alan Şairler

117 farklı şairin şiirlerini ihtiva eden mecmuanın şair kadrosunun bir hayli geniş olduğunu söyleyebiliriz. Mecmuada, derleyene ait üç şiir bulunmaktadır:

Rubā‘ī Li-Muharririhī

Ey pādīşeh-i ğurfe-tırāz-ı levlāk

Zātuş sebab halk-i zemīn ü eflāk

Sensin o şeh-i her dü-serā kim bi’z-zāt

Mevlā didi vaşfiñda ve mā-erse’lnāk

(75b)

Der Na‘t-ı Li Muḥarririhī

Ferdāda ol tabīb-i şifāḥāne-i ezel

Vārid-resān-ı derd-i dil-i mücrimīn olur

(75b)

---

²⁴ Mustafa Özkan, *Türk Dilinin Gelişme Aşamaları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, 2. Baskı, İstanbul, 2000, s. 114.

Li Muharririhu'l-ḥaḳîr

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. *Dest-i sâḳîde ḳadeḥ tâze nihâl üstine gül*

'Aks-i ruḥsârı döker bâde-i âl üstine gül

(...)

5. *Dağlar yaḳdı ten-i lâğarına Râcî-i zâr*

Şanki resm eyledi fânūs-ı ḥayâl üstine gül

(112b)

Mecmua; 16, 17, 18 ve 19. yüzyıllarda yaşamış divan şairlerinin yanında 13, 15 ve 17. yüzyıl halk ve İran şairlerini de ihtiva etmektedir. Mecmuada; 13. yüzyılda yaşadığı bilinen Mevlânâ'ya ait 4 rubai, 15. yüzyıl şairlerinden Molla Cami'ye ait 2 kıt'a, 17. yüzyıl halk şairi Gevherî'ye ait 4 bentten oluşan 1 kıta ve aynı yüzyılda yaşamış Kul Nesîmî'ye ait 7 beyitten oluşan 1 gazel yer almaktadır.

Bunların dışında şiirlerde belirtilen bütün mahlaslar şairlerini tespit etmek adına sırayla incelenmiştir. İlk sayfadan itibaren tespit ettiğimiz bilgiler şu şekildedir:

Tuhfe-i Nâilî'de 5a numaralı sayfada yer alan şiirin atfedildiği Sipâhî mahlasını kullanan iki şair yer almaktadır. Biri Sipâhizâde Hüseyin Çelebi (d. ? - ö. 1014/1605), diğeri ise Mustafa Sipâhî (d. ? - ö. 1062/1651)'dir.²⁵ Mustafa Sipâhî'nin bir divan tertip ettiği bilinirken²⁶ Hüseyin Sipâhî'nin bir eseri olup olmadığı bilinmemektedir.

5b numaralı sayfada Muslihîn mahlaslı bir şahsa atfedilen şiir aslen Mahtûmî (d. ? - ö. 1145/1732-33)'ye aittir. Şiir Mahtûmî Divanı'nda yer almaktadır. Bu karışıklığa 3. bentte yer alan "Muslihîn" kelimesi sebep olmuş olabilir.

14a numaralı sayfada yer alan Fikrî mahlaslı şair ile ilgili olarak 19. yüzyıl şairlerinden Sandıklılı Fikrî'nin Divanı incelenmiş, fakat A. Ferit Taktak'ın "Sandıklılı Fikrî Hayatı ve Eserleri" başlıklı yüksek lisans çalışmasında bahsi geçen

---

²⁵ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 414-415.

²⁶ Pervin Çapan, Mustafa Safâyî Efendi Tezkire-i Safâyî (Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idi'l-Eş'âr) İnceleme- Metin- İndeks, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2005, s. 270.

şiiir yer almadığı görülmüştür.²⁷ Bunun dışında Fikrî mahlasını kullandığı bilinen diğer şairler şunlardır:

- 1- Mâşîzâde Dervîş Mehmed Fikrî Çelebi (d. ? - ö. 972/1574)
- 2- Bursalı Dervîş Fikrî (d. ? - ö. 992/1584)
- 3- Bülbülzâde İzzeddin Kâsım Efendi (d. ? - ö. 1030/1620)
- 4- Bülbülzâde Abdullah Efendi (d. ? - ö. 1053/1642)
- 5- Aksaraylı Ahmed Çelebi (d. ? - ö. 1063/1652)
- 6- Müderris Mehmed Fikrî Efendi (d. ? - ö. 1224/1809)²⁸

15a numaralı sayfada yer alan Ferâgî mahlasını kullanan 3 şair tespit edilmiştir. Bunlardan biri Edirneli Muhammed Çelebi (d.? - ö. 1014/1605), biri Abdülbâkî Beyzâde Koca Osman Paşa (d.? - ö. 1114/1605) diğeri de Ferâgî Çelebi'dir. Ferâgî Çelebi yalnızca Kafzâde Tezkiresi'nde yer almaktadır ve vefatı hakkında bir bilgi mevcut değildir.²⁹

18a, 18b numaraları sayfalarda Cihânî mahlaslı iki şiir yer almaktadır. Tezkirelerde bu mahlası kullanan iki şair bulunmaktadır. Bunlardan biri âşık, biri divan şairidir. Doğum ya da ölüm tarihi hakkında bilgi bulunmayan Cihânî, Cahânî mahlasıyla da anılan ve 19. yüzyılda yaşadığı düşünülen bir âşıktır.³⁰ Cihânî mahlasını kullanan diğeri şahıs ise Yavuz Sultan Selim döneminde yaşamış Anadolu bir şairdir.³¹

18a numaralı sayfada bulunan ve Dîvâne Mehmed Çelebi'ye ait olduğu tespit edilen beyit, Nev'î Divanı'nda da yer almaktadır.³² Divâne Mehmed Çelebi

---

²⁷ A. Ferit Taktak, *Sandıklılı Fikrî Hayatı ve Eserleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon, 1997.

²⁸ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 782- 784.

²⁹ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 759- 760.

³⁰ Hilal Erdoğan, "Cihânî", <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cihani-cahani> ,(26.05.2022).

³¹ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 170.

³² Mertol Tulum; M. Ali Tanyeri, *Nev'î Dîvânı*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1977, s. 305.

(d. 1448/ ö.1530)'nin Nev'î (d. 1533/ ö. 1599)'den önce yaşadığını göz önünde bulundurarak şiirin asıl sahibinin Dîvâne Mehmed Çelebi olduğunu söyleyebiliriz.

22b numaralı sayfada Bâkî'ye atfedilen kaside aslında Hayâlî Bey'e aittir.³³ 17. beyitte geçen “bâkî” kelimesinin bu karışıklığa sebep olduğu söylenilebilir. 34a numaralı sayfada bulunan ve Sâkî'ye ait olduğu bilinen şiiri Necâtî ve Kemal Paşazâde'ye isnat edenler bulunmaktadır.³⁴

25a numaralı sayfada bahsi geçen Tâbî mahlasını kullanan şahıslar şu şekildedir:

- 1- Hacı Mehmed Tâbî (d. ? - ö. 960/1552)
- 2- Derviş Tâbî Çelebi (d. ? - ö. 960/1552)
- 3- İstanbullu Kadı Tâbî (d. ? - ö. 955/1548 veya 970/1562)
- 4- Derviş Tâbî Ahmed Dede (d. ? – ö. 1100/1688)
- 5- Sûfizâde Kadı Tâbî (d. ? - ö. 955/1548 veya 970/1562)³⁵

28 b numaralı sayfada yer alan şiirin atfedildiği Sipâhî mahlasını kullanan iki şair tespit edildi. Bunlardan biri Hüseyin Çelebi (d. ? - ö. 1014/1605) diğeri ise Mustafa Sipâhî (d. ? - ö. 1062/1651)'dir ki bu şahıs “Siyâhî” mahlasıyla da anılır.³⁶ Mustafa Sipâhî'nin mürettep bir divanı olduğu belirtilmiştir.³⁷

34b numaralı sayfada yer alan gazelin atfedildiği Fevrî mahlasını kullanan iki şair tespit edilmiştir. Bunlardan biri çocuk yaştaiken Muhyiddin İbnü'l-Arâbî'yi rüyasında gördükten sonra Müslüman olan, Hristiyan bir aileye mensup Dıraçlı Ahmed Fevrî Efendi (d. ? - ö. 978/1570)'dir.³⁸ Diğeri ise Edirneli Mahmud Fevrî

---

³³ Ali Nihad Tarlan, *Hayâlî Bey Dîvânı*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1945, s. 55-56.

³⁴ Aşık Çelebi, *Meşâ'irü's- Şu'arâ*, Haz.: Filiz Kılıç, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 2010, s. 940.

³⁵ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 124- 125.

³⁶ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 414- 415.

³⁷ İsmail Hakkı Aksoyak, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sipahi-siyahi-mustafa>, (22.06.2022).

³⁸ Mehmet Kalpaklı, “Fevrî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fevri-ahmed>, (29.05.2022).

Efendi (d. ? - ö. 1084/1672)'dir.³⁹ Mahmud Fevrî Efendi'nin divanına ulaşamamıştır, fakat Ahmed Fevrî'nin tespit edilmiş divanı mevcuttur. Bununla birlikte bahsi geçen divanın ulaşabildiğimiz nüshaları incelenmiş ancak, mecmuada yer alan gazele divanlarda rastlanmamıştır.⁴⁰ Ali Nihad Tarlan'ın hazırlamış olduğu *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Divan Şiiri Rahmî ve Fevrî* adlı çalışmada da incelemiş olduğumuz mecmuada yer alan gazel mevcut değildir.⁴¹

35b ve 36a numaralı sayfalarda yer alan gazellerin makta beytinden yola çıkarak şairin Misâlî mahlaslı bir şair olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda mahlası Misâlî olan ve divanı tespit edilmiş bütün Misâlî'lerin divanları taranmış, fakat bahsi geçen gazele ulaşamamıştır.⁴² Bu divan sahiplerinin dışında Misâlî mahlasını kullanan şairler şunlardır:

1- Hasan Misâlî Çelebi (d. ? - ö. 1016/1607)⁴³

2- Ali Misâlî Efendi (d. ? - ö. 1189/1678)⁴⁴

3- Mevlevî İsmail Hakkı Dede (d. ? - ö. 1286/1869)⁴⁵

39b-40b numaralı sayfalar arasında yer alan tahmisin başlığında “Gazel-i Nihânî Tahmîs-i Tîgî” ibaresi yer almaktadır. Bu doğrultuda Nihânî ve Tîgî mahlasını kullanan şairler incelenmiştir. Nihânî mahlasını kullandığı bilinen şairler aşağıdaki gibidir:⁴⁶

1- Nacak Nihânî Çelebi (d. ? - ö. 920/1519)

---

³⁹ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 791.

⁴⁰ Fevrî, *Dîvân-ı Fevrî*, İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, KTB No: NEKTY02873; Fevrî Ahmed b. Abd-Allâh, *Dîvân*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, KTB No: 06 Mil Yz A 730.

⁴¹ Ali Nihad Tarlan, *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Divan Şiiri Rahmî ve Fevrî*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1948, s. 55- 110.

⁴² Deva Güneş, *Misâlî Dîvânı [İnceleme- Metin]*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 2011; Obam Cemal Bayar, *Misâlî-i Hurûfî Dîvânı [İnceleme- Metin]*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat, 2012.

⁴³ Kılıç, 2010, s. 781.

⁴⁴ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 905.

⁴⁵ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 905.

⁴⁶ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 1120- 1123.

- 2- Haydar Efendi bin Mahmud Efendi (d. ? - ö. 926/1520)
- 3- Turak Ali Çelebi (d. ? - ö. 970/1562)
- 4- İbrahim Çelebi (d. ? - ö. 1000/1591)
- 5- Seyyid Hasan Çelebi (d. ? - ö. 1116/1704)
- 6- İstanbullu Muhammed Nihânî Efendi (d. ? - ö. ?)
- 7- Anadolulu Nihânî Çelebi (d. ? - ö. ?)
- 8- Kastamonulu Nihânî Efendi (d. ? - ö. ?)
- 9- Nihânî Haydar Baba (d. ? - ö. ?)

Bu şairlerden Nacak Nihânî olarak bilinen şairin divanı Mesut Dursun tarafından yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.⁴⁷ Ayhan Yakşı da Kastamonulu Nihânî Efendi'nin divanını yüksek lisans tezi olarak hazırlamıştır.⁴⁸ İncelenen bu iki divanda da bahsi geçen gazel yer almamaktadır. Tîgî mahlasını kullanan toplam üç şair tespit ettik. Biri Edirneli Mehmet Bey (d. ? - ö.1027/1617)'dir. Kaynaklarda Mehmet Bey'in bir divanı olduğu belirtilmişse de divana henüz ulaşılammıştır.⁴⁹ Bir diğer Tîgî, Kara Murad Paşazâde Mehmet Tîgî Bey (d. ? - ö. ?)'dir.⁵⁰ Diğerisi ise Darphane Emînzâde Baş Yazıcısı Tîgî Bey (17. yüzyıl)'dir.⁵¹

40b ve 41b numaralı sayfalarda yer alan şiir Figânî Dîvânçesi'nde yer alan 10. gazele yapılmış bir tahmisdir. Tahmisin sahibi olduğu belirtilen Makâlî mahlasını kullanan iki şair tespit edilmiştir. Biri Hamamcızade Mehmed Makâlî Efendi (d.? - ö. 992/1584) diğeri de Mustafa Makâlî Bey (d.? - ö. 997/1588)'dir.⁵²

---

⁴⁷ Mesut Dursun, *Nihani Divanı [İnceleme Metin]*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1990.

⁴⁸ Ayhan Yakşı, *Nihani Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1993.

⁴⁹ Rıdvan Canım, *Edirne Şairleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1995, s. 252.

⁵⁰ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 134.

⁵¹ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 134.

⁵² İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 973.

43b numaralı sayfada yer alan gazellerin atfedildiği Süleymân mahlasını kullandığını tespit ettiğimiz şairler şunlardır:⁵³

- 1- Süleyman Çelebi (d. ? - ö. 825/1421)
- 2- Kadı Süleyman Efendi (d. ? - ö. 950/1543)
- 3- Şeyh Seyyid Süleyman Efendi (d. ? - ö. 1064/1653)
- 4- Süleymân (17. Yüzyıl)
- 5- Süleyman (d. ? - ö. 1099/1985)
- 6- Şeyh Süleyman Efendi (d. ? - ö. 1135/1722)
- 7- Süleyman (d. 1131/1718 - ö. 1202/1787)
- 8- Buharalı Şeyh Süleyman Efendi (d. ? - ö. 1308/1890)
- 9- Süleyman Celal Efendi (d. ? - ö. 1309/1891)
- 10- Enderunlu Haftânî Süleyman Efendi (17. Yüzyıl)
- 11- Fahrizâde Süleyman Bey (d. 1171/1757 - ö. 1233/1817)⁵⁴
- 12- Kahvecioğlu Süleyman (d. ? - ö. 1180/1766)⁵⁵. İncelenen maddede şahsın bir divanı olduğu belirtilmişse de divanına henüz ulaşılamamıştır.

46a numaralı sayfada bulunan şiirin atfedildiği Şevkî mahlasını kullandığı bilinen şairler şunlardır:⁵⁶

- 1- Çömezzâde Mehmed Şevkî Efendi (d. ? - ö. 1100/1688)
- 2- Sivrihisar Müftüsüzâde Seyyid Mehmed Şevkî Efendi (d. ? - ö. 1189/1775)
- 3- Aziz İmamzâde Osman Efendi (d. ? - ö. 1255/1839)

---

⁵³ İlk on şairin bilgileri İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 446- 448' den alınmıştır.

⁵⁴ İsmail Hakkı Aksoyak, “Fahri-zâde Süleyman Bey”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/suleyman-fahrizade-suleyman-bey>, (01.06.2022).

⁵⁵ Emine Çakır, “Süleyman”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/suleyman-kahvecioglu>, (01.06.2022).

⁵⁶ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 506- 509.

4- Ömer Şevkî Efendi (d. ? - ö. 1268/1851)

5- Hasan Şevkî Bey (d. 1248/1832 - ö. 1321/19031)

6- Yusuf Çelebi (15. Yüzyıl)

7- Mehmet Şevkî Çelebi (16. Yüzyıl)

8- Sâhibzâde Şevkî Çelebi (d. ? - ö. ?)

Yukarıda zikredilen isimlerden yalnızca Ömer Şevkî Efendi⁵⁷, nin ve Yusuf Çelebi⁵⁸, nin divanlarının olduğu bilinmektedir. Ulaşılan divanlarda mecmuada yer alan gazel mevcut değildir.

48a numaralı sayfada Nâdirî başlığı altında yer gazelin Nâdirî mahlasını kullanan iki farklı şaire ait olma ihtimali vardır. Bunlardan biri Abdülganizâde Mehmed Nâdirî Efendi (d. 948/1541 - ö. 1036/1626)'dir. Diğeri de Musul'da yetişen Bağdatlı Nâdirî (16. yüzyıl)'dir. ⁵⁹ Bu şairlerden yalnızca Abdülganî-zâde Mehmet Nâdir Efendi'nin divanına ulaşılabılmıştır. Ganî-zâde Nâdirî Dîvânı'nda⁶⁰ bu gazel mevcut değildir.

50b numaralı sayfada şiiri yer alan Siyâmî mahlasını kullanan yalnızca bir şair tespit edilebilmiştir. Bahsi geçen şair Ahdî'nin Gülşen-i Şu'arâ'sında yer alan, doğum ve ölüm tarihi hakkında bir bilgiye ulaşamadığımız Galatalı Siyâmî'dir.⁶¹

51a numaralı sayfada bulunan şiirin atfedildiği Bahâyî mahlasını kullandığı tespit edilen şairler şunlardır:⁶²

---

⁵⁷ Fatma Esra Kanmaz, *Ömer Şevkî Mardinî ve Divanı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010.

⁵⁸ Nebi Çelik, *Edirneli Şevkî Dîvânı, Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2016; Berna Giray, *Edirneli Şevkî Dîvânı'nda Sosyo-Kültürel ve Tarihsel Hayata Bir Bakış*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep, 2022; Halil İbrahim Yakar, *Edirneli Şevkî Dîvânı*, Palet Yayınları, Konya, 2010.

⁵⁹ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 1009- 1010.

⁶⁰ Numan Külekçi, *Ganî-zâde Nâdirî, Hayâtı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dîvânı ve Şeh-nâmesi'nin Tenkidli Metni*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Erzurum, 1985.

⁶¹ Süleyman Solmaz, *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı (İnceleme- Metin)*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2005, s. 396.

⁶² İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 105- 107.

- 1- Şeyh Bahaeddin Efendi (d. ? - ö. 996/1587)
- 2- Şeyhülislam Mehmed Bahâyî Efendi (d. 1010/1601 - ö. 1064/1653)
- 3- Müneccimbaşı Hasan Çelebi (d. ? - ö. 1071/1660) küfri bahayi
- 4- Ahmed Bahâyî Efendi (d. 1291/1874 - ö. 1344/1925)
- 5- Bahaeddin Ahmed Efendi (d. 1289/1872 - ö. 1342/1923)
- 6- Bağdatlı Bahâyî Efendi (d. ? - ö. ?)

Zikredilen isimlerden yalnızca Şeyhülislam Bahâyî'nin divanı mevcuttur.⁶³ Bununla birlikte Küfrî-i Bahâyî olarak da tanınan Hasan Çelebi'nin şiirlerinin toplandığı *Divân-ı Hezliyyât* adlı bir eserin de varlığından bahsetmek yerinde olacaktır.⁶⁴ Fakat ne Bahâyî Divanı'nda ne de Hicviye-i Bahâyî⁶⁵'de mecmuada mevcut olan gazel yer almamaktadır.

51a numaralı sayfada bulunan şiirin atfedildiği İyânî mahlasını kullandığı bilinen şairler şunlardır:⁶⁶

- 1- Cafer İyânî Efendi (d. ? - ö. 1020/1611)
- 2- Muzaffer İyânî Efendi (d. ? - ö. 1020/1611)
- 3- Konyalı İyânî (d. ? - ö. ?)
- 4- Molla Hasanzâde Mehmed İyânî (16. Yüzyıl)
- 5- Süleyman İyânî Efendi (? -?)
- 6- Bursalı İyânî Çelebi (17. Yüzyıl)

---

⁶³ Erdoğan Uludağ, Şeyhülislâm Bahâyî Dîvânı [İnceleme- Karşılaştırmalı Metin], (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 1992.

⁶⁴ Ramazan Ekinci, "Bahâyî", <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bahayi-kufri-hasan-celebi>, (03.06.2022).

⁶⁵ Bahai Keferi Hasan Çelebi, *Hicviye-i Bahai*, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, KTB No: NEKTY03005.

⁶⁶ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 714- 715.

Zikredilen isimlerden divanına ulaşabildiğimiz kimse yoktur. 54a numaralı sayfada yer alan şiirin atfedildiği Cevânî mahlasını kullandığı bilinen şairler şunlardır:⁶⁷

- 1- Cevânî Çelebi (d. ? - ö. 950/1543)
- 2- Kadızâde Cevânî (d. ? - ö. 950/1543)
- 3- Mustafa Cevânî Efendi (d. ? - ö. Şaban 1027/1617)
- 4- Manastırlı Cevânî Efendi (16. Yüzyıl)

54b numaralı sayfada Yahyâ başlığı altında yer alan gazel Şeyhülislam Yahya ve Taşlıcalı Yahya Bey divanlarında yer almamaktadır.⁶⁸ Bu durumda, gazelin divanda bulunmaması dışında, Yahyâ mahlasını kullanan başka bir şaire ait olabileceğini de düşünebiliriz.

55a numaralı sayfada yer alan gazelin atfedildiği Ferîdî mahlasını kullandığı bilinen 3 şair bulunmaktadır. Bunlardan biri Mehmed Veliyyüddin Efendi (d. ? - ö. 1082/1671)⁶⁹ dir ve divanı olup olmadığı hakkında herhangi bir bilgi mevcut değildir. Diğeri, Haraccı Hüsâm Ferîdî Efendi (d. ? - ö. 918-26 veya 940-42/1512-20 veya 1534-35)⁷⁰ dir. Bir diğeri ise Kehhalzâde Ferîdî Efendi (17. yüzyıl)⁷¹ dir.

55b numaralı sayfada yer alan gazelin atfedildiği Nizârî mahlasını kullandığı bilinen 2 şair bulunmaktadır. Bunlardan biri Abdurehim Nizârî (d.

---

⁶⁷ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 164.

⁶⁸ Mehmet Çavuşoğlu, *Yahyâ Bey Divânı*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1977; Hasan Kavruk, *Şeyhülislam Yahya Divanı*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınlar, Ankara, 2001.

⁶⁹ Mustafa Safâyî Efendi, *Tezkire-i Safâyî (Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idi'l-Eş'âr) İnceleme- Metin-İndeks*, Haz.: Pervin Çapan, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2005, s. 449-450.

⁷⁰ Mehmet Fatih Köksal, "Ferîdî", <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/feridi-haracci-husam>, (06.06.2022).

⁷¹ Yunus Kaplan, "Ferîdî", <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/feridi-kehhalzade-feridi-efendi>, (06.06.2022).

1183/1770 - ö. 1266/1850)⁷² diğeri Nizârî-i Adanavî (17. yüzyıl)⁷³ dir. Zikredilen bu iki ismin divanının olup olmadığı bilinmemektedir.

57b numaralı sayfada yer alan şiirin atfedildiği Halîlî mahlasını kullandığı bilinen şairler şunlardır:⁷⁴

- 1- Diyarbakırlı Şeyh Halîlî (d. 810?/1407? - ö. 890/1485)
- 2- Rumeli Kazaskeri Halil bin Mahmud Efendi (d. ? - ö. 918/1512)
- 3- İbrahim Halîlî Paşa (d. ? - ö. 1223/1808)
- 4- Horasanlı İbrahim Halil Bey (d. ? - ö. ?)
- 5- Halîlî-i Mar'aşî (d. ? - ö. 998/1589)⁷⁵

Yukarıda zikredilen isimlerden yalnızca Halîlî-i Mar'aşî'nin divançesine ulaşılabilmiştir, fakat mecmuada yer alan gazel divançede mevcut değildir. Diyarbakırlı Şeyh Halîlî'nin mürettep bir Dîvân'ının varlığından bahs edilmişse de Âşık Çelebi Tezkiresi'nde ismi anılmadan Fûrkat-nâme'nin halk ağzında Dîvân-ı Halîlî ismiyle bilindiği belirtilmiştir.⁷⁶

63a numaralı sayfada yer alan gazel için mecmuada herhangi bir bilgi mevcut değildir, fakat gazelin makta beytinden yola çıkarak şairin Hayâlî olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte Hayâlî Bey Divanı'nda bahsi geçen gazelin mevcut olmadığını da belirtmek gerekir. 64a numaralı sayfada yer alan şiirin de kime ait olduğu belirtilmemiştir, fakat şiirin makta beytine bakıldığında “Hâletî” ve “Hayâlî” mahlaslarını gördüğümüzden Hâletî'nin Hayâlî'nin bir gazeline tahmis yaptığını söyleyebiliriz, fakat Yunus Kaplan'ın incelemiş olduğu bir musammat mecmuasında Hâletî'nin, Cinânî'nin bir gazeline tahmis yaptığı tespiti mevcuttur.⁷⁷

---

⁷² Adem Öger, “Nizârî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nizari-abdurehim>, (06.06.2022).

⁷³ Zahide Efe, “Nizârî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nizari-adanavi>, (06.06.2022).

⁷⁴ İlk dört şairin bilgileri İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 257- 258'den alınmıştır.

⁷⁵ Lütfi Alıcı, “Halîlî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/halili-halili-marasi>, (06.06.0-2022).

⁷⁶ Gülçiçek Akçay, “Halîlî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/halili-halil-ibrahim>, (06.06.2022).

⁷⁷ Yunus Kaplan, “İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde Kayıtlı ‘T 5480’ Numaralı Musammat Mecmuası ve MESTAP'a Göre Tasnifi” *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 21, İstanbul, 2018, s.401-540.

Zemin şiirin Cinânî veya Hayâlî'ye ait olduğu iddiası mevcut olsa da şiir, Cinânî Dîvânî'nda⁷⁸ ve Hayâlî Bey Dîvânî'nda⁷⁹ mevcut değildir. Bahsi geçen şiir incelediğimiz mecmua dışında İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde yer alan bir mecmuada da yer almaktadır.⁸⁰

68a numaralı sayfada yer alan tahminin son bendinde Rahmî ve Sa'î mahlasları yer almaktadır. Son beyitte Sa'î mahlasının yer alması sebebiyle tahminin Rahmî'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Zemin şiire Şerîfî'nin de tahmisi bulunmaktadır, fakat zemin şiirin Sa'dî'ye ait olduğu iddiası da mevcuttur.⁸¹ İncelenen tezkirelerde Sa'î mahlaslı bir şaire ulaşamamış olduğumuzdan şiirin Sa'dî'ye ait olma olasılığının daha yüksek olduğu düşüncesindeyiz. Ancak Sema Uralçin'in Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlamış olduğu Sa'di Divanı'nda da zemin şiir yer almamaktadır.⁸²

74a numaralı sayfada yer alan gazelin başlığında “Gazi Giray Han” ibaresi yer almaktadır, fakat gazelde herhangi bir mahlas bulunmamaktadır. Gazi Giray Han ismiyle ilgili araştırmalarda iki şaire ulaşılmıştır. Bunlardan biri Ârifî'dir ki Ârifî'nin bir divanı olduğundan söz edilse de eser günümüze ulaşmamıştır. Diğer bir isim olan Bora Gazi Giray'ın divanında ise bu gazel yer almamaktadır. Bu doğrultuda gazeli “Ârifî” mahlasını kullanan Gazi Giray Han (d. ? - ö. 1045/1635-

---

⁷⁸ Cihan Okuyucu, *Cinânî: Hayatı, Eserleri, Dîvânî'nin Tenkidli Metni*, 'Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994.

⁷⁹ Hayâlî Bey Dîvânî, Haz. Ali Nihat Tarlan, İstanbul Üniversitesi Yayınlarından Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dalı, İstanbul, 1945.

⁸⁰ Mecmua, İstanbul Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, KTB no: NEKTY05480, varak: 89b- 90a [Erişim tarihi: 15.04.2022].

⁸¹ Songül Özel, *Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi Bölümü 3424 Numaradaki Mecmû'a-i Kasâ'id (261b- 299a Varakları Arası) İnceleme- Metin*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2016, s. 133- 134.

⁸² Sema Uralçin, “*Divan-ı Sa'dî*”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2009.

36)⁸³'a ya da Bora Gazi Giray Han (d. 1554 ? - ö. 1607 ?)⁸⁴'a yani iki isme de atfetmek mümkündür.

76a numaralı sayfada “Nedîm Çelebi” başlığı altında yer alan beytin kime ait olduğu hususunda yapılan araştırmada Nedîm mahlasını kullandığını tespit ettiğimiz şairler şunlardır:⁸⁵

1- Nedîm-i Kadîm (d. ? - ö. 1081/1670)

2- Ahmed Nedîm Efendi (d. ? - ö. 1143/1730)

3- Nedîm İbrahim Bey (d. ? - ö. 1190/1776)

4- Genç Halil Ağazade Enderunlu Muhammed Nedîm Bey (d. ? - ö. 1253/1837)

5- Erzurumlu Nedîm Efendi (19. Yüzyıl)

Zikredilen isimlerden Nedîm-i Kadîm Divanı'nda ve Ahmed Nedîm Divanı'nda bahsi geçen beyit yer almamaktadır. Diğer şairlerdense yalnızca Mahmud Nedîm Bey'in bir divançesi olduğu bilinmektedir, fakat bahsi geçen esere ulaşamamıştır.⁸⁶

77b numaralı sayfada Nâbî'ye ait bir müfretten sonra “Velehû” başlığı altında başka bir beyit verilmiştir. Başlıktan yola çıkarak beytin Nâbî'ye ait olduğunu söyleyebiliriz, fakat beyit Nâbî Divanı'nda yer almamaktadır.⁸⁷

87a numaralı sayfada “Gazâyî” başlığı altında yer alan gazelin kime ait olduğunu tespit etmek için yaptığımız araştırmada 3 farklı isme ulaştık. Bu isimlerden biri Bora Gazi Giray Han (d. 961/1554 - ö. 1015/1607)'dir.⁸⁸ Gazi

---

⁸³ İsmail Hakkı Aksoyak, “Ârifî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/arifi-saadet-giray-gazi-giray>, (12.06.2022)

⁸⁴ Fatih Bakırcı, “Bora Gazi Giray Han”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bora-gazi>, (12.06.2022).

⁸⁵ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 4257- 4261.

⁸⁶ Mehmet Arslan, “Nedîm”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nedim-eginlizade-mahmud-nedim-bey>, (12.06.2022).

⁸⁷ Ali Fuat Bilkan, *Nâbî Divanı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, C: 2, İstanbul, 1997.

⁸⁸ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 729.

Giray'ın şiirde Gazâyî ve Gâzî Han mahlaslarını kullandığı bilinmektedir. Hanlar içinde ismi dışında mahlas kullanan ilk şair han da odur.⁸⁹ Bir diğer isim Şehsüvar Beyzade Enderunlu Mehmed Gazâyî Paşa (d. ? - ö. 1071/1660-61)'dır.⁹⁰ Diğer isimse Gâzî Abdülkerim Efendi (d. ? - ö. 1076/1665-66)'dir.⁹¹ “(...) hayat hikâyelerindeki benzerlik ve ölüm tarihlerinin aynılığı, iki Gâzî'nin de aynı kişi olması ihtimalini düşündürmektedir.”⁹² Ulaşabildiğimiz Gazi Giray Divanı'nda bahsi geçen gazel yer almamaktadır.⁹³

87a numaralı sayfada yer alan ve başlık bulunmayan gazelin makta beytinden yola çıkarak gazelin Zihnî mahlasını kullanan biri olduğunu tespit ettik. Zihnî mahlaslı şairler şunlardır:⁹⁴

- 1- Mumcuzâde Kadı Bâlî Çelebi (d. ? - ö. 982/1574)
- 2- Erzurumlu Mehmed Zihni Efendi (d. ? - ö. 1021/1612)
- 3- Necefzâde Abdü'ddelil Zihnî Efendi (d. 958/1551/1552 - ö. 1023/1614/1615)
- 4- Galatalı Bâlî Çelebi (d. ? - ö. 1023/1614)
- 5- Şeyh Salih Zihnî Dede (d. ? - ö. 1073/1663)
- 6- Mehmed Zihnî Efendi (d. ? - ö. 1080/1699)
- 7- Salih Zihnî Efendi (d. ? - ö. 14 Recep 1092/30 Temmuz 1681)
- 8- Berberzâde Mehmed Zihnî Efendi (d. ? - ö. 1127/1715)
- 9- Mehmed Çelebi (d. ? - ö. 1126/1714)

---

⁸⁹ Mustafa İsen, “Gazâyî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gazayi>, (13.06.2022).

⁹⁰ İsmail Hakkı Aksoyak, “Gâzî / Gazâyî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gazi-gazayi-sehsuvar-beyzade-mehmed>, (13.06.2022).

⁹¹ İsmail Hakkı Aksoyak, “Gâzî / Gazâyî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gazi-gazayi-abdulkerim-gazi>, (13.06.2022).

⁹² İsmail Hakkı Aksoyak, “Gâzî / Gazâyî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gazi-gazayi-abdulkerim-gazi>, (13.06.2022).

⁹³ İsmail Hikmet Ertaylan, *Gâzi Geray Han Hayâtı ve Eserleri*, Ahmed Said Basımevi, İstanbul, 1958.

⁹⁴ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 288- 294.

- 10- Zihnî Mehmed Efendi (d. ? - ö. 1157/1744)
- 11- Bayburtlu Zihnî Efendi (d. 1212/1797 - ö. 1276/1859)
- 12- Çermikli Zihnî Efendi (d. ?? - ö. 1280/1863)
- 13- İsmail Zihnî Efendi (d. 1250/1834 - ö. 1304/1886-87)
- 14- Enderunlu Zihnî Bey (16. Yüzyıl)
- 15- Topçubaşızâde Enderunlu Zihnî Bey (16. Yüzyıl)
- 16- Baltacılar Kethüdası İsmail Ağazâde Zihnî Bey (18. Yüzyıl)
- 17- Sultan Bayezid-i Sani Defterdarı Zihnî Efendi (16. Yüzyıl)
- 18- Kitapçı Zihnî Efendi (18. Yüzyıl)
- 19- Yanyalı Hüdaverdi Zihnî Efendi (18. Yüzyıl)
- 20- Derviş Hasan Zihnî (d. ? - ö. 1128/1715)
- 21- Seyyid Mehmed Said Zihnî Efendi (d. ?/ - ö. 1202/1787)
- 22- Karahisarlı Ali Zihnî Efendi (19. Yüzyıl)

Zikredilen isimlerden Berberzade Mehmed Zihnî,⁹⁵ Bayburtlu Zihnî Efendi,⁹⁶ Çermikli Zihnî Efendi⁹⁷ ve Erzurumlu Zihnî'nin⁹⁸ divanlarında mecmuada yer alan gazel yer almamaktadır. Bunların dışında Seyyid Mehmed Efendi'nin kaynaklarda zikri geçen mürettep divanına⁹⁹ ulaşamadığımız için mecmuadaki gazelin varlığı hakkında bilgi edinemedik. Ayrıca İsmail Zihnî

---

⁹⁵ Leyla Alptekin, *Berberzâde Mehmed Zihnî Divânı'nın Bilimsel Yayını ile Eserin Şekil ve Muhteva Bakımından İncelenmesi*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007.

⁹⁶ Nazire Erbay, *Bayburtlu Zihnî Divânı [İnceleme- Metin]*, Bayburt Üniversitesi Yayınları, Erzurum, 2014.

⁹⁷ Nale Erdemir, *Divân-ı Zihni-i Çermiki (İnceleme-Metin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2005.

⁹⁸ Muhsin Macit, *Erzurumlu Zihnî Divanı*, T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001.

⁹⁹ Özge Öztekin, "Zihnî", <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zihni-seyyid-mehmed-said-zihni>, (14.06.2022).

Efendi'nin bir divanı bulunmasa da bir divan tertip edecek kadar şiir yazdığı bilinmektedir.¹⁰⁰

94a numaralı sayfada “Sûfî Tesbih” başlığı altında yer alan gazelin makta beytinden yola çıkarak şairin “Zînetî” mahlaslı bir şair olduğunu tespit ettik. Zînetî mahlasını kullanan iki şair vardır. Bunlardan biri Zînetî (d. ? - ö. 963/1556)¹⁰¹ diğeri ise Dânişmend Zînetî-i Sîrozî¹⁰² dir. Bu iki ismin bir divanı olup olmadığı henüz bilinmemektedir. 100b numaralı sayfada yer alan kıtanın ise atfedildiği Usrî mahlasını kullanan bir şaire ulaşamadık.

101a numaralı sayfada yer alan gazelin ait olabileceği Rahmî'ler şunlardır:

1- Mustafa Rahmî Efendi (d. ? - ö. 27 Ramazan 1165/8 Ağustos 1752)

2- Abdurrahîm Rahmî Efendi (d. ? - ö. 1187/1773)

3- Erzurumlu Abdurrahîm Rahmî Efendi (d. ? - ö. 1223/1808)

4- Harputlu Hoca Rahmî Efendi (d. 1217/1802 - ö. 1301/1884)

5- İbrahim Rahmî Efendi (d. 1255/1839 - ö. 1312/1894)

6- Sivaslı Rahmî Efendi (d. 1291/1874 - ö. 1326/1908)

Zikrettiğimiz isimlerden Erzurumlu Abdurrahîm Rahmî'nin üçü yurt dışında olmak üzere dört nüshası tespit edilmiş divanı mevcuttur.¹⁰³ Harputlu Hoca Rahmî Efendi'nin çalışılmış bir divanı mevcuttur.¹⁰⁴

---

¹⁰⁰ İsmail Hakkı Aksoyak, “Zihni”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zihni-ismail-zihni-efendi>, (14.06.2022).

¹⁰¹ Beyânî Mustafa Bin Carullah, Tezkiretü'ş-Şuarâ, Haz.: İbrahim Kutluk, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1997, s. 111.

¹⁰² Solmaz, 2005, s. 335.

¹⁰³ Abdulkadir Erkal, “Rahmî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahmi-abdurrahim-efendi>, (16.06.2022).

¹⁰⁴ Halil Erdoğan Cengiz; Gönül Hatay Eren, *Rahmî-i Harputî Divanı*, KB Yayınları, Ankara, 1996; İbrahim Kavaz; M. Naci Onur, *Harputlu Rahmi Divanı*, İzzetpaşa Vakfı Yayınları, Elazığ, 1996.

113b numaralı sayfada yer alan gazelin atfedildiği Tâlibî mahlasını kullandığını tespit ettiğimiz şairler şunlardır:¹⁰⁵

- 1- Mustafa Tâlibî Efendi (17. Yüzyıl)
- 2- Şeyh Hasan Tâlibî Dede (d. ? - ö. 1130/1717)
- 3- Kefeli Tâlibî Çelebi (15. Yüzyıl)

Zikrettiğimiz isimlerin divanlarının varlığı hakkında bir bilgi mevcut değildir. 114a numaralı sayfadaki şiirin atfedildiği “Monla Gencî” adında bir şaire ulaşamamıştır. Yine aynı sayfada yer alan şiirin atfedildiği Ni’metî mahlasını kullandığını tespit ettiğimiz şairler şunlardır:¹⁰⁶

- 1- Ni’metî Çelebi (d. ? - ö. 1012/1603)
- 2- Seyyid Ni’metî Çelebi (d. ? - ö. 1070/1659)
- 3- Ahmed Ni’metî Çelebi (d. ? - ö. 1121/1709)
- 4- Ni’metî Çelebi (d. ? - ö. 930/1523)

Zikredilen isimlerden yalnızca Seyyid Ni’metî’nin divanına ulaşabildik.¹⁰⁷ Fakat mecmuada yer alan gazel Ni’metî Divanı’nda mevcut değildir. 114b numaralı sayfada yer alan gazelin atfedildiği Gubârî mahlasını kullandığını tespit edebildiğimiz şairler şunlardır:

- 1- Kireççizâde Mahmud Çelebi (d. ? - ö. 964/1556)
- 2- Abdurrahman Efendi (d. ? - ö. 974/1566)
- 3- Seyyid Kasım Gubârî Efendi (d. ? - ö. Cemaziyelevvel 1034/Şubat-Mart 1625)
- 4- Horpeşteli Gubârî Efendi (16. Yüzyıl)

---

¹⁰⁵ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 579- 580.

¹⁰⁶ İnehanzâde Mehmet Nâil, 1949, s. 1081- 1083.

¹⁰⁷ Gülden Esra Ersöz, *Ni’metî Divânı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 2007.

Kaf-zâde Fâ'izî, Gubari mahlasını kullanan Abdurrahman Efendi'nin mükemmel divanını gördüğünü söyleyerek, şairin şiirlerinden örnekler vermiştir. Ancak hem Latîfî hem de Kaf-zâde Fâ'izî'nin bahsettiği bu divanlar, şimdilik elde değildir.”¹⁰⁸ Zikredilen diğer isimlerden divanları hakkında bilginiz yoktur.

Mecmuada yer alan şairler, şiir sayıları ve yaşadıkları yüzyıllarla birlikte tablo 1'de gösterilmiştir. Aynı yüzyılda yaşamış, mahlası aynı olan şahısların yaşadıkları yüzyıllar kesin bir bilgi olmadığı için soru işareti “?” ile gösterilmiştir.

---

¹⁰⁸ Yunus Kaplan, “Gubârî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gubari-abdurrahman-efendi>, (17.06.2022).

Tablo 1. Mecmuadaki Şairlerin Şiirlerinin Nazım Biçimleri ve Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar

Sıra No	Mahlas	Nazım Şekli / Birimi	Yaşadığı Yüzyıl
1.	Âhî	3 Gazel	15. yy.
2.	Ahmed Paşa	1 Gazel	15. yy.
3.	Alî	1 Mektup	(ö. 661)
4.	Âlî	2 Gazel	16. yy.
5.	Arzî	1 Müfred	?
6.	Atâyî	1 Rubâî, 1 Matla	17. yy.
7.	Bahâyî	1 Gazel	?
8.	Bâkî	22 Gazel, 1 Kasîde, 1 Müfred, 1 Matla	16. yy.
9.	Behîstî	2 Gazel	16. yy.
10.	Beyânî	1 Bahr-ı Tavîl, 1 Gazel	16. yy.
11.	Celâl	1 Matla	?
12.	Cem'î	2 Müfred, 3 Matla	17. yy.
13.	Cevânî	1 Gazel	?
14.	Cihânî	2 Gazel	15. yy.
15.	Emrî	2 Gazel, 1 Müfred	16. yy.
16.	Enverî	1 Müfred	17. yy.
17.	Fâ'izî	1 Matla	17. yy.
18.	Ferâgî	1 Gazel	?
19.	Ferîdî	1 Gazel	?
20.	Fevrî	1 Gazel	?
21.	Feyzî	11 Gazel	16. yy.
22.	Fikrî	1 Gazel	?
23.	Firâkî	1 Müsemmen, 1 Gazel	16. yy.
24.	Firdevsî	1 Kahramannâme	15. yy.
25.	Gazâyî	1 Gazel	17. yy.
26.	Gazi Giray	1 Gazel	17. yy.
27.	Gevherî	1 Kıta	17. yy.
28.	Gubârî	1 Gazel	?
29.	Hâletî	4 Müfred, 3 Gazel, 2 Kıta, 1 Tahmis, 1 Rubâî, 1 Müsebba	17. yy.
30.	Halîlî	2 Gazel	?
31.	Hâmî	1 Rubâî	?
32.	Hatâyî	1 Mesnevî, 1 Kıta	16. yy.
33.	Hayâlî	1 Kasîde, 1 Tahmis, 1 Gazel	16. yy.
34.	Hayretî	1 Kasîde, 6 Gazel	16. yy.
35.	Hevâyî	20 Gazel	18. yy.
36.	Hıtâmî	1 Gazel	17. yy.

37.	Hicrî	1 Gazel	16. yy.
38.	Hüdâyî	1 Müfred	16. yy.
39.	‘Iyânî	2 Gazel	?
40.	Kadrî	1 Gazel	?
41.	Kâmî	7 Matla, 1 Rubâî, 5 Müfred	16. yy.
42.	Kemâl	2 Gazel, 3 Kıta	16. yy.
43.	Lâmî’î	1 Gazel, 85 Müfred	16. yy.
44.	Mahtûmî	1 Şarkı	18. yy.
45.	Makâlî	1 Tahmis	16. yy.
46.	Mantkî	1 Müfred	17. yy.
47.	Melîhî	1 Gazel	15. yy.
48.	Mevlânâ	4 Rubâî,	13. yy.
49.	Meylî	1 Gazel	?
50.	Misâlî	3 Gazel	16. yy.
51.	Molla Câmî	2 Kıta	15. yy.
52.	Monla Hünkâr	2 Müfred	?
53.	Monla Gencî	1 Kıta	?
54.	Muhıbbî	2 Gazel	16. yy.
55.	Muhyî	1 Müseddes, 5 Gazel,	16. yy.
56.	Nâbî	2 Gazel, 1 Kıta, 3 Matla, 16 Müfred	17. yy.
57.	Nâdirî	2 Gazel	?
58.	Nahîfî	1 Gazel	18. yy.
59.	Nâ’ilî	4 Müfred, 1 Matla, 1 Gazel	17. yy.
60.	Nazîm	2 Gazel	18. yy.
61.	Nazmî	1 Gazel	16. yy.
62.	Necâtî	3 Gazel, 3 Matla, 4 Müfred	15. yy.
63.	Nedîm	1 Müfred	?
64.	Nesîmî	1 Gazel	17. yy.
65.	Nev’î	2 Gazel, 1 Müfred	16. yy.
66.	Neylî	1 Müfred, 1 Matla	18. yy.
67.	Ni’metî	1 Gazel	
68.	Nizârî	1 Gazel	?
69.	İsmetî	2 Matla	17. yy.
70.	Okçızâde	1 Müfred	?
71.	Semâî	1 Matla	16. yy.
72.	Ubeydî	1 Gazel	16. yy.
73.	Ulvî	4 Gazel	16. yy.
74.	Usrî	1 Kıta	?

75.	Râcî	1 Rubâî, 1 Müfred, 1 Gazel	
76.	Rahmî	1 Tahmis, 1 Gazel	?
77.	Râmî	1 Müfred	?
78.	Râşid	1 Matla	18. yy.
79.	Remzî	1 Gazel	16. yy.
80.	Revânî	2 Gazel, 2 Müfred	16. yy.
81.	Rezmî	1 Gazel	17. yy.
82.	Riyâzî	1 Müfred	?
83.	Rızâyî	3 Gazel	17. yy.
84.	Rûhî	1 Terkib-Bend, 1 Kıta, 4 Gazel	17. yy.
85.	Rüşdi	1 Müfred	17. yy.
86.	Sâbit	9 Müfred, 1 Matla	17. yy.
87.	Sabrî	3 Müfred, 1 Matla	17. yy.
88.	Semâî	1 Matla	16. yy.
89.	Sâib	3 Müfred	17. yy.
90.	Sâkî	1 Gazel	15. yy.
91.	Şehrî	1 Rubâî	17. yy.
92.	Selîm	1 Gazel	?
93.	Şah Abbas	1 Şarkı	17. yy.
94.	Şevket	1 Müfred	?
95.	Şevkî	1 Gazel	?
96.	Şeyhülislâm Yahyâ	6 Gazel	17. yy.
97.	Sîne Çâk	1 Gazel	16. yy.
98.	Sipâhî	1 Kıta, 1 Gazel	?
99.	Sırrî	1 Müfred, 1 Gazel	?
100.	Siyâmî	1 Gazel	16. yy.
101.	Süleymân	2 Gazel	?
102.	Tâbî	1 Gazel	?
103.	Tâhirî	1 Kıta	?
104.	Tâlib	2 Müfred, 1 Gazel	18. yy.
105.	Tâlibî	1 Gazel	?
106.	Taşlıcalı Yahyâ	1 Terîb-Bend, 1 Kasîde, 1 Matla, 3 Gazel	16. yy.
107.	Tîgî	1 Tahmis	?
108.	Ümidî	2 Gazel	16. yy.
109.	Usûlî	1 Gazel	16. yy.
110.	Vahdetî	1 Gazel	17. yy.
111.	Visâlî	1 Murabba	?
112.	Vusûlî	10 Gazel	16. yy.

113.	Za'fî	1 Gazel	16. yy.
114.	Zâtî	1 Gazel	16. yy.
115.	Zekî	1 Müfred	?
116.	Zihnî	1 Tahmis, 1 Gazel	?
117.	Zînetî	1 Gazel	?

I. 1. 5. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri

Mecmuada 18 farklı nazım şekli kullanılmıştır. 345 adetle müfred en çok kullanılan nazım şeklidir bunu sırasıyla gazel, kıta, matla, rubai, mesnevi, tahmis, murabba, kaside, müseddes, terci-bend, terki-bend, bahr-ı tavil, muhammes, müsebba ve müsemmen takip eder. 20b ile 22b numaralı sayfalar arasında yer alan bahr-ı tavil nazım şekli, Türk edebiyatında çok kullanılmayan bir türdür. Bahr-ı tavil için yapılan tanımlardan birisi şudur:

Ölçülü ve uzun nesir cümleleri niteliğinde uyaklı dizelerden meydana gelen bir biçimdir. Dizelerin ölçüsü, herhangi bir kalıbın ana parçalarından yani, “fe’îlâtün”, “fâ’îlâtün”, “mefâ’îlün”, “müstef’îlün” gibi parçalarından birinin arka arkaya yinelenmesiyle yazılır. Dizelerde seciler de yapılır.¹⁰⁹

İsmail Hakkı Aksoyak, Beyânî'nin Bahr-ı Tavil'i için şunları söylemektedir:

Beyânî'nin bahr-ı tavilî edebiyatımızdaki diğer bahr-ı tavillerden konu bakımından ayrılarak dini mevzulara eğilen ve ayet ve hadislerle süslü bir eserdir. (...) 6 beyitlik yani 24 dizelik eserinin ilk 4 dizesi Allah'ın varlığı ve birliği üzerine kurar. Beyânî 5. dizeden itibaren sevgilisinin kendisini Mecnun'a döndürdüğünü ve hayatını çöllerde hayvanlarla birlikte geçirdiğini anlatır. Sonunda sevgilisi Beyânî'nin yanına gelerek köleliğine son verir. Bir gece düşünceye dalmışken gizliden bir ses duyar. Sevgilisi yanına gelerek kolunu boynuna dolar. Birlikte gül bahçesini gezmeyi önerir. Âşık da beklenmedik biçimde kendisinin sevgilisine köle olduğunu ve dünya bahçesinin, gül ve bülbülün önemi olmadığını söyler. Şair sevgilisi ile samimiyetini anlatacakken eserinin kurgusal yönünü bitirir. Son dizeyi ise Hz. Muhammet'in övgüsüne ayırır.¹¹⁰

29a numaralı sayfada Firâkî'ye ait bir şiir muaşşer başlığı altında verilmiştir. “Muaşşer, Arapça onlu, onluk anlamındadır. Bir nazım şekli olarak kısaca onar

¹⁰⁹ Cem Dilçin, 1992, s. 277.

¹¹⁰ İsmail Hakkı Aksoyak, Beyânî'nin Bahr-ı Tavil'i, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, C. 2, S. 3, 2018, s. 232-233.

mısralık bentlerden oluşan nazımdır diye tanımlanır.”¹¹¹ Şiirin 8 mısralık bentlerden oluşmuş olması göz önüne alındığında nazım şekli muaşşer değil müsemmen olmalıdır. “Müsemmen, aynı vezinde sekiz mısralık bentlerden oluşan nazım şeklidir. Öteki musammatlar gibi kafiyelenişi müzdevic ve mütekerrir şeklinde olabilir.”¹¹² Bu doğrultuda şiirde tekrar eden beytin var olması nazım şekline mütekerrir müsemmen dememizi mümkün kılmaktadır.

35a numaralı sayfada bulunan ve Yâhyâ Bey’e ait olan şiir, müfred başlığıyla verilmişse de Yahyâ Bey Divanı’nda yer alan bir gazelin ilk beyti olması sebebiyle matla nazım şekli altında ele alınması daha isabetli olacaktır. Yine aynı sayfada yer alan başka bir beyit kafiyesi aynı olmasına rağmen matla değil de müfred başlığı altında verilmiştir.

42b numaralı sayfada “Nâme” başlığı altında yer alan şiir incelendiğinde nazım şeklinin mesnevî, nazım türünün de manzum mektup olduğu tespit edilmiştir. 56a numaralı sayfada bulunan şiir incelendiğinde nazım şeklinin müseddes olduğu tespit edilmiştir. “Müseddes bir nazım şekli olarak genellikle şöyle tanımlanır: İlk bendi kendi arasında, diğer bentlerin son bir veya iki mısrası ilk bent ile kafiyeli olan aynı vezindeki altışar mısralık manzumelerdir.”¹¹³ Ancak şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

59b numaralı sayfada yer alan ve Yahya Bey’e ait olan şiirin nazım biçimi başlıkta tahmis olarak belirtilmiştir, fakat şiir Yahya Bey Divanı’nda muhammes bölümünde yer almaktadır. “Beşleme anlamında olan tahmîs aslında bir muhammestir. Bir gazelin ya da bir kasidenin her beytinin önüne aynı vezin ve kafiyede üç mısra’ eklenerek muhammes haline getirmeğe tahmîs etme ve ortaya çıkan muhammese de tahmîs denir.”¹¹⁴ Tahmis ile muhammes arasındaki en büyük fark tahmislerin makta beytinde iki mahlas yer almaktadır. Bahsi geçen şiir incelendiğinde yalnızca “Yahyâ” mahlasını görebiliriz. Bu doğrultuda derleyenin

---

¹¹¹ Cemal Kurnaz; Halil Çeltik, *Divan Şiiri Şekil Bilgisi*, H Yayınları, Ankara, 2010, s. 252.

¹¹² Haluk İpekten, *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, Dergah Yayınları, 4. Baskı, İstanbul, 2001, s. 109.

¹¹³ Cemal Kurnaz; Halil Çeltik, 2010, s.212.

¹¹⁴ Haluk İpekten, 2001, s. 100.

bu farka dikkat etmeden yalnızca mısra sayılarından yola çıkarak şiire tahmis başlığı vermiş olabileceğini düşünmekteyiz.

60b- 61b numaralı sayfalar arasında yer alan terci- bendin kafiye şemasından yola çıkarak ve 6. bendin mısra sayısına bakılarak, 6. bendin 3. mısraıdan sonra bir mısraın eksik olduğu tespit edilmiştir. Aynı eksiklik 7. bendin 9. beytinden sonra da görünmektedir.

67a numaralı sayfada yer alan matlalar kıta başlığı altında verilmiştir. Yine aynı sayfada kıt'a nazım biçimiyle yazılmış bir şiire önce müfred sonra kıta başlığı atılmış. Biz, nazım şekli itibarıyla kıta başlığını esas aldık. 67b numaralı sayfada yer alan bir beyit de kıta başlığı altında verilmiştir. Bu karışıklığa mecmuanın son sayfalarında kısmen rastlanmaktadır. 76a numaralı sayfada, Nâbî Dîvânı'nda yer alan bir gazelin beyitleri müfred olarak farklı başlıklar altında verilmiştir.

76b numaralı sayfada "Lâ Edrî" başlığı altında yer alan beytin "Gören cemâlünü müştâk görmeyen müştâk" mısraının, bir sonraki beyitte "Tazmîn-i Azmizâde" başlığı altında yer alan beytin içinde olması göz önünde bulundurulduğunda, nazım türünün tazmin olduğunu söylememiz uygundur. Tazmin, "bir dize ya da beytin, başka bir şairce herhangi bir nazım biçimine tamamlanmasına ve böylece yazılan şiire denir."¹¹⁵ Aynı mısraı, 113a numaralı sayfada ferd başlığı altında yer alan bir beytin içinde de mevcuttur.

80a ve 81b numaralı sayfalarda "Beyit" başlığı altında yer alan şiirlerin nazım şekli kıt'adır. Bu durumun tam tersi 81a numaralı sayfada başka bir beyitte karşımıza çıkmaktadır. Beyit başlığı altında verilen şiir, aslında 2 beyitten oluşmuş bir kıt'adır.

98b ve 100b numaralı yapraklar arasında *Vâmık u Azrâ* mesnevisinde yer alan müfredler bulunmaktadır. 98b numaralı sayfanın başında yer alan "*Vâmık [u] 'Azrâ nâmında iki 'âşık mâşûk birbirine arz-ı hülûş it[dik]de münâşebet ile baz'ı müfredleri müellif-i kitâb Lâmi'î'nün anlaruñ vaşiflarında söylediği müfredlerdir.*"

---

¹¹⁵ Cem Dilçin, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 1992, s. 276.

ibaresi bizi aydınlatan cümleleri ihtiva etmektedir.

Vâmık u Azrâ hikayesi, çift kahramanlı bir aşk hikayesidir. (...) Vâmık ve Azrâ adları bütün bir hikaye haline getirilmeden önce, çeşitli eserlerde birçok şair tarafından anılmış, Leylâ ile Mecnûn, Cemşid ve Hurşid, Hüsrev ve Şîrîn, Yûsuf ve Züleyhâ gibi birer âşık ve mâşuk simgesi olarak kullanılmıştır.¹¹⁶

103b numaralı sayfada yer alan “*Nâbî Efendi Lî- Muhammes-i Nahîfî*” başlıklı şiirin nazım biçimi yanlış verilmiştir, nazım biçimine tahmis dememiz doğru olacaktır. Muhammes, “bir edebiyat terimi olarak beş mısralı bendlerden oluşan nazım biçiminin adıdır.”¹¹⁷ Tahmis de muhammes gibi beş mısralı bendlerden oluşmaktadır, fakat “önceden beyitlerle yazılmış bir manzumenin her beytinin önüne aynı vezin ve kafiye de üçer mısra eklenerek oluşturulan muhammesse tahmis (...) adı verilir.”¹¹⁸ Mecmuada bahsi geçen şiirin beşer mısralık bendlerden oluşmuş olması bu karışıklığa sebep olabilir. Fakat tahmislerde makta beytinde iki mahlas bulunurken muhammes tek bir şaire aittir. Bu bilgi doğrultusunda bu karışıklığa engel olunabilir. İncelediğimiz şiirin makta beytinde hem “Nâbî” hem de “Nahîfî” mahlaslarını görmekteyiz. Bununla birlikte şiir, Nahîfî Divanı’nda da tahmis bölümünde yer almaktadır.¹¹⁹ Ayrıca mecmuada ilk üç bendin son mısraları aynı sayfada farklı bir bend olarak verilmiştir. Bahsi geçen mısralar Nahîfî Divanı’ndan faydalanılarak köşeli parantezlerle metinde gösterilmiştir.

106b ve 107a numaralı sayfalardaki beyitler muhtemelen bir şehrengizden alınmıştır. “Şehrengiz, şehrin güzelliklerini, kadın veya erkek güzellerini tasvir eden eserler olarak tanımlanabilir.”¹²⁰ Mecmuada ilk olarak “Der- Vâsıf-ı Latîf”

---

¹¹⁶ Gönül Ayan, *Lâmi’î Vâmık u Azrâ (İnceleme- Metin)*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 1998, s. 2.

¹¹⁷ M. A. Yekta Saraç, *Klasik Edebiyat Bilgisi (Biçim- Ölçü- Kafiye)*, Gökkuşbu, 11. Baskı, İstanbul, 2019, s. 123.

¹¹⁸ Ahmet Mermer, Sebahat Deniz, Yavuz Bayram vd., (*Üniversiteler İçin*) *Eski Türk Edebiyatına Giriş*, Akçağ Yayınları, 12. Baskı, Ankara, 2015, s. 133.

¹¹⁹ A. İrfan Aypay, *Nahîfî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanı’nın Tenkitli Metni)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1992, C: 1, s. 326.

¹²⁰ Ahmet Mermer, Sebahat Deniz, Yavuz Bayram vd., 2015, s. 336.

başlığı altında Latîf isimli biri övülmektedir. Aynı şekilde onu Gülâbîzâde lakaplı biri takip etmektedir. Onları sırasıyla Attarzade, Osmanın Oğlu, Gazzaz Memi ve 107a numaralı sayfada yer alan Münakkaş takip etmektedir.

Tablo 2. Mecmuada Yer Alan Nazım Biçimleri

Sıra	Nazım Biçimi	Adet
1.	Müfred	253
2.	Gazel	185
3.	Matla ^ç	52
4.	Kıt ^â	48
5.	Murabba ^ç	15
6.	Rubâ ^î	13
7.	Mesnevî	10
8.	Tahmis	8
9.	Kasîde	4
10.	Nazım	4
11.	Müseddes	2
12.	Terkîb-Bend	2
13.	Tercî-Bend	1
14.	Bahr-ı Tavîl	1
15.	Muhammes	1
16.	Müsebba ^ç	1
17.	Müsemmen	1
18.	Şarkı	1
TOPLAM		602

Tablo 3. Mecmuada Mahlası Bulunmayan Şiirler

Mahlası Bulunmayan Şiirlerin Nazım Biçimlerine Göre Dağılımı		
Sıra	Nazım Biçimi	Adet

1.	Müfred	95
2.	Kıt' a	35
3.	Matla'	22
4.	Murabba'	12
5.	Mesnevî	9
6.	Rubâ' i	3
7.	Tercî-Bend	1
8.	Müseddes	1
9.	Tahmis	1
TOPLAM		179

I. 1. 6. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları

Mecmuada toplam 21 farklı aruz kalıbı 2 farklı hece ölçüsü kullanılmıştır. En çok kullanılan aruz kalıbı remel bahrinin fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün kalıbıdır. En az kullanılan kalıplarsa yalnızca birer kez kullanılmış olan fe'ülün / fe'ülün / fe'ülün / fe'ul, mefâ'ilü / fe'ülün / mefâ'ilü / fe'ülün, fâ'ilâtün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / fâ'ilün, mef'ülü / mefâ'ilün, mefâ'ilün / mefâ'ilün, mefâ'ilün / fe'ülün / mefâ'ilün / fe'ülün ve fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün kalıplarıdır. Kullanılan aruz kalıpları ve hece ölçüleri kullanım sıklıklarıyla birlikte tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları

Sıra No	Aruz Kalıbı	Adet
1.	fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün	132
2.	fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün	94
3.	fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün	84
4.	mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün	75
5.	mef'ülü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün	50
6.	mef'ülü / fâ'ilâtü / me'fâ'ilü / fâ'ilün	34

7.	mefâ' ilün / mefâ' ilün / fe' ülün	32
8.	fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün	22
9.	mefâ' ilün / fe' ilâtün / mefâ' ilün / fe' ilün	19
10.	fe' ilâtün / mefâ' ilün / fe' ilün	19
11.	mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / fe' ülün	4
12.	mef' ülü / mefâ' ilün / mef' ülü / mefâ' ilün	3
13.	mef' ülü / fâ' ilâtü / fâ' ilâtü / fâ' ilün	2
14.	mef' ülü / fâ' ilâtün / mef' ülü / fâ' ilâtün	2
15.	mefâ' ilü / fe' ülün / mefâ' ilü / fe' ülün	1
16.	fâ' ilâtün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / fâ' ilün	1
17.	fe' ülün / fe' ülün / fe' ülün / fe' ul	1
18.	mef' ülü / mefâ' ilün	1
19.	mefâ' ilün / mefâ' ilün	1
20.	mefâ' ilün / fe' ülün / mefâ' ilün / fe' ülün	1
21.	fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün	1
TOPLAM		579

Mecmuada aruz vezninin yanında az da olsa heceyle yazılmış şiirler yer almaktadır. Bahsedilen şiirler nazım şekli ve yaprak numarasına göre tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Mecmuada Hece Ölçüsünün Kullanıldığı Şiirler

Mecmuada Hece Ölçüsünün Kullanıldığı Şiirlerin Dağılımı		
Yp. Nu.	Ölçüsü	Nazım Şekli
1b	11'li Hece Ölçüsü	Kıta
43a	8'li Hece Ölçüsü	Koşma
44a	8'li Hece Ölçüsü	Türkü
44b	11'li Hece Ölçüsü	Koşma
45a	11'li Hece Ölçüsü	Koşma

45b	8'li Hece Ölçüsü	Koşma
-----	------------------	-------

I. 1. 7. Mecmuada Yer Alan Farsça Şiirler

Mecmuada toplam 20 Farsça şiir yer almaktadır. Mahlası belli olan şairler şunlardır: Molla Cami, Mevlânâ, Hâmî, Sâib ve Şevket. Çalışmamızda metinlerin özgün helleri verilmiştir. Tablo 6'da bahsi geçen şiirler yaprak numaralarıyla birlikte şairleri ve nazım biçimlerine göre verilmiştir.

Tablo 6. Mecmuada Yer Alan Farsça Şiirler

Mecmuada Yer Alan Farsça Şiirlerin Nazım Biçimlerine Göre Dağılımı		
Yp. Nu.	Nazım Biçimi	Şair
1a	Kıta	Molla Câmî
1a	Kıta	Molla Câmî
1a	Kıta	-
26a	Rubai	Mevlânâ
26a	Rubai	Mevlânâ
32b	Gazel	Muhyî
58a	Gazel	Hıtâmî
58a	Matla ^c	-
58b	Rubai	Mevlânâ
58b	Rubai	Mevlânâ
65a	Matla	-
75b	Rubai	Hâmî
77a	Müfred	Sâib
77a	Müfred	Sâib
77a	Müfred	Şevket
77a	Müfred	-
77a	Müfred	Sâib
84a	Müfred	-

88b	Rubai	-
101a	Müfred	-

I. 1. 8. Mecmuada Yer Alan Güftelerin Tablosu

Tablo 7. Mecmuada Yer Alan Güfteler

Yp. Nu.	Makam İsmi/Usül	Şair	Aruz Kalıbı
1b	Segâh / -	-	mef' ûlü / mefâ' ilü / mefâ' ilü / fe' ûlün
5a	Isfahân / -	-	mefâ' ilün / mefâ' ilün
45a	Uzzâl / -	Şah Abbas	11'li Hece Ölçüsü
64b	Irâk / -	-	fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün
64b	Segâh / -	-	fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün
65a	Sabâ / -	-	fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün
65a	Sabâ / -	-	fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün
65a	Irâk / -	-	mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün
65b	Dügâh-ı Hüseyinî / -	-	mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün
65b	Acem / -	-	mef' ûlü / mefâ' ilü / mefâ' ilü / fe' ûlün
65b	Muhayyer / -	-	fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün
65b	Uşşâk / Fahte	-	fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün
90b	Segâh / -	-	fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün
91b	Uşşâk / -	-	-
92a	Uşşâk / -	-	-
92a	- / Semâî	-	-
92b	- / Semâî	-	-
92b	Hüseyinî / -	-	-

Mecmuada, bunların dışında halk edebiyatı nazım şekillerinden türkü de yer almaktadır.

I. 2. METNİ KURARKEN İZLENEN YÖNTEM

1. Transkripsiyonlu metinde şiirlerin yer aldıkları sayfa numaraları sol üst köşede belirtilmiştir.
2. Numaralandırmada, nüshadaki sıralama esas alınmıştır.
3. Şiirler mecmuadaki düzene göre gösterilmiştir.
4. Mecmuadaki şiirlerin karşılaştırıldığı kaynakların rumuzları kısaltmalar bölümünde gösterilmiştir.
5. Mecmua nüshasındaki şiirler sadece basılmış divanlarla değil aynı zamanda tamamlanmış yüksek lisans/doktora tezlerindeki şiirlerle de mukayese edilmeye çalışılmış, erişime açık olmayan tezler üniversitesi kütüphanesi tarafından talep edilip taranmıştır.
6. Mecmuadaki şiirlerin karşılaştırıldıkları divanlar veya diğer kaynaklarla olan farklılıklar aparatta başlarına farklılığın bulunduğu beyit, bend ya da dörtlüklerin şiirdeki sıra numaraları verilerek gösterilmiştir.
7. Transkripsiyon alfabesi sadece metin, MESTAP tablosu ve nüsha farklılıklarının gösterildiği aparatlarda kullanılmıştır.
8. Nüshada okunamayan kelimeler doğrudan alıntılanmış, silik ya da eksik olan kelimelerin yerine üç nokta “...” kullanılmıştır.
9. Nüshada başlık verilmeyen şiirlerin başlıkları köşeli parantezlerde gösterilmiştir.
10. Başlık bulunmayan şiirlerde mahlas belliyse köşeli parantezde mahlas verilmiş, mahlas belli değilse köşeli parantezde nazım biçimi başlık olarak kullanılmıştır.
11. Metin tamiri yapılan kelimelerde ve mısralarda köşeli parantez “[ ]” kullanılmıştır.
12. Vezinle ilgili aksaklıklar aparatlarda belirtilmiştir.
13. Metinde yer alan Arapça ibarelerin, ayet ya da hadislerin açıklamaları aparatlarda verilmiştir.
14. Arapça ibarelerin okunamayan kısımları ve Farsça şiirler olduğu gibi alıntılanmıştır.
15. Şairin mahlası mecmua nüshasında başka mahlaslarla karışacak şekilde verilmişse bu şiirin hangi divanda olduğu tespit edilmiş ve aparatlarda bulgular gösterilmiştir.

16. Farsça “vâv-ı ma‘ düle” bulunan kelimeler “ ˇ ” işaretiyle belirtilmiştir.
17. Şiirlerde kullanılan aruz ve hece kalıpları belirlenerek başlık altında verilmiştir.
18. Mecmuada yer alan ancak divanlarda ya da herhangi bir kaynakta bulunamayan şiirler ve şairleri ilgili kısmın aparatında belirtilmiştir.
19. Mecmuanın transkripsiyonlu metni oluşturulurken “Times Turkish Transcription” yazı tipi kullanılmıştır.
22. Tablo 1’de şairler alfabeğe göre sıralandırılırken, Tablo 2, Tablo 3 ve Tablo 4 adet sayısına göre sıralandırılmıştır. Tablo 5, Tablo 6, Tablo 7’de ise sayfa numaraları esas alınmıştır.

SONUÇ

Çalışmamızda İstanbul Enstitüsü Araştırmaları Kütüphanesi ŞR_000074 numaralı şiir mecmuası şekil ve muhteva bakımından incelenmiştir. Nüshada yer alan metinler transkripsiyonlu olarak aktarılmıştır. Gerekli incelemelerden sonra mecmua, MESTAP'a göre tasnif edilmiş ve tablolaştırılmıştır.

118 varaktan oluşan mecmuanın 101b- 118a arasındaki sayfaları boştur ya da karalama olarak kullanılmıştır. 75b numaralı sayfada yer alan “*Rubā'ī Li-Muharririhī*” ve 112b numaralı sayfada yer alan “*Li Muharririhu'l-ḥaḳīr*” ibarelerinin başlık olarak kullanıldığı şiirlerin mahlas beyitlerinden hareketle mecmuanın derleyeninin Râcî mahlaslı birisi olduğunu söylemek mümkündür. Mecmuanın derleyeni olabilecek, Râcî mahlasını kullanan 6 şair tespit edilmiştir.

Mecmuanın yaklaşık tertip tarihi ise 68b numaralı sayfada yer alan “*Tārīh-i Feshāne-i Āmire*” başlıklı şiir ve yine aynı sayfada yer alan “*Tārīh-i ğurre, Zilkāde Sene 1252 (m. 1836)*” ve “*İnşād-ı Feshāne, Sene 1251 (m. 1835)*” ibareleri ile tespit edilmiştir. Feshāne-i Āmire'nin kuruluş yılının 1835 olduğu göz önüne alındığında ve ibarelerdeki hicri tarihlerin miladi karşılıklarına bakıldığında mecmuanın 1836 yılından sonra yazılmış olduğuna kanaat getirilmiştir. Mecmuanın ihtiva ettiği şiirler ağırlıklı olarak 16 ve 17. yüzyıla ait olsa da mecmua bir 19. yüzyıl şiir mecmuasıdır.

646 şiir ihtiva eden mecmuada mahlasını tespit ettiğimiz 117 şairin farklı nazım şekillerinde şiirleri bulunurken, mahlası bilinmeyen toplam 179 şiir yer almaktadır. Bu şiirlerin çoğunluğunu müfretler oluşturmaktadır. Toplam 18 farklı nazım şekli ihtiva eden mecmuada en az kullanılan nazım şekilleri müsemmen, tercî-bend, muhammes, müsebbâ ve bahr-ı tavîldir. 20b- 22b numaralı sayfalar arasında Beyânî'nin bir tane bahr-ı tavîl'i yer almaktadır.

8'li ve 11'li hece ölçüsüyle yazılmış şiirler de bulunan mecmuada 21 farklı aruz kalıbıyla yazılmış şiirler yer almaktadır. Mecmuada az da olsa güfteler de mevcuttur. Güfteler, makamları ve tespit edilen şairleri ile birlikte tablo 7'de gösterilmiştir.

Mecmuada bazı şairlerin şiirleri peş peşe verilirken bazıları karışık olarak verilmekte, ayrıca bazı sayfalarda yer alan şiirlerin makta beyitlerindeki bazı

kelimelere yanlış anlamlar yüklenerek aslında mahlas olarak kullanılmayan kelimeler mahlasmış gibi ele alınmış dolayısıyla bahsedilen şiirler yanlış şairlere atfedilmiştir. Mecmuada Gevherî ve Kul Nesîmî gibi az sayıda da olsa halk şairlerinin ve Mevlânâ, Molla Gencî gibi Farsça şiirler kaleme almış şairlerin şiirleri de bulunmaktadır.

Farklı bir husus ise Ahmed Paşa'nın başlatmış olduğu Çağatayca şiir yazma geleneğine uyarak yazılmış, söyleyeni tespit edilemeyen Çağatayca bir tuyuğ yer almaktadır.

Mecmuaya muhteva açısından baktığımızda genellikle aşıkane ve rindane şiirler yer alırken, pendnameler, naatler ve şehrengizlerin de varlığından bahsedilebilir. Mecmuada en fazla şiir 85 müfretle Lâmi'î Çelebi'ye aittir. Zikredilen bu müfretler Lâmi'î Çelebi'nin Vâmık u Azrâ mesnevisinden alınmıştır. Onu 22 gazeliyle Bâkî takip etmektedir.

Mahlası belli olan şiirlerin kime ait olduğu hususunda tezkireler taranmış ve aynı mahlası kullanan isimler I. bölümün 4. alt başlığında detaylı bir şekilde gösterilmiştir. Biyografik eserlerin taranması sonucunda 68a numaralı sayfada yer alan Rahmî'nin tahmis yaptığı şiirin sahibi olan Sa'î mahlaslı bir şaire rastlanmamıştır.

Çalışmanın sonucunda elde edilen bir başka bulgu ise divanları elimize ulaşmış olan Âhî, Muhyî, Necâtî, Bahâyî, Yahyâ, Hâletî, Kemâl Paşazâde, Beyânî, Hayâlî, 'Ulvî, Rûhî, Sabrî, Kâmî, Riyâzî, Zekî, Nâbî, Nâilî ve Hatâyî'nin divanlarında yer almayan farklı nazım şekillerinde şiirlerin mecmuada yer alıyor olmasıdır.

KAYNAKÇA

- Açıkgoz, N, *Riyâzî Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği (Dîvân, Sâki-nâme ve Düstûrû'l- 'Amel'in Tenkidli Metni)*, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1986.
- Adak, A, *Za'fî-i Gülşenî Hayatı, Eserleri, Edebî Şahsiyeti ve Dîvânının İncelenmesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006.
- Ak, C, *Muhibbî Dîvânı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1987.
- Akpınar, İ; Yaşar, Ö, “Ahdî-i Bağdâdî'nin Derlediği Şiir Mecmuası” *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi*, S. 14, 2021, s. 148- 192.
- Aksoyak, İ. H, “Beyânî'nin Bahr-ı Tavi'l”*, Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, C. 2/ S. 3, 2018, s. 230- 242.
- Arslan, M, *Muhyî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara, 2006.
- Arslan, Ö, *Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2013.
- Aşık Çelebi, *Meşâ'irü's- Şu'arâ*, (Haz.: Filiz Kılıç), İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 2010.
- Ayan, G, *Lâmi'î Vâmık u Azrâ (İnceleme- Metin)*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 1998.
- Aydemir, Y, *Behiştî Dîvânı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2000.
- Aypay, A. İ, *Nahîfî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, C: 1, Konya, 1992.
- Bahai Kefevi Hasan Çelebi, *Hicviye-i Bahai*, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, KTB No: NEKTY03005.

- Başpınar, F, *17. Yüzyıl Şairlerinden Beyânî'nin Divan'ı İnceleme- Tenkitli Metin*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2008.
- Bayar, O. C, *Misâlî-i Hurûfî Dîvânı (İnceleme- Metin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat, 2012.
- Beyânî Mustafa Bin Carullah, *Tezkiretü'ş-Şuarâ*, (Haz.: İbrahim Kutluk), Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1997.
- Bilgin, O, "Temellük ve Tesâhüb Kaydı", *TDV İslam Ansiklopedisi*. C. 40, 2011, 411- 412.
- Bilkan, A. F, *Nâbî Dîvânı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, C. 1-2, İstanbul, 1997.
- Burmaoğlu, H. B, *Lâmi'î Çelebi Dîvânı (Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Erzurum, 1983.
- Büyükkarcı Y. F, "On Sekizinci Yüzyıldan Bir Kırkambar: Elifzâde Feyzî Mecmuası", *Turkish Studies*, Ankara, S. 8/9, 2013, s. 833- 877.
- Canım, R, *Edirne Şairleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1995.
- Canlı, M, *Hâfız Ulvî Dîvânı [İnceleme- Metin- Dizin]*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2009.
- Çağlayan, M, "Osmanlıdan Günümüze Bir Endüstri Mirası: Feshane", *Sosyal Bilimler Genç Akademisyenler Sempozyumu*, Kadim Akademi, Mardin, 2016, s. 63- 74.
- Çakır, M. S, *Yahyâ Nazîm Divanı (İnceleme- Tenkitli Metin)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2018.
- Çakır, Z. V, *Hevâyî (Abdurrahman, Kubûrî-zâde) Dîvânı'nın Tenkidli Metni ve İncelemesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne, 1998.

- Çapan, P, *Mustafa Safâyi Efendi Tezkire-i Safâyi (Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idü'l-Eş'âr) İnceleme- Metin- İndeks*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2005.
- Çavuşoğlu, M, *Yahyâ Bey Dîvânı*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1977.
- Çavuşoğlu, M; Tanyeri M. A, *Hayretî Divanı*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1981.
- Çavuşoğlu, M; Tanyeri, M. A, *Zâtî Divanı (Edisyon, Kritik ve Transkripsiyon)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, C. 3, İstanbul, 1987.
- Çelik, N, *Edirneli Şevkî Dîvânı, Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2016.
- Çetin, İ, *Derzi-zâde Ulvî (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1993.
- Çıpan, M, *Dîvâne Mehmed Çelebi (Afyon Mevlevîhânesi Şeyhi)*, T.C. Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları, 2. Baskı, Konya, 2002.
- Dede, M, *Dîvân-ı Gül Baba ve Transkripsiyonlu Metni*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2001.
- Demiralay, M, *Hüdâyî-i Kadîm (16. Yy) ve Dîvânı İnceleme- Tenkidli Metin*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2007.
- Dilçin, C, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 1992.
- Doğan, A, “Bağdatlı Zihnî ve Mecmualardaki Bazı Şiirleri”, *The Journal of Academic Social Science Studies*, S. 82, 2020, s. 214- 215.
- Dursun, M, *Nihani Divanı [İnceleme Metin]*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1990.

- Eflatun, M, *Feyzî-i Kefevî Divanı: Tahlil- Metin*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2003.
- Elçin, Ş, *Gevherî Divanı (İnceleme, Metin, Dizin, Bibliyografya)*, Atatürk Kültür Merkezi Bakanlığı, Ankara, 1998.
- Ercilasun, A. B, *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yayınları, 4. Baskı, Ankara, 2007.
- Erdem, M, *Bursalı Tâlib ve Divanı, Tenkidli Metin ve İnceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul, 1994.
- Erdem, S, *Neylî Divanı*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2005.
- Ergin, M, “Melihî”, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. 2/ S. 1/2, 1946, s. 59-78.
- Ertaylan, İ. H, *Gâzi Geray Han Hayâtı ve Eserleri*, Ahmed Said Basımevi, İstanbul, 1958.
- Erten, S. R, *Kayseri Raşit Eski Eserler Kütüphanesi 'ndeki Bağdatlı Rûhî Divanı Nüshası (Metin- İnceleme)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat, 2018.
- Esiner Özen, M, *Yazma Kitap Sanatları Sözlüğü*, İstanbul Üniversitesi, Fen Fakültesi, Döner Sermaye İşletmesi, Prof. Dr. Nazım Terzioğlu Basım Atölyesi, İstanbul, 1985.
- Fuzûlî, *Türkçe Divan*, (Haz.: Kenan Akyüz; Süheyl Beken vd.), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1958.
- Giray, B, *Edirneli Şevkî Dîvânı 'nda Sosyo-Kültürel ve Tarihsel Hayata Bir Bakış*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep, 2022.
- Güler, K, “Kütahyalı Firâkî ve Bilinmeyen Şiirleri”, *Turkish Studies*, S. 5/ 1, 2010, s. 1037- 1066.
- Gülmez, E, *Milli Kütüphane 06 Hk 1721 Numaralı Güfte Mecmuası [İnceleme-Metin-Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi]*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.

- Günay, F, *Râşid (Vak‘anüvis) Hayatı, Edebi Kişiliği, Divanının Tenkitli Metni ve İncelemesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne, 2001.
- Günaydın, E, *İsmetî Divanı (İnceleme- Metin- Dizin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2020.
- Güneş, D, *Misâlî Dîvânı (İnceleme- Metin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya,2011.
- Gürbüz, M, “Osmanlı Şiirinin Hazinesi: Mecmualar ve Cönkler Çalıştayı”, *Turkish Studies*, S. 8/1, 2013, s. 2947- 2949.
- Hamami, E, *Râmî Dîvânı*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001.
- Mecmua, İstanbul Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, KTB no: NEKTY05480, varak: 89b- 90a [Erişim tarihi: 15.04.2022].
- İpekten, H, *Na‘ilî-i Kadîm Dîvânı*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1970.
- İpekten, H, *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, Dergah Yayınları, 4. Baskı, İstanbul, 2001.
- Kahraman, B, *Vahîd Mahtûmî Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Eserlerinin Tenkidli Metni*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1995.
- Kanmaz, F. E, *Ömer Şevkî Mardinî ve Divanı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010.
- Kaplan, Y, “İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi’nde Kayıtlı ‘T 5480’ Numaralı Musammat Mecmuası ve MESTAP’a Göre Tasnifi”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 21, İstanbul, 2018, s.401-540.
- Karacan, T, *17. Yüzyıl Şairlerimizden Sâbit ve Edisyon Kritikli Divan Metni*, Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi, Erzurum, 1981, KTB No: 56303.
- Karahan, A, *Figânî ve Divançesi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1996.
- Kavruk, H, *Şeyhülislam Yahya Divanı*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınlar, Ankara, 2001.

- Kaya, B, *17. Yüzyıl Divan Şairi Mantıkî Ahmet Efendi ve Divançesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1991.
- Kemal Paşa-zâde, *Âsâr-ı Eslâfdan Kemal Paşa-zâde Dîvânı*, İkdâm Matba'ası, Dersa'âdet, 1313.
- Kesik, B, "Bazı Şiir Mecmualarından Hareketle Basılı Divanlarda Bulunmayan Bâkî Mahlaslı Şiirler- II", *Turkish Studies*, S. 8/13, Ankara, 2013, s. 337-350.
- Kılıç, A, "Mecmua Tasnifine Dair", *Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı* (hızl.: Hatice Aynur, Müjgan Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, A. Emre Özyıldırım), Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s.77-96.
- Kınalı-zade Hasan Çelebi, *Tezkiretü's-şuarâ*, (Haz.: İbrahim Kutluk), Türk Tarih Kurumu Yayınları, C. 1, 2. Baskı, Ankara, 1989.
- Kırlı, Ş, *Milli Kütüphane 03 Gedik 18185 Numarada Kayıtlı Kâni'î Mecmuası'nın Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi'ne (Mestap) Göre Tasnifi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir, 2019.
- Koparan, B, *Cem'i Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1995.
- Köksal, M. F, *Yâ Kebikeç*, Kesit Yayınları, İstanbul, 2016.
- Kurnaz, C.; Tatçı, M, *Ümmî Divan Şairleri ve Enverî Divanı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001.
- Kurnaz, C; Çeltik, H, *Divan Şiiri Şekil Bilgisi*, H Yayınları, Ankara, 2010.
- Kurt, B, *Remzî Dîvânı (İnceleme- Metin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 2017.
- Kut, G, "Mecmua", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, C. 6, Dergâh Yay. İstanbul, 1986.
- Küçük, S, *Bâkî Divanı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994.

- Külekçi, N, *Ganî-zâde Nâdirî, Hayâtı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dîvânı ve Şeh-nâmesi'nin Tenkidli Metni*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Erzurum, 1985.
- Levend, A. S, *Türk Edebiyatı Tarihi Giriş*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 1998.
- Mehmet Nâil İnehanzâde, *Tuhfe-i Nâili*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı, 1949, KTB No: b.870.
- Mermer, A, Deniz, S, Bayram, Y. vd., (*Üniversiteler İçin*) *Eski Türk Edebiyatına Giriş*, Akçağ Yayınları, 12. Baskı, Ankara, 2015.
- Mustafa Safâyî Efendi, *Tezkire-i Safâyî (Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idi'l-Eş'âr) İnceleme- Metin- İndeks*, (Haz.: Pervin Çapan), Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2005.
- Okatan, H. İ, *Kafzâde Fâ'izî Hayatı Eserleri Sanatı- Tenkitli Divan Metni*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1995.
- Okuyucu, C, *Cinânî: Hayatı, Eserleri, Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, 'Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994.
- Osman Bağdâdî Rûhî, *Külliyât-ı Eş'âr*, İstanbul, 1287.
- Özel, S, *Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi Bölümü 3424 Numaradaki Mecmû'a-i Kasâ'id (261b- 299a Varakları Arası) İnceleme- Metin*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2016.
- Özkan, M, *Türk Dilinin Gelişme Aşamaları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, 2. Baskı, İstanbul, 2000.
- Öztelli, C, *Onyedinci Yüzyıl Tekke Şairi Kul Nesîmî*, Türk Etnografya Folklor ve Turizm Derneği Yayını, Ankara, 1969.
- Öztürk, Y, *17. Yüzyıl Şairlerinden Dimetokalı Vahdetî'nin Divanı'nın Tenkitli Metni*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2006.

- Saraç, M. A. Yekta, *Kemâl Paşazâde, Dîvân ve Diğer Şiirler*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2021.
- Saraç, M. A. Yekta, *Klasik Edebiyat Bilgisi (Biçim- Ölçü- Kafiye)*, Gökkuşbu, 11. Baskı, İstanbul, 2019.
- Sarıkurt Bostancı, T, *İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı BEL_YZ_K0644 Numarada Kayıtlı Mecmuanın Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir, 2019.
- Selvi, M, *Ümîdî, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, 2008.
- Sertkaya, O. F, "Osmanlı Şairlerinin Çağatayca Şiirleri", Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul, 1970.
- Solmaz, S, *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı (İnceleme- Metin)*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2005.
- Sungur, N, *Âhî Divanı*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1994.
- Ş[emseddin] Sami, *Kâmus-i Türkî*, Sahaflar Kitap Sarayı, İstanbul, 2008.
- Ş[emseddin] Sami, *Kamusu'l- 'Âlâm*, Mihran Matbaası, C. 5, İstanbul, 1311.
- Şahin, G, *Zekî Dîvânı [İnceleme- Metin]*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, 2008.
- Şenödeyici, Ö; Akdağ, A, *Ulu Çınarın Gölgesinde Mevlî ve Şiirleri*, Gece Kitaplığı, 2014.
- Şimşek, M; Samar, M, "Elyazması Eserlere Dibâce ve Tahkikte Süreli Yayıncılık: Mecellletü Ma'bedi'l-Mahtûtâtî'l-Arabiyye", *Tahkik İslami İlimler Araştırma ve Neşir Dergisi*, S. 2, 2018, s. 121-186.
- Taktak, A. F, *Sandıklılı Fikrî Hayatı ve Eserleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon, 1997.

- Tarlan, A. N, *Ahmed Paşa Divanı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2005.
- Tarlan, A. N, *Hayâlî Bey Divanı*, İstanbul Üniversitesi Yayınlarından Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dalı, İstanbul, 1945.
- Tarlan, A. N, *Necati Beg Divanı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1997.
- Tarlan, A. N, *Zâtî Divanı (Edisyon, Kritik ve Transkripsiyon)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, C. 2, İstanbul, 1970.
- Topçu, M, *Dîvân-ı Rızâyî (Tenkitli Metin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 1997.
- Tulum, M; Tanyeri, M. A, *Nev'î Divanı*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1977.
- Tunadurur, M, *Edirneli Ahmed Rüşdî Divanı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne, 2012.
- Uludağ, E, *Şeyhülislâm Bahayî Dîvânı [İnceleme- Karşılaştırmalı Metin]*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 1992.
- Uralçin, S, “*Divan-ı Sa'dî*”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2009.
- Yakşı, A, *Nihani Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1993.
- Yakar, H. İ, *Edirneli Şevkî Dîvânı*, Palet Yayınları, Konya, 2010
- Yaşar, Ö, *Muhyî-i Gülşenî [ö. 1604] Dîvânı [İnceleme- Metin]* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2019.
- Yeniterzi, E, *Türk Edebiyatında Na'atlar (Antoloji)*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1993.
- Yılmaz, M. C, *Sabrî-i Şâkir Dîvânı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 2010.

Yiğit, A. S, *Hicrî Dîvânı (İnceleme- Tahlil- Metin- Dizin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 2013.

İnternet Kaynakları

Ağaoğlu, A, “Râcî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/raci-ebulhasan>, (21.06.2022).

Aksoyak, İ. H, “Ârifi”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/arifi-saadet-giray-gazi-giray>, (12.06.2022)

Aksoyak, İ. H, “Fahri-zâde Süleyman Bey”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/suleyman-fahrizade-suleyman-bey>, (01.06.2022).

Aksoyak, İ. H, “Gâzî / Gazâyî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gazi-gazayi-sehsuvar-beyzade-mehmed>, (13.06.2022).

Aksoyak, İ. H, “Zihnî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zihni-ismail-zihni-efendi>, (14.06.2022).

Aksoyak, İ. H, *Gelibolulu Mustafa Âlî Divanı*, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0>, Ankara, 2018, ISBN: 978-975-17-4033-5,[Erişim tarihi: 10.01.2022].

Alıcı, L, “Halîlî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/halili-halili-marasi>, (06.06.0-2022).

Arslan, M, “Nedîm”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nedim-eginlizade-mahmud-nedim-bey>, (12.06.2022).

Avşar, Z, *Revânî Dîvânı*, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56143,revani-divanipdf.pdf?0> ,Ankara, 2017, ISBN: 978-975-17-3552-8, [Erişim tarihi: 16.03.2022].

Bakırcı, F, “Bora Gazi Giray Han”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bora-gazi>, (12.06.2022).

- Çakır, E, “Süleyman”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/suleyman-kahvecioglu>, (01.06.2022).
- Demirel, Ş, *Şehrî Dîvânı*, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56340,sehri-divanipdf.pdf?0>, Ankara, 2017, ISBN: 978-975-17-3416-7, [Erişim tarihi: 21.04.2022].
- Efe, Z, “Nizârî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nizari-adanavi>, (06.06.2022).
- Ekinci, R, “Bahâyî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bahayi-kufri-hasan-celebi>, (03.06.2022). Doktora Tezi. Ankara.
- Erdoğan, H, “Cihânî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cihani-cahani>, (26.05.2022).
- Erişen Yazıcı, G, *Kâmî Divanı*. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55977,kami-divani-pdf.pdf?0>, Ankara, 2017, ISBN: 978-975-17-3980-3, [Erişim tarihi: 21.04.2022].
- Gülçiçek, A, “Halîlî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/halili-halil-ibrahim>, (06.06.2022)
- İsen, M, “Gazâyî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gazayi>, (13.06.2022).
- İsen, M, *Usûlî Dîvânı*, http://ekitap.yek.gov.tr/urun/us%C3%BBli-divani_735.aspx, İstanbul, 2020, ISBN: 978-975-17-4732-7, [Erişim tarihi: 15.04.2022].
- Kahramân-Nâme*, <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b10318633d.r=kahraman?rk=21459;2>, (t.y.), [Erişim tarihi:10.02.2022].
- Kanlıay, G. S “Râcî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/raci-mehmed-raci-efendi>, (21.06.2022).
- Kaplan, Y, “Ferîdî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/feridi-kehhalzade-feridi-efendi>, (06.06.2022).
- Kaplan, Y, “Gubârî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gubari-abdurrahman-efendi>, (17.06.2022).

- Karaköse, S, *Nev‘i-zâde Atâyî Dîvânı*, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55734,nevi-zade-atayi-divanipdf.pdf?0>, Ankara, 2017, ISBN: 978-975-17-3967-4, [Erişim tarihi: 24.04.2022].
- Kaya, B. A, *Azmizâde Hâletî Divanı*.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56159,azmizade-haleti-divanipdf.pdf?0>,
Ankara, 2017, ISBN: 978-975-17-3962-9, [Erişim Tarihi: 21.04.2022].
- Köksal, M. F, “Ferîdî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/feridi-haracci-husam>,
(06.06.2022).
- Macit, M. (2017). *Hatâyî Divanı*. http://ekitap.yek.gov.tr/urun/hatayi-divani_624.aspx . İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı.
ISBN: 978- 975- 17- 3921- 6.
- Öger, A, “Nizârî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nizari-abdurehim>,
(06.06.2022).
- Öztekin, Ö, “Zihnî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zihni-seyyid-mehmed-said-zihni>, (14.06.2022).
- Saraç, M. A, *Emrî Divanı*,
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10607,emridivanipdf.pdf?0>, yy., ty., ISBN:
978-975-17-3351-1, [Erişim tarihi: 16.03.2022].
- Taş, H, *Vusûlî Dîvân (İnceleme- Metin- Çeviri- Açıklamalar-Dizin)*
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10660,vusuli-divanipdf.pdf?0>, Ankara,
2010, ISBN: 978-975-17-3542-3, [Erişim tarihi: 20.04.2022].
- Üst, S, *Edirneli Nazmî Divanı*. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57766,edirneli-nazmi-divanipdf.pdf?0>, Ankara, 2018, ISBN: 978-975-17-3623-9, [Erişim tarihi: 19.05.2022]
- Yekbaş, H, “Râcî”, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/raci-turabi-veliyuddin-turabi-veliyuddin>, (21.06.2020).

II. BÖLÜM: METİN

II. 1. İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi'ndeki ŞR_000074
Numaralı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni

[1a]

Feyzî¹²¹

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' lün

1. Bir gülün şevğine bülbül gibi nālân oldum
Âh idüp hasret ile çāk-ı girîbân oldum
2. Baña raḥm eyle güzel başıñ-ıçün sultānum
Ḥamdülillāh güzelüm kim saña ḳurbân oldum

Molla Cāmî'nün Bir Duğtere Söyledüğü Ebyâtdur

جامي منم مردنيك امدام شهريك
مردراجان ميدهي دختر سلام عليك

Cevâb-ı Duğter

دختر منم سعدي بنام هرگز نه خوردم حريم
ريشت بكوني ماتما منلا عليك السلام

Temmet

Sayfa Kenarı

امير خواجه که هرگز منظره داری
روز که لیس را اجین بوی بان تو
در هر منظره بی همی ز... زرداری
حدی باشتد خبه برقاری

¹²¹ Feyzî-i Kefevî Divânı, G- 276, s. 494-495.

[1b]

Besde Segāh

mef' ūlū / mefā' īlū / mefā' īlū / fe' ūlūn

Tahliş-i girībān idebilsek sitemünden
Geçdük senün ey şûh-ı cefā-cû keremünden
Ne oldı müyesser bize bir lütf-ı nigāhuñ
Ne sehv ile güftār-ı vefā geldi femünden

Velehū

mef' ūlū / mefā' īlū / mefā' īlū / fe' ūlūn

Şemm ile öter ğağ nice ruhsarı kıparma
Şāhında henüz olmadık ol bār kıparma
Emdürmege la'lin saña sırrum añlarsa
Dal başdı şanup o lebi gül nār kıparma

Temmet

[Gevheri]¹²²

7+4 Hece

I

Ey hūblaruñ şāhı¹²³ serv-i bülendüm
Nedür bu sendeki şāhāne gözler
Ey lebleri şükker nāzük efendüm
Eyledi bendeni¹²⁴ dīvāne gözler

II

Gelmiş misün¹²⁵ cihānda aşlā
Görmedim mişlüñi¹²⁶ ey gül-i ra'nā

---

¹²² Şükrü Elçin, Gevheri Dîvânı (İnceleme, Metin, Dizin, Bibliyografya), Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 1998, s. 324.

¹²³ Ey hūbların şāhı : ey benim efendim, GD.

¹²⁴ Eyledi bendeni : Bendesin eyledi GD.

¹²⁵ Gelmiş misün : menendin bulunmaz GD.

¹²⁶ Görmedüm mişlüñi : Tā böyle meşhursun GD.

udretten srmeli billāhi cānā
Bilirz¹²⁷ cennetde¹²⁸ ğilmāna gzler

III

Bu aku sermde¹²⁹ aki¹³⁰ deryādur
Valua erenler¹³¹ mrg-i¹³² anādur¹³³
Yokdur¹³⁴ med itsem mede sezādur
Baduka cān virir insana gzler

IV

Gevherikulua amān sulānum¹³⁵
ıkarma gklere āhı efgānum
Szerek baduka ey benim cānum
ok kāfir getrr ĩmāna gzler

[2a]

Veleh¹³⁶

fā ilātn / fā ilātn / fā ilātn / fā iln

1. Ārızu cām-ı arāb-ı erguvāndan reng alur
Sĭbdr gya ki bedr-i āsmandan reng alur

---

¹²⁷ Bilirz : Benzer GD.

¹²⁸ cennetde : cenneteki GD.

¹²⁹ sermde : sinemde GD.

¹³⁰ sanki : misl-i GD.

¹³¹ erenler : irilmez GD.

¹³² mrg-i : yce GD.

¹³³ anādur : ankadar GD.

¹³⁴ Yokdur : Ne denl GD.

¹³⁵ Bu bend *Gevheri Dĭvāni*'nda Şu Şekilde gemektedir:

Gevheri Őeydayım dinle efgānım
ldrrsen helāl eylemem kanım
Her kaan grnce a benim cānım
Kāfiri getrr ĩmāna gzler

¹³⁶ Feyzi-i Kefevĭ Dĭvānı, G- 146, s. 414- 415.

2. Şöyle nāzükdür o cism-i nāz u perver kim eger¹³⁷
Sāye-i gül-berg-i ter ʔoḡunsa andan reng alur
3. Alınur ruḡsār-ı alın lāleye beḡzer disem
Münfaʔil olur gül-i bāḡ-ı cināndan reng [alur]
4. Hūner ḡumreti¹³⁸ lāʔ ü ʔ akīk alur süheyl düşümden¹³⁹
Bilmezem gözden aḡan hūn-ābe ḡandan reng alınur¹⁴⁰
5. Ḡorḡarın āh itmege *Feyzī* ki ol şīrīn dehen
Āteş-i dilden suʔ üd iden duḡāndan [reng alur]

Velehū¹⁴¹

feʔ ilātün / feʔ ilātün / feʔ ilātün / feʔ ilün

1. Kāʔkülün kim dökülür ol ruḡ-ı gülfāma iner
Ḡorḡarın kim yine naḡd-i dil-i nā-kāme iner
2. Heves-i ḡāliyle¹⁴² zülfüne pā-beste olan
Beḡzer ol murḡa ki bir dāne için [dāma]¹⁴³ iner
3. Baḡa ey muḡpeḡe itdüklerünḡi ölmez¹⁴⁴ isem
Diyeyin ḡazret-i ʔ İsāʔya ḡaçan Şāmʔa iner

---

¹³⁷ Veznin uyması için "ج" harfinin kullanılmaması gerekmektedir.

¹³⁸ Kelime mecmuada silik, mısraı vezne uymuyor.

¹³⁹ Hūner ḡumreti laʔ ü akīk alur süheyl düşümden : Humreti laʔ ü akīk alur süheyl ü şemsden FKD.

¹⁴⁰ Alınur : alur FKD.

¹⁴¹ Feyzī-i Kefevī Dīvānı, G- 140, s. 411.

¹⁴² ḡāliyle : ḡālünile FKD.

¹⁴³ Kelime mecmuada siliktir.

¹⁴⁴ ölmez : olmaz FKD.

4. Mansıb-ı dehr¹⁴⁵ bil ol ʿāriyeti esb gibi
Ki kıatı¹⁴⁶ tez binen ol esb-i sebükkāma iner

5. *Feyziyā* itseler erbāb-ı tecerrüd maqşūd
ʿĀrşdan ānda tāk u kemer u cāme iner

Temmet

[2b]

Velehū¹⁴⁷

fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilātün / fā'ilün

1. Hātır-ı nā-şāde oldum kim ğam-ı ğisū gelür
Eylerem cānı fedā ancak elümden bu gelür

2. Bu ne hāletdür ki gelse dil-rubā aqlum gider
Gıtdüğü dem kıalb-i maħzūna niçe kıayğı gelür

3. Ey dür-i yektā miyānuñda niyām-ı hānçerün
Lü'lü-i yenbū¹⁴⁸ -ı ğamdur kim içinden şü gelür

4. Kûyına vardıkça istiķbāl ider miħnet beni
Kā'be¹⁴⁸ ye varan kışıye reh-nümā kıarşu gelür

5. Devletünde gerçi bī-ħaddur du¹⁴⁸ ā-ğüyüñ şehā
Şanma *Feyzî* gibi bir dā'î devletçü gelür

Temmet

---

¹⁴⁵ dehr : dehri FKD.

¹⁴⁶ kıatı : kanı FKD.

¹⁴⁷ Feyzî-i Kefevî Divânı, G- 144, s. 413.

¹⁴⁸ Kā'be'ye : Lu'beye FKD.

Velehū¹⁴⁹

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' iläün / fā' ilün

1. Reşk-i bāğ-ı hüsnüñile dîde her şeb nemlenür
Kaṭre-i eşküm fezā-yı ' aşkda şebnemlenür
2. Hâl-i gendüm-günüña mā 'il geçer cānā ' adū
Cennet-i kûyuñda ' uşşāka demlenür
3. Kā' be-i ehl-i şafādur şan cenāb-ı mey-fürüş
Rind-i dürd-i tā şāma¹⁵⁰ sāki cür' ası zemzemlenür
4. Ādemi keyfiyyet-i mey pād-şāh-ı vaqt ider
Her gedā ālsa ele cām-ı şarāb¹⁵¹ Cemlenür
5. Bir ' aceb bāb-ı sa' ādetdür der sulṭān-ı ' aşk
Zāl-ı dehre Feyziyā kim bendesi Rüstemlenür

Temmet

[3a]

Velehū¹⁵²

mef' ūlü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ūlün

1. Dil-i ' aşk ile rüsvā-i cihān olmamağ olmaz
Esrār-ı niḥān ḥalka ' ayān olmamağ olmaz
2. ' Āşık kişinüñ dāim olur dūd-ı enīni
Od olduğı yerlerde dūḥān olmamağ olmaz
3. Āḥir dehenüñ şevķine ey serv-i ḥirāmān
Mülk-i ' ademe rūḥ-ı revān olmamağ olmaz

---

¹⁴⁹ Feyzi-i Kefevî Divanı, G- 150, s. 417.

¹⁵⁰ dürd-i tā şama : dürd-āşāma FKD.

¹⁵¹ şarāb : şarābı FKD.

¹⁵² Feyzi-i Kefevi Divanı, G- 179, s. 435.

4. Şal ‘arızuñ üstine şehā halka-i zülfün
Tevkî’-i ilāhiye nişān olmamağ olmaz

5. *Feyzî* şağın aldanma şafāsına baħaruñ
Bir gün elem-i faşl ħazān olmamağ olmaz

Temmet

Velehū¹⁵³

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1. Bülbüle gülşen göñül murğına gūyā¹⁵⁴ yār pes
‘Ārife bir gül yeter bağa ruħ-ı dildār pes

2. Seyr u¹⁵⁵ bağ u zāga rağbet itme gel ey gül-beden
Dağlar ile zeyn olan sînem sağa gülzār pes

3. Sūğ-ı ħüsn içre n’ola olsam ħaridāruñ senüñ
Eşk-i çeşmüm rûy-ı zerdüm dirhem ü dînār pes

4. Ķatlüme ħaşd eyleyüp çekmek ne ħācet tiğ-i kîn
Cevr-i devr-i rûzgār u tã‘ ne-i ağıyār pes

5. Vādiñe¹⁵⁶ yitmez o gül tutmaz ħulağ feryādiña
Feyzîyā bülbül gibi itme fiğān ü zār pes

Temmet

---

¹⁵³ Feyzî-i Kefevî Dîvânı, G- 194, s. 444. Feyzî Dîvânı’nda mevcut olup mecmuada yer almayan diğere beyitler:

Ķāyil olduğum belā-yı ‘ışka işbāt itmege

Maħfel-i ħāla belāda itdügüm ikrār pes

Cāğ u cismüm yāre itdüm bir ağız sözle fedā

Pesdür idrāk idene ‘ālemde bir küffār pes

¹⁵⁴ gūyā : kūy-ı FKD.

¹⁵⁵ Seyr u bağ : Seyr-i bağ FKD.

¹⁵⁶ Vādine : Dāduña FKD.

[3b]

Velehū¹⁵⁷

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. O yār-ı dil-pezirün ħüsn-i ħûnî ber-kemāl olmış
Şanasın ħadd-i rûyı ħatt-ı yâķūta mişā[1] olmış
2. Melek-manzar perî-peyker güzeller içre ol dilber
Cülüs idüp serir-i ħüsne bir şāhib-cemāl olmış
3. Ħayāl-i ķāmet-i bālāsı ile bu fezā-yı dil
Dönüpdür bir gülistāne ki bir tāze niĦal olmış
4. MaĦabbet pütesinde nār-ı hecr-i yār ile yanup
Dil-i āvāre gibi var mıdır 'ışk ile ķāl olmış
5. Sühenverlikde mişlün gelmemişdür *Feyzîyā* hergiz
Kelām-ı bî-nażîrün şān ħayālāt-ı kemāl olmış

Temmet

Velehū¹⁵⁸

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Belürmiş ħatt-ı nev yir yir rûĦ-ı cānāndan çıķmış
Leb-i deryāda bir kac ħār u ħas 'ummāndan çıķmış
2. O şûĦı sevdüğüm efvāha düşdi söylenür oldı
Süze süze bu söz gördüm dil-i nālāndan çıķmış
3. Ne ħam-ı 'uşşāķa dergeĦden sürülse çün ola maķbûl
Ħarîm-i bārgāh-ı ħazret-i sulţāndan çıķmış

---

¹⁵⁷ Feyzî-i Kefevî Divânı, G- 201, s. 448-449.

¹⁵⁸ Feyzî-i Kefevî Divânı, G- 198, s. 446-447.

4. İşitdüm zāhid inkār eylemiş ħüsn-i ruĥ-ı yāri
Bu ĥöd sırr-ı Ĥüdādur dīnden ‘îmāndan çıķmıř
5. Yine gevher-řināsān-ı ciĥāna¹⁵⁹ müjdeler *Feyzî*
Ki bu nazm-ı muřaffā bir güherdir kāndan çıķmıř

Temmet

[4a]

Velehū¹⁶⁰

mefā‘ ilün / fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

1. Lebüĥ dehānuma şun dişlesem kemendüĥe aş
Ĥudā buyurdı kelāmında *ve’l-cürüĥa kıřāř¹⁶¹*
2. Ĥavařř-ı zümre-i ĥübān teraĥĥum itmezler
‘Avāma meyl ü maĥabbetdür ol gürüha ĥāř¹⁶²
3. Bu dem ki ol řanemüĥ dāmına esîr olduĥ
Necāt-ı ümîdini kaç‘ it ki Lāt ĥin-i Menāř
4. Ĥadeng-i yār-i cüvān-ı çehār-ebrüdur
Düşerse sîneĥe çek yanuĥ anı baĥruĥa bāř
5. Sözüĥ çü sîm ü řaĥîĥü’l ‘ayārdur *Feyzî*
Şafā-yı nazmı velî ĥayrınuĥ miřāl-i rařāř

Temmet

---

¹⁵⁹ ciĥāna : ciĥānda FKD.

¹⁶⁰ Feyzî-i Kefevî Dîvānı, G- 206, s.451-452.

¹⁶¹ “Ĥulasa bütün yaralar birbirine kışasdır.” El-Māide Sûresi / 45. Hasan Basri Çantay, *Kur’ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm*, Çantay Yayınları, C: 1, 13. Baskı, 1984, s. 166.

¹⁶² ĥāř : ĥavāř FKD.

Velehū¹⁶³

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Hātem-i lā' lün̄de cānā beḡlerün¹⁶⁴ olmış fūşūş
Görinür mühr-i Süleymān naḡşı andan bā-ḡuşūş
2. Cünd-i miḡnet kıldı ḡāret dōstum dil-ḡānesin
Bir eve¹⁶⁵ girse bilür misin neler kıllur luşūş
3. Mu' terifdūr¹⁶⁶ her kişi ' işyānı için zāhidā
Līk¹⁶⁷ temḡid üzre olur kılsaḡ irād-ı nuşūş
4. Leyl-i zülfinüḡ ucından dil olup Mecnün mişāl
Ḳomadı ' aşḡuḡ ḡayāli ānda aşlā ' aḡl u uş
5. Feyziyā biḡ kez şikence kılsa ki cellād-ı dehr
Rāz-ı ' aşḡuḡ kıllma ifşā¹⁶⁸ söyleme derdüḡi şuş

Temmet

[4b]

[Bākī]¹⁶⁹

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Şarāb-ı dil-ḡüşā olmaz o lā' l-i cān-fezādaḡ yig
Müferriḡ bir¹⁷⁰ ḡab bulunmaz ḡāl-i rüy-ı dil-rübādan yig

---

¹⁶³ Feyzī-i Kefevī Dīvānı, G- 207, s. 452.

¹⁶⁴ benlerün : beglerün FKD.

¹⁶⁵ Kelime “ج” harfi yerine “د” harfi ile yazılmıştır.

¹⁶⁶ Mu' terifdūr : Ma' rifetdūr FKD.

¹⁶⁷ Līk kelimesinde ك harfinden sonra ه harfi kullanılmıştır.

¹⁶⁸ ش harfinin noktaları metinde gösterilmemiştir.

¹⁶⁹ Bākī Dīvānı, G- 271, s. 267.

¹⁷⁰ Kelime vezni bozmaktadır. Sabahattin Küçük'ün hazırlamış olduğu Bākī Dīvānı'nda bu kelime bulunmamaktadır.

2. Muşaffā lā^ç l[i] ol şūhuş şafāda Cām-ı Cemden hoş
Mücellā sīnesi āyīne-i ^ç ālem-nümādan yig
3. Maḥabbet lezzetin idrāk iden miḥnetden incinmez
Gelür derdüñ dil-i bīmār-ı ^ç uşşāka devādan yig
4. Seni cāndan seven bī-dillerüñ ḳadrini sen bil¹⁷¹
Bulınmaz bende-i muḳbil muḥibb-i bī-riyādan yig
5. Güşāyiş gerd-i rāhuñdan yitişdi dīde-i cāna
Şafā-yı ḥāk-i dergāhuñ cilā-yı tūṭiyādan yig
6. Bülend-āvāze ḳıl sāz-ı nüvāzı¹⁷² ^ç aşḳı ey muṭrib
Ki ḳalmaz ḳubbe-i ^{کردی} ¹⁷³ hergiz ol şadādan yig
7. Umūruñ Ḥaḳka tevfiż it tevekkül eyle ey *Bāki*
Ki cāy-ı ilticā olmaz cenāb-ı Kibriyādan yig

Temmet

[5a]

Sipāhi

fā^ç ilātün / fā^ç ilātün / fā^ç ilātün / fā^ç ilün

I

Şitā geçdi yāz irişdi nev-baḥār eyyāmıdur
Açıldı lā^ç le-i sünbül gül-^ç izār eyyāmıdur
Bezm-i şoḥbet ^ç ayş-ı ^ç işret itmege ḥüblar ile
Şu kenarı baḳça zevki vāşl-ı yār eyyāmıdur

¹⁷¹ Seni cāndan seven bī-dillerüñ kadrini sen bil : Seni cāndan seven bī-dillerüñ lutf etle kadrin bil
BD.

¹⁷² sāz-ı nüvāzı : sāz u nevā-yı BD.

¹⁷³ ^{کردی} : gerdūnda BD.

II

Ulu şular cūşa gelüp çağlayup taşsa gerek
Katreler ʿummāna dönüp kaynayup coşsa gerek
ʿĀşık-ı şeydā olanlar dağlara düşse gerek
Tālîbi dünyā olanlar kesb-i kār eyyāmıdır

III

Hergiz almış sevdüğün yālñızum ben gine
Zügürde îʿtibār olmaz şimdi rağbet zengine
Bu ʿaşkımuñ zevrāķını Nil'e şaldum engine
İrişdirür bir kenāra rüzgār eyyāmıdır

IV

Behey ʿāşık ne gezersin bu fenāda böyle sen
Ġarîbe îʿtibār olmaz gel ferāğat eyle sen
Ey *Sipāhi* ister isen dürr-i meknün söyle sen
Hübolarınuñ maķbüle degül sîm zer eyyāmıdır¹⁷⁴

Şarkı

Der Maķām-ı İşfahān

meʿ fāilün / meʿ fāilün

I

Ne bulduñ ey perî böyle
Bu rütbe bî-vefālîķda
Peşimānluķ mı var söyle
Bizimle āşınālîķda

II

Hemişe āh-ı efġānum
Çıķar eflāke sulţānum
Teraħħum kıl bana cānım
Ferîdüm mübtelālîķda

---

¹⁷⁴ Vezin kusurludur.

III

Efendüm bî-bedelsün sen
Güzellerden güzelsün sen
‘ Aceb nazlı mişilsün sen
Hüsünde dil-rübâlıkda

[5b]

Muşlihîñ¹⁷⁵

fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilün

I

Sen baña cevr eyledüñ ben mübtelâ küstüm saña
Oldıñın çün ğayrılarla âşinâ küstüm saña
Eyleme şimdengirü kaç‘ â nigâh-ı iltifât
Ey vefâsız şîve-kâr¹⁷⁶ küstüm saña küstüm sanâ

II

Künc-i miñnetde beni hicrünle bîmâr eyledüñ
Bir selâm-ı sâde irsâl itmege ‘âr eyledüñ
Hâtırım yıķduñ baña âzâr-ı bisyâr eyledüñ
Olsa dünyâ bir yaña sen bir yaña küstüm saña¹⁷⁷

III

İster iseñ nâr-ı¹⁷⁸ cevre tevbe kııl şimdengirü
İster iseñ luţf idüp kıadrümi bil şimdengirü
Muşlihîñ¹⁷⁹ mâbeynini bulmaķ degül şimdengirü
Olsa dünyâ bir yaña ben bir yâna küstüm saña

---

¹⁷⁵ Mahtûmi Divanı, Şarkı- 2, s. 453. 3. bendin 3. mısraındaki “muslihın” kelimesinden yola çıkılarak şiir Muşlihîñ’e atfedilmişse de şiir Mahtûmi’ye aittir. Mahtûmî Divanı’nda mevcut olup mecmuada yer almayan bend:

4. *Müddet-i ‘ömrümde dil-şâd itmedüñ bir kez beni
Senden öğrendüm güzel ben bî-vefâlık resmini
Güç ile olmaz güzellik ba‘dezin sevmem seni
Ey ħaķîķatsüz civân-ı pür-cefâ küsdüm sana*

¹⁷⁶ şîve-kâr : döstüm MMD.

¹⁷⁷ *Sende yokdur merĥamet bildüm şehâ küsdüm saña* MMD.

¹⁷⁸ nâr-ı : nâz u MMD.

¹⁷⁹ Muslihîñ : Muşlihüñ MMD.

IV

Tā ezelden ehl-i ‘aşkuñ tarz-ı tavrı¹⁸⁰ böyledür
Her ne ki ben söylerüm anı baña ğam söyledür
Hiç dimem¹⁸¹ *Maḥtūmīyā* incinmeye bā‘ iş nedür
Ḥātırım kaldı netice dilberā küstüm saña

[6a]

Naẓīre-i Naḥīfī Efendim¹⁸²

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

1. Ol ki bir ḥal ile¹⁸³ mevlāsına şākir bulunur
Kūşe-i ‘izz-i ḳanā‘ atde mücāvır bulunur
2. Yes olur¹⁸⁴ ṭā‘ at-i Bārīde esīr-i dünyā
Celb-i māl eylemege gelse baḥādır bulunur
3. Tekye miḥmānı gerekdür ola merd-i sālīk
Yoḥsa her ḥānede eṣnāf-ı müsāfir bulunur
4. Fikr-i bātıl dil-i ‘ārifde ḳarār itmez hiç
Ḥarem-i Kā‘ bedde ḳann itme ki kāfir bulunur
5. Yoḳlasañ dā’ire-i ehl-i hevā-yı cümle
Nefs-i emmārenüñ eṭvārına dā’ir bulunur
6. Vā‘ iz-i şehre ḳulaḳ tut naẓar it [cünbişine]
Cümle aḳvāline ef‘ āli muġāyir bulunur

---

¹⁸⁰ tarz-ı tavrı : tarz u tavrı MMD.

¹⁸¹ dimem : dime MMD.

¹⁸² Naḥīfī Dîvânı, G- 128, s. 130.

¹⁸³ hal ile : her halde ND.

¹⁸⁴ Yest olur : Mest olup ND.

7. Hüsn-i zann eyledigün 'ābid-i ḥalvet-kāruḡ
Ekṣeri mu' tekif-i bezm¹⁸⁵-i ekābir bulunur
8. Ne kadar olsa cilā-kāri-i mir 'āt-ı derūn
Nazar itdükde yine jeng-i ḥātır¹⁸⁶ bulunur
9. Ḳani' -i devlet-i dünyā olan ehl-i ḡaflet
Bī-' amel rüz-ı cezā ḥā 'īb ü ḥāsir bulunur
10. Şanma ḥüsrān ola āmāl-i fenādan ' uzlet
Ḥāsir oldur ki ' amel-i ḥayrda ola ḳāşır bulunur
11. Ey *Naḥīfī* olamaz kābil-i baḥr-i¹⁸⁷ melekūt
Ola ki peḥlū-zede-i dām-ı ' anāşır bulunur

[6b]

Rūḥī¹⁸⁸

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Ruḥuḡdan zevḳ alan itdi gül-i ra' nāya istiḡnā
Lebūḡden mest olan ḳaldı mı şahbāya istiḡnā
2. Tevāzū' ḳıl maḥabbet ehline aḡyāra serkeşlük
Eḥibbāya gerekdür meskenet a' dāya istiḡnā
3. Biz ey zāhid ḳıḳarduk ḡöḡlümüzden mā 'sivāu 'llahı
' Aceb mi eylesek dünyā vü māfiḥāya istiḡnā
4. Ne 'uşşāḳa o kāfir iltifāt eyler ne aḡyāra
Bir āfetdür ider a' lāya vü ednāya istiḡnā

¹⁸⁵ bezm : beyt ND.

¹⁸⁶ ḥātır : havātır ND.

¹⁸⁷ baḥr : sırr ND.

¹⁸⁸ Bağdatlı Rūḥī Dīvānı, G- 7, s. 146.

5. Teğāfūl kılduğundan ol perīnūñ çekme ğam *Rūhī*
Saña tenhā degül ancak ider dünyāya istignā

[7a]

Rūhī¹⁸⁹

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

1. Vefā vü mihr eşeri rüzgārda yoğdur
Olursa da hele ol şive-kārda yoğdur
2. Senünle bahş-i cemāl itmege kemāl gerek
Bu ğod zamānede bir gül-i' zārda yoğdur
3. Felekde cām-ı mey-i ' ıyşdan olan maħrūm
Hemān benem ki yerüm bezm-i yārda yoğdur
4. Şikāyet eylemezin ğayrılar gibi yoğsa¹⁹⁰
Derūnumuğ ğamı bir dil-figārda yoğdur
5. Bir ehl-i lutf ğüzel isterin dimiş *Rūhī*
Çosun bu fikri ki ol bu diyārda yoğdur

Velehū¹⁹¹

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Dem-be-dem āh itdüğümde bende çeşm-i ter sezer
Ağla ey çeşmüm ki sende yār çok gevher sezer

---

¹⁸⁹ Bağdatlı Rūhī Dīvānı, G- 171, s. 269. Mecmuada ve Saniye Rukiye Erten'in Yüksek Lisans Tezi Olarak hazırlamış olduğı Bağdatlı Rūhī Dīvānı'nda yer almayıp Bağdatlı Rūhī Külliyyāt-ı Eş'ar'da 138. sayfada bulunan diğere beyitler:

3. *Vişāle va' de virirseñ bırağma ferdāya*
O deñlü şabr-ı dil bī-karārda yokdur

6. *Görüp yolunda seni çignemez geçer şanma*
Bu merħamet göñül ol şeh-süvārde yoğdur

¹⁹⁰ yoksa: yoğdur BRD.

¹⁹¹ Bağdatlı Rūhī Dīvānı, G- 129, s. 236-237.

2. Yolına¹⁹² cānlar viren ʿāşıkla¹⁹³ gitmez bir kadem
Şalınur aġyār ile koynında gūyā yār¹⁹⁴ sezer
3. Meclis-i vaʿ za yine şūfī¹⁹⁵ meşrebiñ
Gitudügi ħālī¹⁹⁶ degül elbette bir dilber sezer
4. Çıkmasa meyĥānelerden vāʿ azı ʿayb itmegiz¹⁹⁷
Kūb düşer her kande bir cām-ı mey¹⁹⁸-i ahmer sezer
5. Zūhd¹⁹⁹ merdān-ı Haq taqlīdi cüzʿiden²⁰⁰ degül
Bīşe-zār-ı ʿaşkı ol bī-çāre ħālī yer sezer
6. Dām-ı hicründe giriftār oldıġuñ bilmez gibi
Mürġ-i dil uçmağ diler kendüde bāl ü per sezer²⁰¹
7. *Rūĥiyā* altun idüpdür çeĥremüz iksir-i ʿaşk
Yanuma gelsün o serv-i sīm-ten isterse zer [sezer]

[7b]

Rūĥī²⁰²

fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilün

1. Cismimüzde ħilʿ āt-i zer dāğ-ı hūniler yeter
Başımız üzre fetīl-i dāğımız efser yeter

¹⁹² Yolına: Yolında BRD.

¹⁹³ ʿāşıkla: ʿāşık BRD.

¹⁹⁴ yār : zer BRD.

¹⁹⁵ şūfī : sufiʿi safi BRD.

¹⁹⁶ Bu kelime Bağdatlı Rūĥî Dîvânıʿnda yer almamaktadır.

¹⁹⁷ itmegiz : eylemeñ BRD.

¹⁹⁸ mey : bāde BRD.

¹⁹⁹ Zūhd : Zāhide BRD.

²⁰⁰ cüzʿiden : cürʿetden BRD.

²⁰¹ Bu beyit Bağdatlı Rūĥî Dîvânıʿnda yer almamaktadır.

²⁰² Bu gazel Bağdatlı Rūĥî Dîvânıʿnda yer almamaktadır.

2. Cānı mecrūh itmege ŧimŧire çekme ihtiyāc
Ey kemān ebru müjeñ oğlarını gönder yeter
3. Hōŧ degül yād eyle sākī baŧımız teklifi қо
Hāđır-ı yārān ise mađŧūd bir sāđar yeter
4. Öziñe ‘ālem var hīrām-ı yārde ey bāđbān
Yitse baŧı çarđa ŧanma đaddine ‘ar‘ ar yeter
5. Hāne-i dilden çıkar endīŧe-i ađyārı heb
Rūhīyā mađŧūd enīs ise đam-ı dilber yeter

Temmet

[8a]

Bağadır Giray Hān

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1. Çeŧm-i mestün ehl-i ‘aŧka cekse đancer kim ne der
Tiğ-i đamzeñ ‘ālemi kırsa ser-â-ser kim ne der
2. Sen ser-firāz-ı cihānuđ serv-đaddün seyr idüp
Öykenerse đāmet-i bālāđa ‘ar‘ ar kim ne der
3. Tek hemān ađyār-ı bedđāh itmesün cāna ceđā
Her ne değlü cāna cevr eylerse dilber kim ne der
4. Her zamān mağbüb u meyden men’ ider ‘aŧıđları
Gāhī bir ma‘ đüle uysa zāhid her kim ne der
5. Sen hemān mestānile bī-hūde evzā‘ eyle
Rezmīyā olsa eger destiğe sāđar kim ne der

[8b]

Monla Hünkār

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

- Da‘ vā-yı İslām idersen đülfünjü yüzden götür
Ehl-i ‘imān küfri terciğ eylemezler dīn üstine

Cevāb-1 Nigār

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Da' vā-yı İslām iderün zülfümi götürmezem
Zirā Hāḡ taḡdīm idüpdür zülmeti nūr üstine

Temmet

[9a]

Ḳıṭ' ā

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

İtme ' arz ihtiyācı dil şaḡın her nā-kese
Pādişāhı vār iken rızḡın virici herkese
Merḡameti deryāsına nisbet dūr-' ālem ḡatredür
Hāşe Allāh yüziḡe ' aybıḡ ura rızḡıḡ kese

Celāl

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Sen şāha bende itdi beni Hāḡim-i ezel
Alur göz ile baḡ kölesi olduḡum güzel

' İsmetī

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Dil senüḡ memnün-ı lüṭfuḡdur gerek şād eyleme
Bende-i dīrinedür isterseḡ azād eyleme

Beyit

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Vaḡā' ' ālem rū'yāda uma ruḡsārı
Hele bir kerre ḡeken sīneye kim düş ḡörmez

Beyit

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Nedīm-i bezm-i ḡāşü'l-ḡāş ider eyyām-ı ḡātemde
Kerem didükleri bīkes ' aceb şimdi ne ' ālemde

Beyit

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Cāhilün bir pula degmez dostluğı

‘ Ārifün cān kırtarur dūřmanlıđı

Beyit

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Kimseye bāķī degildür mülk-i dünyā sīm ü zer

Bir ĥarāb olmuş göñül ābād itmekdür hüner

Beyit

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

Ṭama' ehlini her kim dost şana

Ḳazuḳ ḳaḳmıř gibi olur řamāna

Nābī²⁰³

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Kendü gül destinde gül hem nāmı gül ruḥsār gül

Ḳüsni vakf olmuř o řūḥuḡ çār-ender-çār gül

[9b]

Ḳıṭ' ā

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

Şeyḡ oğlı bugün ḥaḳaya girdi dedelendi

Başlar Bedevī ṭonına döndi zedelendi

Her küřede bir nā' re-i mestāne-i yā hū

‘ Ādetce bugün zāviyemiz meygedelendi

Velehū

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Ey göñül řaḥn-ı cümle leb-i deryā seyrin

Bir şanemle idegör kām alasın dünyādan

---

²⁰³ Nābī Dīvānı'nda bu beyit yer almamaktadır.

Yohsa bir dişleri dürr kâmeti serv olıcağ
Ne beter şahın-ı çemenden ne çıkar deryâdan

Rubâ' i

Beni zemm itmeden hasûde çi sūd
Kendünün zıst hūyı zâhir olur
Zemm olunduğca neşr olur her nerm
Ezseler mişki būyı zâhir olur

Kıt' a

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Bâğ-ı ' âlemde bu sırra vâkıf olmaz hiç kes
Zâğlar âzâde bülbüller giriftâr-ı kafes
Çahr-ı dehr ile olub tūṭî gurâba hem-nişin
Yine şekvâyı gurâb eyler garâbet bundadur

Rûhî Müfred²⁰⁴

mef' ulü / mefâ' ilü / mefâ' ilü / fe' ulün

Gör zâhidi kim şâhib-i irşâd olayın dir
Dün mektebe vardı bugün üstâd olayın dir

Rûhî²⁰⁵

mef' ulü / mefâ' ilü / mefâ' ilü / fe' ulün

Cânâ dime ki vaşlıma irmek muḥâldür
Kim bile Hağ müyesser ide ihtimâldür
Mağrūr olma manşib-ı hūsne inen beñüm
Bâḳî degildür elde bu bir dest-mâldür

---

²⁰⁴ Bağdatlı Rûhî Dîvânı, Terkib-i Bent- 4, s. 443-444. Bu beyit, Bağdatlı Rûhî Dîvânı'ndaki 8 beyitten oluşan terkib-i bendin ilk beytidir. Divanda şu şekilde geçmektedir:

1. *Mürşit olmak isteyen şu zahide bak*

Daha dün mektebe başladı, bugün üstat olmak ister.

²⁰⁵ Bu kıt' a Bağdatlı Rûhî Dîvânı'nda yer almamaktadır.

[10a]

I

Ey aḥbāb ile muḳārin olan
Eyle ḳavl-i resūl ile ʿameli
Eyle geḳ geḳ ziyāret aḥbābı
Arta tā kim maḥabbet-i ezeli

II

Ey cemāli öñümdeki çubugı
Kim ki dānişimden ala eline
Ḥizlik bi-ḥayālīk eyleyüben
Hemān maḳdurur öñümdekine

III

Sen beni yā Rab kemāl-i ḫırşla
Derbeder gezdürmegil bi-fāide
Aç idüp nā-merde muḫtāç eyleme
*Rabbenā enzil ʿaleynā māide*²⁰⁶

IV

Zāhid ki yüziñde göremez nūr-ı tecellī
Yā Rab ne ümid ile olur gönli teşellī
Ger şüret-i zībāya şücūd olmasa vācib
Mecnūna ḳaçan ḳible olaydı ruḫ-ı Leylī

V

Derd-i ʿaşḳıñla benüm sulṫānum
ʿĀşıḳ-ı bi ser ü sāmān olayın
Tir-i ğamzeñle beni eyle ḫalāş
Fitnelerüñ yayına ḳurbān olayın

---

²⁰⁶ “Rabbimiz bizim üzerimize gökten bir sofrayı indir.”, Māide, 5/112-114; Mehmet Yılmaz, *Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük)*, Enderun Yayınları, İstanbul, 1992, s. 134.

Bâkî²⁰⁷

mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

1. Bî-ḥamdi 'llāh şeref buldı yine mülk-i Süleymānī
Cülūs itdi sa' ādet tahtına İskender-i sānī
2. Toğup gün gibi zerrīn tāc ile burc-ı sa' ādetden
Yitişdi şarḡdan ġarba şadā²⁰⁸-yı ' adl u iḥsānı
3. Beşāretler zemīne āsmānuḡ gözleri aydın
Cihānı rüşen itdi pertev-i envār-ı Yezdānī
4. Perī gözden niḥān olmaḡ ne mümkindür zamānında
Cihānı şöyle nūrānī ḡılıpdur rüy-ı rahşānī
5. Metā' -ı ma' rifet geldi revācın buldıḡı demler
Zer-efşān eylesün nergisler evrāḡ-ı pür-līsānı²⁰⁹
6. Biraz uyḡu yüzün görsün felek dīde-i encüm
Ki çeşm-i baḡş-i bī-dārı ser-i taḡt²¹⁰ niḡebānı
7. Ḥudāvend-i cihān sulṡān-ı ' ādil şāh-ı deryā-dil
Ser-efrāz u serir-efrüz-ı tāc u taḡt-ı sulṡānī
8. Penāh-ı dīn ü devlet pādişāh-ı āsmān-rif' at
Canāb-ı Şeh Selīm ibni Süleymān Ḥān-ı ' Osmānī

---

²⁰⁷ Bâkî Dîvânı, K- 5, s. 16-19.

²⁰⁸ sadā : ziyā BD.

²⁰⁹ pür-līsānı : gül-istānı BD.

²¹⁰ ser-i taḡt : yiter dehrüñ BD.

9. Şehensâh-ı hümayün-ţālî[ ] u ferhunde a terd r²¹¹
Cih n-ı salţanatda ol sa[ ]  det ta tıı  n 
10. Elinde  azret-i D v duı  hend r ki m m oldu
Ziy -ba ş olsa  f ka n'ola Şemşir-i b rr n 
- [11a]
11. Şu gibi n r-ı ka rından erir bir demde r y n-ten
T k nsa Şu[ ] le-i ŐemŐir²¹² nerm eyler Ner m n 
12.  ner Seyf  yeti gibi ser-i a[ ] d ya ŐemŐiri
 adiŐ-i tiĒ-i p l dın nice Őer  ide Kirm n 
13. [ ]Alevlerd r du n  re g rin r tiĒler g y 
Ne dem gerd-i siy h  rezmg h  k lsa z lm n 
14.  derler reh-n m lıklar [ ]adem m lkine a[ ] d ya
Guz tuı ellerinde n zeler serv-i  r m n 
15. M selleŐ g ster r d im tem Ő  eylesen elde
Meger kim p re-i elm sdur c m-ı d ra Ő n 
16.  ud vend  sen ol  p k-s v r-ı m lk   devlets n
Ki ra Ő-ı himmet n evvel ka demde aldı meyd n 
17. Semender-veş semend ı yanar od  re atar kendin
Şu gibi a ıdur degse Őir r-ı na[ ] li sind n 
18. Felekler fark na başdı ka dem devr nde fazl ehli
Nice p -m l ide d ny -y  f n  ehl-i [ ]irf n 

---

²¹¹ a terd r : tal[ ] atdur BD.

²¹² Şemşir : ŐemŐiri BD.

19. Kef-i cūduñ keremler kim kılubdur ehl-i ʿirfāna
Ol iḥsānı gül ü nesrīne kılmaz ebr-i nīsānī
20. Seḥa resminde ḥaddinden tecāvüz eylemez deryā
Kef-i cūduñ taşırğatmaz kerem vaḳtinde ʿummānı
21. Perişān itmedi devründe hergiz kimseyi kimse
Meger meclisde yārān-ı şafā gül-berg-i ḥandānı
- [11b]
22. Kafādar oldılar şīr ü peleng āhūya şahrāda
İderler şol kadar şimdi riʿāyet ḥaḳḳ-ı cīrānı
23. Felek ğırbāl ile zer buldı dirler ḥāk-i rāhuñda
Miyān-ı hālede seyr eyleyenler māh-ı tābānı
24. Aña her gūşeden bir taʿne taşın ḳondururlardı
Niġinünle muʿāriz görseler müḥr-i Süleymānı
25. Şabā gibi güzār itdüm seḥer gülzār-ı medḥünde
Bu ebyātı terennüm kıldı bir mürġ-i ḥoş-elḥānī
26. Niḥāl-i ḥoş-ḥırāmıñdur cihān gülzārıñuñ bānı
Müsellemdür saña āyīn ü üslūb-ı cihānbānī
27. Cününin gördiler cūlar niḥāl-i sīm-sīmāña
Gümüñ zencīr ile bend itdiler serv-i ḥırāmānı
28. Gedā-yı āsitānuñ āsmāna ser-fürü kılmaz
Begenmez ḥāşılı kemter ḳuluñ eyvān-ı Keyvānı
29. Şenā-ḥānuñ olurdu māh-ı Kenʿān talʿatıñ görse
Saña Yūsuf diyeydi iller aña Yūsuf-ı şānī
30. Getür cām-ı sürūr-encāmı ey sākī yiter çekdüñ
Cefā-yı devr-i gerdünı belā-yı çarḥ-ı gerdānı

31. Benem ol ʿāşık-ı şūrīde kim tırmaz figān eyler
Dilinden āb-ı hayvānı gözinden dürr-i gāltānı
- [12a]
32. Zuhūr itdi zahirūñ sırrı tabʿ-ı nüktedānumda
Ağıtdı kendüye şirüm revān-ı pāk-i Selmānı
33. Belāgat kūsın urdum husrevāne heft kişverde
Sühān menşūrına çekdüm bugün tuğrā-yı garrāyı²¹³
34. Egerçe pīr-i dānādur gönül fenn-i belāgatda
Velī olmaz debistān-ı şenāñuñ tıfl-ı nā-dānı
35. Şenā-yı şāha lāyık mümkün olsa bir güher bulmağ
Kazardum tīşe-i endīşe birle kān-ı imkānı
36. Duʿ ā-yı devlet-i şāh-ı cihāna başla ey Bākī
Hudā pāyende kılsun tāk u taht-ı zıll-ı Yezdānı
37. Zümürüd tahtına çıķduğça şāh-ı leşker-i encüm
Cihānı efşer-i zerrīn ile kılduğça nūrānı
38. Ser-efrāz [ol] serīr-i salţanatda gün gibi dāim
Münevver kılsun iķbālūñ bu nüh firūze eyvānı
40. Ziyā-bağş ol rikābuñ şuʿ lesinde māh u hūrşīde
Semend-i bahtuñ itsün ʿarşa-i ʿālemde cevlanı

Müfred

mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / feʿ ülün

Kimiñ kim yoğdurur bir çeşm-i mestī

Ne bilsün bilmez ol cām-ı elesti

---

²¹³ garrāyı : hākānī BD.

Müfred

fe[‘] ilätün / fe[‘] ilätün / fe[‘] ilätün / fe[‘] ilün

Olalı ‘ aşkuñ ile dilde hayälün sâkin
Severin pâdişehüm ben seni zâhir ü bâtın

[12b]

Bâkî²¹⁴

mef[‘] ülü / fâ[‘] ilätü / mefâ[‘] ilü / fâ[‘] ilün

1. Yazdı bahâr âyet-i hüsnüñ varağ varağ
Gül muşhafında²¹⁵ oğudı bülbül sebağ sebağ
2. ‘ Aşkuñ yolında bulmadı dil emn ü rāhatı
Tātār-ı ğamzeñ eyledi yağmā konak konak
3. Yād-ı lebünle cām-ı meyi lā[‘] l-i fām içün²¹⁶
Allāh çekildi bāde-i gül-gün kabağ kabağ
4. Dün kim gice²¹⁷ ğazāli kaçurmuş raķīb-i seg
İtler gibi aradı bulınca yatāk yatağ
5. Kaddün niḫāli ruḫlaruñ alı gerek bize
Gül deste deste tāze fidānlar kucağ kucağ
6. Mesken bulalı²¹⁸ ğüşe²¹⁹-i ebrüda çeşm-i yār
Āşub u fitne şalınur²²⁰ oldı bucağ bucağ

---

²¹⁴ Bâkî Dîvânı, G- 242, s. 250.

²¹⁵ muşhafında : mushafından BD.

²¹⁶ cām-ı meyi la[‘] l-i fām içün : ‘işret içün büstānlara BD.

²¹⁷ Dün kim gice : Dün gice ol BD.

²¹⁸ bulalı : turalı BD.

²¹⁹ ğüşe-i : ol ham BD.

²²⁰ şalınur : gizlenür BD.

7. *Bākī* işigi hākine düşmiş figān²²¹ ider
Miskin fütāde ‘ aşık-ı bī-dil babak babak

Velehū²²²

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1. Gel ey sāķī bulunmaz böyle ‘ ālī dil-güşā meclis
Getür cām-ı muşaffāyı kim [olsun] pür-şafā meclis
2. Piyāle ‘ aksi mir ’āt-ı felekde āfitāb olsun
Fürüg-ı sāgar-ı şahbādan olsun pür-ziyā meclis
3. Şarāb Āb-ı hayvān²²³ cām-ı zerrīn āfitāb olsa
Cinān içre gerekmez baņa sensiz²²⁴ olmasa meclis
4. Kadeh kān ağlayup def sīne dögüp²²⁵ ney figān eyler
Meger derd ü gam-ı ‘ aşka olupdur mübtelā meclis
5. Kadeh fışkıyye mey şu halka-i rindān anuñ havzı
Sarāy-ı ‘ ayşā²²⁶ şādīrevān olupdur *Bākīyā* meclis

[13a]

Velehū²²⁷

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1. Menem ol²²⁸ la‘ l-i mey-günüñ gamından eşki āl olmuş
Harābāt ehline gönli şikeste bir sifāl olmuş

---

²²¹ figān : niyāz BD.

²²² Bākī Dīvānı, G- 208, s. 227-228.

²²³ hayvān : hayāt BD.

²²⁴ sensiz : cānān BD.

²²⁵ dögüp : döger BD.

²²⁶ ‘ ayşā : şevka BD.

²²⁷ Bākī Dīvānı, G- 215, s. 232.

²²⁸ Menem ol : Benem şol BD.

2. Temāşā kıлмаğa gül-zār-ı hüşni yazdı²²⁹ bî-minnet
Sevād-ı dīde-i Mecnūn ruḥ-ı Leylāya²³⁰ hāl olmuş
3. Te‘ āla ʾllāh ne ebrūlardur ol hüşn āfitābında
Ġamından kām̄eti māh-ı şeb-efrūzuḥ hilāl olmuş
4. Yine ol ğonçe-leb bülbüllerüḡ kanına girmişdür
Güzellik var bugün ğāyet kızarmış al al olmuş
5. Temennā kılsa *Bākī* sen şehūḡ vaşlın bula²³¹ Hāḡdan
Ne deḡlüyse umar cāndur tūtalum kim muḡāl olmuş

Velehū²³²

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1. Tapuḡdur Ka‘ be-i aşḡāb-ı ‘ulyā-yı vefā²³³ kıblem
Ḳapuḡdur Mescid-i Aḡsā-yı erbāb-ı vefā kıblem
2. Hārīm-i Beyt-i Ma‘ mūruḡdan a‘ lā olmaya Ka‘ be
Degüldür şāḡ-ı Sidre kām̄etüḡden müntheḡā kıblem
3. Hāyāl-i ḡālī ruḡsāruḡ yoġ anuḡ çünki göḡlinde
Ne başdı baġrına seng-i siyāhı Ka‘ be yā kıblem
4. Dil-i pūr-iştiyākı tek vişālūḡ ‘idına irġür
Eger ḡurbān dilersenḡ yoluḡa canlar fedā kıblem
5. Eger kūy-ı ḡabībe secde kıлмаḡ cā’iz olmasa
Cihānda secdegāh olmazdı kūy-ı Muşḡafā kıblem

---

²²⁹ yazdı : yārī BD.

²³⁰ Leylāya : Leylāda BD.

²³¹ bula: n’ola BD.

²³² Bākī Divānı, G- 333, s. 306.

²³³ ashāb-ı ulyā-yı vefā: ulyā-yı eshāb-ı safā BD.

6. Bilürsin yüz sürerler āsitān-ı Ka[‘] beye ben de
İşigünje yüzüm sürsem n’ola a Ka[‘] bem a kıblem
7. Yüzün görüb n’ola vaşluḡ temennā eylese *Bākī*⁷
Görinse Ka[‘] be dirler müstecāb olur du[‘] ā kıblem

[13b]

Velehū²³⁴

fe[‘] ilātün / fe[‘] ilātün / fe[‘] ilātün / fe[‘] lün

1. Meclis-i [‘] aşka girüp ayağı evvel çekdüm
Mā-sivādan götüri āḡir-i kār el çekdüm
2. Sīnem üzre görinen kıanlı elifler şanma²³⁵
Şafḡā-i derd ü ġama sürḡ ile cedvel çekdüm
3. [‘] Alev-i āteş-i āḡum degül eflāke çıkan
Aḡter-i āhuma²³⁶ bir tiġ-i muşaykıal çekdüm
4. Nuḡre-i eşküml ile sīm-keş oldum şimdi
Müjemüh aralarından bir iki tel çekdüm
5. Daġlar na[‘] l ü eliflerle degül peyveste
[‘] Aşk ser-nāmesine levḡa yazup ḡal çekdüm²³⁷

²³⁴ Bākī Dīvānı, G- 327, s. 302. Bākī Dīvānı’nda mevcut olup mecmuada yer almayan diġer beyit:

6. *Beden-i zerd ü nizārumla degül çihre-i zer*
‘Aşk ser-nāmesine levḡa yazup ḡal çekdüm

²³⁵ sanma : sanmaḡ BD.

²³⁶ āhuma : bahtuma BD.

²³⁷ Bu mısra, Bākī Dīvānı’nda bulunan 327. gazelin 6. beytinin ikinci mısraıdır. Beyit şu şekildedir:

6. *Beden-i zerd ü nizārumla degül çihre-i zer*
‘Aşk ser-nāmesine levḡa yazup ḡal çekdüm

5. beytin ikinci mısraı ise şu şekildedir:

Şafḡa-i sīneye bir hatt-ı müselsel çekdüm.

6. *Bāḳiyā* ḥūn-ı dil²³⁸ ü dīde dūketdi gördüm
Mey-i nābı bedel-i mā-yeteḥalle²³⁹ çekdüm

Velehū²⁴⁰

mef' ulü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ulün

1. Hōş geldi baña mey-gedenüñ āb u hevāsı
Va 'llāhi güzel yirde yapılmış yıķılsı
2. Zibā yaraşur ḥil' at-i nāz ol boyı serve
İki ḳolumı ḳılsam aña ḳol²⁴¹ ṭolaması
3. Gitmez o mehüñ rā gibi ḥançer kemerinden
Üftādelerin öldürür āh işte burası
4. Diḳḳatler ile seyr iderüz yāri ser-ā-pāy
Görmez mi idük biz de eger olsa vefāsı
5. Men' eyler imiş mes'ele-i 'aşḳı müderris
Ey h'āce anuñ vār ise yaḳlaşdı ḳazāsı
6. Meddaḥ olalı çeşm-i ḡazālānūñe *Bāḳi*
Öğrendi ḡazel ṭarzını Rūmuñ şu 'arāsı

---

²³⁸ dil : dili BD.

²³⁹ "Hallolunabilir."

²⁴⁰ Bâkî Dîvânı, G- 508, s. 416.

²⁴¹ ḳol : bil BD.

[14a]

Velehū²⁴²

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Yıldı bir açılır²⁴³ ancağ şin²⁴⁴ olur bāğda gül
Çanı [ol] gonçe-i handān gibi şūh u şengül
2. Nağışlar bağladı nev-rüz hevāsında çemen
Eylesün hūb edālarla terennüm bülbül
3. Ruğlarındur gül-i ter gonçe leb-i mey-gūnuş
Şaşa meyl itdi gönül başa gerekmez gül ü mül
4. Kendü başında degül mi niçün ol meh bilmez
Dil-i miskine ne bend eyledügin ol kākül
5. Dūd-ı āhun yine *Bākī* şerer-ālūd itdi
Yāre ' arz eyledi bir dāne zer-feşān sūnbül

Fikrī

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Țabl-ı sīnem ' askerim derd ü elem āhum ' alem
Şāh-ı ğam oldum melāmet mülkine başdum çadem
2. Rūh-ı dilde ey kaşı yā şerh-i ğamzeş yazmağa
Sīnemüş zaşmı devāt-ı sürhdur tīrüş çalem
3. Şems derdüm rüyıña vechiñde olsa dü-hilāl
Māh derdüm alnuña olmasa ol ebrū-yı ğam

---

²⁴² Bākī Divānı, G- 296, s. 283.

²⁴³ açılır : açılup BD.

²⁴⁴ şin : şen BD.

4. S̄inemüñ ħammāmına girse ħayālīñ ey perī
Merdüm-i dīdem döker şu pāyine çıķduđı dem
5. Ħať mıdur *Fikrī* ruĥında ol ŧehüñ yā qolların
Cem^ç idüp hep defter-i ruĥsārına kılmıŧ raķam

Müfred

fe^ç ilātün / fe^ç ilātün / fe^ç ilātün / fe^ç ilün

Māh dirlerse melāik yüziñe itme ğazāb
Pādiŧāhum kiŧiye gökden iner çünki laķāb

[14b]

Bāķī²⁴⁵

mefā^ç ilün / mef^ç āilün / mefā^ç ilün / mefā^ç ilün

1. Çerāĝ-ı bezm-i vaŧl olmaĝa [bir ŧeb] ^ç arızı nūrı
Keñilı boyındur ol meh-liķānuñ ŧem^ç -i kāfūrı
2. Ŧaķılup yanına her dem²⁴⁶ bile ŧalınduđı yitmez
Ayaĝın öpmege ŧarķar nigāruñ ŧāh-ı destūrı
3. Güvāhī zūr-ı bāzūsın getürmiŧ küh-ken ^ç aŧķa
Bu devr içre ķabül itmezler ammā ŧāhid-i zūrı
4. Fenāsın bildi dünyānuñ çekildi dār-ı ^ç uķbāya
Sa^ç ādet mülkine Bārī mużaffer kıldı Manŧūrı
5. Virildi cānā ey *Bāķī* nigāruñ manŧıb-ı ^ç aŧķı
Elifler na^ç llerdür ŧinede ŧuĝrā-yı menŧūrı

---

²⁴⁵ Bāķi Divānı, G- 505, s. 414.

²⁴⁶ dem: gün BD.

Velehū²⁴⁷

mef' ūlü / fā' ilätü / mefā' ilü / fā' ilün

1. Yazmış debīr-i hikmet ezel şafha-i güle
Bülbül dem-ā-dem ağlaya her-bār gül güle
2. Şol deḡlü itdi güllere bülbül şeṡāreti
Düşdi çemende kaçre-i şebnem güle güle
3. Müşgin saçunḡda ey yüzi gül cān-ı nā-tevān
Ol riştedür ki bağlana bir deste sünbüle
4. Sīnemde zaḡmuḡ içre olan penbe-i fetīl
Ol yāsemīne döndi ki қorlar қaranfüle
5. *Bāḡī* çemende şīşe-i mül²⁴⁸ қulқul eylese
Bülbül terāne bāşlayıcaқ olsa²⁴⁹ bülbüle

[15a]

Ferāḡī

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Cihāna şāh olup şāhım cihān turduқça turdun tut
Cihān mülkinde Şeddādī binā bünyādın urdun tut
2. Göçersen kūs-ı riḡlet çalınur bir gün bu menzilden
Otāḡuḡ pādīşāhım lāle-veş her yerde қoruḡ tut
3. Vücüd iqlīminüḡ farzā ki olmuşsun Süleymānı
‘ Adem deryāsına ol salṡanat mührin düşürdüḡ tut

---

²⁴⁷ Bākī Divānı, G- 447, s. 377.

²⁴⁸ mül : mey BD.

²⁴⁹ olsa : uysa BD.

4.   Konağın   akıbet b g-ı fergtd r ben m cnum
  Şab gibi apup her yaa hyilden y p rd n t t
5.   Murduca bu   lem m rg-zrında Őikr alup
  Şeh bz s  devletden nie Őhun uurdu t t
6.   Olursan c ra  -veş bir g n hk ile yeksn
  Bug n Cem bezmine urdu Őaf cmin  s rd  t t
7.   G t r r bezm-i keşretten ay her kişi h r
  Feri lem-i vadetde bir el onın bu yer  t t

Hicri²⁵⁰

mef l n / mef l n / mef l n / mef l n

1.   Şal²⁵¹-y  *irci*  ²⁵²yi  nk  neyden istim itd m
  El me aluban başım d ne d ne sem itd m
2.   Revnum derd e tlib dil ise cn ile rib
  Oından ur  alar Şalup ikisini m Ő itd m
3.   Kesilmez yrdan at  a   [olmış] g rd m muttaşıl ayr
  G t rd m²⁵³ ayaı  pd m elin h r dev itd m
4.   Ra-i dve apdurdum dir ol peri-r y 
  alıŐdum ti-i   aŐ ile egere o niza  itd m
5.   Egere dilbere dil viregelmiş *Hicri*   aŐılar
  Vel cnneye cn virmei ben itira  itd m

---

²⁵⁰ Ahmet Selman Yiit, *Hicri Dvn  (İnceleme- Tahlil- Metin- Dizin)*, (Yayımlanmamış Y ksek Lisans Tezi), Osmangazi  niversitesi, Sosyal Bilimler Enstit s , Eskişehir, 2013, G- 102, s. 226.

²⁵¹ Sal : Sad HD.

²⁵² “d n”, (Fecr, 89/27-30), Mehmet Yılmaz, *Edebiyatımızda İslami Kaynaklı S zler (Ansiklopedik S zl k)*, Enderun Kitabevi, 1992, s. 86.

²⁵³ G t rd m: G t r p, HD.

Müfred

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

1. Cānum vireyin yoluña merdāne disünler
Merdāne eylemiş kalmadı bir cāna disünler

Müfred

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Kerem it kähve-fürüş anlama gül fincānı
Ehl-i keyfüñ yerine güle virsiñ cānı

Müfred

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Beni rüsvā-yı ciñān eyledi dünyā-yı deni
Be vara evin aņup bir dağı bunda geleni

[15b]

Vuşüli²⁵⁴

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Nemüz olsun ki bizüm lāyık ola cānāna
Nağd-i cānı virelüm yolına dervişāne
2. Çekme ağzumda iken la' lüñi mecrüh olur ol²⁵⁵
Meded ey yār şerik olma meded gel kıana
3. Sāķi kıan dirlerse tañ mı meyüñ iñzārında
Getürince çıkar ayağıdan anı meydāna
4. Dergeh-i Leyli-yi ne ' ağıl ile terk itmişdür
Delüdüñ Kıays anuñ için döşenür yabana

---

²⁵⁴ Vûsûlî Dîvânı, G- 159, s. 170-171.

²⁵⁵ mecrüh olur ol : öldürme beni VD.

5. Zülf-i sevdâsı ile oldı *Vuşûlî* serdâr
Virdi göñlini yine bir şeh-i ‘âlî-şâna
Velehû²⁵⁶
fe‘ ilâtün / fe‘ ilâtün / fe‘ ilâtün / fe‘ ilün
1. Sâkiyâ şanma mey²⁵⁷-i la‘ lüñe peymâne deger
Öykünimez aña gerçi o dañı câna deger
2. Şavkuñ ile yine ey mâh-ı cihân efrüzüm²⁵⁸
Şu‘ le-i âh bugün mihr-i dıraşşâna deger
3. Nağd-i cânun dil-i pervâne aña yandursun
Vaşluna ol yüzi şem‘ in ruñı bes yanarken²⁵⁹
4. Görürem söylese yâkut lebün depredecek
Dür-i dendâñı anuñ la‘ l-i Bedaşşâna deger
5. Yüregüm gibi n’ola şaklar isem peykânıñ
Bilürem ey kaşı yâ ben anı kim câna deger
6. Ey *Vuşûlî* n’ola her demde perişân olsa
Şâne gördüñ mi niçe zülf-i perişâna deger

[16a]

[**Vusûlî**]²⁶⁰

mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün

1. ‘ Acebdür ‘ arz ider dâ’im leb-i ‘ İsi kerāmâtı
Niçe mürdelere gösterdi ol ihyâ-yı emvâtı

²⁵⁶ Vûsûlî Dîvânı, G- 25, s. 69.

²⁵⁷ mey : leb VD.

²⁵⁸ efrüzüm : ögürürem VD.

²⁵⁹ Bu beyit Vûsûlî Dîvânı’nda yer almamaktadır.

²⁶⁰ Bu gazel Vûsûlî Dîvânı’nda yer almamaktadır.

2. Yonupdur şaşa öykündügiçün ey şanem anı
Oñarur gerçi giñ yirden işitdün Lāt-ı Ālātı
3. Beni öldürdi ğamzeñ kaşlaruñ yāsı aña şāhid
Eger cān baħş ise lā' lüñ o daħı itsün ispātı
4. Haṭṭ-ı ruhsāruñ üzre zülf-i kāfir kişigi şalma
Ne lāyıkdur begüm zīr-i çelīpā itmek ayātı
5. Dehān ile miyānı hep şitemdi eş' aruñ
' Aceb dürc eylemişsin ey *Vuşūlī* şen hayālātı

[*Vuşūlī*]²⁶¹

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Dilā iksīr-i ' aşқа mālīk olmış ḥāk-i rāhuz biz
Ġinā-yı kalbe irdük mülk-i istiġnāya şāhuz biz
2. Gehī tahte's-serādayuz gehī fevķ-i Süreyyāda[yuz]
Gehī ser-tāc-ı ' uşşākuz geh olur ḥāk-i rāhuz biz
3. Du' āmuz oķına menzil maķāmı kabe kavseyñüñ
Ĥamīde ķaddümüzle bir kemān-ı tīr-i āhuz biz
4. Livā'-ı āhı çekdük ' asker-i eşküñ hisābı yok
Bugün mülk-i selāmetde²⁶² şeh-i encüm-sipāhuz biz
5. Şanemlerde görüp nūr-ı Ĥudā-yı sācid-i Ĥaķķuz
Vuşūlī kimse bilmez vāķıf-ı sırr-ı ilāhuz biz

---

²⁶¹ Vūsūlī Dīvānı, G-67, s. 100- 101.

²⁶² selāmetde: melāmetde VD.

Müfred

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün

1. Meh-i nev ey hilāl ebrū senüñ barmağuna degmez
Niçe barmağuna va 'llāhi bir tırnağuna degmez

[16b]

[Vuşülî]²⁶³

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Keşti-i cāmı çeküp ey şūfī biz lā-ya' kıluz
Kulağumuza sözüñ girmez bizüm deryā-dilüz
2. Ey bū-yı serv-i divānem bizi ırmağ itme
Merdüm-ı çeşm ile kapuñda bir iki sā'ilüz
3. Ol dehānı gonçeye benzer mi hiç gülşende gül²⁶⁴
Söyle ey bülbül kerem eyle saña biz kâ'ilüz
4. Gülşen-i hüsnüñe eşkümler revān olsam n'ola
Serv-i kıaddüñe şu gibi dostum biz māyilüz
5. Ey Vuşülî devr-i gerdün katı sür'at üzredür
Bāde-i cāmı anuñ'çün çekmede müsta'cilüz

[Vuşülî]²⁶⁵

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Maḥabbetden ilāhī ol meh-i nā-mihre ḥālet vir
Beni yaqdı aña da zerre deñlü bir ḥarāret vir

---

²⁶³ Vûsûlî Dîvânı G- 71, s. 104. Vûsûlî Dîvânı'nda 2. beyit yerine şu beyit yer almaktadır:

2. *Tîrûñe kurbân cânım tığuña başum fedâ*
Cân u baş-ıla begüm her hidmete biz kâbilüz

²⁶⁴ Ol dehānı gonçeye benzer mi hiç gülşende gül: Sûretâ beñzer mi ol gonca-lebe bi-llāhi gül VD.

²⁶⁵ Vûsûlî Dîvânı, G-32, s. 74- 75.

2. Ya vaşl ile sevindür ya firāk ile helāk eyle
Ya inşāfa getür anı ya baña şabr u tākāt vir
3. Celāli şem‘ ine pervāne-veş yā Rabbi yaq cānum
Yāhōd şevk ile gönline anuğ dağı maħabbet vir
4. Belā-yı ‘ aşkı çekmekden hele ben bī-mecāl oldum
Bu bir bār-ı girāndur sen hemān yā Rabbi kuvvet vir
5. *Vuşūlī* dest-i ĥicrāndan ĥalāş olsun hele evvel
Kerem kııl ey ecel bir laħza ārām eyle mūhlet vir

[Mesnevi]

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1. Vaşla ırgür ġarībi yā ilāhī ‘ an-ğarīb
Müstecāb eyle du‘ āmı hem yetīm hem ġarīb
2. Yā ilāhī alma cānum olmayınca vaşl-ı yār
Sen qabul eyle du‘ āmı ey ġanī perverdigār

[17a]

[Vuşūlī]²⁶⁶

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1. Kılalı ĥaţtuđ zūhūr-ı aĥvāl bir yüzden dađı
Zülf-i müşkinüğ perişān ĥal bir yüzden dağı
2. Zülf-i şeb-dizün baña çok bend çekdi sende bem
Ey yüzi gül-gün itme āl bir yüzden dağı
3. Şafĥa-i ĥüsnüġe baqđum kıılca yok ĥaţdan eşer
Gerçegim bī-vehy kııl her yüzden dağı

---

²⁶⁶ Bu gazel Vûsûlî Divânı’nda yer almamaktadır.

4. S̄im-i eşk veçhe ey gönül münevversin
Varılsa seni ider pür-rimāl bir yüzden dağı
5. Ma 'sivāyı vech-i dilden kııl *Vuşūlī*-veş tırāş
Yohsa bu şüret behey abdāl bir yüzden dağı

Vuşūlī²⁶⁷

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. İnse atından ten-i mecrūh-ı mehcūr üstine
Bir şehidūñ dir gören indi yine nūr üstine
2. Rūy-ı zerdümden kaçurma gerden-i s̄im̄inūñi
Z̄inet için zer varağ çek şem' -i kāfūr üstine
3. Haṭṭ u hālī şafha-i hüsnini tezyīn eyledi
Gūyiyā i' rāb kondı sūre-i Nūr üstine
4. Vār ise kan içmeden olmuş durur ser-mest-i nāz
Niçe hūn̄ilīk düşer ol çeşm-i maḥmūr üstine
5. 'Asker-i gam pāy-māl itdi Vuşūlī bendeñi
Şeh-süvārum himmet atını meded sūr üstine²⁶⁸

[17b]

[Vusūlī]²⁶⁹

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Niçe kerre delindi yüregüm t̄ir-i cefālardan
Neler çekdigümi ben bilürüm ol қаşı yālardan

---

²⁶⁷ Vūsūlī Dīvānı, G- 162, s. 172-173.

²⁶⁸ himmet atını meded sūr üstine: esb-i himmetle yūri sūr üstine VD.

²⁶⁹ Bu gazel Vūsūlī Dīvānı'nda yer almamaktadır.

2. Beni eşk-i revānum ğarķa virdi bir meded kılsun
Kimesne yoķ mıdur söylen bilenden āşinālardan
3. Dirīġā ʿıyd-ı vaşluñ adın ilden işder olduķ
Ezellerde elimiz degmez iken merĥabālardan
4. Leb-i ruḥşāruñ ey ğonçe dehānum n’ola vaşf itsem
Dil u cāna şafā gelmez mi bu zengīn edālardan
5. Şorarsuñ ger *Vuşūlī* bende kimdür deyü sultānum
Unudulmuş faķīr ü sitemindeñdür cüdālardan

[*Vuşūlī*]²⁷⁰

mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün

1. Dilā gel bu riyāyı ķo gider ĥātırdan işġāli
Mekān-ı Hakk ola ħalbün dilersen ĥālī kııl ĥālī
2. Şu gibi şāfī ol şūfī ne biter dāl-ı tācuñdan
Baş açuķ ĥoş gelür kişiyeye bir Rüm abdālī
3. Şafaķ ʿarz itdügünce dehr şanma ĥüsn-i Yūsufdur
Birāder ġāfil olma ħanuñ iķer eli var ālī
4. Ĥabīr olduķça kendünñden şaņa yegdür ki leʿāl olmaķ
Ĥaķīķat ʿilmi şehrīnün ġönül gel olma dellālī
5. Dil-i divānemiz şu gibi ayaġına aķmışdur
Olup bir serv-i cān baḥşuñ *Vuşūlī* ye meyyālī

---

²⁷⁰ Bu gazel *Vûsûlî Divânı*’nda yer almamaktadır

[18a]

[Nazım]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Ey şoran qahvede nedür hālet
Nice nef' ü zarr u keyfiyyet
2. Ta' amı telh ü tenāvüli müşkil
Līk nūş eyleyen bulur lezzet
3. Kesel ü nevm ü şıķleti dāfi'
Ba' zılar didi ķātı' -ı şehvet
4. Sihr ü hidmet ü müṭāla' aya
Her zamāñ şüphesüz virir kuvvet
5. Sekri yok aşlı üzre bāķidür
Ĝālibā' arız olmamış hızzet
6. Çünkü zarrından nef' ī oldu keşir
Ehl-i ṭab itdi şürbüni' ādet

Cihānī

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

1. Uşşāķ-ı cefāķeşdür cānāna giderler
Erkāñ-ı sa' adet yine divāne giderler
2. Kūyıña varan şem' -i ruḥuñ şevķine her dem
Yanmağı murād eylemeyüp yā ne giderler
3. Gül gibi güler yüzli leb-i ğonçe güzeller
Āşıķlar ile seyr-i gülistāna giderler
4. Zāhid baña ḥayrān deyü ṭa' n eyleme luṭf it
Ārifler olur mescide mestāne giderler

5. Küyü var iken ğayra kılan meylî *Cihānî*
Ferhād ile Mecnūn gibi yabana giderler

[Semāî]²⁷¹

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Bela-yı dildār elinden ğayrıdan bir dāđımız yoğdur
Gönüldendür şikāyet kimseden feryādımız yoğdur

[18b]

[Cihānî]

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Kuluñum n'ola hōş geçse bu devründe devrānum
Baña bir merhametle bağ benüm devletlü sulţānum
2. Baña beñzetme her şeydā olanı rāh-ı 'aşk içre
Ki ancak ey şaçı Leylî benüm Mecnündür ađrānum
3. Dile cem' iyyet-i hātır cihānda bu qadar besdür
Benüm hāl-i perişānum bileydi ol perişānum
4. Cefāsıyla dolup bağrum beni ney gibi inletme
Hazer kıllı derd-i āhumdan meded artırma efġānum
5. *Cihānî*'c andelib-i nazm olaldan gülşen-i 'aşka
Çıkar gül gibi her yılda benüm pür-tāze dīvānum

Firākî Rāst²⁷²

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Göğüs bağır açuđ kollar şıđalı²⁷³ yār göñlekcek

---

²⁷¹ Mustafa Çıpan, *Divâne Mehmed Çelebi (Afyon Mevlevihânesi Şeyhi)*, T.C. Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları, 2. Baskı, Konya, 2002, s. 62. Bu beyit Nev'î Dîvânı'nda da bulunmaktadır; G- 126, s. 305. Fakat Divâne Mehmed Çelebi'nin Nev'îden önce yaşadığı bilindiği için (Nev'î d. 1533- ö. 1599; Divâne Mehmed Çelebi d. 1448- ö. 1530) beytin Divâne Mehmed Çelebi'ye ait olduğunu düşünebiliriz.

²⁷² Kadir Güler, "Kütahyalı Firākî ve Bilinmeyen Şiirleri", *Turkish Studies*, S. 5/ 1, 2010, s. 1048.

²⁷³ sığalı : sığanmış agm.

Çemende şâh-ı gül gibi güler oynar gönlekcek

2. İlik düğme işi bitmiş yağa geniş yaqmaya gitmiş
Bağâr eyyâmı gül devri mi yürür dildâr gönlekcek²⁷⁴
3. Degildür gördüğün hâle kamerde vâkıf ol hâle
Felek sen mâh-ı tâbânı kucar her bâr gönlekcek
4. Kuzıcağum niçün ‘uryân olup yatduñ raķīb ile
Benüm koynuma girmekden idersin²⁷⁵ ‘ar gönlekcek
5. *Firâķi* tañ degıldür çâk-ı giribân itse hayretten²⁷⁶
Seni her gice bağrına basar²⁷⁷ ağıyar gönlekcek

[19a]

[Taşlıcalı Yahyâ]²⁷⁸

fe‘ ilâtün / fe‘ ilâtün / fe‘ ilâtün / fe‘ ilün

I

Yâ ilâhî ne ‘aceb luţf -ı firāvân itdün
Kerem itdün bize in‘âm idüp²⁷⁹ ihsân itdün
Yine bir gerçek eri mürşid-i erkân itdün
Hâkim-i maħkeme-i taht-ı Süleymân itdün
Niçe cānileri taħķir ile bî-cān itdün
Niçe dermāndelerün derdine dermān itdün
Niçe ‘ifritlerün ‘aynını giryān itdün
Niçe dīvān-ı şeyāķini perişān itdün
Bir ħarāmî başını ħāk ile yeksān itdün
Yerini ħâr gibi âteş-i sūzān itdün

---

²⁷⁴ mi yürür dildâr gönlek çek : yürür yâr gönlek çek agm.

²⁷⁵ idersin : iderken agm.

²⁷⁶ hayretten : gayretten agm.

²⁷⁷ bağrına basar : koynuna koyar agm.

²⁷⁸ Yahyâ Bey Dīvânı, Terķib-i Bend- 9, s. 169- 172.

²⁷⁹ idüp : ile YBD.

Sitem-i zulm²⁸⁰ ile ol adı çıkan ehl-i cefā
Şarsar-ı қаһr ile buldı fenā oldı hebā

II

Ṭama^c -ı ^c aynını acdı yedi iqlīmi yedi
Ḳurudı қaldı niḥāl-i bedeni ya^c nī yedi
Elem-i lem-yezeliye²⁸¹ ^c aynuḡ kānī²⁸² idi
Cānına²⁸³ kār²⁸⁴ idi derd ü belāyı ebedī
Sevmedi ḡırlı degüldür deyü ehl-i ḡıredi
Gelmeye yolına seyl-i sitemi қala didi
Yetmiş yetmiş idi devr-i zamānuḡ ^c adedi
Şalınur şanur²⁸⁵ idi bilmeyen²⁸⁶ ol bī-merdi
Niçe yıl zelzele-i miḡnetle söndürdi²⁸⁷
Ḳoca şeyṭān gibi ḡiç²⁸⁸ kimseye ādem dimedi
La^cnetu 'llāhi ^caleyhi ve 'alā iḡveti
Ve ^calā men ḡaleme 'n-nāse bi-tab^c iyyetihi

III

Umaruz ^c ādil ola ḡulme uzatmaya eli
Raḡminüḡ²⁸⁹ sebebi olmaya ni^c mel-bedeli
Şüretā ^c āḡil u dānā idi ma^c nīde velī²⁹⁰
^c Ulemā ile itdi ceng ü cidāl ü cedelī
Sem^c a²⁹¹ vü ^c ucb u riyā ile ider²⁹² ^c amelī

[19b]

---

²⁸⁰ zulm : zulmi YBD.

²⁸¹ yezliye : yezeli YBD.

²⁸² ^c aynun kānī : bid^c atinüḡ kārı YBD.

²⁸³ Cānına : Cānınuḡ YBD.

²⁸⁴ kār : kārı YBD.

²⁸⁵ şanur : yürür YBD.

²⁸⁶ bilmeyen : şanmaḡuz YBD.

²⁸⁷ söndürdi : senderedi YBD.

²⁸⁸ ḡiç : bir YBD.

²⁸⁹ Raḡminüḡ : Raḡmetinüḡ YBD.

²⁹⁰ velī : deli YBD.

²⁹¹ Sem^c a : Süm^c a YBD.

²⁹² ider : iderdi YBD.

Keşti-i baħr-ı belāsi beden-i mūbtezeli
Yelkene beñzer idi ‘aynı ile āķ şaķalı
Alavand eyledi mazlumlaruñ āhı yeli
Beli bükülmiş idi bār-ı riya²⁹³ ile beli
Yumruğı altına almışdı vücūdın eceli
Gördi şahrā-yı cihānda bulımaz oldu şikār
Gömdi uğursızı sayyād-ı ecel²⁹⁴ āhir-i kār

IV

Oldı ağızında zebānı ‘alevi nār-ı cahīm
Yüzi kıtsuz sözi tatsuz ne ħalīm u ne selīm
Ĥātır-ı mühmeline gelmez idi hiç²⁹⁵ Kerīm
Kulzüm-i muźlimeye dalmış idi niteki mīm
Zālīmüñ öte ucı işi gücü zulm-ı ‘azīm
Arķasın yere getürdi eceli oldu ġarīm
Rüzġār ile duġān gibi savruldu²⁹⁶ o racīm
Olmaya meskeni Firdevs ile cennāt-ı Na‘īm
Ol uğursız olalı şadr-ı vezāretde muķīm
Hiç bir ulu ġazā eylemedi şāh-ı kerīm
Rahibān taraf-ı Rūm ile Patrike-i Rīmm
Kara geydi ölüsün ağladı mānend-i yetīm
Cā’yiz idi ola bir aķçanuñ üstine şehīd
Bir saġī kişi idi aña göre Pinti Hamīd

V

Bu ġurur ile enāniyyete niyyet ne idi
‘Acebā şan‘at-ı şeytāna maġabbet ne idi
Bāb-ı²⁹⁷ erbāb-ı maġabbetde ki miġnet ne idi
Mühhelātına mühimmātla himmet ne itdi
Ĥalkı iñcitmek için çekdüġi zaġmet ne idi

---

²⁹³ riya : günāh YBD.

²⁹⁴ ecel : felek YBD.

²⁹⁵ hiç : rey-i

²⁹⁶ savruldu : sürüldü YBD.

²⁹⁷ Bāb-ı : Yā Rab YBD.

[20a]

İlleri başına üşürmege hikmet ne idi
Yalnız rüşveti bābındaki keşret ne idi
Bu sefāhet bu kabāhat bu meşakḳat²⁹⁸ ne idi
Ḳulle-i Ḳāf-ı eḳālīme bu zulmet zā²⁹⁹ idi
Ḳadem-i şūm³⁰⁰ ile ḡalleye³⁰¹ ḳillet ne idi
Olduğı yerde ḳatı ḳıtlıḳ olurdu ‘ālem
Yer-idi ulu kiçi laḥm-ı ḡanem yirine ḡam

VI

Āl-i ‘Oşmāna³⁰² ḳırān itdi ol adı³⁰³ yamān
Biri birisine girdi nitekim āb-ı revān
Ehl-i ĩmāndan aḳan ḳan ile tıldı Ḳaraman
Bir dem içinde dem-i ādeme ḡarḳ oldu cihān
Rüşvet altunını cem‘ itmek idi işi hemān
Derd-mend eyler idi encüm-i naḥs ile ḳırān
Ḳanı ol māla ḫapan mezheb-i Ḳāruna uyān
Enbiyā sevmedüğünü seven aşūb-ı cihān
Yaḳılıp gitdi ol evḳāf-ı selāḫini yaḳan
Māl-i eytāmı alup mescid u meyḫāne yapan
Ḥaber-i mevtī melūl itdi beni niçe³⁰⁴ zamān
Ḳorḳar idim ki bu şādī ḫaberi ola yalān
Her ne deḡlü yaramazluḳ var ise anda idi
İki ayağı çuḳurda bir eli ḳanda idi

VII

Şāhımız Şāh Süleymān-ı zamān saḡ olsun
Ḥazret-i Ḥıẓr-ı nebī gibi hemān saḡ olsun
Ölmesün ol nitekim ehl-i cinān saḡ olsun

---

²⁹⁸ meşakḳat : şeḳāvet YBD.

²⁹⁹ zā : ne YBD.

³⁰⁰ şūm : şūmı YBD.

³⁰¹ ḡalleye : ḡallede YBD.

³⁰² ‘Oşmāna : ‘Oşmānı YBD.

³⁰³ adı : ĩmānı YBD.

³⁰⁴ niçe : ḫaylī YBD.

Çulı kurbanı olan p̄ir ü cüvān şağ olsun
Adını zinde iden rūḥ-ı revān şağ olsun
Kāmilüñ rūḥ-ı kelāmını tıyan şağ olsun
Mantıku't-Ṭayr³⁰⁵ oқuyan³⁰⁶ oқumayan³⁰⁷ şağ olsun
N'ola ol gitdi ise bākī kalan şağ olsun
Yerde yatduqça babam oğlı füllān şağ olsun
Çoқ yaşasun bunı yazan oқıyan şağ olsun
Gülmez idi yüzi maḥşerde dağı gülmeyesi
Çoğ iş itdi bağa ol şağlığ ile olmayası

[20b]

Қаşıде-і Beyānī Bahr-ı Tavīl³⁰⁸

24 fe' ilātün

I- Evvelā ḥamd / idelüm Ḥā / lıḳ-ı eflā / ke vü mā-fī / hi ki izḥār / u 'ıyān ey / ledi
bu cüm / le 'acāyib / ü ğarāyib / yir ü gök ü / melek ü Cen / net ü Rızvān / u
dađı ḥūr / ile ğilmān / ve gül ü sün / bül ü reyḥān / ü mül ü bül / bül ü destān
/ u dağı çeş / me-i ḥayvān / u dür lü' lü / mercān u mihr- / i dıraḥşān³⁰⁹

Eḥad u Qā / dir ü Qayyūm / ki evvel du / rur u āḥir / dür ü zāhir/ dür u bāṭın / dur
[u]Sultān- / ı Ezeldür / ki ebed mül / kini ābād / idüben ken / düyi bildir /
mek için tū / tı-i ervā / ḥı muḳaddes / adını Ā / dem [idüp] dām- / ı ten-i ḥāk
/ ile mūnis / ü me'nūs kıl / up şāḥib nā / mūs kılup ey³¹⁰ / ledi iḥsān

II- Şekeristān- / ı belāğat / da gelüp her / biri bir pā / dişeh-i sebz- / livā mihr / ü
meh ü nūr / ü ziyā maṭ / la' -ı ḥurşid- / i şafā men / bā' -ı envār- / ı hüdā baḥr-
/ ı sehābdür/ dücā ḥūr-likā kim³¹¹ / göñül āyi / nesine çün / ki nazar kıl / dılar
üstād- / ı ezelden / dükeli şavt- / ı ḥazın i / le ḥōş-āvā / ze gelüp dir

ki: Elā in / *ne lenā mer / ḥameten min- / keremih*³¹² yoқ / dur aḥun şibh / ü şerīki /
vü vezīri / vü naẓīri / vü anuḍdur / dükeli 'ā / lem ü Ādem / Ḥarem-i Ka' /
be vü Zemzem / heme zerrāt- / ı cihān per / tev-i ḥüsniy / le feraḥnāk / [ü

³⁰⁵ Mantıku't-Ṭayr : Mantıku't-Ṭayr YBD.

³⁰⁶ oқuyan : bilen YBD.

³⁰⁷ oқumayan : ademiyān YBD.

³⁰⁸ İ. Hakkı Aksoyak, “Beyānī'nin Bahr-ı Tavīl'i”, Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi, C. 2, S. 3, 2018, s. 230- 242.

³⁰⁹ u dür lü' lü / mercān u mihr- / i dıraḥşān : / u dür ü lü' / lü ü mercān / u meh ü mihr /-i dıraḥşān agm.

³¹⁰ ile mūnis / ü me'nūs kıl / up şāḥib nā / mūs kılup ey : ile mū / nis ü me'nūs / kılup şāḥ / ib-i nāmūs / kılup ey / le di iḥsān agm.

³¹¹ ı sehābdür / dücā ḥūr-likā kim : sehāb bedr / -i dücā ḥūr / li kā kim agm.

³¹² “Dikkat edin bize onun kereminden başka bir merhamet yoktur.”

ṭaraḥnāk] / ü heme vā / lih ü ḥayrān / u heme medḥ / ü ṣenā-hʿān / u heme ṣā / kir- i Sübhān.

III- *Eyyühe'n-nā / su te'âlev / fe-ḥuzû â / yete rabbin / Hamidû ve'ğ / terafû ve'ğ / tenimû nah / nu ileykum / rûsul min kab / lih*³¹³ ki cüm / le cihānı / bezedi ḥüsn- / i ʿacibiy / le ki ʿaql ir / mez aḥa fikr / ü firāset / müteḥayyir / kıluban sec / de-i şükrā / ne idüp ā / yet-i³¹⁴ *Lā-ʿil / me lenā*³¹⁵ ḥatm / idüp ider / be-şad ikrām.

Ki ne ḥoş-cām- / ı cihāndur / ki hüveydā / vü nihāndur / Şamed ü Lem- / yezel ü bî- / bedel ü pā / dişeh-i kevn / ü mekāndur / ki ḥiṭāb-ı / kün ile arz / u semāvāt / ı ʿademden / getürüp cüd- / ı vücüd i / le müşerref / kıluban Ā / dem için

[21a] mes / ken ü me ʿvā- / yı laṭif it / di vü ʿaşḫ i / le göñül mül / ki ne virdi / gam- ı cānān

IV- Niçe ğam kim / dükeli ṣā / di-i ʿālem / buçuğa al / maz anuḥ eh / li olan ʿā / şıķı dil-dā / de-i üftā / de ü ālüf / te-i sevdā- / zede-i bî- / ser ü pā kim / surür zihāk³¹⁶ / kefi pāy-i / büti serv-ḳad / di [vü] māh-ru/ ḥı sım-beri / lebi şekker/ i ḥürveşi / yār-ı ḥōş it / di fūrüg ey / ledi ol yār.

Heme ebnā- / yı cihāndur / ki budur ḥā / şıyet-i ʿaşḫ- / ı kemün-sāz / u cihān-süz / u ser-efrāz / u dil efrüz / [u] budur taḥt / -ı vücüd üz / re Celāl-i / Ḥaḳḳa maḫhar / ki eger ʿaşḫ / *nebūdī / be-ce māleṣ / ki re sīdī*³¹⁷ / bu durur vā / sıta-i ḥil / ḳat-i ʿālem / ğaraż ez-rif / ʿati ādem / sebeb-i mev/ hebet-i Ḥā / lıķ-ı Raḥmān.

V- İmdi ey ʿā / şıķ-ı şādıķ / güle hem-rāz / olalum bül / bül-i ḥoş-leh / ce gibi şerḥ- / i ğam-ı dil- / bere āĝāz / idelüm tā / ki neler ey / ledi hicrān / dikenı bü / tün āzürde / vü zāre / dil-i āşüf / te ü bî-şabr / u ḳarāra / gel aḥı kā/ şif-i esrār / olalum yār- / ı vefā-dār / umuz olğıl.

Men-i bî-çā / re-i dil-ḥas / te vü pā-bes / te vü bir dil- / ber-i Leylī / veş ü ḥançer- / keş ü merdüm- / küş ü āşüb- / ı cihān ni / çe zamān kūh/ ile hāmū / na düşürdi / men-i dīvā / ne daḥı āh- / kün ü naʿ / ra-zenān sī / nemi çāk ey / leyüben ḥāk- / i kefi-i pā / yını Mecnūn / gibi her dem / gözedürüm / pey-i dermān³¹⁸.

³¹³ Ey insanlar! Gelin, Rabbin ayetlerini alın, hamd edin, duyurun ve ganimet olarak alın. Biz size ondan önce elçiler (gönderdik).

³¹⁴ ā / yet-i : eyyete agm.

³¹⁵ Senin bize öğretdiğinden başka bizim *hiçbir bilgimiz yok*. Bakara / 32, Hasan Basri Çantay, 1984, s. 19.

³¹⁶ surür zihāk : süz-i hāk-i agm. Vezin kusurludur.

³¹⁷ Mana verilecek.

³¹⁸ pey- i dermān : ez-pey-i dermān agm.

VI- ki çekem dī / de-i ğam-dī / deme ol kuḥl- / i cevāhir / den ü āsū / de vü fārīg / olam ey ‘ā / şıḳ-ı hem-derd / ki ferd ol³¹⁹ / mağičün merd / oluban³²⁰ / çeşm-i ter ü / çehre-i zer / dīle gelen / ni‘ met ü ‘ ayş / u tarab

[21b] u / zevḳ u şafā- / yı ruḥ-ı maḳ / şūd bulur / kimse buḡa / şekk idemez / kim haber-i / Seyyid-i lev / lāk durur bu.

Geh beyābān / da enīsüm / u dūd ümī / di ü geh re’s / -i cibāl üz / re celīsüm / esed ü bebr / ü peleng i / le ḳamu vaḥş / u tıyūr i / di ve men fā / riğ idüm cüm / le cihāndan / ki ḥayāl-i / ruḥ-ı cānān / beni almış / deyü fikr-i / ser-i zülfün / de bu dīvā / ne gönül ḳal / miş dı bī- / ḥaber ü bī- / eşer ü vā / lih ü ḥayrān.

VII- Gelüben ‘ā / ḳıbetü’l-emr / ser-i kū / yını mesken / tütuban gül- / i bī [hār] / gibi nāle / vü āhum yi / di eflāke / çıkardı zī / rā bu ‘ işḳ- / ı cihān-süz / u ciger-düz / durur kimse / buḡa şabr i / demez ben nic’ / ideyin ve / li³²¹ āḥir fe / recu’llāh ḳa / rīb oluban / bende-i āzād³²² / idüben ḳıl / dı terennüm³²³ / baḡa ol yār.

Diñle ey yār / benüm bir³²⁴ / gice dil-dā / rum ile ni / ce vişāl ol / dı müyesser / niçe sevdā- / zede itdi / beni ol zülf- / i mu‘ anber / şeh-i şerver / ğam-ı dil-ber / nice oldı / men-i bī-çā / reye ğam-ḥ‘ār / daḥi ol ḳad- / i ‘ālā ḥad- / i lālā³²⁵ / niçe bālā / aḡa hem-tā / göremez mihr- / i semā bedr- / i dücādur / heme cādur / heme devrān.

VIII- Başımı ceyb- / i tefekkür / de idüp bir / gice ḥayrān / u perişān / idem andan / ki n’ola ḥā / lüm ü ol rūḥ- / ı revānı / nice görem / n’ideyin āh / u fiğān ey / leyüben lüc / ce-i ‘ ummān / gibi olmuş / dı benüm göz / lerüm ü ‘ ay / nūma gelmez / di şehā ḥ‘āb- / ı ḥayāl i / di baḡa cüm / le cihān ‘ā / ḳıbet-i kār.

Nazar itdüm / ki benüm ba / şuma gün toğ / dı vü ben ḥay / rete düşdüm³²⁶ / *Sübḥāne’l-Me / likü’l- Cāmi / leylen ve ne / hāren*³²⁷ / çı / ‘aceb benüm / şebān-ı tal / ‘at- i ḥürşid- / i münī / ri Melikü’l- / ‘arş ne dūr düş / mi ki bu vā / ḳı‘a-i bü’l- / ‘aceb mi yoḡ / sa benüm baḥt- / ı perişā / num uyandı / mı ki yā Rab / ne ‘aceb ḥik / met-i Yezdān.

IX- Hātif-i ğayb / dan āḥir / bu nidā gel / di ki ebşir / bu vişālī’s- / şanemi’l-maḡ / lāb yā ‘āşıḳ- / ı miskīn ḥōş / u şād ol ki / daḥı³²⁸ vaşl ḡa / nīmet durur / ol maḳşad-ı / aḳşā ki māh / anuḡ tal‘at / i ne reşk-i / mihr- / i münīr an / dan

³¹⁹ Vezin kusurlu.

³²⁰ Vezin kusurlu.

³²¹ ve / li : me / ger agm.

³²² Vezin kusurlu.

³²³ terennüm : terahhum agm.

³²⁴ bir : bu agm.

³²⁵ Vezin kusurlu.

³²⁶ düşdüm : taldum agm.

³²⁷ “Gece gündüzü bir araya getiren/ birleştiren gerçek hükümdar (olan Allah) ı yüceltirim.”

³²⁸ daḥı : dem-i agm.

utanup / yüzi yirde / müte^c accib / oluban ol / dı o vech-i / ḥasene cān / ile meddāh.

Baḥa raḥm ey / leyüben kııl / dı müşerref / sözi ḳo sâ / zı getür söz / getür şem^c - / i şeb-efrüz / ı getür di / dügi vaḳtin / didüm ey Rū / ḥ-ı Muḳaddeş / nefesün^c İ / sî-i Meryem / gibi cān vir / di baḥa şād / olasın bî- / ğam u āzād /

[22a] olasun se / ni³²⁹ ben n^ıide / yin şem^c - / i şeb-efrüz- / ı nigārı / göreyin çün / ki odur kev / keb-i tābān.

X- İşidüp sö / zümi³³⁰ ol şāh- / ı cihān kııl / dı tebessüm / gelüben ya / numa çok mek / remet itdi / men-i sevdā- / zede çün sâ / ye ayağı / na düşüp ol / kişinün zer / rece³³¹ luḫfi / yine mihri / le götürdi / meni ol ḥāk- / i mezellet / den ü didi / delü olma / didüm ey meh / ne^c aceb mek / re met itdün / men-i āşüf / teye^c ömrüm.

Didi ğam çek / me ki şimden / girü eyyām- / ı feraḥ gel / di vü gitdi / elem ü derd / ki çekdüñ / deñedüm ben / seni çok şabr / u taḥammül / lü imişsin / diyü ḳol şal / di benüm boy / numa gel di / di bu beytü'l- / ḥazeni terk / idelüm faşl- / ı bahār ol / dı³³² vü geldi / gül-i gülzār / ı temāşā- / yı ğanīmet / bilelüm ey / leme efgān.

XI- Şalıcaḳ boy / numa ol sâ^c / id-i sîmin / i didüm kim / ^c acebā bu / meh-i nev mi / ki felekden / inüben ger / denüme tavḳ / oluban kııl / dı müşerref / ki seg-i küy- / ı nigārı / kııla mümtāz / kıılanlar / dan itdi / ne ṭurursun / ṭura seyrān / idelüm cā / nib-i bütān³³³ / gidelüm geşt- / i gülistān / idelüm^c ā / şıḳ-ı miskīn.

Didüm ey bāğ- / ı cihān sun / gül ile sün / bül ile ner / ğis ile serv / -i ḥırā mā / nuñ ile bāğ- / ı cihānı / n^ıideyin beh / resi yoḳ kā / küli yoḳ dī / de-i pür-fit / nesi yoḳ ḳā / met-i cān- / perveri yoḳ / şāh-ı cihān / kevn ü mekān / ez-dil ü cān / çerḥ-zenān ol / dı saña ben / de-i fermān.

XII- Bu durur ḥā / şıyet-i şabr / u şebāt ey / dil-i āşüf / te işit ḳavl- / i *Beyānī* / ki ma^c ānī / heme cem^c o / lıcağız el / virüp aḥvāl / ü murādāt / u sa^c ādāt / ki anuñ şem / mesidür baḥr- / i ṭavīli / ki budur bīst / ü çeḥār / fe^c ilātün. / Düreri dürc- / i le^c ālī / ki bu baḥr iç / re durur cüm / le-i şıfāt / dan olupdur.

Aḥmedallāhe^c ale'l-ḥatmi keşīran ve şallā ve sellime ebu'd-dehri^c ala'lḥātīm men kān beşīran ve nazīran³³⁴ o zamāndan berü kim pertev-i nūr-i nebevīden

³²⁹ “seni” kelimesi kaldırıldığında vezin ortaya çıkmaktadır.

³³⁰ İşidüp sö / zümi : İşidüp bu / sözi agm.

³³¹ zer / rece : zer / re-i agm.

³³² ol / dı : ir / di agm.

³³³ bütān : bāğa agm.

³³⁴ “Bitirip tamamlamayı (nasip eden) Allah’a şükürler olsun. Okuyup müjdecı ve uyarıcı olana ebediyete kadar hayır dua ederim.”

heme ervāḥ ṭahūr itdiler ol iki cihān serverini³³⁵ ez-dil ü cān muttaşılā her biri bir medḥ ü ṣenā-ḥān.

[22b]

Bakī³³⁶

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ulün

1. Felek gehvāre-i ūbyāna beḡzer
Meh-i nev dūn doġan oġlana beḡzer
2. Őararmıŝ inḡinā bulmuş felekde
Nesīm³³⁷-i duḡter-i ' İmrāḡa beḡzer
3. Őıfatda³³⁸ ' aynıdur Ya' ḡūb-ı dehrūḡ³³⁹
Őafāda Yūsuf-ı Ken' āna beḡzer
4. Veyā ḡōd ḡasr-ı cennetden cihāna
Açılmıŝ Ravza³⁴⁰-yı Rıdvāna beḡzer
5. Ururken ḡaḡer-i Beḡrāmdan dem
Kemān-ı Rüstem-i Destāna beḡzer
6. Göḡül mir'ātınuḡ pasın ider pāk
Olupdur mıŝkala insana beḡzer
7. Çekilmıŝ dest-i ḡudretdür³⁴¹ ḡazāya
Şer-i tıġ-i Süleymān ḡān'a beḡzer

---

³³⁵ serverini : serverine agm.

³³⁶ Hayālī Bey Divanı, K- 18, s.55- 56. Mecmuada Bākī'ye atfedilen şiir Hayālī Bey'e aittir. Hayālī Bey Divanı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan 6 beyit daha mevcuttur. bk. Hayālī Bey Divanı, K- 18, B- 7, 16, 17, 18, 19, 20. s. 55.

³³⁷ Nesīm : Yetīm HBD.

³³⁸ Őıfatda : Őıfāda HBD.

³³⁹ dehrūḡ : çarḡuḡ HBD.

³⁴⁰ Ravzā-yı: revzen-i HBD.

³⁴¹ ḡudretdür: ḡudretten HBD.

8. Sa‘ âdet pîşesinde ol dilâver
Şikâr-endâz genc arslana beñzer
9. Kaçan altun beneklü câme giyse
Sipiñre atulur kaplana beñzer
- [23a]
10. Anuñcün olmasa ‘ alemde kırbân
Benüm yanumda nâ-ħaķ kıana beñzer
11. Sitanbul ol şeh-i Yūsuf-liķāsız
Hemāñ üsti açuķ zindāna beñzer
12. Bugün Ĥāķanı sensin Türk ü Çin
Hezārān çākerüñ var Ĥāna beñzer
13. Yāñöd Darāy-i Efridün-nefessin³⁴²
Ki her kemter kıluñ sultāna beñzer
14. Senüñ devründe elķāb-ı salātın
Denilse ġayrıya bühtāna beñzer
15. Eşigüñ Ka‘ be-i ĥacāt-ı ‘ ālem
Ĥayāli Ka‘ bede Ĥaşşāna beñzer
16. Nitekim māh-ı nev ĥıng-i felekde
Rikāb-ı Ĥüsrev-i devrāna beñzer
17. Senüñ zātıñla olsun devr bāķī
Ki ‘ ālem cism-i zātuñ cāna beñzer

---

³⁴² nefessin: nesebsin HBD.

Müfred-i Bâkî³⁴³

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Çarğa-zâde diyenüñ kesmekdelermiş 'ırkıñı³⁴⁴

Zağlanmış bir kılıçdur Bâkîyâ tab' uñ senün³⁴⁵

[23b]

Kaşîde-i Yahyâ³⁴⁶

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

1. Çekelüm gün gibi aq sancağ ile şarka çeri
Kara toprağa qaralum kıralum surh-seri
2. İnmesün mülhid ile râfîzîñüñ başından
Gürz ile tîğumuzun zamme ile fetħaları
3. Keselüm aşlı ile şâh-ı vücūdını hemân
Uralum cümle teberrâyiye tîğ u teberi
4. Çâr-yârün *Radıya 'llāhu Te'ālā 'anhüm*
İntikāmın alalum qahr idelüm ehl-i şeri
5. Boğazını alalum baħr gibi surh-serün
Geçelüm taħt-ı Süleymānlar ile Üsküderi
6. Râfîzî şâhını māt eylemek için fi'l-hāl
Sürelim atumuzı naç' -ı cihānda³⁴⁷ ileri

---

³⁴³ Bâkî Dîvânı, M- 9, s. 449.

³⁴⁴ Çarğa-zâde diyenüñ kesmekdelermiş 'ırkıñı : *Kesdi 'ırkıñ Çarğa-zâdedür diyen düşmenlerün* BD

³⁴⁵ tab' uñ senün : şî 'rün senün BD.

³⁴⁶ Yahyâ Bey Dîvânı, K- 7, s. 41-45. Yahyâ Bey Dîvânı'nda mecmuada bulunmayan 12 beyit daha mevcuttur. bk. Yahyâ Bey Dîvânı, K- 7. B- 16, s. 42, B- 26, 30, 31, s. 43, B- 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, s. 44.

³⁴⁷ cihānda : cihāndan YBD.

7. Gice gündüz getürür gendüye nūrāniyyet
Meh-i tābān ile hūrşīd-i cihānuḡ seferi
8. Yel gibi atlar ile ṭayy-ı mekān eyleyelüm
Ḳoyalum ‘ ayn-ı ‘ adūya bu ḡubār-ı kederi
9. Açalum şark ilini mihr-i cihān-tāb gibi
Tābi‘ oldı bize Şirvān ilinüḡ şīr-i neri
10. Çıka geldi gözinüḡ nūr-ı ‘ Acem şāhınuḡ
Uçdı şāhīn gibi açdı berüye bāl ü peri
- [24a]
11. Hāḡ Te‘ ālādan aḡa nūr-ı hidāyet irdi
Firaḡ-ı dālleden oldı berī geldi beri
12. Gül ü nergis gibi göḡlüm gözüm açıldı bugün
Yangılandı dil-i divānede bu şenlik ḡaberi
13. Aluruz taḡtını tācını bu kerre şāhuḡ
Himmet itsün bize ‘ Oşmān ilinüḡ gerḡek eri
14. Ya‘ nī sultān-ı vilāyet şeh-i mülk-i ‘ aḡamet
Nāḡır u nāşırı Hāḡ Hızr-ı nebī rāhberi
15. Şāḡib-i seyf ü ḡalem şems-i hüdā zıll-ı Hüdā
Ki açar dest-i du‘ āsı ile bāb-ı zaferi
16. Şāh-ı Şiddīḡdür ol Hāydar-ı kerrār-mişāl
Āl-i ‘ Oşmānda ‘ ayān eyledi ‘ adl-i ‘ Ömeri
17. Şöyle zabṭ itdi cihānı ki ecelden ḡayri
Kimsenüḡ kimseye devrinde irişmez ḡararı
18. Görinen tuḡları murḡ-ı hümā-yı rif‘ at
Atınuḡ izleri fetḡ ü zafer bāb u deri

19. Toludur ma' rifetu' llāh ile zāt-ı pāki
Nitekim bŷy-ı şafā-baḥş ile gŷl-berg-i ṭarī
20. Yedi iḳlīm eli altında olur ḥātem-veş
Olsa bir bende-i ednāsına 'ālī nazarı
- [24b]
21. Ol bir iksīr-naẓar şāh-ı velāyetdŷr kim
Şems ider 'ayn-ı 'ināyetle vŷcŷd-ı ḳameri
22. Bir kerem issi sa' ādet gŷneşidŷr meşelā
Dŷrce³⁴⁸ terbiyeti gevher ider her ḥaceri
23. Ya' nī begler begi eyler gŷn olur bir ḳulını
Ser-i eflāke ḳıḳar gŷn gibi dŷnyāda seri
24. Geldiler salṭanat u devlet ile ' izzet ile
Cem ŷ Cemşīde varınca pederinŷ pederi
25. Bir bahādur nŷkerinŷ nitekim berg-i ḥazān
Ḳŷridŷr yolına dŷnyā ṭolusı sīm ŷ zeri
26. Bir saḥīdŷr ki ḳaçan dŷşmen aḥa olsa muṭī
Māl-i ḳārŷnı virŷr kendisine³⁴⁹ mā-ḥazārī
27. Ḳulları na' resi cenginde³⁵⁰ olur ra' d-mişāl
Ehl-i islāma yaḡar raḥmet ŷ nuşret maṭarı
28. Gŷrdŷm ol şems-i cemālını getŷrdŷm şalevāt
Geldi yŷz ṭıtdı aḡarmaḡa sa' ādet seḡeri

---

³⁴⁸ Dŷrce : Zerrece YBD.

³⁴⁹ kendisine : dŷşmanına YBD.

³⁵⁰ cenginde : ceng iḳre YBD.

29. Şanki açıldı bahār ile dıraht-ı tūbā
Bāğ-ı cennetde zuhūr eyledi ʿ izzet şemeri
30. Nūrdan yaprağdur şanki nihāl-i bedenūñ
Āyet-i rahmet olan haṭṭ-ı sefīdūñ eşeri
31. Pādişāhum der-i dergāh-ile³⁵¹ ḥāk³⁵² olmağdur
Şıdğ u ihlāş-ile *Yaḥyā* kulunuñ zevki yiri

[25a]

Tābī

fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilün

1. Şād ol ey cān dile şevk-ı ruh-ı cānān geldi
Dōstdan ḥāniña şan şemʿ -i şebistān geldi
2. Çeşmüme ʿ arız-ı aksi o mehūñ düşdüğini
Dir gören rüz-ı nigeḥi mihr-i dıraḥşān geldi
3. Yüzüm üzre göricek kanlı yaşıñ ağıdığını
Didiler Rūma yine laʿ l-i Bedaḥşān geldi
4. Koyup izüñ tozını ehl-i nazār bakmaz aña
Ṭotalum begler ile kuḥl-i Sıfāhān geldi³⁵³
5. Şöyle beñzer toğunupdur o mehūñ kākülüne
Tābīyā bā-şabā ḥayli perişān geldi

---

³⁵¹ dergāh-ile : dergāhuña YBD.

³⁵² ḥāk : kul YBD.

³⁵³ Bu beyitte vezin aksamaktadır.

Bâkî³⁵⁴

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. Şalınan küyında ol serv-i semen-ser³⁵⁵ midür
Gülşen-i cennetde şâh-ı Sidre-i³⁵⁶ Tübâ mıdur
2. Zaḥm-ı s̄inem içre cānā ḳanlu peykānuḡ senüḡ
Ġonçene³⁵⁷ pinhān olan berg-i gül-i ra' nā mıdur
3. Mürde-i derd ü ġama cānlar bağışlar ġamzesi³⁵⁸
Sāḳıyā bi'llāh mey-i ḥamrā dem-i 'İsā mıdur
4. Ağzuḡ [içre] diş midür yā ġonçe içre jāle mi
Kevkeb-i dürrī midür yā lü'lü-yı lālā mıdur
5. *Bâkî*-i dil-ḥasteḡe³⁵⁹ cevri-i firāvān itmeden
Ḳasduḡ öldürmek midür³⁶⁰ yā nāz u istiġnā mıdur

---

³⁵⁴ Bâkî Dîvânı, G- 120, s. 175.

³⁵⁵ semen-ser : semen-simā BD.

³⁵⁶ Sidre-i : Sidre vü BD.

³⁵⁷ Ġonçene : Ġoncada BD.

³⁵⁸ ġamzesi : cür' ası BD.

³⁵⁹ hastene : hasteye BD.

³⁶⁰ midür : mi yogsa BD.

[25b]

Hayretî³⁶¹

mefâ' ilün / mefâ' ilün / fe' ülün

1. ' Aceb âlemde bu ğavġā nedendür
Bu hây u hüy bu eyvā nedendür
2. Başında şūfīnūġ³⁶² ħara ' imāme
Benüm başumda bu sevda nedendür
3. Gözümde āb u göġlümde pür āteş
Yanar hiç bilmezem ammā nedendür
4. Benüm göġlüm neden nerm oldı çün mūm
Senüġ ħalbüġ ' aceb ħārā nedendür
5. Gözüġ ādemler öldürür tudaġuġ
İder ölmüşleri ihyā nedendür
6. Ya bende bu niyāz u bu temelluġ
Ya sende nāz u istiġnā nedendür

---

³⁶¹ Hayretî Dīvānı, K- 17, s. 53-55. Bu kasidenin 20. ve 21. beyitleri arasında farklı şiirler yer almaktadır. Hayretî Dīvānı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan diġer beyitler:

16. ' Anāsırda ber-ā-berken bu mahlūk
Kimi ednā kimi a' lā nedendür

17. Kimisi eylemiş düzaġda mesken
Kimine cennetü'l-me'vā nedendür

29. Ķılup naġş içre naġġāşı temāşā
Bilürmiş dīde-i bīnā nedendür

³⁶² sūfīnūġ : sōfīnūġ HD.

7. Yanar³⁶³ pervāneler bir³⁶⁴ şem^c -i meclīs
Yine ḥandān u nā-peydā³⁶⁵ nedendür
8. Ne deḡlü aḡlasa āh itse bülbül
Gökler³⁶⁶ aḡa gül-i ra^c nā nedendür
9. Kimisi sāye-veş ḡāk ile yeksān
[Kimi] bir ser-hōş-bālā nedendür
10. Kimi Leylī kimi Mecnūn-ı şeydā
Kimisi Vāmıḡ u Azrā nedendür
- [26a]
11. Dilinde kiminüḡ naḡş u terāne
Kiminüḡ āh u vāveylā nedendür
12. Kimi dīvāne hiç bilmez özini
Kimisi ^c ākil ü dānā nedendür
13. Kimi mestāne ḡalḡuḡ kimi mestür
Kimi āşüfte vü şeydā nedendür
14. Kimisi pārsā vü pāk-dāmān
Kimi ālūde vü rüsvā nedendür
15. Ḳamu bir ādem oḡlı iken insān
Kimi bende kimi mevlā nedendür
16. Kimisi bir pelās-ı köhne bulmaz
Libāsı kiminüḡ dībā nedendür

---

³⁶³ Yanar : Yaḡār HD.

³⁶⁴ Bir : per HD.

³⁶⁵ nā-peydā : nā-pervā HD.

³⁶⁶ Gökler : Güler HD.

17. Kiminüñ meskeni āteş kiminüñ
Maḳāmı Cennetü'l-Me'vā nedendür
18. Kimi dünyā vü'ukbādan müberrā
Kimisi ṭālib-i dünyā nedendür
19. Kimi Seyyīd kimi Mañşūr bir dār
Kimisi Ḥüsrev ü Dārā nedendür³⁶⁷
20. Çü birdür cümle mevcūdātuñ aşlı
Arada yā bu istiṣnā nedendür

[Müfred]

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Yine hem-cinsi çeker birbiriniñ gayretini
Zahm-ı mıkraza urur süzen anıçün merhem

Ḥazret-i Mevlānā Fermāyed

حضرت مولانا فرماید
ای نور دل و چشم و روانم جوئی
وی از روی صرد و جہانم جوئی
من بول بلبل تو چنانو کے مہ میتر
تو بے رخ زرد من ندانم جوئی

³⁶⁷ *Kimi Seyyīd Nesīmī kimi Mañşūr*
Kimi Keyḥüsrev ü Dārā nedendür HD.

ولہ
اندردن زور و زور و زور و زور است
و ندرت زور و زور و زور و زور است
اینجای چه کون که کفر و ایمان کفیل
بیچون باشد و چون در حق زور است

[26b]

21. Kamu bir mevcidür hüb³⁶⁸ baħr-ı ‘ aşkuñ
Bu rengāreng olan eşyā nedendür
22. Kiminüñ seng-i bed-gevherdür adı
Kiminüñ lülū-yi lālā nedendür
23. ‘ Aceb bir ıatıre-i nācız iken dil
Ya anda mevc uran deryā nedendür
24. Ya her bir zerreğen kılsañ temāşā
Görinen³⁶⁹ bir güneş āyā nedendür
25. Ya ey dānā bir bir ednā dāne içre
Hezārān şāħ-ı ħoş-bālā nedendür
26. Olurken [günde] bin şüret hüveydā
Yine naķķāş nā-peydā nedendür
27. Velīkin Ĥayretīyi ĥayret almış
Bilemez aşlımı aşlā nedendür

---

³⁶⁸ hüb : çün HD.

³⁶⁹ Görinen : Görürsin HD.

[Hayretî]³⁷⁰

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. ' Āşık-ı dîdâruḡam dîdâr ḡaḡkıyçün begüm
Nür-ı pāk-i Aḡmed-i muḡtâr ḡaḡkıyçün begüm
2. ' Aşkuḡa didüm belî çün kim belâdan dönmezem
Şol ezelden³⁷¹ itdügüm ikrâr ḡaḡkıyçün begüm
3. Başumı kesseḡ baḡa senden kesilmek yokdur³⁷²
Zü'l-fiḡâr-ı ḡaydar-ı Kerrâr ḡaḡkıyçün begüm
4. Yıkma göḡlüm ḡânesin luḡf eyle beytu'llâhdur
Ol³⁷³ eve bînâ³⁷⁴ uran mi' mâr ḡaḡkıyçün begüm
5. ḡayretî abdâlı kılma ḡ'ân-ı vaşluḡdan ıraḡ
Tekye-i ḡaḡda olan esrâr ḡaḡkıyçün begüm

[27a]

[Hayretî]³⁷⁵

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. ' Āşikuḡ baḡrında ḡaḡlar denlü başı var imiş
Kendi bir kem ḡatre deryâlarca yaşı var imiş
2. Yok şanurdum bâliş-i râḡat bu miḡnetḡânedede
Şimdi bildüm yârimüḡ³⁷⁶ işiḡi ḡası var imiş

---

³⁷⁰ Hayretî Dîvânı, G- 269, s. 298- 299.

³⁷¹ ezelden : ezelde HD.

³⁷² yokdur : yok durur HD.

³⁷³ Ol : Bu HD.

³⁷⁴ bînâ : bünyâd HD.

³⁷⁵ Hayretî Dîvânı, G- 156, s. 230- 231.

³⁷⁶ yârimüḡ : dilberüḡ HD.

3. Baş virüp rāh-ı fenā³⁷⁷ başa iletđi işin
Āferīn Ferhāda hōş devletlü başı var imiş
4. Benlik imiş ayıran ben bendeyi cānāneden³⁷⁸
Ey dirīgā bilmedüm arada nāşī var imiş
5. Cān ile cānān arasında hicāb olduğ deyü
Hayretmüñ kendü kendüyle savaşı var imiş

[Nazım]

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

1. Kara zülfünđi görelđ yile virmişüm qararı
Telef itmişüm hevāda kamu ‘ ömr-i rüzgāri
2. Huzur idi vişālün eger olmasa firākı
Ne şafā-yidi mey içmek eger olmasa humāri
3. Pür olup fezā-yı sīnem yine dağ olupdur
Şalın ey nihāl-i servüm gelegör bu lāle-zāri
4. Yüzünđ ayı ne zamanda görünür didüm didi kim
O zamanki cān gözinden siline neng-i ğubāri
5. Binüp ol şeh esb-i nāza kodı çün rikāba pāyın
Yürđ ey gönül elinđen қо ‘ inān-ı ihtiyāri

[27b]

Sīne Çāk

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1. Nice virmesün o güñ şehā ‘ aşıkларуñ cānı
Ki peydā oldı yüzünđe kemāl-i şun‘ -ı Yezdānı

---

³⁷⁷ fenā : vefāda HD.

³⁷⁸ cānāneden : maĥbūbdan HD.

2. Añı zülf ü haṭ u ḥālünj cihānı küfr ile tıtdı
Budur var ise ey dilber binā-yı nā-müselmānı
3. Uzadup zülfünj şāhā cihān ḥalkın ḥarāb itdüñ
Nereye gitdi inşāfuñ bu zūlmünj yok mı evzānı
4. Dili büryān ide ʿ aşık tennüresinde şāhum
Olur ise seg-i kūyınj eger bir gice mihmānı
5. Olaldan kūy-ı dildāruñ gedā vü müflisi *Yūsuf*
Olupdur mülket-i ʿ aşkuñ nevāsı vü sulṭānı

Bākī³⁷⁹

mef ʿülü / fāʿ ilātü / mefāʿ ilü / fāʿ ilün

1. Ten pāy-māl ü serde ğam-ı ʿ aşk-ı yār ise
Ayağda ḳaldum elde degül ihtiyār ise
2. Maḥbüb u mey mülāzemetinden ḳaçardı dil
Geldi yitişdi bir yañadan nev-bahār ise
3. Ḥāṭır kenāre māʿil iken baḥr-i ʿ aşkda
Gird-āba şaldı fülk-i dili rüzgār ise
4. Cevr ü cefālar itmen çün³⁸⁰ başdan aşdı çarḥ
Cevr ü³⁸¹ ʿ itāb ü nāz ider ol şīvekār ise
5. *Bākī* cihānda resm-i vefādan nişāne yok
Yār adın añma ʿ āḳluñ eger saña yār ise

---

³⁷⁹ Bākī Divānı, G- 441, s. 373.

³⁸⁰ itmen çün : itmede ḥōd BD.

³⁸¹ Cevr ü : Ṭurmaz BD.

[28a]

Velehū³⁸²

mef' ūlū / fā' ilātū / mefa' ilū / fā' ilūn

1. Zūlf-i siyāhı sāye-i tīr³⁸³-i hümā imiş
İklīm-i hūsne anuḡ içün pādişā imiş
2. Bir secde ile kıldı ruḡ-ı āfītābı zerd³⁸⁴
Ḥāk-i cenāb-ı dūst 'aceb kīmyā imiş
3. Āvāzeyi bu 'āleme Dāvūd gibi şal
Bākī kalan bu dünyede³⁸⁵ bir ḡoş ādā³⁸⁶ İmiş
4. Görmez cihānı gözlerümüz yāri görmese
Mir'āt-ı hūsni var ise 'ālem-nümā imiş
5. Zūlfün esīri *Bākī*-i bī-çāre dōstum
Bir mübtelā-yı bend-i kemend-i belā imiş

Necātī³⁸⁷

fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilūn

1. Cevre mā'ıl olmasun yāri İlāhī kimsenünḡ
Zulmi 'ādet eylesenün pādişāhı kimsenünḡ

---

³⁸² Bākī Dīvānı, G- 218, s. 234.

³⁸³ tīr : perr BD.

³⁸⁴ zerd : zer BD.

³⁸⁵ dünyede : kubbede BD.

³⁸⁶ ādā : sada BD.

³⁸⁷ Necātī Beg Dīvānı, G- 300, s. 328- 329. Necātī Beg Divanı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan diğēr beyitler:

2. *Şāhid-i 'aşḡ idī yaşum kanlu çıkarduḡ anı*
Böyle mecrūh olmasun yā Rab güvāhı kimsenünḡ

5. *Āh-ü-efḡānum bu korḡudan uyutmaz ḡalkı kim*
Saḡa düşünde düşe nā-geh nigāhı kimsenünḡ

2. Taşlar altında kalıpdur atı gnlnden elm
Byle n-ar olmasun hli lh kimsenn
3. Ben gne-kr bugn men itme Őf imeden
Gy andan Őorulur yrin gnh³⁸⁸ kimsenn
4. Ey gzellik ggne³⁸⁹ hrŐid olan yama beni
Kim bilrsin yirde almaz³⁹⁰ dd-1 h kimsenn
5. Ey *Necti* gŐŐ-i gam yeme gel kim yodur³⁹¹
sitn-1 mey-ke gibi hi penh kimsenn

[Matla]

mef iln / mef iln / mef iln / mef iln

Bugn cnn seyr itdm azacuk n-kŐad olmŐ
Bize ksmŐ mi sevdgim  acerb bilmem ne hl olmŐ

[28b]

[Nesm]³⁹²

f iltn / f iltn / f iltn / f iln

1. Siy bir cr a Şun ehl³⁹³-i Őafnn  aŐna
Si-i kevşer  Aliyy'l- Murtann  aŐna

³⁸⁸ Gy andan sorulur yrin gnh : Kim sorulmaz kimseden yarn gnh NBD.

³⁸⁹ ggne : brcine NBD.

³⁹⁰ Kim bilrsin yirde kalmaz : Yirde kalmaz n bilrsin NBD.

³⁹¹ Din *Necti* gussadan gam ekmesn kim yokdurur.

³⁹² Cahit ztelli, *Onyedinci Yzyıl Tekke Şairi Kul Nesm*, Trk Etnografya Folklor ve Turizm Derneği Yayın, Ankara, 1969, s. 46.

³⁹³ ehl : cm age.

2. Ademe fahr³⁹⁴ oldu Aḥmed ezdi³⁹⁵ engür şerbeti³⁹⁶
Ferhād anı nüş kıldı³⁹⁷ Muştafānuḡ ‘aşqına
3. Lāle öz başını yarmışdır³⁹⁸ Hüseyniler gibi
Çana boyanmış³⁹⁹ şehīd-i Kerbelānuḡ ‘aşqına
4. Şāhimun şāhıdur gönümde hep ehl-i dīn⁴⁰⁰
*Kün fekāndan*⁴⁰¹ geçmişüz Āl-i ‘abānuḡ ‘aşqına
5. *La-fetā illā ‘Alī*⁴⁰²nün mānisin feḡm eyleyen
Çağrışurlar yā ‘Alī Mūsā Rızā’nuḡ ‘aşqına⁴⁰³
6. Nesl-i yār olsun Yaradan kim ol iki şehzādeye
Bir içim şu virmedi ol bir Hūdānuḡ⁴⁰⁴
7. Ey *Nesīmī* sengle öldür Yezid-i müşriki
Er degildür ol ki çalmaz tīgi şāhuḡ ‘aşqına

---

³⁹⁴ Ademe fahr : Hādīm-ül-fakr age.

³⁹⁵ Ahmed ezdi : ezdi Şāhim age.

³⁹⁶ şerbeti : şerbetin age.

³⁹⁷ Ferhād anı nüş kıldı : Kırklar anı kıldılar age.

³⁹⁸ Lāle öz başını yarmışdır : Lāle başına elif çekmiş Hüseyniler gibi age.

³⁹⁹ Çana boyanmış : Kan boyanmışdır age.

⁴⁰⁰ dīn : beyt age.

⁴⁰¹ Kün fekāndan : kevn mekāndan age. “Ol, hemen oldu.” Metinde *kün fekān* şeklinde geçen ibare Kur’ān-ı Kerīm’de *kün fe-yekūn* şeklinde geçmektedir: O bir şeye hükmetdi mi ona ancak ‘ol’ der o da oluverir, Hasan Basri Çantay, 1984, Bakara / 117, s. 36; Āl-i İmrân / 47, 59; El-En’ām / 73; En-nahl / 40; Meryem / 35; Yâsîn / 82; El-Mü’min / 68.

⁴⁰² Lâ-fetâ illâ Alî lâ-seyfe illâ Zü’lfikâr hadisi kısmen iktibas edilmiştir. “*Ali’den başka genç (yiğit, er) yoktur, Zü’lfikâr’dan başka keskin kılıç yoktur.*” Mehmet Yılmaz, 1992, s. 100.

⁴⁰³ Çağrışurlar yā ‘Alī Mūsā Rızā’nun aşkına : Zikrederler gece gündüz Müctebā’nın aşkına Öztelli, 1969.

⁴⁰⁴ Bu beyit Nesīmī Divanı’nda yer almamaktadır.

[Sipāhī]

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Be bu yerlerde ne h̄ōş şāh-ı cihānlar var imiş
Cān vir ' aşıkına rūh-ı revānlar var imiş
2. Diñdirür söylese sıklığını bülbüllerinüñ
Ne küşāda gül-i gülzār-ı cinānlar var imiş
3. Deldiler niçe yerde ğamz okuyla cigerüm
Oğ niçe fitnesi çok kaş kemānlar var imiş
4. Emdürür hastesine gāh dilin gāh dudagın
' Āşka cān yidirür bunda cevānlar var imiş
5. *Bu Sipāhī* bu beg oğlu dime düş ayağına
Çoçılur bunda felāñ ibn-i felānlar var imiş

[29a]

Mu' aşşer [Müsemmen]-i Firāķi⁴⁰⁵

I

fā' ilātün / mefā' ilün / mefā' ilün / fa' ilün

Ey serāperde-i Hāķķ maħzen-i sırr-ı Raħmān
Hāşıl-ı cümle cihān māhaşal-ı çār-erkān
Sedd-i İskender olup zulmet-i vehme düşme
Çü yakīn sende-dürür çeşme-i āb-ı hayvān
Koma kesretde özün t̄alib-i tecrīd ol kim
Sendedür sende çü gencine-i vaħdet-i pinhān
Zerresin maṭla' -ı h̄urşid-i haķīķatsin sen
Kaṭresin gerçi velī sende ' iyāndur ' ummān
Kaṭarātında iken baħr-i vücūb-ı zātın
Seni cezb eyleyüp almışdı seħāb-ı imkān
' Āşķ zenciri çeker ğayra ulaş āħir

---

⁴⁰⁵ Şiirin nazım şekline her ne kadar mu' aşşer denilse de her bendin sekiz beyitten oluşması göz önüne alınarak şiirin nazım şeklinin mütekerrir müsemmen olduğunu söyleyebiliriz.

Āb-ı şahrāda olursa ne kadar ser-gerdān
Gūş-ı cān ile işit cān haberin her dilden
Ĥaberiñ vār ise cāndan eger ey ‘ārif-i cān
Noқта-i dāire-i kevn ü mekānsın sen
Dāireñ gözle ki maқşūd-ı cihāñsın sen

II

Eyleme sūd u ziyān fikrini sevdādan geç
Çekme dūzağ ğamını cennet-i me’vādan geç
Hükm-i taқdıre işüñ Ĥaққа havāle eyle
Per yaқup bezm-i rızā şem‘ine pervādan geç
Қaddün bāş egüben eyle қаzāya teslim
‘Ömr ile dinile cenk eyleme ğavgādan geç
Ehl-i tevḥīd olup rāh-ı fenāya ‘azm it
Bī-ser ü pā oluban hem ser ü hem pādan geç
Ma’sivā nef-yile meşğül oluban қalbünде
Ya‘ni dil zıkrını қıl lā ile illādan geç
Mest ü lā-ya‘kil olup kendü özünden geçegör
Dimezem kim saña keyfiyyet-i şahbādan geç
Himmetün dün u denī eyleme bu dünyāda
Ġam-ı dünyāyı қoyup ğuşsa-i ‘uқbādan geç
Noқта-i dāire-i kevn ü mekānsın sen
Dāireñ gözle ki maқşūd-ı cihāñsın sen

[29b]

III

İtme külḥen hevesin ğülşene pervāz eyle
İğzāc-ı medḥünle ğonçeye āğāz eyle
Sāz-ı ‘irfān-ı vefā diñle ḥaқīqat anıla
Yine göz uciyle baқuban iğmāz eyle
Neymiş bezm-i elestün ney ü kānūnı dime
Ola şeh-māt felek naṭ‘-ı zemīninde yürüt
Muṭrib-i bezm-i ḥaқīqat sözini sāz eyle
Esb ü ferzini vücūduñ bugün ifrāz eyle
Çoқ belā çekmeyeyin rāh-ı fenāda dirsен
Salṭanat bārınıboynuñdan ayırup az eyle
Ĥār u ḥāşak-ı ‘ālayıqdan etek silk el çek

Himmetün kâmetini serv-i ser-efrâz eyle
Câm-ı Cem meclisiñe gelsün ayagun uysun
Bezm-i Maḥmûda irüp şoḥbet Ayaz eyle
Noḡta-i dâire-i kevn ü mekânsın sen
Dâireñ gözle ki maḡşûd-ı cihâñsın sen

IV

Tolidur nûr-ı vücûd ile ser-â-ser âfâḡ
İtmedi sende daḡı mihr-i ḡaḡıḡat işrâḡ
‘ Âlem-i keşrete zinhâr muḡayyed olma
Gör ne ḡoş vaḡdetmiş mülk-i ferâḡ-ı ıtlâḡ
Cüft ebkâr-ı meâni ile tek ‘ âlemde
Ġam degil ger vireyin sen pîrezen-i dehre talâḡ
Mecma‘ -ı ‘ âleme mecmu‘ a dünyâsın sen
Sende Çîn ü Hıḡâ sende ḡorasan u ‘ Irâḡ
Şeh-i ‘ âlem gedâdiur ki anuñ üstinde
Bir serâperd-i şâhi ola bu seb‘ tabâḡ
Âḡirin fikr ide ol bu fenâ yurdunda
ḡumturâḡ ile binâ eyleme ḡâḡ u rivâḡ
Bâde-i câm-ı maḡabbetden içüp bir cür‘ a
Zevḡ-i ‘ irfânla ger olduñ-ise ehl-i mezâḡ
Noḡta-i dâire-i kevn ü mekânsın sen
Dâireñ gözle ki maḡşûd-ı cihâñsın sen

[30a]

V

Muḡrib-i bezm-i elest ile olanlar demsâz
Dem-be-dem ney gibi âfâḡa virenler âvâz
Bildiler yendüğini âfâḡ ile enfüs yoḡsa
Degme sâzende-i nâ-sâz bu kıldan çalmaz
Özge şehbâz gerek şayd-ı hümâ-yı ‘ aşḡa
Urımaz degme meges işbu hevâda pervâz
‘ Aşḡ râzını *Firâḡi* kime ifşâ itsün
Bu ḡarım içre daḡı buldı bir maḡrem-i râz
Çoḡ aradum bu ‘ avâm içre ḡavâşı gerçi
Bulmadum gerçek erenler ḡaḡḡıyçün illâ az
‘ Aşḡ şol ‘ aşıḡ-ı yektâya mânend-i elif

Kimse Һarf atup anuŋ üstine noĸta Һomaz
Eyleyen besmele-i ‘aşĸ ile fetĸü’l-bütānı
Kesr-i nefis eyleyüben noĸtadan ider āĸāz
Noĸta-i dāire-i kevn ü mekānsın sen
Dāireŋ gözle ki maĸşüd-ı cihāŋsın sen

Ġazel-i Āhi⁴⁰⁶

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

1. Beni başdan ıĸaran sünbül ü gül-büdur bu
Cigerin nāfelerüŋ ĸün idici budur bu
2. Dide-i dilber isen de uyan ey baĸt-ı siyāh
Bunca yıllardır uyursun nie uyĸudur bu
3. Dil ü cān naĸdini sīnemde uğıladı müjeŋ
ĸün idipdür cigerüm Allāh bir uğıdır bu
4. Boyıŋı barmaĸla gösterüp ey serv-i seĸi
Serv-ĸadler didiler birbirine odur bu
5. Ġamze vü ĸāl ü ĸattün derd-i dil-i Āhīdür
Gözlerüŋ bunlara şāhiddür eski hüdur bu

[30b]

Āhi⁴⁰⁷

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1. Devr içinde bir meh bī-mihr⁴⁰⁸ ser-gerdānıyam
Bir kemān-ebrü nigāruŋ ĸulıyam ĸurbānıyam

---

⁴⁰⁶ Bu gazel Āhī Dīvānı (Necāti Sungur, Kùltür Bakanlıĸı Yayınları, Ankara, 1994) ’nda yer almamaktadır.

⁴⁰⁷ Āhī Dīvānı, G- 75, s. 149.

⁴⁰⁸ bī-mihr : nā-mihr AD.

2. Sen⁴⁰⁹ gözlerle sen bâğ-ı İrem āhusısın
Bu ala göñlekle ben küh-ı belā kaplānıyam
3. Halk hayrettedür⁴¹⁰ benüm keyfiyyet-i esrāruma
Ben şu ma^c cūncı güzel esrārınun hayrānıyam
4. Al kemhādan yağa itmiş şu'āl itdüm didi
Ehl-i ' ışkuñ ol şehün boynına düşmiş kanıyam
5. Ey dil-i āşüfte ben de Āh̄-i āvāreyüm
Sen levend iseñ n'ola ben de levend oğlānıyam

Velehū

fā^c ilātün / fā^c ilātün / fā^c ilātün / fā^c ilün

1. Sine-i şad-pārede dāğ-ı nihānum var benüm
Öksüzüm koynumda bir köynüklü nānum var benüm
2. Ben didüm la^c l-i leb-i yāre sözün var ise⁴¹¹
Didi çok söz dimege⁴¹² aña ne cānum var benüm
3. Kimse görmesün diyü düşde hayālünj senün
Halkı uyıtmamağa āh u figānum var benüm
4. N'ola bâğ-ı ' aşkda hurrem olursam gül gibi
Bir şaçı sünbül boyı serv-i revānum var [benüm]

---

⁴⁰⁹ Sen : Bu ela AD.

⁴¹⁰ hayrettedür : hayrāndur AD.

⁴¹¹ var ise : varsa eyit AD.

⁴¹² Didi çok söz dimege : Didi söz söylemege AD.

5. *Āhīyā* aḡma baḡa bāḡ-ı cinān ü kevseri⁴¹³
Bir⁴¹⁴ lebi kevser yüzi bāḡ-ı cinānum var benüm

[31a]

Müseddes-i Muhyî Çelebi Efendi⁴¹⁵
mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün/ mefā' ilün

I

Temāşa eyledüm gördüm ser-a-ser mülk-i ' Oḡmānı
Ne şehre uğradımsa sevdi dilber mäh-ı tábānı
Haber aldum görenlerden ' İraḡ ile Şıfāhānı
Didiler geşt idenler Çīn Māçīn u Hōrasānı
Naẓīrūḡ görmedüm işıtdüm ey Yūsuf-ı şānī
Sen olduḡ rub' -ı meskūnuḡ bugün sultān-ı hūbānı

II

Lebüḡ yāḡut-ı aḡmerden dişüḡ dür-i ' Adenden yeg
Söze gelse zebānuḡ tūḡī-i şirīn suḡandan yeg
' İzāruḡ berg-i gülden kākülüḡ müşk-i ḡatından yeg
Miyānuḡ müdan ince ḡāmetüḡ serv-i çemenden yeg
Naẓīrūḡ görmedüm işıtdüm⁴¹⁶ ey Yūsuf-ı şānī
Sen olduḡ rub' -ı meskūnuḡ bugün sultān-ı hūbānı

[31b]

III

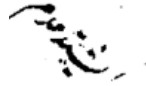
Aḡıtdum şu gibi dil gördüḡüm serv-i hırāmāna
Geçirdüm ḡonçesin gözden naẓar ḡıldum gülistāna
Niçe şem' -i cemāle per yaḡup mānend-i pervā

---

⁴¹³ Cinān ü kevseri : Cinan kevserini AD.

⁴¹⁴ Bir : Kim AD.

⁴¹⁵ Muhyî Dîvânı (Mustafa Arslan, Muhyî Hayatı, Edebi Kişiliḡi ve Divanı, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006; Önder Yaşar, Muhyî-i Gülşenî [ö. 1604] Dîvânı [İnceleme- Metin], (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2019)'nda bu şiir yer almamaktadır.

⁴¹⁶ 2, 3, 4 ve 5. bendlerde kelime bu şekilde geçmektedir, fakat bu şekilde vezin aksamaktadır.

Şacı leylîler evşâfında gûş itdüm çoğ efsâne
Nazîrûñ görmedüm işitdüm ey Yûsuf-1 şânî
Sen olduñ rub' -1 meskûnuñ bugün sultân-1 hûbânı

IV

Ġubâr-1 ħāk-pāyuñ kuhl idindi herkes bînâ
Yolunda çalkadı varını şūrîde olup deryâ
Şadâ-yı vaşf-1 kıddüñle pür oldu ' âlem-i bâlâ
Belâlardan vücûd-1 zât-i pâkuñ şaklasun Mevlâ
Nazîrûñ görmedüm işitdüm ey Yûsuf-1 şânî
Sen olduñ rub' -1 meskûnuñ bugün sultân-1 hûbânı

[32a]

V

Görüp kâküllerüñ başdan perişân oldu sünbüller
Ruñuñ şevkıyle yer yer dağlar yakdı kıaranfüller
Oğur medĥ-i ruñuñ *Muhyî* gibi gülşende bülbüller
Kıulakdan ' aşıkun oldu girîbân çâk idüp güller
Nazîrûñ görmedüm işitdüm ey Yûsuf-1 şânî
Sen olduñ rub' -1 meskûnuñ bugün sultân-1 hûbânı

Velehû⁴¹⁷

mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

1. Bahâr oldu güzellendi çemen hengâm-1 ' işretdür
Kıoma elden ayağı sâkıyâ fırsat ğanımetdür
2. Senüñle sîne-pür-sîne yaturken câme-hab içre
Dönüp nâz ile yerden yüz çevirdüñ bu ne ħaletdür
3. Göñül kâşânesini ma'sivâdan eyledüm tenĥâ
Kerem kııl ey ħayâl-i döst gel kim ħâne ħalvetdür

---

⁴¹⁷ Bu gazel Muhyî Dîvânı (Mustafa Arslan, Muhyî Hayatı, Edebi Kışılığı ve Divanı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006; Önder Yaşar, Muhyî-i Gülşenî [ö. 1604] Dîvân [İnceleme- Metin], (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2019)'nda yer almamaktadır.

4. Der-i dildārdan ayru şorarsa hālîmi yārān
Enīsüm guşşa zādum gam mekānum künc-i miḥnetdür

5. Umma şöḥret bulaldan gün gibi şehri ḥarāb itdi
Meseldür *Muḥyiyā* dirler ezelden şöḥret āfetdür

Kıṭ‘a

fa‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Bir yaña geştgīr-i ‘aşk-ı nigār

Bir yaña āteş-i gam-ı dildār

Bilmezem kankısı ile tutuşsam

وقنار بنا عذاب النار

Müfred

fa‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Göñül kim kār-ı ‘aşka urdı bünyād

Didiler kim iş onsun üste Ferhād

Müfred

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

Hüner meydānı içre mālîk olan kilik-i pür-tîze

Ma‘ ārif pehlevānidur kāmışdan oynadur nîze

[32b]

Muhyī Efendi el-Nigdelü

زکھن خاچا بیت دیر خود را بجا کردم
بیای مردم درین بنایشین که جا کردم
که از خود در دست دوم از خود که از خود
جای ناکست از بنشین را بیت که کردم

زخم مردم جفا بر من نمودی گوی افسار
 جوی بگریست این جسم کز تو کجا کردم
 مکن جسم کرم بود با غم کوی تو
 بر دهه لعین دار او را بجای چشتم کردم
 ندون جوی بنگار کس کوشش بر خیزد
 زنده و حیا در دست زلف غرق رو

Velehū

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Oda yaqđum nār-ı āhumla gice kāşānei
Ĝarqa virdüm seyl-i eşkümle bu mihnet ħānei
2. Bir ulu dergāha ey dil intisāb ise ğaraż
Mey-fürüşa bende ol bekle der-i meyhānei
3. Bir қадеĥ bāde ħarābāt ehlini sultān ider
Gāĥ Keykavusa virmez gūşe-i ħum-ĥānei
4. Rind-i dürd-āşāmlar bu bezm-gāh-ı dehrde
Kārbārın ħor қamu elden қomaz peymānei
5. Gice yazdum *Muhyiyā* sūz u güdāzum şerĥini
Şu ĥimmetdür ĥizmet-i şem'e қodum pervānei

[33a]

Velehū

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Ne tende cāme-i 'izzet ne serde tāc-ı devlet var
Ne elde pāye-i rif' at ne dilde meyl-i şöhret var
2. Neyimde efser var ey egmek derd-i ser virmek
Benüm sevdā-yı zülf-i yār ile başımda ĥalet var

3. Şıyup dil şîşesini yaşumı aqutma rîk-āsa
Hazer eyle Hūdā'dan hey kıyāmet rūz sa' at var
4. Meyūñ keyfiyyet-i hālını benden şorsan ey zāhid
Mezāk ehli degilsen anda bilmezsin ne lezzet var
5. Gedā ol *Muhyiyā* olma esir-i lezzet ü devlet
Olur lezzetde zillet āhıretde devletün zillet var

Velehū

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Devr-i güldür alup ele cāmı
Vaqti hōş gör qo fikr-i encāmı
2. Gāh firqatde gāh miḥnetde
Eyü yatlu geçirdük eyyāmı
3. Pirehenle gören çemende seni
Şanur açıldı nahl-i bādāmi
4. Eyü ad ıssı olmağ istersen
Sür qapıñdan raqīb-i bednāmı
5. *Muhyiyā* öpüp elin ayağına düş
Tolu iç yāre eyle aqdāmı

[33b]

Revānī⁴¹⁸

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Hüsni ile āfākı tıtmışdur nigārum gün gibi
Yalıñuz yügrük geçer ol şeh-süvārum gün gibi

---

⁴¹⁸ Revānī Dīvānı, G- 465, s. 448- 449.

2. Gerdiş-i gerdūndan efgān eylemezdüm incinüp
Ġayrıya yüz virmese hercāyi cānum⁴¹⁹ gün gibi
3. Dirler ey sīmīn-beden altuna şayd olur seni
İşidelden kalmadı hergiz kararum gün gibi
4. Sākiyā bir cūr^ç a şunsañ cām-ı mihrūnden baña
^çİyş u ^çişretle geçerdı rūzgārūm gün gibi
5. Yārden görseñ⁴²⁰ *Revānī* zerre deñlü merhamet
^çĀlem içre⁴²¹ olurıdı i^ç tibārūm gün gibi

Remzī⁴²²

fā^ç ilātūn / fā^ç ilātūn / fā^ç ilātūn / fā^ç ilūn

1. Mübtelālar gerçi çokdur yāra ammā çāre yok
Bir benüm gibi belālu ^çāşık-ı bī-çāre yok
2. Kanda⁴²³ açar yāre ol hūnī ^çaceb şimden gerü
Sīnem üzre kalmadı bir yer kim anda yāre yok
3. Sīneler çok dest-i hicrān ile⁴²⁴ çāk olmuş velī
Sīne⁴²⁵-i mecrūhum gibi bir sīne-i şad-pāre yok
4. Bezm-i devrānı ser-ā-ser āh kim⁴²⁶ seyr eyledüm
Benden özge bu felek cāmında bir avāre yok

⁴¹⁹ cānum : yārūm RD.

⁴²⁰ görseñ : görsem RD.

⁴²¹ içre : içinde RD.

⁴²² Remzī Dīvānı, G- 95, s. 255.

⁴²³ Kanda : Kandan RMD.

⁴²⁴ hicrān ile : hecranunla RMD.

⁴²⁵ Sīne : Cism RMD.

⁴²⁶ āh kim : ey güneş RMD.

5. Oldı *Remzî* bir *ṭabīb-i dilrubāya*⁴²⁷ mübtelā
Nabzını tıtdı didi ölmekden özge çāre yok⁴²⁸

[34a]

Sākî⁴²⁹

fā' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

1. Ehl-i diḳḳat belüñe mū didiler
Ağzuñ añuldı yoḳdur o didiler⁴³⁰
2. Ğonçe ebkārı ' andelībi görüp
Ḳız kaçan geldi bunda bu didiler
3. Kūyumuz nāle ile tıldurdu
Vayli vayli abu abu didiler
4. Gördiler seyl-i eşkimüñ cūşın
Ḳandan oldu bu ḳanlı şu didiler⁴³¹
5. *Sākî* elden ayaḡu hiç komaz
Rūz u şebde çeker sebū didiler

Miṣālî

mefā' ilün / fe' ülün / mefā' ilün / fe' ülün

1. Cem' ider ayaḡın öpdürmekçün yārānı
Beñzer ol şāh-ı hüsn eyler ayaḡ dīvānı

---

⁴²⁷ dilrubāya : bi-vefaya RMD.

⁴²⁸ Nabzını tıtdı didi ölmekden özge çāre yok : Nabzını dutdum aña ölmekden artuḳ çāre yoḳ RMD.

⁴²⁹ “Bu gazeli bazıları Necâṭî'ye ve bazıları Kemal Paşazâde'ye isnat ederlerse de Sākî'nin olduḡu Merhaba Efendi'nin ifadesine izafen Aşık Çelebi'de muharrerdir (İnehanzade Mehmet Nail, *Tuhfe-i Nâili*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı, KTB No: b.870, 1949, s.403).

⁴³⁰ yokdur o didiler : nîst ü didiler Kılıç, 2010, s. 940.

⁴³¹ Ş[emseddin] Samî, *Kamusu'l- 'Ālâm*, Mihran Matbaası, C. 5, İstanbul, 1311, s. 2487.

2. Vākı'ā ey dil-i şeydā yārımız hōş görmez
Kim ki seyrinde çoçarsa o meh-i tābānı
3. Āşiyān-ı ğam başdan niçe irsün Mecnūn
Yoçdur ey Leyl-i hırām başına dermānı
4. Ola ser-menzil-i maqşūdına vāşıl 'uşşāķ
Yaraşur sīnesine dirlerse Vefā Meydānı
5. Turmadı tiri *Mişālī* ten-i şad-çākinde
Şanki bir kanludur delüpdür zindānı

[34b]

[Fevrī]

mef'ülü / mefā'ülü / mefā'ülü / fe'ülün

1. Sevdāya viren gönlümi simīn bedenündür
'Aqlum yitüren kakül-i müşgīn hatuñdur
2. Benden n'ola yanuñda raķīb olsa güzīde
Devrān güzelüm şimdilik Ehremen'üñdür
3. Gördükde yüzüñ cān vire 'uşşāķı kırma
Şuç öldürenüñ olmaz efendi ölenüñdür
4. Pervīze naşīb oldı çöker vuşlat-ı Şirīn
İnşāf idecek Hakk nazar-ı Kūhken'üñdür
5. Yolunda diken dikme şaķın kimsenüñ ey dil
Hāruñ degil ol zaħm-ı haķāsı dikenüñdür
6. Şerdār-ı cihān olduñsa itme tefāhūr
Ser-menzil-i kabri gözet āhır vaţanuñdur
7. Her bir kişi bir mesnede mensüb olursa
İncinme begüm *Fevrī* bendeñ de seniñdür

[35a]

Emrî⁴³²

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

1. Zülf-i dil-dâra derûnın dil-i maḥzûn söyler
Güyyâ Leylîye aḥvâlini Mecnûn söyler
2. Çağırın ra' d degül girye ile nâle ile
Yâr bî-mihr idügin ' âleme gerdün söyler
3. Kıbr içinde saḡa ' âşık n'ola ' arz eylese ḡâl
Çün velî olana gencîne-i medfûn söyler
4. Söyledüm kıametüni serv ile vezn itdügümi
Râstî şâ'ir olan kimsene mecnûn⁴³³ söyler
5. Söylemiş bir gazel *Emrî*lebün⁴³⁴ vaşında
İşidenler didiler hep dür-i meknûn söyler

Müfred

Ḳazâ teğayyür olunmaz bu kıaderdür
*İzâ câ e'l-ḳazâ 'umiye'l basarı*⁴³⁵ dur

Müfred-i Yahyâ⁴³⁶

mef' ülü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

Nâzüklük ile olmağıçün yâre âşinâ
Oldum raḳîbe bende vü ağıyâre âşinâ

---

⁴³² Emrî Dîvânı, G- 140, s. 82.

⁴³³ mecnûn : mevzûn ED.

⁴³⁴ lebün : dişüñüñ ED.

⁴³⁵ "Kaza geldiğinde göz kör olur." (Arap atasözü).

⁴³⁶ Beyit, her ne kadar müfred olarak belirtilmişse de gazelin ilk beyti olması hasebiyle beyti matla' olarak ele almamız daha isabetli olacaktır. bk.: Yahyâ Bey Dîvânı, G- 8, s. 284.

Müfred⁴³⁷

mefâ' ilün / mefâ' ilün / fe' ülün

Cihānda ' aşıkun yokdur günāhı

Meger terk eyleye sevdügi şahı

[35b]

Emri⁴³⁸

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Bizi güldürmedi dilber gam-ı hicrānlar ile
Demidür ağlaşalum dīde-i giryānlar ile
2. Öldüğüm vaktin itün kabrūme eylerse güzār
Zeyn ola bak-i mezārum gül-i handānlar ile
3. Merdümüm devlet-i ' aşıkunda şehā kadīrdür
Yoluña la' l nişār itmege dāmānlar ile
4. Āteş-i haddün ile her gice dutuşmağdur
İşi pervānelerün şem' -i şebistānlar ile
5. *Emriyā* gördi gözüm yaşı cihānı alıyor
Göge yapışdı kamer necm-i dıraşşānlar ile

[Misālī]⁴³⁹

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Çıkmadı hāşiye-i haṭ-ı gubār-ı dilber
Görmedüm dünyede anuñ gibi bir müşkil yer

---

⁴³⁷ Beytin kafiyesine bakıldığında nazım şeklinin müfred değil matla' olduğunu söyleyebiliriz.

⁴³⁸ Emrî Dîvânı, G- 466, s. 247.

⁴³⁹ Mevcut olan Misālî mahlaslı şairlerin divanları incelenmiş, fakat bu gazel tespit edilememiştir. Obam Cemal Bayar, *Misālî-i Hurûfî Dîvânı (İnceleme- Metin)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat, 2012; Deva Güneş, *Misālî Dîvânı (İnceleme- Metin)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 2011; Mehmet Dede, *Divân-ı Gül Baba ve Transkripsiyonlu Metni*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2001.

2. Deheni tenge beñzer deyu lāle-ruḥuñ
Bāgbān ğonçe-i nevresteleri ıar şatar
3. Dōstlar ḥāne-i ā^ç dāya meded uğramasun
Yoḥsa ol şūḥ-ı cefā-pişe belāya uğrar
4. Āteş-i āhıma itmezse taḥammül sīneñ
Ey yüzi ğün n'ola bu issiye ıarlar mı döyer
5. Dār-ı dünyāda *Misālī* tek aşılsun ağyār
Anı cellād-ı ıazā her belā-yı siyeh çeker

[36a]

Velehū

fe^ç ilātün / fe^ç ilātün / fe^ç ilün

1. Jāle na^ç tden nişār idince felek
Düşmedi yire güller açdı etek
2. ıılıcıındur kesüp biçen şāhum
Atmasun kendin ortaya nāvek
3. Ğam-ı ebrūñı çekmedi eller
Ğüyiyā bir kemāndur rişi pek
4. Ḥaddüñe beñzedürler ey yüzi gül
Veçhi-vār kendüyi şatarsa çiçek
5. Nār-ı āhı ile *Misālī*ñün
ıutuşup ortaya atıldı fişek

[36b]

[Müfred]

mefā^ç ilün / mefā^ç ilün / mefā^ç ilün / mefā^ç ilün

1. Şu deñlü mürtefi^ç bünyād olur ıaşr-ı tevāzu^ç kim
Riyāz-ı cennete nuzḫāra ıabuldür zemīninden

[Müfred]

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Olur feyz-i tevāzu' yla dıraht-ı pest-i bed-āver
Kõmuşdur mīve-i maḥrūm-ı servi ser-firāz olmaḫ

Bākī⁴⁴⁰

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ulün

1. Dilā meyl itmede⁴⁴¹ vaşl dil-rubāya
Hevā-yı salṭanat düşmez gedāya
2. Hümā-yı evc-i istiḡnādur ol şūḫ⁴⁴²
Anuḫ'çün böyle mā'ıldür hevāya
3. 'İzāruḫ yādı bedr⁴⁴³ rengin laṭife
Deḫānuḫ zikri bir şirin kikāye
4. Olur lā' l-i musaffā dil-keş ammā
Naḫir olmaz şarāb-ı dil-güşāya
5. Ferāmūş it ḡam-ı ferdāyı *Bākī*
Bugün şıḫḫatdeyüz minnet Ḥudāya

[Revānī]⁴⁴⁴

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ulün

1. Eline lāle almış yine cāmı
Cihāndan almaḡ için intiḫāmı

---

⁴⁴⁰ Bākī Dīvānı, G- 459, s. 384.

⁴⁴¹ itmede : itme BD.

⁴⁴² şūḫ : māḫ BD.

⁴⁴³ bedr : bir BD.

⁴⁴⁴ Revānī Dīvānı, G- 450, s. 440.

2. Şınup⁴⁴⁵ yâri öper meclisde her dem
Piyâle başı açuk bir Һarâmî
3. Baņa yiter Һayâl-i rüy-ı zülfün⁴⁴⁶
Bağışladum sâki ben Mısr u Şâmı
4. Namâz içinde de bulsam nigârı
Dönüp bizden yaņa virmez selâmı
5. *Revânî* Һamseye bakmazdı hergiz
Eger görse bu beş beyti Nizâmî

[37a]

[Kemâl]

mefâ' ilün / mefâ' ilün / fe' ulün

1. Didüm bir cām şun la' lüğden ey yâr
Didi neymiş senüñ saņa yüri var
2. Didüm var mı lebüğden ver de dermân
Didi niçe şorarsın mey-keş vâr
3. Didüm şuya mey düşin ye oda
Didiler oda düşme şuya düş var
4. Ne lü'lüdür veşk kem ğayretten
Düşüb şuya yoğladı dürr-i şeh-vâr
5. *Kemâl* eyle taħammül hicr-i yâre

صفات العشق ان تمع على النار

---

⁴⁴⁵ Şınup : Dutup RD.

⁴⁴⁶ Bana yiter Һayâl-i rüy-ı zülfün : Müsâfir olalı küyüñda göñlüm RD.

[Hayretî]⁴⁴⁷

fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

1. Yine bir āfitāba düşdi gönül
Şeh-i 'ālī cenāba düşdi gönül
2. Zülfi sevdāsına tolaşdı yine
Uzun uzak hesapba düşdi gönül
3. Ağıdı bir serv ayağına şu gibi
Ne 'aceb ıztırāba düşdi gönül

[Matla']

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

Güzellerden olaydı büse 'ādet
Bize dağı yeterdi bu sa' ādet

[Matla']

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

Dilden geçecek gamzeñ oğı cānda bulunur
Bir sehm-i sa' ādetdür o kim kıanda bulunur

---

⁴⁴⁷ Hayretî Dîvânı, G- 256, s. 290-291. Hayretî Dîvânı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan diğerk beyitler:

3. *'Işık ocağına atdı kendüsini*
Gör ne nār-ı 'azāba düşdi gönül
4. *Gayretî hāşlı haṭā itdüm*
Çok ṭārık-ı şavāba düşdi gönül

[37b]

[Bâkî]⁴⁴⁸

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. ' Ārızuñ firdevs-i a' lā kâmetüñ Ṭübā imiş
Būşe-i lā' lüñ iki⁴⁴⁹ hoş mīve-i zībā imiş
2. Ruḥların teşbīh idersem n'ola cennet bağına
Eksük olmaz tāze şeftālüler anda yaz u kış
3. Teşne diller vādī-i hicrānda sensüz yandılar
Hızr-veş ey la' l-i nābı āb-ı hayvānum yetiş
4. Göz yaşın çok çok revān it cürm ü ' işyān üstüne⁴⁵⁰
Ağduğı yerde kıomaz āb-ı firāvān ğıl u ' ğış
5. Bir güherdür ṭab' -ı Bāķī kân-ı imkân içre kim
Āfitāb-ı luṭf-ı sulṭān ile bulmuş perveriş

Tahmīs⁴⁵¹

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

I

Her seher kūyuñda ben āh u efgān itdügüm⁴⁵²
Lā'le ḥaddüñ ḥasretinden gözlerim kân itdügüm

---

⁴⁴⁸ Bâkî Dîvânı, G- 217, s. 233. Bâkî Dîvânı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan diğerk beyitler:

4. *Geçdi sen serv-i semen-sīmā ṭururken ser-firāz*
Gördi 'ar 'ar lā-cerem bād-ı şabādan serzeniş

5. *Kār-ı düşvār olsa kıl 'azm-i cenāb-ı mey-fürüş*
Himmet-i merdān ile āsān olur her müşkil iş

⁴⁴⁹ iki : alan BD.

⁴⁵⁰ üstüne : üzre kim BD.

⁴⁵¹ 3. bentten sonraki bentler 4'er mısradan oluşmaktadır.

⁴⁵² Vezin aksamaktadır.

Gül gibi gönlüm açup çāk-ı girībān itdügüm
S̄inemi yer yer elifler birle būsitān itdügüm
Hep seniñ'çündür qaşı yāyına qurbān olduğum

II

Sākıyā cām-ı lebünle itdügüm mestānelik
Zülfünün yādına bu Mecnūn gibi dīvānelik
Yanuban şevq-ı ruñla itdügüm pervānelik
Rāh-ı 'aşkıñda benüm bu itdügüm merdānelik
Hep seniñ'çündür benüm yolunda qurbān olduğum

[38a]

III

Ben nişānyam vişālün eylerüm her dem taleb
Derd-i hicründe baña firqat naşīb itdi Çalab
'Ālem içre görmedüm bir zerre şādī ben 'azab
Çekdigüm derd ü belā vü miñnet ü renc-i naqab
Hep seniñ'çündür qaşı yāyına qurbān olduğum

IV

Gönlüm āram eylemez hiç bende qurbān olduğum
Gör ki bu hūsn ü hulki sende qurbān olduğum
Qanda gitdi bilmezem dil qanda qurbān olduğum
Sendedür dīvāne gönlüm sende qurbān olduğum

V

Bilmezem dīvāne gönlümü yitirdüm qandadır
Gizleme benden cemālün Haqq için ol sendedür
Cān u dilden hidmetiñde boynı bağlu bendedür
Sendedür dīvāne gönlüm sende qurbān olduğum

VI

Bu gönül āyine-i vech-i Hudā'dur sevdigüm
Çok zamāndur sendedür benden cüdādur sevdigüm
Her ne itsen gönlüme lütfün sezādur sevdigüm
Sendedür dīvāne gönlüm sende qurbān olduğum

VII

Bir hūsn-i üftādenün gönlün giriftār eyledün
İş bu kebk-i dünyāmı anuñ başına dār eyledün

Gitdi şabrum gitdi arāmum ‘aceb kār eyledüñ
Sendedür dīvāne göñlüm sende qurbān olduğum

Müfred

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1. ‘ Aceb merdüm riyāsın ey felek-mānend-i ejderhā
Ġarra olmağdadur dā’im saña dünyā vü *māfīhā*⁴⁵³

38b

[Murabba‘]

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

I

İhtiyār ile degil ben saña qurbān olduğum
Gül yüzüñ şevki ile bülbül gibi nālān olduğum
Hışm idersin her kaçan görseñ giryān olduğum
Neyledüm çok sevdigüm n’itdüm ey qurbān olduğum

II

Hālümi zülfüñ gibi cānā perişān eyledüñ
Hañcer-i cevruñle bağrum benüm kār eyledüñ
Rağmıma ağıyar ile ‘ayş .... eyledüñ
Neyledüm çok sevdigüm n’itdüm ey qurbān olduğum

III

Bir gün ola hasretüñle cān çıka tenden dirig̃
Ol sebebdendür ki ben cān itmezüm senden dirig̃
Sen ne ma‘niden idersin cevriñi benden dirig̃
Neyledüm çok sevdigüm n’itdüm ey qurbān olduğum

IV

Yağmacısın kaşd idersin külbe-i aḫzānuma
Her ne kim ben saña şandum uğrasun öz cānuma
Teñriden korkmaz mısın n’içün girersin kanuma
Neyledüm çok sevdigüm n’itdüm ey qurbān olduğum

---

⁴⁵³ “İçindekiler.”

Haqq bilür kim şādıkam ‘ aşkuñ ile peyvesteyüm
 Hem hayāl-i zencir-i zülfün ile ser-besteyüm
 Men kuluñdan yüz çevirdün iştiyāk-ı hasteyüm
 Neyledüm çok sevdigüm n’itdüm ey qurbān olduğum

39a

[Tahmis]⁴⁵⁴

mef’ ülü / fā’ ilätü / mefā’ ilü / fā’ ilün

I

Zihni revāc vireli sen nazm-ı fāhire
 Kesr-i cevāhir ile ziyān urdı⁴⁵⁵ tācire
 Cān virür oldı cevheriyān şî’ r-i şā’ ire⁴⁵⁶
 Nazmuñ *Maqālî* komadı kıymet⁴⁵⁷ cevāhire
 Şarrāf-ı dehr bir qurı dükkān açar qapar

[Tahmis-i Gazel-i Zâtî]⁴⁵⁸

I

Sinede yāruñ⁴⁵⁹ gamından nār-ı sūzānuñ mı vār
 Şubḥ-ı dem⁴⁶⁰ şebnem döker bir çeşm-i giryānuñ mı var
 Cānuña ateş urur bir mihr-i raḥşānuñ mı var
 N’olduñ iñlersin felek hercāyi cānānuñ mı var
 Her maqamı seyr ider bir māh- ı tābānuñ mı var

⁴⁵⁴ Bu bent, Makālî’nin 5 beyitlik bir gazeline Zihni’nin tahmisidir. Aslında 5 bentten oluşan tahmisin mecmuada yalnızca 5. bendi bulunmaktadır, diğer bentler eksiktir. bkz. Ahmet Doğan, “Bağdatlı Zihni ve Mecmualardaki Bazı Şiirleri”, The Journal of Academic Social Science Studies, S. 82, 2020, s. 214-215.

⁴⁵⁵ urdı : irdi agm, s. 215.

⁴⁵⁶ şî’ r-i : şā’ ire agm, s. 215.

⁴⁵⁷ kıymet : rağbet agm, s.215; İnehanzade Mehmet Nail, 1949, s. 974.

⁴⁵⁸ Hayâlî Bey Dîvânı, Tahmis-i Gazel-i Zâtî, s. 93.

⁴⁵⁹ yārun : dāğ-ı HBD.

⁴⁶⁰ Şubḥ-ı dem : Şubḥa dek HBD.

II

Esmez iken āb ü ḥākūñ üzre hergiz bād-ı serd
İtmez⁴⁶¹ iken bülbülün her demde nālān⁴⁶² ile derd
Ziyet iderken dem-ā-dem la' lüñe eyā⁴⁶³ sürḥ derd
Beñzüñi ey bōstān faşl-ı ḥazān mı itdi zerd
Yoḥsa başı taşra bir serv-i ḥırāmānuñ mı var

III

[39b]

Gülşen-i 'ālemde⁴⁶⁴ saña ağlamak oldı⁴⁶⁵ naşīb
Ġonçe ki⁴⁶⁶ yoḥsa raḳīb-i ḥār mı aldı ġarīb⁴⁶⁷
Derde mi düşmüş ki⁴⁶⁸ aña eylemez dermān ṭabīb
Ağlayub feryād idersin dem-be-dem⁴⁶⁹ ey 'andelīb
Ḥār ile hem-sāye olmuş verd-i ḥandānuñ mı var

IV

Mürde ihyā kıldığı için yāre ben 'İsā didüm
Yoḥdur ey Ḥızr-ı Sikender leb sanā hemtā didüm
Yoluma cān virmek⁴⁷⁰ itmezsın didi ḥāşā didüm
Yoluña cānum⁴⁷¹ revān itsem gerek cānā didüm
Yüzüme bir ḥışm ile baḳdı didi cānuñ mı var

V

Ey *Ḥayālī*' aşka ḳul olalı sultānsın yine
Ya' ni bir ḥūri-veşūñ yolunda⁴⁷² ḥayrānsın yine

---

⁴⁶¹ İtmez : Çekmez HBD.

⁴⁶² her demde nālān : goncañdan ālām HBD.

⁴⁶³ iderken dem-ā-dem la' lüne eyā : eylerken seni geh lāle ḡāhī HBD.

⁴⁶⁴ Gülşen-i 'ālemde : gül güler gülşende HB.

⁴⁶⁵ oldı : olmuş HBD.

⁴⁶⁶ Ġonçe ki : Ġoncaña HBD.

⁴⁶⁷ aldı ġarīb : oldu ḳarīb HBD.

⁴⁶⁸ düşmüş ki : düşdüñ ki HBD.

⁴⁶⁹ dem-be-dem : her nefes HBD.

⁴⁷⁰ virmek : terkin HBD.

⁴⁷¹ cānum : cānun HBD.

⁴⁷² yolunda : hüsnüne HBD.

Bir melek şüretlünün derdine⁴⁷³ nālānsın yine
Zülf-i dilber⁴⁷⁴ gibi ey *Zātī* perişānsın yine
Cevri bī-ḥah yoḥsa bir yār-ı perişānuḡ mı var

Ġazel-i Nihānī⁴⁷⁵ Taḥmis-i Tīġī
fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

I

Ey göñül niçeye dek fāriġ u bī-bāk olasın
Ġam-ı ālāyiş-i dünyā ile nā-pāk olasın
Ṭotalum şāh-ı Ferīdün-fer u Ḍaḥḥāk olasın
Niçe bir ‘ ayş-ı neşāt⁴⁷⁶ ile ferahnāk olasın
Fikr it ol sâ‘ ati kim yire girüp ḥāk olasın

[40a]

II

‘ Ākıbet mār-ı ecel şoḡup o nāzük bedeni
Cismüñi ferbih idüp naḡmet-i dünyā-yı denī
Āb-ı ḥayvān ile perverde idersiñ de teni
Ef ī-i dār-ı fenā yir yirin altında seni
Başdan ayaġa eger ṭoṭolu tiryāk olasın

III

Bāde-i ġaflet alup aḡluñı mest itdi seni
Naḡd-i ‘ ömri yitirüp bilmedüñ elden gideni
Billāh ey ehl-i başīret geçen iz‘ ān ḡanı
Fikr ü zikrünḡ dūn u ġün devlet-i dünyā-yı denī
Ḥāşe-lillāh ki sen şāḥib-i idrāk olaşın

IV

‘ Ākıbet efser-i Kisrā’ya ḡonup mürġ-i fenā
Ġamze veş niçe dilāverleri başdı dünyā
Bekleyüp şām u seḡer dar-ı ‘ ömr

---

⁴⁷³ derdine : derdi ile HBD.

⁴⁷⁴ zülf-i dilber : zülf ü dilber HBD.

⁴⁷⁵ Nihānî Dîvânı, G- 130, s. 190.

⁴⁷⁶ ‘ ayş-ı neşāt : ‘ ayş ü neşāt NHND.

İrişüp⁴⁷⁷ peyk-i ecel bād-ı şabā gibi saña
Ne kadar cüst ü kavî çābuk u çālāk olaşın

[40b]

V

Tiğīyā gülşen-i dünyāmi idüp geşt ü güzār
Serv-i bōstān-ı hayvānda geçüp Leyl-i ruḥşār
Ölmeyüp şāh-ı ʿamel-i serv gibi hūr var
Bāğ-ı ʿömr ise⁴⁷⁸ *Nihānī* niçe bir tāze bahār
Bir gün irişe⁴⁷⁹ ḥazān mevsimi⁴⁸⁰ ḥāşāk olasın

Ġazel-i Fiğānī⁴⁸¹ Taḥmīs-i Maḳālī
mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün

I

Şikāyet rüzgārımdan ki bir dem olmadum ḥoşnūd
Fiğān-ı baḥt-ı siyāhımdan ki kılmaz tāliʿ üm mesʿūd
Yumuldı ğonçe-i ṭabʿum elimde cām-ı ğam fersūd
Bu ḥāristān-ı ʿālemde açılmazsa gül-i maḳşūd
Nağam⁴⁸² ey bülbül-i cān çünki⁴⁸³ gülzār-ı ʿadem mevcūd

II

Zemīn-i dilde eşcār-ı maḥabbet tā ki şaldı bīḥ
Ķazādan başıma her berg ü bārı oldı bir tevbiḥ
Siyāsetgāh-ı ʿaşkuḡda senüḡ ey gözleri Mirriḥ
Urupdur⁴⁸⁴ başıma cellād-ı ğamzeḡ niçe kızmış miḥ
Gözümden ucları çıkdı degül müjgān-ı ḥün-ālūd

---

⁴⁷⁷ İrişüp : İrişür NHND.

⁴⁷⁸ ise : ola NHND.

⁴⁷⁹ Bir gün irişe : Ola kim ire NHND.

⁴⁸⁰ mevsimi : mevsim-i NHND.

⁴⁸¹ Fiğānī Dīvānçesi, G-11, s. 40.

⁴⁸² Nağam : ne ğam FD.

⁴⁸³ çünki: işte FD.

⁴⁸⁴ Urupdur : Ķakıpdur FD.

[41a]

III

Seni bu hüsni ile kim görse āh-ı derd-nāk eyler
Girībānın çeküp gül gibi oldum çāk çāk eyler
Beni sünbül saçun sevdāları āhır helāk eyler
Ruḥunḡda ḡāl-i yektā-ḡile baḡş-i iştirāk eyler
‘ Aceb mi ehl-i Hind oda yaḡarsa kāfir oldu ‘ üd

IV

Ġam-ı ‘ aşkıñla yaḡdı nār-ı ġam baġrum kebāb itdi
Aḡıtdı ḡanlı yaḡum hicr-i la‘ lüñle şarāb itdi
Ne zālimdür ġam-ı ‘ aşkun beni yaḡdı ḡarāb itdi
Ḳomadı yir yaḡum rüy-ı rüy⁴⁸⁵-ı zemīni ġarḡ-ı āb itdi
Anıḡün oldu yir yir dūd-ı āhum göklere memdūd

[41b]

V

Maḡālī la‘ l-i dilber var iken yāḡūt-ı aḡmerden
Yudum al çeşme-i āb-ı ḡayāt-ı bāde-i terden
N’ olur cām-ı Cem-i Cemşid mir’at-i Sikenderden
Tecellī-i cemāl⁴⁸⁶-i şayḡal mir’at-i ḡāverden
O māhuñ ‘ aḡş-i ḡüsnidür *Figānī* mā-hüve’ l-maḡşūd

Müfred

meḡ ülü / fā‘ ilātü / fā‘ ilātü / fā‘ ilün

Yārün belālı ġamzesine ben belā didüm

Belā budur ki yār belāyı benden esirger

---

⁴⁸⁵ Kelime tekrarı Figānī Dīvānçesi’nde bulunmamaktadır ayrıca tekrar ile mısraın vezni bozulmaktadır.

⁴⁸⁶ cemāl : safā FD.

[42a]

Lâmi'î Çelebi⁴⁸⁷

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

1. Şunda bir bikr kız oğlan bulunur mı dellâl
Yañağı gül sözi şîrîn dili sükker lebi bâl
2. Beñi hindu gözi cādu⁴⁸⁸ қаşı yāy kirpügi oğ⁴⁸⁹
Zülfi ' anber nefesi misk⁴⁹⁰ ü teni penbe mişâl
3. Deheni hoşқа-i mercân lebi la' l ü dişi dür
Alnı āy u yüzi gün saçları şeb қаşı hilâl
4. Sā' id ü şākî yoğun ince bili қaddi uzun
Harekāt u sekenātı kamu pür-şîve vü āl
5. Ola burnı gibi her barmağı bir sîm elif
Türresi lāmğibi saçı ola fitneye dāl⁴⁹¹
6. Yürürse fitne ola tursa kıyāmet қopara
Söylese sihr ide baқsa қomıya tende mecāl

---

⁴⁸⁷ Lâmi'î Çelebi Divânı, G- 295, s. 277. Lâmi'î Çelebi Divânı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan beyitler:

10. *Burқа' i ebrî gidüp gün yüzi mekşüf olıcak*
Ala halkuñ gözini şa' şa' a-i hüsn ü cemāl

12. *Himmet it heb bulunur dime ki destinde anuñ*
Bir қuru başla cān var dañi yoқ māl u menāl

13. *Kimiyādur bilür erbāb-ı sa' ādet nazarı*
Hāk-i pāyine kimüñ yüz süre kim virmiye māl

⁴⁸⁸ cadu : cazu LÇD.

⁴⁸⁹ oğ : ok LÇD.

⁴⁹⁰ misk : müşk LÇD.

⁴⁹¹ Türresi lām gibi saçı ola fitneye dāl : Kıla zülfi gibi pür-ham saçını fitneye dāl LÇD.

7. Gül gibi hār u has ilmemiş ola dāmenine
Gönçe-veş dürcini açmamış ola dest-i hayāl
8. Ruḥı bāğını hayā her dem ide ğarḳ-ı ʿ araḳ
Gülse yüz şerm-ile biḡ luṭfla yār eylese⁴⁹² ḳāl
9. Çār-deh sāle ola ḥüsn ile bedr-āy gibi
Arta gün gün bū-yı serv nitekim tāze niḥāl⁴⁹³
10. Eline yapışcaḳ vecde gele ins ü melek
Göricek nur-ı cemālin diyeler Celle Celāl⁴⁹⁴
11. Lebleri cānsız ide şoḥbet-i ʿ uşşāḳı ḥarām
Dilini depredicek eyleye biḡ siḥri ḥelāl⁴⁹⁵
12. Bādenüḡ ḳanına ḳanı lebini yād idicek
Güş idicek sözini cūşa gele āb-ı zülāl⁴⁹⁶
13. Taleb it şehre⁴⁹⁷ yūri bul [bu] şıfatlu güzeli
*Lāmi*ʿīden ne bahā ister iseḡ gel beri al

[42b]

Nāme

meʿ fāilün / meʿ fāilün / feʿ ülün

1. Ālā ey cān ilinüḡ şehriyāri
Ki gönlüme müsahḥar dil diyāri

⁴⁹² bīn luṭfla yār eylese : ya eylese biḡ luṭfla LÇD.

⁴⁹³ Arta gün gün bū-yı serv nitekim tāze niḥāl : Arta günden güne serv-i ḳaddi mānend-i nihāl LÇD.

⁴⁹⁴ Bu beyit Lāmîʿî Çelebi Dîvânı'nda mevcut değildir.

⁴⁹⁵ Bu beyit Lāmîʿî Çelebi Dîvânı'nda mevcut değildir.

⁴⁹⁶ Bu beyit Lāmîʿî Çelebi Dîvânı'nda mevcut değildir.

⁴⁹⁷ şehre : dehri LÇD.

2. Göñül tahtında şāh-ı kāmūrānsın
Cihānuñ cānı vü cān-ı cihānsın
3. Yine ben kuluña kıl bir ‘ ināyet
Cefā ise ölüpdür tā nihāyet
4. Du‘ ālar kılarum her şubḥ u şāmı
Qabül eyle şehā benden selāmı
5. Selām olsun eyā rūḥ-ı revānum
Selām olsun eyā cān u cihānum
6. Selām olsun eyā göñlüm alan yār
Beni ‘ aşkuñda ser-gerdān kılan yār
7. Selām olsun ağaçlar yā bir gonçe
Selām olsun bu yerler toprağınca
8. Selām olsun eyā şāh-ı cihānum
Selām olsun eyā dünyāda vārum
9. Selām olsun saña ey şāh-ı enver
Selām olsun saña ey dürr-i gevher
10. Ḥabībüm sevdigüm gül yüzlü yārüm
Fedā olsun saña cism-ile cānum

[43a]

Varsağı

4+4 Hece

I

Qıvrılıp yaslan yollar
Ġarīb midür bencileyin
Çağlayuban akan siller
Ġarīb midür bencileyin

II

Gözden akan kanlu yaşlar
Yüregim rahmeti işler
Yuvadan ayrılan kuşlar
Ġarīb midür bencileyin

III

Ġalīl eydür eski nişān
Yürekde kaynayup coşar
Eger gice eger gündüz
Dā'im anuñla eglenrür

IV

Gök yüzinde olan yıldız
Ġarīb midür bencileyin
Çağlayuban akan şular
Her seherde esen yeller

V

Beglikden ayrılan kullar
Ġarīb midür bencileyin
Sevdigünden ayrı düşen
Ġarīb midür bencileyin

[43b]

Süleymān

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Ġam ile olmazuz hemdem döner peymānemüz vardur
Maḥabbet şem'ine her dem yanar pervānemüz vardur
2. Olursak baḥr ile ḥaste devādur vaşl-ı yār iste
Ġaluruz ḥabīr-i 'aşḫ beste dil-i virānemüz vardur
3. Geçilmez lebleri müldeñ çıkar mı ehl-i dil yoldan
Düşürmez ayağı elden gözi mestānemüz vardur
4. Gül-i ter var midür cānına yā bülbül var midür zārsuz
Fenā mülkinde dildārsuz bizim cānāmuz vardur

5. *Süleymān* artdı efgānum ölür isem qalmaya qānum
Müsāfir uçar cānum Qırımı hānumuz vardur

Velehū

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. İçelden ' aşq meyın şāfi riyādan kārımız yoqdur
Güzeller sevmege şūfī velī inkārımız yoqdur
2. Görüñ ol gözleri zālīm perīşān itdi aḥvālüm
Seveni sevmedür ḥālüm qaçana bārımız yoqdur
3. Denī dünyā neler gördi harāb⁴⁹⁸ itdi niçe derdi
Nedür üftādenüñ derdi bilir bir yārimüz yoqdur
4. Ciger zaḥmın nedür görseñ yā gāmzeñden ḥaber şorsañ
Ayğa düşdigüm dersen çününüz ' aqlımız yoqdur
5. Beni zār eylemeñ bunca esirge lebleri ğonce
*Süleymān*uñ murādınca gül-i bī-ḥārımız yoqdur

[44a]

Türkü

I

Derdümü eyleyen hezār
Yüzi gül lebi ğonce mi
Vaşluna kılan intizār
Serv-ḳad u beli ince mi

II

Ḳalbüñ āyinesin açan
...⁴⁹⁹ ferdālar şalup qaçan

---

⁴⁹⁸ Kelime, orijinal metinde 'ب' harfi yerine 'ن' harfi kullanılarak yazılmıştır.

⁴⁹⁹ Sayfa tamir gördüğü için kelime okunmuyor.

...⁵⁰⁰

...⁵⁰¹ سن اولدی کولدی

III

Her zaman ٲolaşur yāri
Anıñçün kılırum zāri
Bulanuk aqar her bāri
Sürmek yaşı ٲunca mı

IV

Ĥūblar var gelür qaçmadan
Ĥümā-veş yüksek uçmadan
Kesildüm yiyüp içmeden
Bu ġam bize eglence mi

V

...⁵⁰² سنا اولدی کولدی

Cefādur dā'im bildigün
Ol nihān olan Gence mi

Nazīm⁵⁰³

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Qadeĥ-nüşan bezm-i 'işret⁵⁰⁴ ey ĥāne meyhāne
Ĥuşūşa sākī-i meclis şuna kestā[ne] mestāne

⁵⁰⁰ Sayfa tamir gördüğü için mısraı okunmuyor.

⁵⁰¹ Sayfa tamir gördüğü için ilk kelimeler okunmuyor.

⁵⁰² İlk iki mısram ilk kelimeleri sayfa tamir gördüğü için okunmuyor.

⁵⁰³ Yahyâ Nazîm Dîvânı, G- 636, s. 1015-1016; Yahyâ Nazîm Dîvânı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan beyitler:

2. 'Adū 'āşık geçüp yāra benimle imtiĥān olmaz
Ne inşāfa gelür ĥaşm ey dil-i şeydā ne meydāne

5. Gelür bir kāh-ı kemterden sebük-kūh-ı girān olsa
Eger bār-ı günāhım kınsa nā

⁵⁰⁴ Qadeĥ-nüşan bezm-i işret : Mey-āşāmān-ı bezm-i 'işrete YND.

2. Sözüñ zehrâb-ı nüşân-ı ğam-ı⁵⁰⁵ tiryâk-ı şevk eyle
Kelâmuñ⁵⁰⁶ niş-i âzâr eyleme yârâne mârâne
3. Şafâsından ider sa^ç y [ü] tavâf-ı Ka^ç be-i maşsûd
Girüp ihrâm-ı şevke yüz tutan Hannân'e Mennân'e
4. Mesih-âsâ seyâhat eyleyenler pây-ı himmetle
Başar evvel kademde gerdîş⁵⁰⁷-i gerdâne merdâne
5. Olursa mazhar-ı luğf-ı Hudâ feyz-i cihân-giri⁵⁰⁸
Nazîmâ hüküm ider Tûrân ile İrân'a mirâne

Beyit

fâ^ç ilâtün / fâ^ç ilâtün / fâ^ç ilâtün / fâ^ç ilün

Mutrip olsa nağmeye sâz u raksa girse dilrübâ
Çar u pâre ğuşşaya cık cık deyü inler nidâ

Müfred

mefâ^ç ilün / mefâ^ç ilün / fe^ç ülün

Gelür mi ^ç arızına bir zerre noşşân
Düşerse balçığa la^ç l-i Bedaşşân

Müfred

mefâ^ç ilün / mefâ^ç ilün / mefâ^ç ilün / mefâ^ç ilün

Ġubâr-ı ğâk-pâyundur gözüme sürmede
Şerâr-ı nâr-ı ^ç aşkunur başumda efser devlet

---

⁵⁰⁵ Sözüñ zehrâb-ı nüşân-ı ğam-ı : Sözüñ zehrâbe-nüşân-ı ğama YND.

⁵⁰⁶ Kelâmuñ : Zebânın YND.

⁵⁰⁷ gerdîş : kürsî YND.

⁵⁰⁸ cihân-giri : cihân-giriñ YND.

[44b]

Varsağı

7+4 Hece

I

İhsān eyle dōst dīdārun görende
Bād-ı şabā nirden selām ulaşur
Ayağı tozına yüzün sürende
Bād-ı şaba nirden selām ulaşur

II

Ḥudā ayırmasun bülbüli gülden
Ko'lur gözdür 'aşkı çıkmaz gönlümden
Du'ālar idesün derün-ı dilden
Bād-ı şaba nirden selām ulaşur

III

Derd ile dönülmüşdür kâmetüm dāle
Rüz-ı şeb kılıram āh ile nāle
'Ālemde ola mı ol gözi āla
Bād-ı şaba nirden selām ulaşur

IV

Beni Mevlā ğurbetlige şalalı
Başa geldi ayrılığın melāli
Gördüğüm dem ol kaçları hilāli
Bād-ı şaba nirden selām ulaşur

V

Süleymāñ olalı ol yāre bende
Gel bu işimizi edā itsen de
'Ākibet ümidi kalmadı tende
Bād-ı şaba nirden selām ulaşur

[45a]

Şah ‘ Abbas Der-Makām-ı ‘ Uzzal⁵⁰⁹

11’li Hece Ölçüsü

I

Bahar oldu ‘ âlem oldu lâle-zâr
Lâleler açıldı gönlüm açılmaz
Dilberümden ayru neylerüm bahâr
Lâleler açıldı gönlüm açılmaz

II

Gülşenden ayrıldum ey gül-i ḥandân
Derdime itmedi hiç kimse dermân
Şükufte olmadum sensüz bir zamân
Lâleler açıldı gönlüm açılmaz

III

Bād-ı şaba seher her yaña eser
Çemenler üstine berg-i gül seper
Bülbülün nâlesi bağrumı ezer
Lâleler açıldı gönlüm açılmaz

Varsağı

7+4 Hece

I

Sende bencileyin gam mı çekersün
Giyme güzel giyme sen bu siyâhı
Hümâ gibi gök yüzine uçarsun
Giyme güzel giyme sen bu siyâhı

II

İntizârun mı var yola bakarsun
Gülistânda bülbül gibi ötersün

---

⁵⁰⁹ “Uzzâl; Hüseyinî başlar ve Segâh üzerinden Mâye karar verir. (İrfan Karaduman, *İlm-i Edvâr-ı Mûsikî [İnceleme- Günümüz Türkçesi- Çevriyazım- Esas Metin]*, Asitan Kitap, Ankara, 2014, s. 16.”

Eşden mi ayrılduñ sen yasin çekersün

Giyme güzel giyme sen bu siyâhı

III

Hağğa doğrı varan yolu severseñ

On İki İmam du‘âsını severseñ

Qırmuzılar giy Allâhı seversen

Giyme güzel giyme sen bu siyâhı

IV

Hağğa toğrı gider bizüm yolumuz

Muğammedi söyler dâ’im dilimüz

Bekdâşiyüz p̄irimüz

Giyme cevân giyme sen bu asbâbı

[45b]

Varsağı

4+4 Hece

I

Sevgilü yârüñ elinden

Ağladayım göñül seni

Taşkın akan siller gibi

Çağladayım göñül seni

II

Gitdüñ çü yârüñ ilinden

Ayrılduñ tatlu dilinden

İñil iñil ‘aşk elinden

İñledeyim göñül seni

III

Qarlı tağlar yüce olur

Gör ğariblük nice olur

Gündüz gider gice olur

Ağladayım göñül seni

IV

Düşüp ince şavaşlara

Yâr oluben başlara

Hep bu k rkduŒ iŒlere
UĒradayım g n l seni

V

Ēasret odı ile yanduk
‘ AŒkunla del ye d nd k
YaŒuŒla kana bulanduk
BaĒladayım g n l seni

VI

Ēar bl kden z bir p re
BaŒla b lb l gibi z re
Varup uyuru g lz r
Dinledeyim g n l seni

[46a]

Vahdeti⁵¹⁰

fe‘ il t n / fe‘ il t n / fe‘ il t n / fe‘ il n

1. C numı k ŒuŒa k rb n ideyin n’ olsa gerek
Alnuma kilik-i k z  çekd gi resm olsa gerek
2.  Ēiret ister iseŒ d nyede giry n ol kim
Ē bda aĒlayan ey dil uyanup g lse gerek
3. G lme pul  okluĒuna g l gibi ey Œ hib-i zer
Œararup berg-i Ēaz n gibi ruĒuŒ Œolsa gerek
4. K rorur y re⁵¹¹ yir Œ Œır a sar y olsa dil 
Seni Ēavv Œ-ı ecel anda daĒi bulsa gerek
5. Ebed ’ d-dehr didi Œanma k lam d ny da
  r u n -  r dil  zinde olan  lse gerek

---

⁵¹⁰ Dimetokalı Vahdeti D v nı, G- 71, s. 89.

⁵¹¹ K rorur y re : K a‘ r-ı dery ra DVD.

6. Keff-i mizānuḡı şoldurmaz⁵¹² iken kevn ü mekân
Bir avuç toprāk ile iki gözün tolsa gerek
7. Dem bu demdür berü gel bezm-i ğama *Vahdetiyā*
İçelüm bāde-i ‘aşkı ye diye⁵¹³ n’olsa gerek

[Şevki]

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

1. İdelüm terk-i diyārı gidelüm n’ola gerek
Rāzıyuz emr-i Hūdāya olacaķ olsa gerek
2. Kısmet rüz-ı ezelde bu imiş yazu bize
Dime ğam bāşına ey dil yazılan gelse gerek
3. Dimesün müdde‘ ĩ yanına kıla itdüğini
Bü cihāndur kişi hep itdüğini bulsa gerek
4. Bir gün ola dağda bār-ı hüsran evrākın
Ağladup bülbüli gül niçe dek gülse gerek
5. Vaşl-ı aḡbāb-ile ey dīde-i ğam dīdesinün
Lütf-ı Hāķ bir dem idüp kanlu yaşın silse gerek
6. *Şevki* yelken idelüm mülk-i dile āh-ı direk
Şalalum baḡr-ı fenāya ye diye n’olsa gerek

---

⁵¹² soldurmaz : toldurmaz DVD.

⁵¹³ ye diye : iyelüm DVD.

[46b]

Yahyā⁵¹⁴

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Almazuz mansıb-ı dünyâyı ekābirlenürüz
Mütekebbirlere gāhī mütekebbirlenürüz
2. Ulu tağlardan inen⁵¹⁵ āb-ı revān gibi hemān
Söyledüğü sözünü bilmeze⁵¹⁶ şāğırlanuruz
3. Yücedür himmetimüz encüm-i tábende gibi
Gözi açuqlar arasında mubaşşırlanuruz
4. Şağal ağardı kefen boynumuza tağııldı
Cānib-i āhırete gitmege hazırılanuruz
5. Hörmüt ü ' izzet ise ancak olur ey *Yahyā*
Ya' ni taḥfif-i edānī ile ağırlanuruz

Velehū⁵¹⁷

mef' ūlü / fā' ilātü / mefa' ilü / fā' ilün

1. Māh-o münir odur ki Süreyyāsı olmaya
Sultān-ı bī-vezir ola paşası olmaya

---

⁵¹⁴ Yahyā Bey Dîvânı, G- 177, s. 393.

⁵¹⁵ inen : ağan YBD.

⁵¹⁶ sözünü bilmeze : sözü bilmezler YBD.

⁵¹⁷ Yahyā Bey Dîvânı, G- 425, s. 541. Yahyā Bey Dîvânı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan beyitler:

3. *Ḳayd itme degme bir 'acemīnünj adāvetin*
Dārālıg itmez ol ki mudārāsı olmaya

6. *Girme o şehir-i dehre ehālisi yoğ ise*
Terk eyle ol diyārı ki deryāsı olmaya

2. ‘Ayn-ı ‘ayānumuz gibidür ol ricāl kim
Cām-ı cihān-nümālarınuñ pası olmaya
3. Dervīş⁵¹⁸ odur ki yüzi şuyın yire şalmaya
Ehl-i tevekkül ola temennāsı olmaya
4. Zer cāme heyse cāhil o haṭṭuñ mişālidür
Altun şuyıyla yazıla imlāsı olmaya
5. Cānā cihānda kıleb-i bī-rūḥ gibidür
Şol⁵¹⁹ şi‘ rüñ āḥirinde ki *Yaḥyāsı* olmaya

[47a]

Velehū⁵²⁰

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Girü maḥzūn olacaḳ⁵²¹ ḥāṭırumı şād itme
Girü vīrān olacaḳ göñlümi ābād itme

2. ‘Aḳabince bilürüm⁵²² cevr ü cefā eylersin
Bārī ‘ālemde vefā adını bünyād itme
3. Bu meşeldür ki şehā ādeme eylük yaramaz
Her ne zılm eyler iseñ eyle baña dād itme
4. Yā İlāhī ğam-ı cānān ile şād olmaz isem
Bend-i ğamdan dil-i dīvānemi āzād itme

⁵¹⁸ Dervīş : Şōfī YBD.

⁵¹⁹ Şol : Bir YBD.

⁵²⁰ Yaḥyā Bey Dīvānı, G- 408, s. 531.

⁵²¹ olacaḳ : idecek YBD.

⁵²² bilürim : bilürin YBD.

5. Ağlayup rāzuñı fāş itme iñen ey Yahyā⁵²³
Severüm⁵²⁴ şol gül-i ra' nāy⁵²⁵ diyü ād itme

Nev'î⁵²⁶

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Kazınursa noқта-veş tiğ-i ğam-ı hecr ile baş
Olmaya resm-i maħabbet şafħa-i dilden tırāş
2. Yaşdanurdum ħānķāh-i ğamda ben seng-i belā
Ķonmadın bu deyr-i fānide daħı taş üzre taş
3. Görinen şanma şarāb-ı nābda yir yir ħabāb
Devr elinden çıkdı sākī sāĝar [uñ] baĝrında baş
4. Naķd-i cānı virdi dil Āb-ı ħayāt-ı la' line
Kim durur yokdur diyen divānede ' aķl-ı ma' āş
5. Nāy-veş sūrāħ sūrāħ olsa cismün Nev'iyā
Açma rāzuñ perdesin esrār-ı ' aşķı kılma fāş

[47b]

Necāti⁵²⁷

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

1. Göñül cemāl-i mu' anber-nikāb ile oynar

---

⁵²³ fāş itme iñen ey Yahyā : Yahyā gibi fāş itme müdām YBD.

⁵²⁴ Severüm : Severin YBD.

⁵²⁵ ra' nāy : handāñı YBD.

⁵²⁶ Nev'î Dîvânı, G- 201, s. 350.

⁵²⁷ Necāti Beg Dîvânı, G-163, s. 246. Necāti Beg Dîvânı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan beyitler:

5. *Ruħ u lebün ħo göñül kim zübāb ü pervāne*
Çün ölümü gele şem' ü şarāb ile oynar

6. *Ķamuñla āhumı görüp rakīb rakş eyler*
Ķarañu ĝicede Şeytān şihāb ile oynar

- Haķır zerre-yi gör [ki] āfitāb ile oynar
2. Niçün hemīşe egilüp öper lebün zülfün
Ne hindūdur bu ki yāķut nāb ile oynar
3. Yetimler gibi şāhā iki gözüm bebegi
Maħallen içre oturmuş tūrāb ile oynar
4. Faķır iken ķademünde olup çeşmüm
İkisi de bile dürr-i hōş-āb ile oynar
5. Raķīb ile işigünde *Necāti* şulh⁵²⁸ ideli
Çemende bülbüli gördüm ğurāb ile oynar

Sırrı⁵²⁹

- fā' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün**
1. Maraż-ı ' aşķı gör şifā yirine
Alı gör derdini devā yirine
2. Saņa⁵³⁰ sevdā-yı zülfün āhir-i kār
Ķara çul giydürür ' abā yirine
3. Çıķarın⁵³¹ gözümü görmez ise
Ķāk-pāyuñı tūtiyā yirine

---

⁵²⁸ şulh : şubh NBD.

⁵²⁹ Bu gazel Sırrı Dîvânı'nda mevcut değilken, İbn-i Kemal Paşa Dîvânı s. 179-180 de yer almaktadır. Başlıktaki "Sırrı" sehven yazılmıştır. İbn-i Kemal Divanı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan beyit:

2. *Yüzüme bakmadan geçüp gitme*
Sög begüm bāri merhhabā yirine

⁵³⁰ Saņa : Baņa KPD.

⁵³¹ Çıķarın : Çıķarayum KPD.

4. Müft mesken şanur cihānı kişi
Nağd-i ‘ömrin virür kirā yirine
5. Sīnemüñ sırrı fāş olur yoħsa
Çāk iderdüm tenüm kabā yirine

[48a]

Nādirī⁵³²

mef‘ ülü / fā‘ ilätü / mefā‘ ilü / fā‘ ilün

1. Leylī gibi çemende konup gül otağla
Mecnün yüregi gibi bir lāle dağla
2. Hengāme gīr olursa şurāhī ‘ aceb degül
Kim niçe pehlevānī başar bir ayağla
3. Dil tıflı gözlerim ile düşüp bahr-i eşküme
Öğrendi suda yüzmegi iki kabāğla
4. Pervāneler nemed geyüp envār-ı hüsnünü
Dervişler gibi tolanurlar çerāğla
5. Kūyında *Nādirī* raķıbledür göreyin
Bülbül çemende hem-nefes olur mı zāğla

[Muhibbī]⁵³³

fe‘ ilätün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

1. Delinüpdür ğam-ı müjeñle yürek
Birüz ey kaşı yā oğun çekerek

---

⁵³² Mecmuanın ait olduğu yüzyılda yaşamış ‘Nadiri’ mahlaslı iki zatın varlığı tespit edilmiştir. Bu şairlerden yalnızca Abdülganī-zāde Mehmet Nādir Efendi’nin divanına ulaşılabilmiştir. Ganī-zāde Nādirī Dīvānı (Numan Külekçi, *Ganī-zāde Nādirī, Hayātu, Edebī Kişiliği, Eserleri, Dīvānı ve Şeh-nāmesi’nin Tenkidli Metni*, [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Atatürk Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Erzurum, 1985.)’nda bu gazel mevcut değildir.

⁵³³ Muhibbī Dīvānı, G- 1568, s. 476.

2. Seyr-i bŭstān ider benŭmle o māh
Felege dimesem ‘aceb mi kelek
3. Redd ider apusında⁵³⁴ ağlar isem
İgidlige dağı sitāre gerek
4. Hāyfdur ullaruğı ignetme
Şeh-sŭvārum atuğ başın ekerek
5. Ey *Muħibbi* dağı-i nazmumdan
‘Ağd-i pervīne ab‘um aşdı elek

[48b]

Bāki⁵³⁵

fā‘ ilātŭn / fā‘ ilātŭn / fā‘ ilātŭn / fā‘ ilŭn

Cām-ı la‘ lŭndŭr senŭn āyine-i nŭr enverŭđ
Adı var cām-ı Cem ũ āyine-i İskeğder’ŭđ

[Bāki]⁵³⁶

fā‘ ilātŭn / fā‘ ilātŭn / fā‘ ilātŭn / fā‘ ilŭn

1. Ol perī rŭyun⁵³⁷ baanlar gŭzi ũzre aşına
Sāyr-i perī hŭmā dŭřmiř şanurlar başına
2. Şŭret-i zībāya meyl itsem bağa a‘n eyleme
Var su’āl it bŭyle dil-keş nağş iden nağaşına

⁵³⁴ apusında : apusından MD.

⁵³⁵ Bāki Dīvānı, G- 258, B- 1, s. 259.

⁵³⁶ Bāki Dīvānı, G- 421, s. 360- 361. Bāki Dīvānı’nda mevcut olup mecmuada yer almayan beyit:

2. *Ĝayrıdan ħālī anuğ ‘çŭn eyledŭm dil ħānesin*
Tā senŭđ rağt-ı ğam-ı ‘aşkuğ iine aşına

⁵³⁷ perī rŭyun : şeh-i hŭsnŭđ BD.

3. Bāde-i ‘aşka vücūdın⁵³⁸ cāmesin rehn itdi Qays
Āferinler ol melāmet bezminüñ qallāşına
4. Şöyle ağlar merdüm-i çeşmüm ki ğarq itdi özüm⁵³⁹
Gūyiyā bir tıfldur [ol] şimdi girdi yaşına
5. Meclis-i cānāneye [sākī] çoğ-alsun bādeyi
Başka bir destī gerek [zirā] raqībün başına
6. Naql-i hüsünüñ Bākī gibi kimse tafşil⁵⁴⁰ itmeye
Şahfa-yı eş‘ arda ancak ādemle⁵⁴¹ āşına

Velehū⁵⁴²

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1. Piyāle hüsrev-i mülk-i gama tāt-ı Keyānīdür
Hum-ı mey pādīşāh-ı ‘aşka genc-i hüsrevānīdür
2. Dağı Cemşīdi yād eyler gözinden qan döker meclis
Mey-i gül-gün şirişk-i cām⁵⁴³ çeşm-i hün-feşānıdur
3. Leb-ā-leb cām-ı dil hün olsa tan mı bezm-i fūrkatde
Güzeller ‘aşkına nüş itmek için dōstgānīdür

⁵³⁸ vücūdın : vücūdı BD.

⁵³⁹ özüm : özin BD.

⁵⁴⁰ tafşil : taşvīr BD.

⁵⁴¹ Ancak ādemle : anca qalemler BD.

⁵⁴² Bākī Dīvānı, G- 54, s. 133. Bākī Dīvānı’nda mevcut olup mecmuada yer almayan beyitler:

4. *İşigüñde beni ey meh bulur bir gün ‘adū nā-geh*
Qazā-yı āsmānīdür belā-yı nā-gehānīdür

5. *Bahūr-ı micmer-i hüsñ ü bahādur hāl-i ruhsārūñ*
Anuñ ol halka halka turra-i müşgīn duhānıdur

⁵⁴³ şirişk-i cām : şirişki cām BD.

4. Çerāğı māh-ı enverden yaqar ol ʿārız [u] gerdün
Giribānuñ senüñ bezm-i leṭāfet şemʿ -dānidur
5. Şafā-yı şıʿ r-i Bākī bāʿ iş-i mihr ü maḥabbetdür
Bu Āb-ı zindegānī ol ḥayāt-ı cāvidānīdür

[49a]

Bākī⁵⁴⁴

mefāʿ ilün / feʿ ilātün / mefāʿ ilün / feʿ ilün

1. Göñüller alduğın inkār ider meger zülfün
Elini muşḥafa urmuş yemīn ider zülfün
2. ʿAraqlar eyler isen bāğ-ı ʿārızuñ gül-geşt
İñende olmasun andan efendi ter zülfün
3. Qatunḡa qanlar idüp oldı muʿ teber ġamzeñ
Yanuḡda yollar⁵⁴⁵ indi idindi ser zülfün
4. Ayağun öpmeden el çekmez ol virür başın
Qoyupdur ey boyı şimşād o yolda ser zülfün
5. Yolında nāfe-şıfat kıldı [terk-i] ser *Bākī*⁵
Terāḥḥüm itmedi miskīne qıl qadar zülfün

---

⁵⁴⁴ Bākī Dīvānı, G- 250, s. 254-255. Bākī Dīvānı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan beyit:

5. *Mişāl-i ḥüsnüñe ṭāvūs kuyruğı çekeli*
Cihānı ḥükmüne rām itdi ser-be-ser zülfün

⁵⁴⁵ yollar : yollara BD.

Necâtî⁵⁴⁶

mef' ülü / fâ' ilätü / mefâ' ilü / fâ' ilün

Elden koma ayağı diyü muttaşıl şaḡa⁵⁴⁷

Cām-ı Cem'üñ ḡitābetün⁵⁴⁸ eyler ḡabāblar

[Necâtî]⁵⁴⁹

fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilün

Bir ayak şuna baḡa meclis içinde sāḡî

Çaḡışır dem-i ḡam-ı devrān-ile n'ide başabaş

[Revānî]⁵⁵⁰

fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilün

Mey gibi ḡaldık ayaklarda *Revānî* ḡayfā

Sāḡî-i ḡoñçe-dehen bilmedi keyfiyyetümüz

Velehü⁵⁵¹

fâ' ilätün / fâ' ilätün / fâ' ilätün / fâ' ilün

Ayaḡum almaḡ diler sāḡî daḡı⁵⁵² devrān gibi

Cām-ı meyden ḡayrı kimse destḡir olmaz baḡa

Enverî⁵⁵³

fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilün

Zikr ider vaşf-ı du' ā-yı ḡadeḡi pîr-i muḡān

Varalum biz de du' āsın alalum ol pîrūḡ

---

⁵⁴⁶ Necâtî Beg Dîvânı, G- 105, B- 2, s. 209.

⁵⁴⁷ şana : bana NBD.

⁵⁴⁸ ḡitābetün : ḡikāyetin NBD.

⁵⁴⁹ Necâtî Beg Dîvânı'nda yer alan 430. gazelin 7. beytinin ilk mısraı şöyledir:

Bir ayak şun berü ey sāḡî elüñden içelüm

⁵⁵⁰ Revānî Dîvânı, G- 162, B- 7, s. 270.

⁵⁵¹ Revānî Dîvânı, G- 4, B- 2, s.177.

⁵⁵² daḡı : denî RD.

⁵⁵³ Enverî Dîvânı, G- 147, B- 4, s. 122.

[49b]

Ser-nāme

[Mesnevī]

fa' ilātün / mefā' ilün / fā' lün

1. Seyre gitmek ister kamu yārān
Sizlere muntazırdur rahvān
2. Varağa varıcağ belā ta' līl
Gelesiz seyr-i bāğ et-ta' cīl
3. Şeref-i vuşlatla şād idesüz
Dil-i virānumuz ābād idesüz
4. Cümlemüz hālisen du' ācılaruz
' Acele üzre gelmenüz umaruz
5. Bir bölük ' aşık-ı elem-zedeler
Size lāyık mıdur dönüp gideler
6. Baht u ' izzet u cūdıña hemdem
' Ömr ü devlet hemīşe müstaḥkem

Ferd⁵⁵⁴

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Ağzına dil şoğar egilüp şīşe-i sāğaruñ
Şağın öper lebüñi cihān bī-ḥayāsıdur

---

⁵⁵⁴ Necāti Beg Dīvânı, G- 171, B- 5, s. 251.

Lehū⁵⁵⁵

mef^ʿ ūlū / mefā^ʿ īlū / mefā^ʿ īlū / fe^ʿ ūlūn

Maḥbūb u meye tevbeliyem derse *Necāti*⁵⁵⁵
İnanmayasuz sözine zīrā ki delidür

Lehū⁵⁵⁶

mef^ʿ ūlū / fā^ʿ ilātū / mefā^ʿ īlū / fā^ʿ ilūn

Sāḳī piyāiki gözümün birisidür
Bir rûhdur ki bezmümüz aḡun dirisidür

Lehū⁵⁵⁷

mef^ʿ ūlū / mefā^ʿ īlū / mefā^ʿ īlū / fe^ʿ ūlūn

Taḳsīm idicek ʿ aḳl u dil ü cānı güzeller
Gönlüm saḡa düşdi benüm ey rûḡ-ı muşavver

Lehū⁵⁵⁸

mefā^ʿ ilūn / fe^ʿ ilātūn / mefā^ʿ ilūn / fe^ʿ ilūn

Gözüm ki gūşe-i fūrkatde yārsuz aḡlar
Gören teraḡḡum idüp iḡtiyārsuz aḡlar

[50a]

Meylī⁵⁵⁹

fe^ʿ ilātūn / fe^ʿ ilātūn / fe^ʿ ilātūn / fa^ʿ lūn

1. ʿ Āşık oldum yine bir dilber-i ra^ʿ nā sevdüm
Şaḡı sūnbül yüzi gül zülfi⁵⁶⁰ muḡarrā sevdüm

---

⁵⁵⁵ Necāti Beg Dīvānı, G- 102, B- 8, s. 208.

⁵⁵⁶ Necāti Beg Dīvānı, G- 126, B- 1, s. 222.

⁵⁵⁷ Bu beytin başlığında “lehu” ibaresi bulunmasıyla hasebiyle şairinin Necāti Bey olduğunu söyleyebiliriz ancak beyit, Necāti Beg Dīvānı’na yer almamaktadır.

⁵⁵⁸ Bu beytin başlığında “lehu” ibaresi bulunmasıyla hasebiyle şairinin Necāti Bey olduğunu söyleyebiliriz ancak beyit, Necāti Beg Dīvānı’na yer almamaktadır.

⁵⁵⁹ Özer Şenödeyici; Ahmet Akdağ, *Ulu Çınarın Gölgesinde Meylî ve Şiirleri*, Gece Kitaplığı, 2014, G- 80, s. 55.

⁵⁶⁰ zülfi : zülf-i ade.

2. Ben bu sevdā ile dīvāne olam gibi gelür
Çünkü Mecnūn gibi bir saçları Leylā sevdüm
3. Gamzesi āfet-i devrān gözi fettān-ı cihān
Zülf-i müşkīni belā kāmēti bālā sevdüm
4. Gerek ağlat beni ğamla gerek it luṭf ile şād
Bu leṭāfetle görünce seni cānā sevdüm
5. Bezm-i ‘alemde n’ola bāde-keş olsam *Meylī*
Lebleri yādına yārūn mey-i ḥamrā sevdüm

‘Ālī⁵⁶¹

mef’ülü / mefā’ilü / mefā’ilü / fe’ülün

1. ‘Aqlum tağılur zülf-i siyeh-kāruṅa baқsam
Bağrum delinür la‘l-i güher-bāruṅa baқsam
2. Göñlüm talabur āteş-i ruḥşāruṅa karşı
Cānum sevinür şīve-i reftāruṅa baқsam
3. Nuṭkum tütülür lezzet-i güftāruṅ işitsem
Şabrum gider evzā‘uṅa eṭvāruṅa baқsam
4. Toymaz gözüm olmaz yine göñlüm mütesellī
Ben her ne kadar şevḳ ile dīdāruṅa baқsam
5. ‘Ālī’ gibi karşımda⁵⁶² gözüm göñlüm açılsa
Geh zülfüṅe geh nergis-i bīmāruṅa baқsam

---

⁵⁶¹ Gelibolulu Mustafa Ālī Dīvānı, G- 891, s. 938- 939.

⁵⁶² karşımda : karşıuḡda GMAD.

[50b]

Şiyāmī

mef' ūlū / mefā' īlū / mefā' īlū / fe' ūlūn

1. Meyl itme şu dildāra dilā kārı cefādur
Bend olma şaşkın zülfi kemendine haṭādur
2. Mecnūn gibi şahrālar iden meskenimi āh
Bir kām̄eti dil-cū yüzi gül zülfi dū tā
3. Cān bülbüline ten kafes tek iden ey dōst
Hicrān ü sitem ü derd-i belā renc ü 'ınādur
4. Dil hastelerün ḥāline raḥm eyle ṭabībüm
Şun la' l-i lebün şerbetini derde devādur
5. Ḥasret ile döker göz yaşını ṭurma Şiyāmī
Beñzer ki o gülçire ol şimdi cüdādur

'Iyānī

mef' ūlū / mefā' īlū / mefā' īlū / fe' ūlūn

1. Esrār-ı ḡam haṭṭ-ı lebün rūḥa ḡıdādur
Cānāya anuñ büseşin almaḡ ne şafādur
2. Ben zāre vefā eyle didüm ḡaşını çatdı
Bildüm ki o yārün ḡaraḡı baña cefādur
3. Sarf olsa n'ola naḡd-i dil gevher-i eşküm
Nem var ise cānum yoluña cümle fedādur
4. Kes başını şemşir-i cefāsiyla raḡībün
Ḳatlı eylemek ol kāfiri ey şāh ḡaz [ādur]
5. Bīm-i ḡam u ümīd-i vefā ḡöñlüne gelmez
'Aşḡ içre 'ıyānī hele bī-ḡevf-i dürcādur

[51a]

[Bahāyī]⁵⁶³

fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

1. Tīr-i cevruñ derūna itdi güzer
Luṭf idüp cevri ҡo ey gül-i ter
2. Derd-i 'aşkıñla bī-mecāl oldum
'Āşık-ı haste hāle eyle nazār
3. Devr-i hüsnuñde ey şeh-i hūbān
Niçe biñ cān u dil saña çāker
4. Sāye-veş düşdi dil reh-i 'aşka
Hālimi görmeyüp gider dilber
5. Derd-i bahrüñ şor *Beḥāyī* kim
Anı zirā çeken bilür ne çeker

['Iyānī]

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Cevri ҡo ehl-i 'aşka ey dilber
Bendeñe şefkat ile eyle nazār
2. Ğam-ı hıcrüñle ey beli ince
Ten-i zārum olupdurur lāğar
3. Mülk-i hüsnuñ çü pādişāhısın
Āsitānuñda cān u dil çāker

---

⁵⁶³ Şeyhülislām Bahāyī Dīvānı (Erdoğan Uludağ, Şeyhülislām Bahāyī Dīvānı [İnceleme-Karşılaştırmalı Metin], (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 1992)'nda ve Küfr-i Bahāyī'nin *Divān-ı Hezliyāt* (Bahai Keferi Hasan Çelebi, *Hicviye-i Bahai*, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, KTB No: NEKTY03005) adlı eserinde bu gazel yer almamaktadır.

4. Derd ü miḥnet kemāline yitdi
Bu cefālar yeter efendi yeter
5. Dilberüñ raḥmı yok ‘*Iyānī* saña
Demīdür ağla sende şām u seḥer

[51b]

Yaḥyā⁵⁶⁴

fā^ˆ ilātün / fā^ˆ ilātün / fā^ˆ ilātün / fā^ˆ ilün

1. La^ˆ lüñe meylüm görenler mey-perest aḅlar beni
İşiden feryādumı yollarda mest aḅlar beni
2. Aḅlamaz keyfiyyet-i ḥāl-i dilüm hüşyār olan
Mest-i cām-ı bāde-i bezm-i elest aḅlar beni
3. Ḳadrümi ‘ālī nazarlardur benüm ‘ālī bilen
Ḥāk-i zilletde görenler gerçi pest aḅlar beni
4. Eyleyüp dünyāya meyl illerle eyler iḥtilāt
Girmez ol āfet elüme teng-dest aḅlar beni
5. Luṭfını ol mū-miyānuḅ gör ki bir cevri eylese
Şarılır *Yaḥyā* hemāñ ḥāṭır-şikest aḅlar beni

Nev^ˆî⁵⁶⁵

mef^ˆ ülü / mefā^ˆ ilü / mefā^ˆ ilü / fe^ˆ ülün

1. La^ˆ l-i lebüñe rüḅ disem lāf degüldür
Sāğar sever mi⁵⁶⁶ bī-rüḅ ola inşāf degüldür

---

⁵⁶⁴ Şeyhülislam Yahyâ Divânı, G- 390, s. 417.

⁵⁶⁵ Nev’î Divânı, G- 124, s. 304.

⁵⁶⁶ sever mi : şā^ˆir sözi NVD.

2. İzün tozını farķuma t̄ac eyledüğüm bu
Farķ eylemeyen cevheri şarrāf degüldür
3. Ol māhı görünmez diyü ˘ aşık niçün ağlar
˘ Aşk ile meger āyinesi şāf degüldür
4. Bağlandı ğamuñla girih-i rişte-i cānum⁵⁶⁷
Ol mū-miyānda görinen nāf degüldür
5. Cānā seni cān ile severse n'ola Nev^{˘i}
Haķķā ki seni sevmemek inşāf degüldür

[52a]

[Yahyā]⁵⁶⁸

mefā[˘] ilün / mefā[˘] ilün / mefā[˘] ilün / mefā[˘] ilün

1. Benümle ol ķaddi ķiyāmet haşre ķāyil⁵⁶⁹ olmaz mı
Ķiyāmet var dimez mi yoħsa haşre ķāyil olmaz mı
2. Vefā toħmı ekilmez mi bu ˘ ālem kişt-zārında
Şafālar kesb olunmaz mı feraħlar hāşıl olmaz mı
3. Vişālün mihri toĝmaz mı zālām-ı hier gitmez mi
Sa[˘] ādet şubħı irmez mi şeb-i ğam zāyil olmaz mı
4. Ümīd-i vaşl idersin cismüñi şad çün⁵⁷⁰ kılmazsın
Vişāl-i yāre ey dil cāme-i ten hāyil olmaz mı
5. Feleklerde melekler āh u zārumdan oturmazken
O serve kār kılmaz yoħsa Yahyā vāşıl olmaz mı

---

⁵⁶⁷ cānum : cāndur NVD.

⁵⁶⁸ Şeyhülislam Yahyā Dīvānı, G- 394, s. 421.

⁵⁶⁹ ķāyil : māyil ŞYD.

⁵⁷⁰ çün : çāk ŞYD.

Velehū⁵⁷¹

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Gül gürür-i hüsn ile almış [ele] bî-dādını
Dinleşüz bülbüllerün şimden girü feryādını
2. Söyleşürdi ol dehān ü şekker-bār ile⁵⁷²
Alabilse gönçe şirin lebleründen dādını
3. 'Andelib-i hoş-şadā bir gülşen-i dervişdür
Muşhaf-ı gülden okur şubḥ u mesā evrādını
4. Zāhidā⁵⁷³ pendüñ kabül olmaya şāyed diyessin
Ḥayf kim pîr-i muğanuñ tutmadum irşādını
5. Devr-i güldē bādeden *Yaḥyāy*ı vā' iz men' ider
Tek anuñla egelsün didüm⁵⁷⁴ dil-i nā-şādını

[52b]

Velehū⁵⁷⁵

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Şīve-i⁵⁷⁶ refṭaruñı şerv-i çemende görmedük
Bu şer-āmed kāmēti biz⁵⁷⁷ nārvende görmedük
2. Cāme-i yektā şıkar dirler o cişm-i nāzüki
Böyle [terlik] bir gül-i nāzük-bedende görmedük

---

⁵⁷¹ Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı,, G- 433, s. 460.

⁵⁷² dehān ü şekker-bār ile : dehān-ı teng-i şekker-bār ile ŞYD.

⁵⁷³ Zāhidā : Nāşihā ŞYD.

⁵⁷⁴ didüm : ādem ŞYD.

⁵⁷⁵ Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı, G- 201, s. 225.

⁵⁷⁶ Şīve-i : şīve vü ŞYD.

⁵⁷⁷ biz : bir ŞYD.

3. Dürr-i dendân-ı şafâ-bahşuñ görenler didiler
Böyle zîbâ-yı⁵⁷⁸ muntażam lü' lü ' Adende görmedük
4. Başına çıkmağ diler bir iki zerle âdemüñ
Nergis-i şehlâ gibi var ise kıanda görmedük
5. Şerh iderse ders-i ' aşkı yine *Yahyâ* şerh ider
Kalmamışdur bir muhib⁵⁷⁹ zirâ bu fende görmedük

Velehü⁵⁸⁰

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. Cânı kullâb-ı ser-i zülfüñ çeker senden yaña
Güşe-i çeşmüñ n'ola⁵⁸¹ olsa şehâ⁵⁸² benden yaña
2. Ol sehî kıaddüñ miyânunda görenler hançerin⁵⁸³
İltifât itmez çemende serv ü süsünden yaña
3. Eyleme ârâyiş-i bânüyı çarha i' tibâr
Merd odur kim kılmaya hergiz zenden yaña⁵⁸⁴

---

⁵⁷⁸ zîbâ-yı : pāk u ŞYD.

⁵⁷⁹ Kalmamışdur bir muhib : Bir maħall kalmış mıdur ŞYD.

⁵⁸⁰ Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı, G-14, s. 38. Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan diğere beyitler:

2. *Ğonce-i la'lün gül-i rüyüñ görenler neylesün*
Ey boyı servüm varup bir dai gülşenden yaña

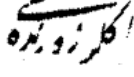
4. *Zâhidi tercih ider mi rinde şâhib-tab' olan*
Diñledüm güftârını vâ' iz de gevdenden yaña

⁵⁸¹ n'ola : ne var ŞYD.

⁵⁸² şehâ : eger ŞYD.

⁵⁸³ Ol sehî kıaddün miyânunda görenler hançerin : Ol sehî kıaddi görenler hançer-i zerrin ile ŞYD.

⁵⁸⁴ Bu beyit Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı'nda yer almamaktadır.

4. Bir gül-i ḥandān olur her
Bād-ı luṭfuṅ esse bir laḥza külhenden yaṅa⁵⁸⁵
5. Ḳorḳarın Yaḥyā ki pūt⁵⁸⁶ olsa da te'şīr ider
Tīr-i āhuṅ kim vara ol ḳalbi āhenden yaṅa
- [53a]

[Yaḥyā]⁵⁸⁷

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Ḥācınuṅ maḳşūdı Ka'be baṅa kūyuṅdur ğaraż
Fikrī cennet zāhidüṅ ' uşşāḳa rūyuṅdur ğaraż
2. Mülk⁵⁸⁸ itseler temlīk maḳbūlüm degül
Baṅa ancaḳ çīn-i zūlfüṅ⁵⁸⁹ müşk-būyuṅdur ğaraż
3. Dā' imā deşt-i beyābān-ı talebde gezmeden
Ey ğazāl-i ṭurfa Çīni⁵⁹⁰ cüst [u] cūyuṅdur ğaraż
4. Bir yire cem' olmadan her gūşede erbāb-ı ' aşḳ⁵⁹¹
Baḥş-i evşāf-ı cemālün ğüft ü gūyuṅdur ğaraż
5. Ğonçe⁵⁹² vaşf eylese Yaḥyā dehānuṅdur murād
Sünbül-i ḥōş būyı eyleser mūyuṅdur ğaraż

---

⁵⁸⁵ Bu beyit Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı'nda yer almamaktadır. Vezin kusurludur.

⁵⁸⁶ pūt : pūlād ŞYD.

⁵⁸⁷ Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı, G- 167, s. 191.

⁵⁸⁸ Mülk : Mülk-i Çini ŞYD.

⁵⁸⁹ çīn-i zūlfüṅ : çīn-i zūlf-i ŞYD.

⁵⁹⁰ Çīni : çık ŞYD.

⁵⁹¹ ' aşḳ : dil ŞYD.

⁵⁹² Ğonçe : Ğonceyi ŞYD.

Beyit

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Bi-ḥamdillāh sa' ādetle bugün bu ḳaşra geldük biz
Şafālar kesb idüp ḫayli du' ālar uşa gitdük biz

Beyit

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Sa' ādetle şafā geldüḡ bu gice bunda miḫmān ol
Gidersin ' ākibet bundan gerekse Mışra sultān ol

[53b]

Ḥalīlī⁵⁹³

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

1. Dile cevr ü cefā mı eksük olur
Mübtelā belā mı eksük olur⁵⁹⁴
2. Ben ölürsem belā ile ey dil
Yāre bir mübtelā mı eksük olur
3. Āfitābum igende germ olma⁵⁹⁵
Bize⁵⁹⁶ bir meh-liḳā mı eksük olur

---

⁵⁹³ Kınalı-zade Hasan Çelebi, *Tezkiretü 'ş-şu'arā*, Haz. İbrahim Kutluk, Türk Tarih Kurumu Yayınları, C. 1, 2. Baskı, Ankara, 1989, s. 346. age'de mevcut olup mecmuada yer almayan beyitler:

1. 'Āşika dil-rübā mı eksük olur
Ehl-i derde belā mı eksük olur
4. Gülşen-i hüsnine o gonçe lebün
Bülbül-i hoş-nevā mı eksük olur
5. N'ola yār olmaz ise ol yüzi gül
Bana bir meh-liḳā mı eksük olur

⁵⁹⁴ Bu beyit age'de yer almamaktadır.

⁵⁹⁵ Āfitābum igende germ olma : N'ola yār olmaz ise ol yüzi gül age.

⁵⁹⁶ Bize : Baḡa age.

4. Benüm dōstum nedür bu baqışlar
Ben ki nice saña ul mı eksük olur⁵⁹⁷
5. Ne Şorarsın *Halilī* aqladugum
Yār ile ma'cerā mı eksük olur

[54a]

[Cevānī]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Şöyle girībān olmaz idüm yāri görsem gāh gāh
Ol göñül ārām ider dildāri görsem gāh gāh
2. Rāzıyam cevr ile her ne kılsa ol dilber baña
Aqlamazdum ol gözi fettānı görsem gāh gāh
3. Bir selāma rāzıyam tek istemezdüm vaşlını
Tek ırākdan bir nazār dīdāri görsem gāh gāh
4. Ol perī-veş āşikāre göriversen baña
Bāri ol seyr itdügi yolları görsem gāh gāh
5. Leşker-i gamdan Őikāyet itmezidüm kimşeye
Devlet ile bāri Şol *Cevānī* görsem gāh gāh

[Nazım]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Bir dem ārām eylemez cān u göñül dildārsuz
Bu cihānuş yo Őafāsı ol büt-i 'ayārsuz
2. Mürğ-i cān sen Őāh kūyında uçmağ istemez
āni' olmaz 'āşık olan cennete dīdārsuz

---

⁵⁹⁷ Bu beyit age'de yer almamaktadır.

3. Nām [u] nengi neylerüm ‘aşkuñ dōstum
Bu meseldür kim gerek ‘āşık olanlar ‘ārsuz
4. Yāri aǵyār ile görüp ey gönül incinme kim
Gülşen-i ‘ālemde bir gül bitmedi çün hārsuz
5. Cevri çok dilber deyü var itme yāri kıyās
‘Ayb-ı yār isteyen qalmış cihānda yārsuz

[54b]

Melîhi⁵⁹⁸

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1. Çarḥ elinden göz yaşı hayflar gelür hayflar geçer
‘Aceb eyyām-durur demler gelür demler geçer
2. Nāyylarla efǵān ider her gice tā şubḥa dek
Dilberüñ cevriñ çeken aḅlar gelür aḅlar geçer
3. Müşkilüm budur benüm kim yārdan ayru düşmişem
Gün yüzi görmezem aylar gelür aylar geçer
4. Luṭf eyle pādişāhum gel cevri çok itme bendeñe
Bu fenā dünyā-durur biḅler gelür biḅler geçer
5. Bu *Melîhi* kuliñüñ ḥāline baq eyle nazar
Dem-be-dem meşküka aǵlar gelür aǵlar geçer

Yahyā⁵⁹⁹

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1. Ben ġarībe itdigüñ cevri ü cefādur dōstum
Ġāfil olma çarḥ-ı gerdün bī-vefādur dōstum

---

⁵⁹⁸ Muharrem Ergin, “*Melîhi*”, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, C. 2, S. 1-2, 1946.

⁵⁹⁹ Şeyhülislam Yahyâ ve Taşlıcalı Yahyâ Bey Divanlarında bu gazel yer almamaktadır.

2. Ayğa şalma beni düşmenlerüm şād olmasun
Senden umduğum hemān bir merḥabādur dōstum
3. Āsitān-ı devletün̄de neyledūn̄ ben bendeḡi
Göricek görmezlernürsin nā-revādur dōstum
4. Bir zamān ol diyesün āh efendüm ḡālüm
Ger bugün baḡa ise yarın saḡadur dōstum
5. *Yaḡyāya* dermān lebündür ben anuḡ ḡurbānyam
Her kiři maḡşūdın viren Ḥudādur dōstum

[55a]

[Ferīdī]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Dōstlar bir dilber-i ra' nādan ayrıldum meded
Bir perī peyker melek-simādan ayrıldum meded
2. Bāḡ-ı cānda niçe feryād itmeyem bülbül gibi
Bir yüzi gül ḡāmeti bālādan ayrıldum meded
3. Bilmezem bu bed-sitārem neyleye āḡir baḡa
Ṭālī'üm yoḡ bir meh-i ḡarrādan ayrıldum meded
4. Ben niçe Mecnün gibi dillerde deştān olmayam
Küh-ı ḡamda bir şacı Leylādan ayrıldum meded
5. Bülbül-i şeydā gibi nālān u zār olşam ne var
Ey *Ferīdī* bir gül-i ḡamrādan ayrıldum meded

Hayretî⁶⁰⁰

mefâ' ilün / mefâ' ilün / fe' ülün

1. Niçe gündür ki dildarum görünmez
Bütün gün ağlaram yarum görünmez
2. Harâb oldu yine bâğ-ı dili ü cân
Nihâl-i hûb-reftarum görünmez
3. Dilâ zâr oldu⁶⁰¹ bir haylî zamândur
Benüm zâr⁶⁰²-ı dil-âzârum görünmez
4. Olupdur varlığumla yokluğum bir
Cihânda olalı varum görünmez
5. Fiğân it *Hayretî* çün şavt-ı bülbül⁶⁰³
Çanı ol yüzi gülzârum görünmez

[55b]

Velehû⁶⁰⁴

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. Şâdmân idüm beni cevri ile maḥzûn eyledüñ
N'eyledüñ beni⁶⁰⁵ bi-vefâ ḥâlüm digergün eyledüñ
2. Ey dehâni mîm ü zülfî cîm ü kaşı nûn olan
Yine bu⁶⁰⁶ naḡş ile nem miskîni mecnûn eyledüñ

---

⁶⁰⁰ Hayretî Dîvânı, G- 149, s. 226.

⁶⁰¹ oldu : ol ki HD.

⁶⁰² zâr : yâr HD.

⁶⁰³ çün şavt-ı bülbül : dâyim çü bülbül HD.

⁶⁰⁴ Hayretî Dîvânı, G- 199, s. 257- 258.

⁶⁰⁵ beni : ey HD.

⁶⁰⁶ bu : bir HD.

3. ‘Örf idi dilberlere k̄ān itmek ammā şimdi sen
Günde biñ k̄ān itmegi bir t̄āze k̄ānūn eyledūñ
4. Men‘ idersin ‘arz⁶⁰⁷ itdükce yāri ey raķīb
Seni mağbūn ieyle sen H̄aķ bizi mağbūn eyledūñ
5. Ey elif-ķad gösterüp sineñdeki h̄āli yine
H̄ayretm̄ūñ cānda dāğın bir iken on eyledūñ

Nizārī

mef‘ ūlū / mefā‘ ilū / mefā‘ ilū / fa‘ ūlūn

1. Bu nāle vū āhum ne bu dūd-ı siyāhum ne
N’itdüm saña şāhum ne suçum ne günāhum ne
2. Ey şerv-i hırāmānum ey ğonçe-i h̄andānum
Bildir bileyin h̄ānum suçum ne günāhum ne
3. Gāh ōdlara yandurduñ ki k̄ana boyandurduñ
Cānumdan uşandurduñ suçum ne günāhum ne
4. Çekdüñ yaķa çāk itdün urduñ yere h̄āk itdün
Cevr ile helāk itdün suçum ne günāhum ne
5. Kūyuñda *Nizārī* kim bir bülbül-i zārī kim
Bī-şabr u ķarārī kim suçum ne günāhum ne

[56a]

[Müseddes]

fe‘ ilātūn / fe‘ ilātūn / fe‘ ilātūn / fe‘ ilūn

I

Ey ruħ-ı bāğ-ı leţāfetde gül-i h̄andānum
Tutdı bülbül gibi dünyā yüzini efgānum

---

⁶⁰⁷ ‘arz : ‘arz-ı h̄üsn HD.

Ez alupdur ki ıa burc bedenden hnum
Ey leb derd dile hikmetiyle lomnum
erbet-i valu ile eyle benem dermnum
Dümesün boynıa bar gele olursam num

II

Nie bir dürr dke bu dde-i terler nie bir
h idem asret ile m u seerler nie bir
Nie bir zyi ola bunca gherler nie bir
Nr-ı gmda nie bir yna cigerler nie bir
utdı ı meded derd u dil-i sznum
arazu cevri ü cef ise yiter sultnum

III

Ben senü pdiehüm bende-i fermnu olam
alaru yyına b cn ile urbnu olam
Py-ml-i ser-i giysü-yı periqnu olam
Bir iki gün bu fen tekyede mihnu olam
aa lyiq mdur ey hsrev-i linum
Baa zlm eyleye sen ara ıa efgnum

IV

N'ola yoluda senü sev ile itdümse günh
Baa baıla güzel bauün eyle nigh
ul günh itse dem olur ki baılar anı h
Meramet eyler isen ramet ide aa ilh
Yüzüme bir güle ba tne solsun cnum
Dest-i lufula yaplsun bu dil-i virnum

V

Varayın au ile leme destn olayın
Düeyin talara Mecnn gibi uryn olayın
Genc-i auda hdi gibi dvn olayın
Sye-ve bar-ı Nile hk ile yeksn olayın
Bg-ı hsn ire alın serv gibi ey hnum
ulasun yollaruı dde-i hn-fenum

[56b]

Kıt' a

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Bu güzergāhı geşt idüp yürüme
Vuşlat-ı devlet için epsem otur
İttifākı budur zamānuñ kim
Devlet ehli ya türk olur ya potur

[57a]

'Ulvi⁶⁰⁸

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fa' ülün

1. Firqatde qoduñ bendeñi sulţānum unutma
Ya' qub' uñı ey Yūsuf-ı Ken' ān' um unutma
2. Bildürmek için firqate düşdigümi cānā
Şol demün ire sem' aña efğānum unutma
3. Bīmāruñ olaldan varamam qapuña hergiz
Dermānda olup qılmadı dermānum unutma
4. Zülmetde yatur haste göñül bī-kes ü tenhā
Pervāneñi ey şem' -i şebistānum unutma
5. 'Ulvi' quluña eyledügüñ cevır ü cefāyı
Bir gün añasın ey şāh-ı hūbānum unutma

---

⁶⁰⁸ Derzizāde Ulvī Divānı, G- 594, s. 528.

Bâkî⁶⁰⁹

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. Bir lebi gonçe yüzi gül-zâr dirseñ işte sen
Hâr-ı gamda ' andelîb-i zâr dirseñ işte ben
2. Lebleri mül saçları sünbül yanağı berg-i gül
Bir semen-ber serv-i hõş-reftâr dirseñ işte sen
3. Pâyine yüzler sürer her serv-i dil-cünûñ revân
Şu gibi bir ' aşık-ı dîdâr dirseñ işte ben
4. Zülfi sâhir gamzesi⁶¹⁰ tarrâr şüh-ı şivekâr
Çeşmi cādū gamzesi mekkâr dirseñ işte sen
5. *Bâkıyâ* Mecnûn ile Ferhâd-ı şeydâdan bedel
' Âşık-ı bî-şabr u dil kim var dirseñ işte ben

[57b]

Hâlî

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. Ey beni şeydâ kılan gül yüzli yârüm kıdasın
Cân u dilden sevdiğüm zîbâ nigârum kıdasın
2. Lâle gibi bağrumı uamdurdu bahrın âteşi
' Ârızuñ göster gül ey ol behârum kıdasın

---

⁶⁰⁹ Bâkî Dîvânı, G- 380, s. 334. Bâkî Dîvânı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan diğerk beyitler:

5. *Fürkatüñde teşne-leb hâtır-perîşân haste-dil*
Künc-i gamda bî-kes ü bîmâr dirseñ işte ben

6. *Gözleri sabr u selâmet mülkini târâc ider*
Bir amânsuz gamzesi Tâtâr dirseñ işte sen

⁶¹⁰ gamzesi : turrası BD.

3. Gül yüziñ yādına feryād eylerüm bülbül gibi
Göklere çıkdı benüm feryād u zārum ҡandasın
4. ‘Asker-i ğamla göñül şehri virān eyledüñ
Gel gel ey ‘adl ıssı şehriyārum ҡandasın
5. Tā cemālūñ mürġ-zārında *Halilī* düşdi zār
Dimedün bir gün aña ey mürġ-i zārum ҡandasın

‘Ulvi⁶¹¹

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

1. Her kimi görse göñül kendüsine yār şanur
Her vefāsuz güzeli yār-ı vefā-dār şanur
2. Gördügi hūba olur cān u göñülden ‘āşık
Bī-vefālarda haķıķat eşeri var şanur
3. Aldanup⁶¹² ħandesine ‘āķıbetin fikr itmez
Ehl-i dünyā felegüñ eşini⁶¹³ hem-vār şanur
4. Genc-i ğamda ne bilür faķr u fenā aĥvālin
Ĥāce her gördügi⁶¹⁴ manķurı⁶¹⁵ dīnār şanur
5. N’ola ‘Ulvi⁶¹⁶ ķuluna virmese ol şāh selām
Ža‘ f-ı cismde⁶¹⁶ göricek şüreti dīvār şanur

⁶¹¹ Derzizāde Ulvī Dīvānı, G- 135, s. 270- 271.

⁶¹² Aldanup : Aldanur UD.

⁶¹³ eşini : ħālını UD.

⁶¹⁴ gördügi : gördüğünü UD.

⁶¹⁵ manķurı : mālīk-i UD.

⁶¹⁶ cismde : cismün UD.

[Hitāmī]

شدم بصدوت عاشق که بانه یکت زوغا چه صورت صورت دلبر چه دلبر و سپه زیبا
 خار من بعد خوبی و افشش کمتری دارد چه کنت کنت عجز چه عجز عجز سارا
 اگر ویش نمی بینم دو چشم سپه بیکر چه چشمه چشمه لولو چه لولو لولو لالا
 نم در دم کس دانند که بشت سپه عشق چه عاشق عاشق صادق چه صادق صادق صادق
 اگر در باغ بخرامد همه از آن غافل نکند چه غافل غافل بسبب چه بسبب بسبب بسبب
 چنین دردی که دیدارم غم را بدهی آید چه اندم اندم محرم چه محرم محرم محرم
 دو ابی در دجانت را حسی شربت باید
 چه شربت شربت نافع چه نافع نافع بود

Hāletī⁶¹⁷

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün

1. Tübā kadūñ bu cünbüş ü nāz ile dil-berā
Kimdür ki nūr dimeye tübā *limenrā*
2. Qaddūñ yanında pest nihāl sehī qadān
Tübāya göre nite-ki naḥl-i cinān şehā
3. Sünbül saçı yanında ḥazān dīde ber-giyāh
Pejmürdedür raḥīne göre verd-i ter dilā
4. Hüsñ ilinüñ efendi hüsñ-i ḥānısun bugün
Hübān kul ola cān u gönülden şaṇa sezā
5. Zāhid qazanur cenneti eylerşe arzū
Yiter behiş-i kūyı tūvāk *Hāletī* şaṇa

⁶¹⁷ Bu gazel Azmizāde Hāletī Divānı'nda yer almamaktadır.

پسنه
بهر کس زخو اهی سینه استنی
بر نیکی و بد او نظر کن تمام
اگر خوب خلق است و پاکیزداری
بدو بگذران روزگار بس کام
و گرنه بسندید است افعال او
سلام عالمیکم علیک السلام -

[58b]

Müfred

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Çoparur fitne-i hıttuñ çekilür zülfün adı

Țutulur yeñiçeri başı bölük başından

Ferd

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Cihānda atcılık şanma binüp ata segirtmekdür

Binici bir cevān ile kızağ bāzārın itmek [dür]

Celāleddīn

آن سپهر پند و روز
شب که شب تاب روز
بانگ ز نرد چون کز
ایک سوچ کجده وار

İbn-i Kemāl Paşa⁶¹⁸

1. Maḥabbet kaçdı her bir ādem ile
Degildür 'ākile ḥüsn-i edebden
2. Uḥuvvet⁶¹⁹ kaçdın itdükte gerekdür
Kaçıyup⁶²⁰ şınıyasın bir sebebden

⁶¹⁸ Kemal Paşazāde Dīvānı, s. 175.

⁶¹⁹ Uḥuvvet : Maḥabbet KPD.

⁶²⁰ Kaçıyup : Țarladup KPD.

3. Taḥammül itmez ise terk idesin
Maḥabbet zāyil olur çün ğazabdan
4. Taḥammül eyler ise⁶²¹ kıymet olmaz
Aña yüz biñ şemen sîm u zehebden

Celāleddîn

درینجا سر ضایع کرو دایم آه
نذا نم مسیح کونہ کوٹہ آہ
سعی کریم سستی نام سہ گاہ
بجز لاتقند طوا امن تہمہ

[59a]

İbn-i Kemāl Pāşā⁶²²

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ṭoğrıdur nefşüm diyem söyler yalan
İne girmayince toğrulmaz yılan
Çu[r]tarur başımı seng-i cenkden
Ḥalkuñ içinden yılan gibi yalan

Pend

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Ṭutmayınca bir 'azizüh dāmenin
İkilikden birlige irmez kişi
Her ne deñlü olsa ger kāmīl vücūd
Kendü kendüden tamām olmaz işi
2. Ger olursa işi olur nā-tamām
Hem olur naqş üzre anuñ cünbişi

---

⁶²¹ Taḥammül eyler ise : Vegerne şabr iderse KPD.

⁶²² Bu kıt'a Kemal Paşazāde Dīvānı'nda yer almamaktadır.

Lā-cerem her kārūñ üstādı gerek
Tā dürüst ola o kārūn ey kiři

Müfred

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Yolunup ağlarsa dil mürđi n'ola bülbül gibi
Ĥārlar ol ġonçeye ġördüm tağılmış ġül gibi

Kāmī-i Rubā'ī⁶²³

Mey-i nābuđ ne ĥikmeti ola kim
Acılığında lezzeti biledür
Dirhemini ger bīñ ağçeye alasin
Yine içinde ĥürmeti biledür

Ferd

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Ĥulm idüp māni' olur ĥucađıma sen sīm teni
Girmesün aramıza boynuğa al pīreħeni

[59b]

Taħmīs-i Yaħyā⁶²⁴

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

I

Yā Rab⁶²⁵ ĥasret-i derd ile⁶²⁶ alma cānumı
Bir dağı ġöreyin ol meh-i nā-mihribānumı

---

⁶²³ Kāmī Dīvānı'nda (Edirneleli Kāmī, *Kāmī Dīvānı*, Haz.: ġülgün Erişen Yazıcı, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55977,kami-divani-pdf.pdf?0>, ISBN: 978- 975- 17- 3980-3, Ankara,2017, [Erişim tarihi: 21.04.2022]; İbrahim Akyol, *Hanyalı Kāmī ve Dīvānı*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2005) bu rubai yer almamaktadır.

⁶²⁴ Başlıkta şiirinin tahmis olduğu belirtilse de şiir, Yahya Bey Divanı'nda muhammes bölümünde yer almaktadır. bk. Yahyā Bey Dīvānı, Muhammes- 20, s. 191- 192.

⁶²⁵ Rab : Rabbi YBD.

⁶²⁶ ĥasret-i derd ile : hasret ile benüm YBD.

Cānānumı cefā kılcı nev-cüvānumı
Şāhin bakışlu yārūmi rūḥ-ı revānumı
Sultānumı efendümi şāh-ı cihānumı

II

Dāyım taşavvurum bu idi āşinā ola
Gün güninüñ⁶²⁷ teveccüḥi benden yaña ola
‘ Aşq-ı nihānı⁶²⁸ derd-i derūna devā ola
Kim dir idi ki çāḳ bu kadar bī-vefā ola
Sultānumı efendümi şāh-ı levendümi⁶²⁹

III

Varsam sarāyına nitekim nāle vü fiḡān
Bir ḫāl olur ki söylemez ḫālūmi zebān
Tedbīrünüñ⁶³⁰ birin idemez cān-ı nā-tüvān
‘ Aqlum şaşar dilüm tutilur göricek hemān
Sultānumı efendümi devr-i zamānumı⁶³¹

IV

Ben niçe medḫ idem ki cemālini el bilür
Gün gibi bī-naẓīr bilür bedel bilür
Bu ‘ izzete bu şevkete⁶³² ḡāyet maḫal bilür
Yaḫyā ‘ ale’l-ḫuşuş ziyāde güzel bilür
Sultānumı efendümi devr-i zamānumı⁶³³

V

Seyrāna çıḳsa gün gibi zerrīn ḳabā ile
Ḳapusı ḳullariyle niçe mübtelā ile
‘ Ālem tolar du‘ ā vü şadā⁶³⁴ vü şenā ile

---

⁶²⁷ güninüñ : yūzinüñ YBD.

⁶²⁸ nihānı : nihāna YBD.

⁶²⁹ levendümi : cihānumı YBD.

⁶³⁰ Tedbīrünüñ : Tedbīrümüñ YBD.

⁶³¹ devr-i zamānumı : şāh-ı cihānumı YBD.

⁶³² şevkete : devlete YBD.

⁶³³ devr-i zamānumı : şāh-ı cihānumı YBD.

⁶³⁴ du‘ ā vü şadā : şadā-yı du‘ ā YBD.

Çurbān olur güzeller yolında alay ile
Sultānumı efendümi şāh-ı cihānumı

[60a]

Velehū⁶³⁵

fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

1. Ol şeh-i kāmgar gelmez mi
Ol meh-i nāmdār gelmez mi
2. Cismümüz bunda cānumuz anda
Bu diyāra nigār gelmez mi
3. Deli gönlüm kimünle egleyeyin⁶³⁶
Ne hoş eglendi yār gelmez mi
4. Ben gidem lebi⁶³⁷ dār-ı 'ukbāya⁶³⁸
Daği ol şivekār gelmez mi
5. Görüp ehliyyetini *Yaḥyānuḡ*
Cehli aḡyāra 'ār gelmez mi

Bākī⁶³⁹

---

⁶³⁵ Yaḥyā Bey Dîvânı, G- 487, s. 578.

⁶³⁶ egleyeyin : eglensün YBD.

⁶³⁷ lebi : gibi YBD.

⁶³⁸ 'ukbāya : dünyādan YBD.

⁶³⁹ Bākî Dîvânı, G- 229, s. 241- 242. Bākî Dîvânı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan diğerk beyitler:

4. *Gökde efgān iderek sanma geçer hayl-i küleng*
Çekilür küyuna mürgān-ı dil ü cān saf saf
7. *Vasf-ı kaddünle hūrām itse 'alem gibi kalem*
Leşger-i satrı çeker defter ü dîvān saf saf

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Müje haylin dizer ool gamze-i fettān şaf şaf
Güiyā cenge durur nīze-güzārān şaf şaf
2. Seni seyr itmek için reh-güzer-i gülşende
İki cānibde turur serv-i hırāmān şaf şāf
3. Cāmi' içre göre tā kimlere hem-zānūsın
Şekl-i saqqāda gezer dīde-i giryān şaf şaf
4. Ehl-i dil derd ü gamuñ ni' metine müstağrağ
Dizilürler keremüñ h'ānına mihmān şaf şaf
5. Leşger-i eşk-i firāvān ile ceng itmek için
Gönderür mevclerini dīde⁶⁴⁰-i 'ummān şaf şaf
6. Qadrüñi seng-i muşallāda bilüp ey *Bāki*
Turup el bağlayalar qarşuña yārān şaf şaf

[60b]

Tercī' -Bend

fā' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

I

Ey şacı sünbül-i perişānum
Ruḥı gül gün yüzi gülistānum
Yüze güldi firāğ-ı la' lünle
Gözden akan cigerdeki qanum
Nideyin çarḥ-ı zālim ayırdı
Beni senden benim güzel ḥānum
Sa' yile bir daḥı irişdirse

-
8. *Kūyuñ etrāfına uşşāk dizilmiş güyā*
Harem-i Ka'bede her cānibe erkān saf saf

⁶⁴⁰ mevclerini dīde: mevclerin lücce BD.

İyliğün Ka‘be’sine subhānum
Çapunu kıble-gāh idüp yüzünü
Kıble-i dīn idineyüm imā [nu] m
Olmaz isem bu derd ü hasretle
Çu[r]tarırsam bu guşşadan cānum
Haq te‘ālā meded kılup bir gün
Girü saña irince hünkārum
Fikrünü cāna mūnis eyleyeyin
Zikrünü yār-i meclis eyleyeyin

II

Çaşlaruñ kıldı kāmētüm çü hilāl
Gün yüziñden gözümde kaldı hayāl
Ruğlaruñ güllerinden ayrılalı
Eksük olmadı gözlerimden al
Elif ü lām ü sīm ü cīm olmuş
Çadd ü zülfü ü dehān ü kaşun ü cemāl
‘Aybı bir noқта ğayb ider güzelüm
Yüz ider bir güzelliği iki hāl
Sen kimi ister iseñ anuñ ile
Şād olup ‘işret ile her dem ü sāl
Bende-i yār-ı ğamuñla tutuşayın
Yanayın göreyin niçe olur hāl
Nitekim tende buluna cānum
Nitekim cānda ola zerre mecāl
Fikrünü cāna mūnis eyleyeyin
Zikrünü yār-i meclis eyleyeyin

III

Ruğlaruñ ‘akşı düşdi gül-zāre
Yandı bülbül tutuşdı gül nāre
Şu gibi pāk u şāf olmasa dil
Māyil olur mıydı o dīdāre
Sen güneşsin revā mı sāye gibi
Düşe yanıñca bir yüzi kara
Beni yād itme yād olur düşmen
Olmasun yārüm üstine yāre

Gönlümün hānesini yab yab yab
Zaḥmet olmasun özge mi' märe
Eger āḥir bu hicr ile cānum
Çıka olmaya vaşluḡa çāre
Beni ḥāk eyleyince devr-i zamān
Tırayın işiḡinde bī-çāre
Fikrünü cāna mūnis eyleyeyin
Zikrünü yār-i meclis eyleyeyin

[61a]

IV

Yüregim yaḡdı āteş-i hicrān
Meded ey āfitāb-ı devr-i zamān
Gün yüziḡden gözüm münevver iken
Şaḡladuḡ ya' ni eyledüḡ pinhān
Dişlerüḡ la' lüḡ ile görmeyeli
Çıkdı gözden bu lü'lü-i mercān

Ayırdı dūn gün yüziḡden ayru
Meh ü mihre zevālle noḡşān
Düşmen olma düşmene uyma
Dōstum görme herkesi yeksān
Gönlümü yıḡma kim cihān yıḡılır
Güzelüm zālīm olıcaḡ şulṡān
Nideyin yārini geḡen geḡdi
Hele virdüm budur benüm elān
Fikrünü cāna mūnis eyleyeyin
Zikrünü yār-i meclis eyleyeyin

V

Baḡa kılsaḡ cefā revā ne ola
Her işüḡ lāyıḡın bilür Mevlā
Çomadılar yaşımla āhum yir
Senden ayru yer ile gökde baḡa

Yansın āhum yire geḡsün
İtdiler illere beni rüsvā
Umarudım ki çāre eyleyeyin

Olmadın böyle vālih ü şeydā
Senden ayrılduğumdur ağladuğum
Ey dirīgā vü hāsretā hayfā
Bir yüze dağı açmayam gözümü
Bağmayam kese başum kaç' ā
Ġayrıdan ħalvet ideyin göñlüm
Oturup bir arada tek tenhā
Fikrūñi cāna mūnis eyleyeyin
Zikrūñi yār-i meclis eyleyeyin

VI

Güle yār oldu ħār u ħas nideyin
Bülbülün menzili kafes nideyin
Lebüñi ummuş idüm raķīb emmiş⁶⁴¹
Saņa irmek hevāsın eylerdüm
Işşı kılmazmış hevesi nideyin
Vaşluñuñ gerçi geçdi kâfilesi
Çalınur sem' ime ceres nideyin
Aldı cānum firāk-ı cevr-i sitem
Kaldı bir iki üç nefes nideyin
Mūnisüm yār u meclisim sen idün
Olmaduñ sende dest-resin nideyin
Ĥāk-pāyiñe yüz sürem diridüm
Çāre yok gördüm aña ben nideyin
Fikrūñi cāna mūnis eyleyeyin
Zikrūñi yār-i meclis eyleyeyin

[61b]

VII

Göz olupdur bu cümleten şimdi
Görmez gün yüziñ neden şimdi
Bilür-iken bu derd ile görseñ
Bilmez oldu beni gören şimdi

---

⁶⁴¹ Kafiye şemasındaki aksaklıktan yala çıkarak ve bendin mısra sayısı göz önünde bulundurularak bu mısradan sonra bir mısraın eksik olduğu tespit edilmiştir.

Baḡa lāyık mıdur bu zilletler
Şeh iken bu cihāna sen şimdi
Gerçi senden cefā vefā görünür
Şeh-i mülk-i cemāliñün şimdi
Böyle qalmaz efendi bu ‘ālem⁶⁴²
Qala bir gün bu beyti de o nidem
Hele bilmem qalanı ben şimdi
Fikrññi cāna mūnis eyleyeyin
Zikrññi yār-i meclis eyleyeyin

VIII

Seng-i hicr-ile göñlümi şarsın
Bir gün olur eger sen acırsın
Niçe kāfir elinde bend oldum
Seni bilmem ne dürlü kāfirsün
Dilümi baqladıñ gözümle bile
Niçe sihr eyledüñ ne sāhirsün
Beni senden kim ider ise cüdā
Tatlu cānundan anı ayırsun
Göñlüm alup yanınca ‘aqlı bile
Nideyin söylesem de qağarsun
Zikr ü fikrññde eli hüner oldur
Gerçi yüz biñ cefāya qādırsün
Bende cān u göñüldeñ iñleyeyin

گوروکه می دی
göñlümi viresün

Fikrññi cāna mūnis eyleyeyin
Zikrññi yār-i meclis eyleyeyin

IX

Qatlan ey yār-ı bī-vefā qatlan
Qatlan ey cevr-i pür-cefā qatlan
Baḡa qıldıqlaruñ senüñ bir bir

---

⁶⁴² Kafiye şemasındaki aksaklıktan yala çıkarak ve bendin mısra sayısı göz önünde bulundurularak bu mısradan sonra bir mısraın eksik olduğı tespit edilmiştir.

ılur iseñ sañā kıla atlan
imdi al yaumı benüm göreyin
Neler ide bu mācerā atlan
Bu güzellik bu nāz u istiğnā
Göreyin ‘ āıbet n’ola atlan
Sende bir frate benüm servüm
Düşesin gün yüzüñ ola atlan
Dem-i āırde bu aır senden
Bu du‘ā ider recā atlan
Gele ey cevri o benüm cānum
Hicr ile alma bir yere atlan
Fikrñi cāna mnis eyleyeyin
Zikrñi yār-i meclis eyleyeyin

[62a]

Necāti⁶⁴³

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

1. Dime kim yārda yo cevri cefādan ğayrı
Ne dilerseñ bulunur mihr ü vefādan ğayrı
2. Ne belādur bu ki hāl ü aıtuñ āfteleri
eke hicrān ebini nie belādan ğayrı⁶⁴⁴
3. Beni alañ beni kim üstüme gelmez licecek
Bir avu opraq atar bād-ı abādan ğayrı
4. Dd-ı āhum ne ‘ aceb göklere utsa yüzüni
‘ Āıkuñ kimisi var ola Hdādan ğayrı

---

⁶⁴³ Necāti Beg Dvānı, G- 599, s. 520- 521.

⁶⁴⁴ Bu beyit Necāti Beg Dvānı’nda yle gemektedir:

4. *Hā u hālñ eleme yetmedi mi göñlüme kim
eke hecr āteini bunca belādan ğayrı*

5. Ne ğaraż eyleye ʿ uşşâķ vişâlünj var iken
Ne murād ide⁶⁴⁵ ne bīmār devādan ğayrı
6. Elif-i kāmētünj ile kaşuñā rā diyeli
Göñlümi egleyemez kimse bu rādan ğayrı
7. Yüzine tutsa *Necātī* ne ʿ aceb haclet elin
Nesi var yüze gelür dest-i duʿ ādan ğayrı

Bākī⁶⁴⁶

mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / faʿ ülün

1. Geçüp güller serir-i ʿ izz u nāza
Seherden geldi bülbüller niyāza
2. Maķāmın āsitān-ı yād⁶⁴⁷ idenler
Koyup gitmez Şifāhan u Hicāza
3. Tururlar kıble-i kūyuna karşı
Çemende servler şaf şaf namaza
4. Hāķīkat sırrına vāķıf degülsin
ʿ Alāķaņ var ise ʿ aşķ-ı mecāza
5. Yaķarlar *Bākī*yi nālān iderler
Güzeller māʿil olur sūz u sāza

---

⁶⁴⁵ ide : eyleye NBD.

⁶⁴⁶ Bākī Divānı, G- 453, s. 380- 381.

⁶⁴⁷ yād : yar BD.

[62b]

[Matla‘]

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

‘ Āşığa vuşlat gerekse sîm u zerdür çāresi

Añunçün vaşl olunmaz ‘ āşığıñ bî-çāresi

[Beyānî]⁶⁴⁸

1. Sînem pür ey sîm eyler gezer ol gânzeler
Ağyāre ger hañçer çeker kanlar döker çeşm-i ter
2. Serv-i sehî mihr ü mehi görsem gehî vir şehi
Destüm tehi bilmem rehi ol dergehi cānum sever
3. ‘ Aşqum nihān sırrum ‘ iyān kıddüm kemān oldu hemān
Serv-i revān yoluña cān luţf it hemān kıl bir nazār
4. Kıddüm dū-tā olsa revā bakmaz baña o kaşı yā
Ben bî-nevā ehl-i hevā ol pādîşā tınmaz geçer
5. Şîrîn-edā luţf-ı Hūdā hüsni-i şadā rūha ğidā
Bād-ı şabā bu hōş nevā her dem *Beyānî*den eşer

[63a]

[Hayālî]⁶⁴⁹

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1. Gözüm göñlüm tenüm ‘ aqlum nesîm-i fikretüm cānum
Hābîbüm hāşilum mālum hayātum hācetüm cānum

---

⁶⁴⁸ Bu gazel Beyānî Dîvânı (Fatih Başpınar, *17. Yüzyıl Şairlerinden Beyānî'nin Divan'ı İnceleme-Tenkilî Metin*, [Yayımlanmamış Doktora Tezi], Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2008; Melike Kübra Çaycıoğlu, *Beyānî-i Karahisârî: Dîvân [İnceleme- Metin]*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2018.)'nda yer almamaktadır.

⁶⁴⁹ Makta beytinden yola çıkarak bu gazelin Hayālî'ye ait olduğunu söyleyebiliriz, fakat gazel, Hayālî Bey Divanı'nda yer almamaktadır.

2. H̄ayālüm *هَآيَآلُوم* h̄āsüm ʿ azīzüm ʿ izzetüm ʿ azmüm
Maḳāmum meskenüm ḳuvvetüm refīküm ḥilḳatüm ḥāḡum
3. Gül endāmum dil-ārāmum cemālüm meclisüm cāḡum
Şarābum şerbetüm şevḳüm mekāḡum maʿ denüm kānum
4. Naʿ īmüm nʿ imetüm niʿ amum ḥadīsüm defterüm taʿ bum
Delīlüm şāhidüm şemʿ üm şebum şehdüm şebistānum
5. *Ḥayālī* bendeḡüḡ cānā biküllī varlığı sensin
Seniḡ yüziḡ görüp sevdigüme sensin derd ü dermāḡum

[Usûlî]⁶⁵⁰

feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün

1. Be bu bāzār-ı cihānuḡ ḳur[ı] dükkānına yūf
Günbed-i çarḡına vü ḳaşr ile eyvānına yūf⁶⁵¹
2. Bu cihān beglerinüḡ ehl-i kemāle dāʾim
Ḳurı taḥşinine vü itdüḡi iḥşānına yūf
3. Çünki miḥmānına bir⁶⁵² loḳmada biḡ zehr virür
Felegüḡ kāse-i çīnesine⁶⁵³ vü ḥānına yūf

⁶⁵⁰ Usûlî Dîvânı, G- 60, s. 209. Sayfada bulunan müşʾire bakarak 63 a numaralı sayfadan sonra bir sayfanın kopmuş olduğunu söyleyebiliriz. Bunun dahilinde gazelin devamı olan beyitler mecmuada yer almamaktadır. Ayrıca divanda yer alan mısraı sıralaması mecmuada farklılıklar göstermektedir. Usûlî Dîvânıʼnda mevcut olup mecmuada yer almayan mısraılar ise şunlardır:

B- 1, M- 2; Çenber-i çarḡına vü günbed-i gerdānına yūf

B- 3, M- 1; Düirilür çün ḳamu defterleri tūmār gibi

B- 4, M- 2; Hāy ile hūyına vü leşker ü sultānına yūf

B- 7, M- 1; Derd ü miḥnetle helāk oldu Usûlî çün kim

⁶⁵¹ Bu mısraı, gazelin 2. beytinin 2. mısraıdır.

⁶⁵² bir : her USD.

⁶⁵³ çīnīsine : çīnesine USD.

4. Çün şebîḡān-ı ecelden olmazmış māni⁶⁵⁴
Şimden girü⁶⁵⁵ ṭabībūḡ daḡı dermānına yūf⁶⁵⁶

5. Olısar seyl ü fenādan çü ḡarāb āḡir-i kār
Dehr sulṭānlarınuḡ defter-i dīvānına yūf⁶⁵⁷

[63b]

‘Ulvi⁶⁵⁸

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1. Düşdigümce ‘aşka hem-dem hicr-i dilberdür baḡa
Her zamān [bir] bī-vefā sevmek muḡarrerdür baḡa

2. Ğam belā fūrḡat belā ḡasret belā ḡurbet belā
Ḳanda gitsem bu belālar cümle rehberdür baḡa

3. Cānı teslīm eyledüm şevḡ-i ruḡ-ı dil-dār ile
Seyr-i dīdār umarum Ḥaḡ’dan müyesserdür baḡa

4. Birdür ey ḡāce yanumda şadr ile şaff-ı ni‘āl
Pādişehlükle gedāluḡ hep berāberdür baḡa

5. La‘l-i yāre beḡzedüp mest-i ḡarāb⁶⁵⁹ olduḡ diyü
Gözlerüm yaşı yaḡılmaz ‘Ulviyā terdür baḡa

---

⁶⁵⁴ Çün şebîḡān-ı ecelden olmazmış māni‘ : Olmaz çünki şebîḡūn-ı ecelden māni‘ USD.

⁶⁵⁵ Şimden girü : şimdiden sonra USD.

⁶⁵⁶ Bu mısraı, gazelin 7. beytinin 2. mısraıdır.

⁶⁵⁷ Bu mısraı, gazelin 3. beytinin 2. mısraıdır.

⁶⁵⁸ Derzizāde Ulvī Dīvānı, G- 26, s. 208.

⁶⁵⁹ ḡarāb : şarāb UD.

[64a]

[Tahmīs-i Hāleti]⁶⁶⁰

mef' ūlū / mefā' īlūn / mef' ūlū / mefā' īlūn

I

Hūm-hāne-i vaḥdetde içdüm tolu peymāne
Cānumı fedā kıldum sen la' l-i Bedaḥşāna
Kāfir yüziḡi görse cānā gelür i' māna
Sevdā-yı ser-i zülfün kıldı beni dīvāne
Şūrīde göñül oldu 'ālemde bir efsāne

II

Ben gül yüzüñe karşı bülbül gibi⁶⁶¹ zār itdüm
Derd-i dilini cānā ben bendeye yār itdüm
Geçdüm kamu makşūddan 'aşkuñda qarār itdüm
Cān u dili kūyıñda evvelde⁶⁶² nişār itdüm
Cān virmekle irdüm ben meclis-i cānāne

III

Ben bī-dili⁶⁶³ kapuñda⁶⁶⁴ dūr itme cüdā kıлма
Bir 'āşık-ı rüsvāyum luṭf eyle ebā kıлма
Hışm ile nazār ey dōst her demde⁶⁶⁵ baña kıлма

---

⁶⁶⁰ Bu şiirin makta beytine bakıldığında “Hāletī” ve “Hayālī” mahlaslarını gördüğümüzden Hāletī'nin Hayālī'nin bir gazeline tahmis yaptığını söyleyebiliriz, fakat Yunus Kaplan'ın incelemiş olduğu bir musammat mecmuasında Hāletī'nin, Cinānī'nin bir gazeline tahmis yaptığı tespiti mevcuttur. bk: Yunus Kaplan, “İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde Kayıtlı 'T 5480' Numaralı Musammat Mecmuası ve MESTAP'a Göre Tasnifi” Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, S. 21, İstanbul, 2018, s.401-540; Bu şiir, Cinānī Dīvānı (Cihan Okuyucu, *Cinānī: Hayatı, Eserleri, Dīvānı'nın Tenkidli Metni*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1994)'nda ve Hayālī Bey Dīvānı (Hayālī Bey Dīvānı, Haz. Ali Nihat Tarlan, İstanbul Üniversitesi Yayınlarından Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dalı, İstanbul, 1945.)'nda mevcut değilken İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde yer alan bir mecmuada yer almaktadır. bk: Mecmuā, İstanbul Üniversitesi Kütüphane ve Dökümantasyon Daire Başkanlığı, KTB no: NEKTY05480, varak: 89b- 90a [Erişim tarihi: 15.04.2022].

⁶⁶¹ bülbül gibi : bülbülleri age.

⁶⁶² evvelde : ol demde age.

⁶⁶³ bī-dili : bendeñi age.

⁶⁶⁴ kapuñda : kapundan age.

⁶⁶⁵ ey dōst her demde : her dem luṭf ile age.

Ben vālih ü şeydāya luṭf eyle⁶⁶⁶ cefā kıılma
Derdünle benüm cānum cānum niçe bir yana

IV

Bu dūnye için ey dil her demde belā çekme
Ṭut şer^c -i Resūlullāh⁶⁶⁷ baṭıl yola gel gitme
Yoқ yere ⁶⁶⁸ cānā yāşumı benüm dökme
Қanlu yaşumı benden⁶⁶⁹ aқıtmağa sa^c y itme
Bu seyl-i sirişkümden bu yana ciḥān қana

[64b]

V

Bu *Hālet*mün bağrın cānāne için deldün
Derdünle meded eyvāh bi'llāh anı öldürdün
Üstine anuḡ cümle cümle ^c ālemler güldürdün
Derdile *Hayāl*mi yaқup küle döndürdün
Külin göge şavurdın irdi göre keyvāna

Der Maқām-ı ^c Irāқ

fā^c ilātün / fā^c ilātün / fā^c ilātün / fā^c ilün

I

Egnime ḥil^c at yeter bir köhne şalum var benüm
Kimse bilmez bāğ-ı dilde bir nihālüm var benüm
Bu dil-i şeydā gibi bir läubālüm var benüm
Şimdi hicr-i yār ile bir ḥōşca ḥālüm var benüm

II

Gözlerüm yaşı yeñilmez ağlarum leyl ü nehār
Bir şaçı leylī ucından oldı ^c aқlum tārmar
Olmışam ^c İsi gibi āşüfte ḥāl u bi-қarār
Şimdi hicr-i yār ile bir ḥōşca ḥālüm var benüm

---

⁶⁶⁶ luṭf eyle : ey dōst age.

⁶⁶⁷ Resūlullāh : Resul sen age.

⁶⁶⁸ meded age.

⁶⁶⁹ benden : cānā age.

Segāh

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Nev-civānum haq seni yavuz nazardan şaklasun
Ruḥlaruḡ gülzārunı āh-ı seherden şaklasun
Bāğ-ı hüsnüḡ rüzgār bed-eserden şaklasun
Bir nihāl-i tāzesün Allāh nazardan şaklasun

Müfred

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Ol elif kāmete bir şerv-i dilārā dimezüz
Şerv-i kıaddür ol elif kıadd biz anā lā dimezüz

[65a]

Maķām-ı Şabā

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

‘ Aşka düşdüḡ pādişāhum yoķ mıdur dermān baņa
İşidüp feryādumı oldı cihān ḡayrāḡ baņa
Āh kim hiç ṡālī‘ üm yār olmadı bir an baņa
Niçe bir dildār hicrin çekdürür devrān baņa

Velehū Şabā

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Āh elüḡden kim feryād iden ey dehr-i dün
Derdimüḡ pāyānı yoķdur miḡnetüm ḡadden füzün
Ḥün idüpdür bağrumı dāğ-ı cefā-yı lāle-gün
Ḥāṡırum maḡzün u bağrum ḡün u baḡtum pür-niğün
Şabra ṡāķat kıalmadı ġāyet zebün oldum bugün

Ve

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

Ḥāk-i kıademüḡ isteyüben yollara düşdüḡ
Çekerüm bu cihān içre ġamuḡ ṡağlara düşdüḡ
‘ Ālemde benüm derdüme bir şefķat ider yoķ
‘ Aşķuḡla senüḡ pādişāhum dillere düşdüḡ

Der Maḳām-ı ‘Irāḳ

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

Mu‘ anber kākülün görsem gider elden dil ü cānum
Neyidün olduğum bilseñ benüm ḫāl-i perişānum
İşitdikçe seher bülbül gibi feryād u efgānum
Cihān bāğında gül açıl benüm ey verd-i ḫandānum

من گویم که لطف و احسان کن مفرو
بنده ام هر چه بایش آید کن

[65b]

Dügāh-ı Ḥüseynī

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

Elā ey bāğ-ı ḫüsn içre nihāl-i şīve-i nāzum
Şerr-i ‘ aşık-nevāzum şeh-levendüm ‘ işve pervāzum
Büt-i simin sitem-i cānum güzeller içre mümtāzum
Sipihre çıkdı efgānum cihānı tıtdı āvāzum
‘ Ali şāhum baña raḫm eyle gel serv-i ḫırāmānum

Muḫayyer

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Gice gündüz ‘ aşık-ı zār olduğum hep bildiler
Ağlayup derdünle bimar olduğum hep bildiler
Ol ‘ aşka ḫaridār olduğum hep bildiler
Men ālī şāha hevā-dār olduğum hep bildiler

Der Hevā-yı Devr-i ‘Acem

mef‘ ulü / mefā‘ ilü / mefā‘ ilü / fe‘ ulün

Bir gün olurum varmaz nesim-i küy-ı nigāra
Bilmem nice olur ḫālimüz ey vara vara
Dört yanımızı zecr ü elem ü derd ü ğam aldı
Bir derde şataşdım ki bulunmaz aña çäre

[Kıt' a]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Bağlamam dil ğayra şūḥ-ı dilsitānum var iken
Sünbüle bakmam şacı sünbül kemendüm var iken
Serv-i qadlerle şalunmam şeh-levendüm var iken
Kimseye yār olmazam yār ile andum var iken
Qanda varum sāye-i serv-i bülendüm var iken
Kime kul olam senüḡ gibi efendüm var iken

Der Maqām-ı 'Uşşāk Fāḥte Harp

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ṭālī' üm ḥaps olduḡı çarḥ-ı sitemgerden midür
Başuma bunca belā dilden mi dilberden midür
'Aşq midur yā gül midür bülbülleri nālān iden
Nālesi bezm ehlinüḡ meyden mi sāğardan midur

[66a]

Murabba'

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Bir hilāl ebrū ruḥı zībāya virdüm göñlümi
Ḥüsn ile bī-misl ü bī-hemtāya virdüm göñlümi
Gülşen-i ḥüsn içre rūḥ-efzāya virdüm göñlümi
Bir kul oḡlı dilber-i ra' nāya virdüm göñlümi

Velehū

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ruḥuḡ gülzārına bülbül gibi rām olmasun kimse
Cihānda sen boyı serve hevādār olmasun kimse
Kemend-i zülfüḡe cānā giriftār olmasun kimse
Efendüm ḥāşılı hercāyiye yār olmasun kimse

Murabba'

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Girye eyler cūylar eşk-i revāndan yine
Nāle eyler taḡlar āh u fiḡānumdan yine

Zecr-i hicr ile uşandum  atlu cānumdan yine
Ayrı d şd m āh kim nevcivānumdan yine

[Visālī]

Murabba 

mefā' il n / mefā' il n / mefā' il n / mefā' il n

Kemend-i z lif n d vānesiy m Sālih n Şimdi
Cemāli Şem' in n pervānesiy m Sālih n Şimdi
ViŐāli gencin n v rānesiy m Sālih n Şimdi
Őarāb-ı la' lin n mestānesiy m Sālih n Şimdi

BehiŐti⁶⁷⁰

fā' ilāt n / fā' ilāt n / fā' ilāt n / fā' il n

1. Vaqt⁶⁷¹-i g ld r elde   nkim⁶⁷² bāde-i g l-g n gerek
C bbeler dest rlar mey- ānede merh n gerek
2. Her baŐiretsiz ne bils n  att⁶⁷³ u  āl n  ikmetin
G rmege Leylā cemālin d de-i Mecn n gerek
3. Şim   zer ne her zerred r⁶⁷⁴ cānān⁶⁷⁵ yolına⁶⁷⁶ cān fedā
Rind-i Őāhid-bāz⁶⁷⁷ olanlar m flis   medy n gerek
4. Őa lasam g mze  o ı peyk nunu dilde n'ola
Gencd r virāne-i gencide Őehā⁶⁷⁸ medf n gerek

---

⁶⁷⁰ Ramazan BehiŐt  D v n , G- 296, s. 390.

⁶⁷¹ Vaqt : Devr RBD.

⁶⁷²   nkim : d ' im RBD.

⁶⁷³  att : hadd RBD.

⁶⁷⁴ ne her zerred r : ne nesned r RBD.

⁶⁷⁵ cānān : cān  RBD.

⁶⁷⁶ yolına : yolun da RBD.

⁶⁷⁷ Rind-i Őāhid-bāz : ger ne Őāh-bāz RBD.

⁶⁷⁸ virāne-i genide Őehā : genc-i harāb i inde ol RBD.

5. Ey *Behiştî* hüzn ile mu^ç tādı olup ğam yime kim⁶⁷⁹
Göñli dā'im⁶⁸⁰ ^ç āşıq-ı bî-çārenüñ⁶⁸¹ maḥzūn gerek

[66b]

Ḥayretî⁶⁸²

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

1. Ala gözlüm baña yār olmaduñ sen
Baña yār-ı vefādār olmaduñ sen
2. Güzel gözlüm bugün⁶⁸³ nāz uyḥusundan
Göz açup gitdi bîdār olmaduñ sen
3. Şarāb-ı nāz içün⁶⁸⁴ deyr-i cihānda
Efendüm ḳaldı hüşyār olmaduñ sen
4. Raḳîbe yüz virürsin ey yüzi gül
Dirigā āh bî-ḥār olmaduñ sen
5. Ğamından bu belā-keş *Ḥayretîmüñ*
Bugün⁶⁸⁵ beñzer ḥaberdār olmaduñ sen

Ḳıṭ' a

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ey şabā rihlet peyāmı bülbül ağzından gele
Ḥasretinden cānumı ol lāle ruḥ tā kim bile
Ayağına yüz sür andan ḥālimi taḳrîr ḳıl
Ola kim raḥm eyleyüp bu gözlerüm yaşın sile

---

⁶⁷⁹ hüzn ile mu^ç tādı olup ğam yime kim : hüznler mu^ç tādısın çün gam yime RBD.

⁶⁸⁰ dā' im : her bir RBD.

⁶⁸¹ ^ç āşıq-ı bî-çārenüñ : ^ç āşıq u sādıklarūñ RBD.

⁶⁸² Ḥayretî Divānı, G- 359, s. 356.

⁶⁸³ bugün : begüm HD.

⁶⁸⁴ nāz içün : nāzdan HD.

⁶⁸⁵ bugün : begüm HD.

Ꞑıt' a

mef' ūlŭ / fā' ilātŭ / mefā' īlŭ / fā' ilŭn

Zātun hemiſe devlet ile pŭr-ķarār ola
' Őmrŭn zamāne ' Ömri gibi bī-ſŭmār ola
İķbāl baħt u ' izzet ũ devlet didŭkleri
Ŗıdk ile cŭmle ħazretŭne ķār-yār ola

Mŭfred

fā' īlātŭn / fā' ilātŭn / fā' ilātŭn / fā' ilŭn

İster iseñ kes baſım ister iseñ anı kıl tırāŖ
Ser-tırāŖum bağrı tāŖum iŖte tīgŭn iŖte baŖ

[67a]

Ꞑıt' a⁶⁸⁶

fā' īlātŭn / fā' ilātŭn / fā' ilātŭn / fā' ilŭn

Ŗem' -i mŭnīr meclise gelsŭn oturmasun
Cām-ı Ŗarāb yormasun elbetde tŭrmasun
Ķanda bulursam cām-ı mey-i nābı sākīyā
Ķanı iķŭn ehl-i Ŗafā hiķ Ŗormasun

Ꞑıt' a⁶⁸⁷

[Matla']

mefā' īlŭn / mefā' īlŭn / fe' ūlŭn

Ne bilsŭn ' arz-ı ķadrini erāzil
Ehāli yolını tŭtmaz esāfil

---

⁶⁸⁶ BaŖlıkta ilk mŭfred sonra kıta yazmakta. Ŗiirin nazım Ŗeklinin kıta olması hasebiyle kıta baŖlığını tercih ettik.

⁶⁸⁷ Bu beytin baŖlığı kıta olarak verilmiŖtir, fakat beytin nazım Ŗekli matladır.

Ꞑıꞑ' a⁶⁸⁸

[Matla']

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Kiŝinüñ āb-1 rūy1 ' izzetidür

Anuñ kim ' izzeti yoꞑ nekbetidür

Müfred

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Edā-y1 rūḥ baḥşuñla Mesihā gibi ḥōş-demsün

Ölümlüñdür senüñ ḥalk-1 cihānsın cān-1 ' ālemsin

Müfred

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

' Ālemüñ āb-1 rū-y1 ' ār iledür

Kiŝinüñ ' izzeti veḳār iledür

Müfred

mef' ūlü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Ey dāğ-1 sine-i şadre geḳüp germe göğsüñi

Ꞑan ağlamakda merdüm-i çeşmüm seni başar

Müfred

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ꞑanda ḳandum ey şanem cüllāb-1 la' lüñ ḳandına

Kim baña ḳandı deyü bühtān idersin dā'imā

Müfred

fā' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Ḥāk-pāyuña iŝtiyāḳumdan

Yazarum dilberā ŝaña nāme

---

⁶⁸⁸ Bu beytin başlığı kıta olarak verilmiştir, fakat beytin nazım şekli matladır.

Müfred

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Çünkü ben görmezem yüzün bāri
Görmesün anda varup du' ā-nāme

Müfred

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

Degül 'aynımda biñ ursa düşmen
Zarar yok māha kelbün 'av' avından

[67b]

[Kıt' a]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Gerçi vardur işigiñde bende yüz
Bizde қаpuñda şehā bir bendeyüz
Yüz be yüz aḥvālüm i' lām itmege
Var mıdur ey şāh-ı 'ālem bende yüz
Luḫfuñ olmazsa efendi 'özü-ḫ'āh
Fi' limizden biz katı şermendeyüz

Müfred

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Cāmi' -i ḫüsne şala eyler zeneḫdānuñda
Çāh içinde Ka' bede güyā ezān oḫur Bilāl

Müfred

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ḫ'ābda yāri görüp büsesin almaḫ diledüm
Bir Ḫabeş bekler imiş ben anı ḫāli şandum

Müfred

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Beni ḫurbānuñ idin çalma bıçağın ḡaneme
Ne bilür yoluña cān virmegi ol bir mülimme

Ꞑıt' a

fā' ilātün / mefā' ilün / fa' lün

Söz kerimün yanında red olmaz
Himmede karşı nesne sedd olmaz
Ꞑaldum ayakda al elüm lutf it
Baña kapuñ gibi sened olmaz

Ꞑıt' a⁶⁸⁹

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

Hilāl üzre kamer-i bedr olduğı dem
Ėam ocağına şular koyar ādem

Ꞑıt' a

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fa' ülün

Girmez ele biñde bir insanuñ eyüsi
Bulur getirür birine devrān dimesünler
Ėdem odurur eylük-ile andıra adın
Devletde olan herkese insān dimesünler

[68a]

[Behişti]⁶⁹⁰

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. *Elā yā eyyühe 's-sāķi' edir ke'sen ve nāvilhā⁶⁹¹*
Bizi öldürmedin Ėam Ėāfil olma çāremiz kıl hā
2. Ezelden mekteb-i' aşkuñ bir üstād-ı şafā-baħşı
Görüp āyine-i ṭab' um dimiş bu hayli kābil hā

---

⁶⁸⁹ Bu beytin başlığı kıta olarak verilmiştir, fakat beytin nazım türü matladır.

⁶⁹⁰ Ramazan Behişti Dîvânı, G- 9, s. 229- 230.

⁶⁹¹ Bu gazel Hâfız-ı Şîrâzi'nin ilk gazelinin ilk beytinin birinci mısraının (*Dîvân-ı Hâfız*, Haz.: Hâşim Razi, İntişârât-ı Gave, 1341, s.14.) tazminidir ve şu manaya gelmektedir: "Sâķi, döndür kadehi, herkese sun, bana da ver." bk.: Abdülbaki Gölpınarlı, Hafız Divanı, Milli Eğitim Basımevi, 2. Baskı, İstanbul, 1698, s.1.).

3. Görürse⁶⁹² muğbeçe yanında bir yanlış hayāl itme
Beni⁶⁹³ ey p̄ir-i meyḥāne hemān oğluḡ gibi bil hā
4. Olurmuş⁶⁹⁴ d̄ide-i dildāre⁶⁹⁵ p̄ür⁶⁹⁶ eşk-ı ḥūn-ālūd
İrişdi cilve eyyāmı göñül demdür gözün sil hā
5. *Behiştī* s̄āde-rūlarla⁶⁹⁷ mülākāta du‘ ā itseñ⁶⁹⁸
Ḳabūl olmaḡa s̄ineñde gerekmez ḳıldur ḳıl hā⁶⁹⁹

Tahmīs [i Rahmī Gazel-i Sa‘ī]⁷⁰⁰
fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

I

Şevḳ-i ruḥsāruḡa şalaldan cānuma nār-ı heves
Görinür nār-ı ḥalīl-i āhım odından bir ḳabes
Yaḡmaḡa cümle cihāñı bir şerār-ı āh bes
Deşt-i ḡamda derd ile āh itdükce⁷⁰¹ her nefes
Od çıḳup eflāke yer yer ḡutuşur mānend-i ḡas

II

Kūh-ı Ḳāf-ı ‘aşḡda ‘anḳā olaldan mürḡ-i dil
Gūlistān-ı dehrde gūyā olaldan mürḡ-i dil

---

⁶⁹² Görürse : Görürseñ RBD.

⁶⁹³ Beni : Bizi RBD.

⁶⁹⁴ Olurmuş : Olur mı RBD.

⁶⁹⁵ d̄ide-i dildāra : D̄ideden d̄idāra RBD.

⁶⁹⁶ p̄ür : perde RBD.

⁶⁹⁷ s̄āde-rūlarla : dil-rübālarla RBD.

⁶⁹⁸ itseñ : ḳılsañ RBD.

⁶⁹⁹ ḳıldur ḳıl hā : ḳıl ḳadar ḡıl hā RBD.

⁷⁰⁰ Aynı gazele Şerīfī tarafından yapılan bir tahmīs de mevcuttur. bk.: Songül Özel, *Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi Bölümü 3424 Numaradaki Mecmû'a-i Kasâ'id (261b- 299a Varakları Arası) İnceleme- Metin*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2016, s. 133- 134. Ayrıca agt'de zemin şiirin Sa'di'ye ait olduğu görülmektedir. Tuhfe-i Naili başta olmak üzere incelediğimiz tezkirelerde Sa'î mahlaslı bir şair yer almamaktadır.

⁷⁰¹ itdükçe : İtdüḡün agt.

Bāğ-ı ğamda ʿandelīb-āsā olaldan mürġ-i dil
Şāh-bāz-ı evc-i istignā olaldan mürġ-i dil
ʿArşa-i ʿālemde gelmez aña ʿankālar meġes

III

ʿAşk topun urmada bir fāris-i meydān iken
Raġş-ı miġnetle bu meydān içre ser-gerdān iken
ʿArşa-i derd ü belāda kıddimüz çevġān iken
Başımız meydān-ı ʿaşk-ı yārda⁷⁰² ġaltān iken
Urmamışdı ġüy-ı mihre kimse çevġān-ı heves

IV

Kimse bilmezken nedir ʿālemde ġurbet ya vaţan
Resm olunmadın tarīķ-ı ġuşşa vü rāh-ı mihen
Rūġ-ı Ādem eylemişken ʿazm-i iķlīm-i beden
Kārbān-ı ʿaşk ile geldüm fenā şehrine ben
ʿĀlemi tuta fiġānum n'ola mānend-i ceres

V

Dām kıldum ġalka-i çeşmimi *Raġmī* aşikār
ġatre-i eşküm o dāma dānelerdür bī-şümār
Şayd içün mürġ-i ġayāl-i yāri oldum bī-ķarār
Saʿ yiyā⁷⁰³ bir ġün hümā-yı vaşl ola deyü şikār
Üstüġān-ı cismümi itdüm⁷⁰⁴ müşebbek bir ķafes

Tāriġ-i Feshāne-i ʿĀmire

fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilün

I

Ĥazret-i Sultān Maġmūdun ʿulüvv-i himmeti
İntizām-ı mülk içün çok şeyler icād eyledi
Ĥarz-ı nev-fes geydirüp luţfa ʿumüm ʿālemi
Eski derd-i ser olan şikletden āzād eyledi

⁷⁰² ʿaşk-ı yārda : mihr-i yārda agt.

⁷⁰³ Saʿ yiyā : Saʿ diyā agt.

⁷⁰⁴ itdüm : kıldum agt.

II

Luṭf-ı diger āsitānunda fes ī' māl itdirüp
İşte bu Feshāne-i vālāyı bünyād eyledi
Haḡ dil-i pākizesin her ān şādān eyleye
Kendüsi ehl-i cihāmı ser-te-ser şād eyledi

III

Sāyesinde çāker-i pertev-i mücevher fes geyüp
Şükr için kat kat iki tārīh a' dād eyledi
Ḳudret-i Maḡmūd Ḥān dünyā ābād eyledi
Nās yekser fes geyüp Feshāne inşād eyledi

Temmet

Tārīh-i ḡurre, Zilkāde Sene1252 (m. 1836)

İnşād-ı Feshāne, Sene 1251 (m. 1835)

[69a]

Zātī⁷⁰⁵

mef' ūlü / fā' ilātün / mef' ūlü / fā' ilātün

1. Kime şikāyet idem⁷⁰⁶ şehriñ güzellerinden
Vaşlı diriḡ iderler ḡāyet maḡallerinden
2. Baḡduḡça yüzlerine tutarlar ellerini
Yol⁷⁰⁷ tıtdılar cefāya feryād ellerinden
3. 'Uşşāka cevri oḡıyle görseñ neler iderler⁷⁰⁸
Sözler⁷⁰⁹ geçmez olsa bārī şaḡallarından
4. 'Uşşāka naḡş idüben⁷¹⁰ yaḡmaḡdur işleri hep
Yanup yaḡılmaḡ oldu işüm 'amellerinden

---

⁷⁰⁵ Zātī Dīvānı, G- 1098, s. 59.

⁷⁰⁶ idem : itsem ZD.

⁷⁰⁷ yol : yüz ZD.

⁷⁰⁸ iderler : geçerler ZD.

⁷⁰⁹ Sözler : Sözleri ZD.

⁷¹⁰ idüben : idüb ZD.

5. Germ olup ehl-i meclis şöbet kızardı vâ' iz
Oķınsa yana yaķa⁷¹¹ *Zātī* ğazellerinden

Muħibbī⁷¹²

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Āh kim ara yere düşdi yine kār-ı firāk
Ki kanı müşkil olurmuş didiler nār-ı firāk
2. Yine cān bülbüli ger görmez ise gül yüzini
Ne cezālar ide benüm cānuma kār-ı firāk
3. Dōstlar küh-ı belā içre gider dil ğam ile
Gireli ara yere gül-i gülzār-ı firāk
4. Nice bir aķa yaşum Dicle vü Ceyhun'a dönüp
Dilerüm görmeyüz bir daķı ey yār-ı firāk
5. Nār-ı hicrānelemin her keşi bilmez nicedür
Ey *Muħibbī* eridür āhen ise nār-ı firāk

[69b]

'Ulvī⁷¹³

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Maźhar-ı nūr-ı Ĥudā oldu dil-i vīrānem
Ol ķamer ķeħre ile buldı şeref ķāřānem

---

⁷¹¹ yaka : yana ZD.

⁷¹² Bu gazel Muħibbī Divanı'nda (Cořkun Ak, *Muħibbī Dīvānı*, Kùltür ve Turizm Bakanlıķı Yayınları, Ankara, 1987.) mevcut değildir.

⁷¹³ Bu gazel 'Ulvī Divanı (İsmail Çetin, *Derzi-zāde Ulvī (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1993; Melek Canlı, Hāfız 'Ulvī *Dīvānı [İnceleme- Metin- Dizin]*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2009.)'nda yer almamaktadır.

2. Mest-i ‘aşkum getürürsem n’ola keşretten ayāğ
Sākī-i vaḥdet elinden toludur peymānem
3. Tār-ı tesbīḥ ḳodum rişte-i zünnār aldum
Cām-ı ‘aşk ile o ‘İsā nefesüñ sekrānem
4. Zülf-i miḳrāş⁷¹⁴ın şem-i şem‘-şifat ḳaṭ‘ idicek⁷¹⁵
Ḥaşre dek ṭāyir-i ḳudsīler ola pervānem
5. Dilber yanuma baḳ nāz ile bir yanuma gel
‘Ulvīyem āteş-i hicrūñle niçe bir yanam

[70a]

‘Ubeydī⁷¹⁶

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

1. Māhdan dime ki vech-i ḥüsnüm aḥsendür
Ne tereddüd o güneşden güzelüm rüşendür
2. Ḥandesine gülün aldanma şaḳın ey bülbül
Sen anı dōst şanursın o güler düşmendür
3. Nāveki ḡamzeñ ile ur beni der yāre raḳīb
Şanur ol ḳaşı kemānuñ oḳını seg-zendür
4. Gün yüzine baḳanuñ gözini ānīde deler⁷¹⁷
Şa‘ şa‘ a şanma elinde güneşün sūzendür
5. Sözlerünle be ‘Ubeydī bizi ḥayrān itdün
Ḳalbün esrār-ı İlähiye meger maḥzendür

⁷¹⁴ Kelime ض harfi yerine ص harfiyle yazılmıştır.

⁷¹⁵ Bu mısradaki vezin aksamaktadır.

⁷¹⁶ Ubeydī Divānı, G- 90, s. 347.

⁷¹⁷ deler : diker UBD.

Ümidi⁷¹⁸

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Ālemi faşl-ı bahār eyledi ser-sebz-i çemen
Başladı nağmeye bülbül yine her vādiden
2. Geh güle vālih ü geh gönçeye şeydā geçinür
Daldan dala қonar murg-ı nihāl-i gülşen
3. Nev-bahār oldu güzellendi ҳarīm-i gülzār
Ҳacletinden eriyüp geçse n'ola berf ü çemen
4. Mevsim-i bezm-i şafādur deyü şevқ üzre olup
Şubһa dek dün gice diñlenmedi şem' -i rüşen
5. Ey *Ümīdī* görüp lāle-şıfat ayağı
Düşe gör jāle gibi lāle⁷¹⁹-i bāğa erken

[70b]

Velehū⁷²⁰

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Dil kebāb oldu deyü aғlayup itdükçe niyāz
Birez evvel⁷²¹ şüh-ı cefā-pişe ider⁷²² puhte piyāz
2. Siһr ider gerçi dil almaқda o zülf-i cādu
Naқd-i cān urmada ammā ki müjeñ tır-endāz
3. Dil-i ferzāne[yi] bir lu' b-ile māt itmek-içün
Zir-i zülfünde o şeh ruһların itdi açmaz

---

⁷¹⁸ Ümīdī Divanı, G- 145, s. 145.

⁷¹⁹ lāle : küşe ÜD.

⁷²⁰ Ümīdī Dīvānı, G- 86, s. 107- 108.

⁷²¹ Birez evvel : Birez ol ÜD.

⁷²² ider : қıtur ÜD.

4. Tāb-ı ruḥsāruḡa dildāde degilse cānā
Şem^ç -i meclisde nider⁷²³ ya bu ḡadar sūz u ḡudāz

5. Tūr begüm ^çahdüne cevır itme dil-i zāre disem
Cevır ider ol büt-i sīmin-ten *Ümidī* durmaz

[Nazmī]⁷²⁴

fe^ç ilātün / mefā^ç ilün / fe^ç ilün

1. Ey güzellikde bī-dil⁷²⁵ dilber
Gözlerin sevdiğim güzel dilber

2. Ḳulı ḡurbānı oluban yolına
Cān fedā itmeḡe maḡal dilber

3. Yüzüm ayāḡuḡa süredüm eḡer
Baḡa devlet vireydi el dilber

4. Uyma aḡyār sözine yürü var
Beni terk itme gitme gel dilber

5. Çoḡ güzel görđi *Nazmī* görmedi līk
Saḡa mānend bir güzel dilber

[71a]

Ża^ç fī

fā^ç ilātün / fā^ç ilātün / fā^ç ilātün / fā^ç ilün

1. ^çĀşık ol tā sırr-ı ^çaşḡa olasın vāḡıf tamām
^çAyn u şīn u ḡāf şanma zāhidā feḡvā-yı ^çaşḡ

---

⁷²³ nider : nedür ÜD.

⁷²⁴ Edirneli Nazmī Dīvānı, G- 2325, s. 1297.

⁷²⁵ bī-bedel END.

2.   alma bir menzilde sa'y it menzil maşuda ir
                        Bī-nihāyetdür irişmez gāyet řahrā-yı 'aş
3.   Toludur 'aş ile 'ālem 'āřı olanlar bilür
                        Sen daı bilmek dilerse olıgör bīnā-yı 'aş
4.   Süfleye meyl itme 'āřı olma ister ise 'amū
                        şadr-ı 'izzetdür bilürsen menzil-i 'ālā-yı 'aş
5.   'Āřıu başına ey zāhid kıyāmetler opar
                        Her açan gelse kıyāma āmet-i bālā-yı 'aş
6.   Nefs-i Fir'avn 'askerin eyler 'asā ile helāk
                        Gösterüp Mūsū-řıfat ey dil yed-i beyzā-yı 'aş
7.   Her ki tevide idüp 'aş ile bulmaz ittiād
                        Küfrüne hükme eyler anu Ža'fıyā fetvā-yı 'aş

Müfred

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Bu cihāndur bulunur māl u menāl illā kim
Devlet ol kimseye ki bir güzele mālİK ola

Emrī⁷²⁶

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün

Gün toğar şanma melāİK hāne-i aru seher
Āfitāb-ı hüsnue arşu aarlar revzenin

---

⁷²⁶ Emrī Dīvānı, G- 368, B- 4, s. 198.

[71b]

[Ahmed Paşa]⁷²⁷

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Çin-i zülfün miske beñzetedüm haṭāsın bilmedüm
Key perīṣān söyledüm bu yüz ḳarasın bilmedüm
2. Ben ḳara ṭoprağ idüm cān virdi bñyınđan ṣabā
Hey ne cāñ-perver ḳıyāmet dil-rübāsın bilmedüm
3. Ḳad ḳıyāmet ğamze āfet zülf fitne haṭ belā
Āh kim ben ḥüsnüñüñ bunca belāsın bilmedüm
4. Dün ṭabībe derd-i dilden bir su 'al⁷²⁸ itdüm⁷²⁹ dedi
Ġam yemekden⁷³⁰ özge bu derdüñ devāsın bilmedüm
5. Cānuma bir merḥabā ḳıldı⁷³¹ ezelde çeşm-i yār
Şöyle mest oldum ki ğayrıñ merḥabāsın bilmedüm
6. Ḳadd-i dil-dāruñ hevā-dārı degilse zülf-i yār
Ayağā n'ičün şalar zülf-i dū-tāsın bilmedüm
7. Ḳaşdı ḥāk etmek degilse 'ömrini 'āşıḳlaruñ
Her ḳademde n'ičün öper ḥāk-pāsın bilmedüm
8. Ben kemān-ı vuşlatın⁷³² çekmek dilerdüm dilberüñ
Her ḥükm-endāz imiş tīr-i ḳazāsın bilmedüm

---

⁷²⁷ Ahmed Paşa Dîvânı, G- 191, s. 304-306.

⁷²⁸ su 'al : devā APD.

⁷²⁹ itdüm : sordum APD.

⁷³⁰ yimekten : yemeden APD.

⁷³¹ ḳıldı : sundu APD.

⁷³² vuşlatın : vaşlını APD.

9. Sidreye beñzetdigüm ‘ayb [etme] cānā kıaddıñı
Kānı beñzetmekde bunda⁷³³ münthehāsın bilmedüm
10. Çün cihānda⁷³⁴ yeg bilür ma‘şūķ sırrın ‘āşıkun
Pes neden diñler raķıbiñ iftirāsın bilmedüm
11. Hāk-pāyuñ açdı dil çeşmi⁷³⁵ ki gördüm hüsñüñü
Nice cevherdendir anuñ tūñiyāsın bilmedüm
12. Yā⁷³⁶ tabīb la‘lüñe ‘anber şatar hindū beñüñ
Ya neden bekler lebüñ dārü’ş-şifāsın bilmedüm
13. İçi yandığından ağlar şem‘-i meclis hālime
Yār oda n’içün yaķār ben mübtelāsın bilmedüm
- [72a]
14. Baña dilberden ‘ināyet istemeñ ey dōstlar
Şanmasun düşmen beni kıadr-i şafāsın⁷³⁷ bilmedüm
15. Nāmeye nāmın yazarken hayret almış ‘aķlumı⁷³⁸
Niçe yazdum ruķ’a-i medh ü şenāsın bilmedüm
16. Kıaçdı *Ahmed* hışm-ı çeşmüñden velī bir kimseye
Sāye-i zülfüñden özge ilticāsın bilmedüm

---

⁷³³ bunda : bundan APD.

⁷³⁴ cihanda : cihāndan APD.

⁷³⁵ çeşmi : çeşmin APD.

⁷³⁶ Yā : Çün APD.

⁷³⁷ şafāsın : cefāsın APD.

⁷³⁸ hayret almış aķlumı : gitti aķlum āh kim APD.

Hâletî⁷³⁹

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Bu serāya virme dil bünyādı yoğ
Niçeler geldi vü gitdi adı yoğ
2. Her birin bir derde kılmış mübtelā
Göripdür dār-ı mihnetin azādı yoğ
3. Ol yüzi şirīn nigāruñ şanmañuz
Cān virir yolunda bir Ferhād'ı yoğ
4. Niçe bir pervāz idersin ey göñül
Şanma kim dil mürğınuñ şayyādı yoğ
5. *Hâletî* ol hāk-pāy-i gülşeni
Dime kim rāh-ı Hudā üstādı yoğ

Hâletî⁷⁴⁰

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Gerçi kim bülbül-i şūrīde gibi zār olduđ
Miñnet ü derd ü ğam-ı 'aşka giriftār olduğ
2. Ol kadar eyledi dildār cefā-yı cāna
Hāşılı cāndan efendi katı bīzār olduğ
3. Niçe demdür ki nigār yüzini görmeyeli
Kalmadı rāhatımız derd ile bīmār olduğ
4. Kurtulup kıy-d-ı ta' alluğdan olup āzāde
Hamdü'lillāh ğam-ı 'aşk ile sebük-bār olduğ

---

⁷³⁹ Bu gazel Âzmizāde Hâletî Dîvânı'nda yer almamaktadır.

⁷⁴⁰ Bu gazel Âzmizāde Hâletî Dîvânı'nda yer almamaktadır.

5.

İçeli bāde zevkini hayālinün çün
Yitirüp kendümüzü *Hāletî* evkār olduk

[72b]

Hāletî⁷⁴¹

[Müsebba^ç -1 Mütekerrir]

fe^ç ilātün / fe^ç ilātün / fe^ç ilün

I

‘Aşk ile oldı bu dünyā peydā

اولکیت اسمایب

‘Aşk misbāh-ı kitāb

‘Aşk esrār Hudā ser-tā-pā

‘Aşkdur bā^ç is-i iṣāl-ı ḥabīb

‘Aşkdur bu şuver-i naqş u nümā

‘Aşkdur şāhid-i cān mazhar-ı Hakk

‘Aşkdur bā^ç iş-i icād-ı cihān

‘Aşkdur arz u semāvāt-ı ‘alā

‘Aşkdur kürsī kalem sidre vü levḥ

‘Aşkdur *men arafūn* sırrına rāh

‘Aşkdur evc-i ‘alā-yı ā^ç lā

‘Aşkdur āyine-i nūr-ı Hudā

‘Aşkdur aṣl-ı vücūd-ı eşyā

II

‘Aşkdur kulle-i kāf-ı devrān

‘Aşkdur mantıq-ı esrār-ı lisān

‘Aşkdur vākıf-ı mevķūf-ı semā

‘Aşkdur muḥālif-i çār-ı erkān

‘Aşkdur küllī bu zevķ u ḥālet

‘Aşkdur ma^ç nī-i hū naşş u beyān

‘Aşk ile kāmīl olup ‘aşka iriş

Aşl u fer^ç inde anuḡ yok noqşān

⁷⁴¹ Bu müsebba Âzmizâde Hāletî Dîvânı’nda yer almamaktadır.

[73a]

‘ Aşkdur ism-i müsemma ‘ âkil
Görinen şekl-i ‘ ıyân içre nihân
Bilmege ‘ aşkı gerek hâl ehli
Hâlet-i ‘ aşkı ne bilsün nādān
Körle ma‘ nâyı olup şāhid-bīn
Gerçi kim eylediler gül-i lisān
‘ Aşkdur āyine-i nūr-ı Hūdā
‘ Aşkdur aşl-ı vücūd-ı eşyā

III

‘ Aşk misbāh-ı hüdādur lāmi‘
‘ Aşkdur aşlına rāci‘ cāmi‘
‘ Aşka inkārı ko ey zāhid-i huşk
İnnemā illā ‘ aşk keşf-i kātı‘
‘ Aşk ile eyle derūnuñ memlū
‘ Ömrüñi yok yere kıılma zāyi‘
Haşr eyle şakın haşr olma
Hāzret-i server ola tā şāfi‘
Südmend olmadı nāşih ‘ aşka
Kelimātunñ kamu hāşih ‘ us-sami‘
Olma ey gāfil uyan ferdā
Naqd-i ‘ ömr güzerānuñ bāyi‘
‘ Aşka uy ‘ aşk ile ol ‘ aşka iriş
Kimse ‘ aşk-ı Hākkā olmaz dāfi‘
‘ Aşkdur āyine-i nūr-ı Hūdā
‘ Aşkdur aşl-ı vücūd-ı eşyā

IV

‘ Aşkdur aşlı bu çār-ı erkānuñ
‘ Aşkdur fārisi bu meydānuñ
‘ Aşkdur *nātık-ı tī-küllī maqāl*⁷⁴²
‘ Aşkdur güneh-i zevi’l-irfānuñ
‘ Aşk ile tıyneti taḥmīr oldı

---

⁷⁴² “Her sözde konuşan.”

[73b]

Cesedi buldı şeref insānı
‘ Aşk ile her kim olur ālūde
Mazhar-ı zātı olur raḥmānuḡ
‘ Aşk-ı pāk ile olan şāfī dil
Ol olur āyinesi devrānuḡ
Bula gör ‘ aşk ile ‘ ālī derecāt
‘ Arş-ı ālāca degil mi şānuḡ
‘ Ārif ol eyle bu nuṡkı taşdı̄k
Var ise ‘ aşka eger ĩmānuḡ
‘ Aşkđur āyine-i nūr-ı Ḥudā
‘ Aşkđur aşl-ı vücūd-ı eşyā

V

Ne bilür nidüğini ḥālet-i ‘ aşk
Çekemeyenler niçe kez miḡnet-i ‘ aşk
Ḥavf-ı Ḥaḡḡ-ile olupdur sārī
Yitirüp aldı beni heybet-i ‘ aşk
Göz yaşın mey cigeriḡ eyle kebāb
Ehl-i ‘ aşk içre bu durur şoḡbet
Yitirüp kendüyi mestāne düşer
Şunulursa kime kim şerbet-i ‘ aşk
Şaḡlama ḡüsn ü cemālūḡ bizden
Kimseye eylemezüz minnet-i ‘ aşk
‘ Ayn-ı ser-çeşme-i ‘ aşk ol ‘ ārif
Kendüḡi tanı ve gel şūret-i ‘ aşk
Ḥātrūḡ Ḥāletī̄ cem‘ itme şaḡın
Seni daḡıtmaya cem‘ iyyet-i ‘ aşk
‘ Aşkđur āyine-i nūr-ı Ḥudā
‘ Aşkđur aşl-ı vücūd-ı eşyā

Müfred

fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün
Aḡcamuz yoḡ iken tırāşımuza
Ne belādur bu ‘ aşk başımuza

[Müfred]

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Men tuğrī ḥadīsin ol ğāfil

Ne taşavvur u ne tefekkür ider

[74a]

Fermāyed Ğāzī Giray Han

fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

1. Meclis-i ehl-i ma' rifete ol
Her kişi yerini tedbīr ider
2. Şadra oğurmağla bir cāhil
Kendüye fazl irer
3. Süfehā ba' zısı anuñ için
Ḥakīmüm deyü taşaddur ider
4. Līk olsa meclisinde baḥş-i ' ulūm
Ne belādür deyü teneffür ider
5. Söyledür olsañ ebced bilmez
Eb ile cedd ile tefeḥḥur ider
6. Çelebi sende söyle yār kimün
Başlar inābeti tezekkür ider

[Bākī]⁷⁴³

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Ğubār-ı ḥaṭṭuñ olmaz çünki ḥayrān olmağa bā' iş
Nedür la' l-i lebün çaḳ böyle ḥandān olmağa bā' iş

---

⁷⁴³ Bākī Dīvānı, G- 27, s. 117.

2. Hevā-yı zülfi kılmışdur seni ey ebr āvāre
Gözün yaşı budur seyl-i firāvān olmağa bā' is̄
3. Olurken rüz u şeb hem-sāye ol ruhsār-ı zibāya
Nedür zülf-i dil-āvīzün perīşān olmağa bā' is̄
4. Yaķārlar hep fetīl-i dāġ olur destār ile cāme
Budur abdāllar 'aşkuḡda 'uryān olmağa bā' is̄
5. Meger başuḡ ser-i kūyında tūp olmaķ hevāsıdur
Dem-ā-dem Bāķiyā ḡoluḡda çevġān olmağa bā' is̄

[74b]

Velehū⁷⁴⁴

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Gel ey dil ḡalka-i müşġin-i zülf-i pür-şikenden geç
Beni anuḡla bir görme be geç andan be benden geç⁷⁴⁵
2. Saḡā cāy-ı ḡırām ey naḡl-i bālā ġülşen-i cāndur
Nesīm-i nev-bahārī gibi gel şaḡn-ı çemenden geç
3. Neden bu menzil-i ḡākīde ārām iḡtiyār itmek
Senüḡ cāndır yirüḡ ey tūr-i dilber gel⁷⁴⁶ bedenden geç
4. Bu bāzār içre düşmez dāne-i eşküm gibi gevher
Sen⁷⁴⁷ ey cān riştesi şimden-girü dürr-i ' Adenden [geç]
5. Kemend-i zülfi ey Bāķī şaḡa çok bend geçmişdür
Velī sen ġamze-i ḡün-rizi cevrin gör geçenden geç

⁷⁴⁴ Bākī Dīvānı, G- 30, s. 119.

⁷⁴⁵ Beni anuḡla bir görme be geç andan be benden geç : Düşersin dām-ı tezvīre reh-i mekr ü fitenden geç BD.

⁷⁴⁶ gel : sen BD.

⁷⁴⁷ Sen : Gel BD.

[75a]

Mantıki⁷⁴⁸

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ya dest-āviz-i miḥnetle gelür ya tuḥfe-i ğamlar

Uşandum ḥāşılı āmed-şud-ı leyl ü nehārumdan

‘ Azmizāde⁷⁴⁹

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

Her gāh düşer gūşuḡa düşer ol kākül⁷⁵⁰-i ḥōş-bū⁷⁵¹

Kaldur anı söz dinle eyā şūḡ-ı cefā-cū

Velehū⁷⁵²

mef' ülü / fā' ilätü / mefā' ilü / fā' ilün

Yāri görünce kaldı göḡül ' arz-ı ḥālden

El degmedi şikāyete şükr-i vişālden

Velehū Kıt' a⁷⁵³

me' fāilün / mefā' ilün / fe' ülün

Vefālar kıl ḥatūḡ çıkmazdan evvel

Çıkarma göklere dūd-ı siyāhum

Miyānuḡdan göḡül kām almaḡ ister

Alan bir kıldan alur pādişāhum

Velehū⁷⁵⁴

fe' ilätün / mefā' ilün / fe' ilün

İḡtilāḡ eylesek ekābir-ile

---

⁷⁴⁸ Mantıkî Dîvânı, G- 21, B- 4, s. 131.

⁷⁴⁹ Azmizâde Hâletî Dîvânı, Metâli- 441, s. 638.

⁷⁵⁰ kākül : zülf AHD.

⁷⁵¹ ḥōş-bū : semen-bū AHD.

⁷⁵² Azmizâde Hâletî Dîvânı, G- 593, B- 1, s. 462.

⁷⁵³ Azmizâde Hâletî Dîvânı, Kıt'a- 68, s. 202.

⁷⁵⁴ Azmizâde Hâletî Dîvânı, Kıt'a- 38, s. 196.

Keder-i bî-şümār ḥādiş olur
Büy-ı gül gibi ibtidāsı güzel
Şoni⁷⁵⁵ ammā zükāma bā' iş olur

Rubā' i-i 'Azmizāde⁷⁵⁶

Her derde vücūd virüp giriyān olmam
Eṭfāl-şıfat bahāne cüyān olmam
Ceff zirve-i bām-ı āsmāndan düşsem
Minnet-keş-i mūmiyā-yı nādān olmam

Nābî⁷⁵⁷

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Mūmiyā-yı telbîş hergiz müfīd olmaz baṅā
Çār-tāk-ı iltifāt-ı yārdan üftādeyüm

Lā Edrî

mef' ūlü / mefā' ilü / mefā' ilü / fa' ūlün

Ey şāne meded zülf-i perişāna toḡunma

 hâtır-ı yārāna toḡunma

Rāşid⁷⁵⁸

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Şabā taḡıtdu yine⁷⁵⁹ zülf-i 'anber-efşānuḡ

Yirinde yeller eser 'āşık-ı perişānuḡ

---

⁷⁵⁵ Şoni : Āhir AHD.

⁷⁵⁶ Bu rubā'ı, Azmizāde Hâletî Dîvânı'nda mevcut değildir.

⁷⁵⁷ Bu beyit Nâbî Dîvânı (Ali Fuat Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, C: 2, İstanbul, 1997.)'nda mevcut değildir.

⁷⁵⁸ Rāşid Dîvânı, G- 148, s. 393.

⁷⁵⁹ yine : serr

Lā Edrī

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' lün

İtdi remide hātırımız zülf-i yārdan

Çoçdur bizüm şikāyetimüz rüzgārdan

Nābī

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Āfitāb-ı hüsn dirlerse 'aceb mi Yūsuf'a

Güş idenler delvden mizāna taḥvīl itdügin

Nābī⁷⁶⁰

me' fāilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Fedāī tiğ olur⁷⁶¹ ḥaddin tecāvüz eyleyen her mū

Cefā-yı tiğden āsüdedür müjgān-ile ebrū

Sırrī⁷⁶²

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Reng-i derd olsa eger māhda ey gönçe dehen

Beñzedirdüm ruḥ-ı renginine mehmā-emken

Neylī

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Ḳalmadı ḥaṭṭ gelicek naḳd-i sirişke ḥācet⁷⁶³

Veç-i taḥrīr iledür şimdi metā' -ı vuşlat

---

⁷⁶⁰ Nābī Dîvânı, Metâli- 44, s. 1244.

⁷⁶¹ Fedāī tiğ olur : Olur tiğ'e hedef ND.

⁷⁶² Bu beyit Sırrī Divanı (Mahir Selim Keskin, *Derviş Selim Sırrī Divanı [İnceleme-Metin-Diliçi Çeviri-Dizin-Tıpkıbasım]*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019; Halime Özyılmaz, *Üsküdarlı Sırrī Hayatı Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1995) 'nda yer almamaktadır.

⁷⁶³ Ḥaṭṭ-ı rüyı ḳomadı naḳd-i sirişke ḥācet NYLD.

Seyyid Şabri⁷⁶⁴

mef' ũlũ / mefā' ĩlũ / mefā' ĩlũ / fe' ũlũn

Minnet-i Ħudāya ey ŧanem mübtelā-firĩb
Amed-ŧod ħayāliŧe māni' degũl raŧĩb

Velehũ

mef' ũlũ / mefā' ĩlũ / mefā' ĩlũ / fe' ũlũn

Minnet olsa 'aceb mi sāye-endāz olduŧı gũlŧen
Kenār-ı cũda naħl-i ŧaddi sidre 'aksi tũbādur

[75b] İŧ bu end ŧaħĩfe-i nazĩfeye ŧanduka-i ħāfızada bulunan ebyāt tesvĩd olundı
der-mahmiyye-i Edirne 1135 (M. 1722)

Der Na' t-ı Nebĩ li-Kāmĩ Efendi⁷⁶⁵

mef' ũlũ / fā' ilātũ / mefā' ĩlũ / fā' ilũn

Ey ŧāh-ı enbiyā sen o ħikmet ŧi' arsin
Āħir zamāna bir gũl-i evvel-bahārsin

Rubā' ĩ Der- Na' t-ı ŧehri⁷⁶⁶

ŧehri' sebeb-i ħilŧatũni derrak ol
Ālāyiŧ⁷⁶⁷-i dũnyā-yı denĩden pāk ol
Na' t-ı ŧeh-i kevneyne zebānuŧ vaŧf it
Nev-bũlbũl-i gũlzār-ı gũl-i *levlāk* ol

Rubā' ĩ Li-Muharririhi

Ey pādiŧeh-i gũrfe-tırāz-ı *levlāk*

---

⁷⁶⁴ Bu beyit ve bir sonraki beyit Sabri Divanı (Müslim Cahid Yılmaz, *Sabri-i ŧākir Dīvānı*, (Yayımlanmamıŧ Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 2010; Handan Belli, Sabri [Seyyid Muhammed Emin] Dīvānı, [İnceleme- Metin], (Yayımlanmamıŧ Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 2010.)'nda yer almaktadır.

⁷⁶⁵ Kāmĩ Divānı, Na't- 3, B- 1, s. 50.

⁷⁶⁶ ŧehri' Dīvānı, Rubā'ı, s. 20.

⁷⁶⁷ Ālāyiŧ : Endiŧe ŧRD.

Zātuᅇ seabeb ᅇalk-i zemīn ü eflāk
Sensin o ſeh-i her dū-serā kim bi'z-zāt
Mevlā didi vaſıfıᅇda ve mā-erse'Ināk⁷⁶⁸

Cem'ī Der-Na't⁷⁶⁹

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ulün
ᅇamer ol āfıtābuᅇ ſīne-çāki
Güneſ pā-māl rāh-ı 'aşᅇ-ı pāki

Şābit⁷⁷⁰

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün
Dolāb-ı iltifāt-medār-ı Muᅇammedī
'Āſi ſuyında ümmete dā'ir degül midür

Mevlānā ᅇāmī

درد اور دوا ہزار بار و ردا
کہ آموزد خدا ر م جبری از خدا
فردا کہ ستم فردا بیجا نہ خویش
ر ب اسم لی ولا نزرانی فردا

Der Na't-ı Li Muᅇarririᅇ

mef' ulü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ulün
Ferdāda ol ᅇabīb-i ſifāᅇhāne-i ezel
Vārid-resān-ı derd-i dil-i mücrimīn olur

⁷⁶⁸ “Biz seni göndermedik (ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik)”. Mehmet Yılmaz, 1992, s. 171.

⁷⁶⁹ Bu beyit Cem'î Dîvânı (Birgöl Koparan, *Cem'î Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Dîvânı'nun Tenkidli Metni*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1995.)'nda yer almamaktadır.

⁷⁷⁰ Bu beyit Sâbit Dîvânı (Turgut Karacan, *17. Yüzyıl Şairlerimizden Sâbit ve Edisyon Kritikli Divan Metni*, Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi, KTB No: 56303, Erzurum, 1981.)'nda yer almamaktadır.

[76a]

Ḳıṭ' a⁷⁷¹

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Bid āba dimiş ki feyzünden⁷⁷²

Dem-be-dem çeşmine⁷⁷³ zülāl içerüz

Āb bīde dimiş ki nerde senün

Sāye-i devletünde hōş geçerüz

Ḳıṭ' a-yı Nābī⁷⁷⁴

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Şübhe yoḳ olduğına hemşire

Ṭıynet-i Ādem'e naḥl-i ḥurmā

Ādem'ün yidügi toḥm-ı gendüm

Oldı ḥurmānun içinde peydā

Seyyid Şabriyā⁷⁷⁵

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Āsiyāb-ı 'aşḳa düşdüüm dāne-i ḥālün görüp

Şöyle maḥv ola ki bilmem şimdi kendüm nideyin⁷⁷⁶

Rüşdī⁷⁷⁷

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Ögüdüp itmededür ḥalk⁷⁷⁸-ı ḥayālī hep kim

Āsyāb-ı felegi tecrübe itdüm kendüm

---

⁷⁷¹ Fatma Büyükkarcı Yılmaz, "On Sekizinci Yüzyıldan Bir Kırkambar: Elifzâde Feyzî Mecmuası", Turkish Studies, S. 8/9, Ankara, 2013, s. 833-877.

⁷⁷² ki feyzünden : senin lütfundan agm.

⁷⁷³ çeşmine : reşha-i agm.

⁷⁷⁴ Nâbî Dîvânı, Kıt'a- 17, s. 1139.

⁷⁷⁵ Sabrî-i Şâkir Dîvânı, s. 169.

⁷⁷⁶ nideyin : nidügin SŞD.

⁷⁷⁷ Rüşdî Dîvânı, Beyitler- 188, s. 230.

⁷⁷⁸ itmededür ḥalk: dāne gibi etmede ḥulk EARD.

Lā

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Görmedüm kendüm kadar fikr-i daḳik eyler deyü

Āsiyāb-ı çarḫa her kim gele tırılmaz ögünür

[Kıt'a]

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

Ḳadd-i kıyāmet-i ziyāde ince miyān

Ḥāşılı ortalık temāşalık

Ḥüsnün ile cihānı araladıḡ

Nedür āfet bu 'ālem aralık

Hüdāyī⁷⁷⁹

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Cemālünı niçe yüzden görem diyen diller

Şikeste āyineler gibi pāre pāre gerek

Nābī⁷⁸⁰

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Olur bisyār-ı 'aksine bā' iş yoḫsa ol bī-rahm

Ḥazer itmezdi mir'at-ı derūnum inkisārından

Nā'ili⁷⁸¹

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Şalāh-ı 'ālem kevn olsa ger fesādı kadar

Olurdı kām-revā herkeşi⁷⁸² murādı ḳadar

---

⁷⁷⁹ Hüdāyī-i Kadīm Dīvānı, G- 116, B- 4, s. 167.

⁷⁸⁰ Nābī Dīvānı, G- 618, B- 3, s. 926.

⁷⁸¹ Na'ili-i Kadīm Dīvānı, K- 37, B- 1, s. 177.

⁷⁸² herkesi : ehl-i dil NKD.

Kāmi⁷⁸³

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Añladum tā o kadar kadr-i şeb-i meh-tābı
Hayra ta' bir idemem düşde görürsem h'ābı

Cem'î⁷⁸⁴

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Nağ' -ı gamun piyādeleri⁷⁸⁵ üft ü h'iz ile
Ser- arşa-i maħabbete ferzāne çıkdı hep

Nābi⁷⁸⁶

fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Geçirür şadra çarh sādeleri
Durma ferz itmeye piyādeleri

Velehū⁷⁸⁷

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Egerçi sufre-i şatrançdur bu kevn ü fesād
Bağılrsa müft saña bir piyāde virmezler

Velehū⁷⁸⁸

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Felek senüñ tütalum girdi destüñe fırsat
Hemān bu deñlü cihānı fesāda virmezler

---

⁷⁸³ Kāmî Dîvânı, G- 207, B- 1, s. 273.

⁷⁸⁴ Cem'î Dîvânı, G- 11, s. 229.

⁷⁸⁵ piyādeleri : piyaleleri CD.

⁷⁸⁶ Nābî Dîvânı, Metâli- 49, s. 1245.

Geçirür çerh şadre sādeleri

Turmayup ferz ider piyādeleri

⁷⁸⁷ Nābî Dîvânı, G- 209, B- 5, s. 617.

⁷⁸⁸ Nābî Dîvânı, G- 209, B- 6, s. 618. Bir önceki beyitle bu beyit aynı gazel içinde yer almaktadır.

Kâmi⁷⁸⁹

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

Yine murg-ı dil ' uşşâka ' aceb hayf olmuş
Şâhinüm bâde-i şehvetle çağır keyf olmuş

Ṭâlib-i Bursevî⁷⁹⁰

mef' ülü / mefâ' ilü / mefâ' ilü / fa' ülün

Olsun ço alay yerine yârân müteveccih
Biz almayalum⁷⁹¹ ol gözi⁷⁹² alayı temâşâ

Ṭâlib-i Bursevî⁷⁹³

mef' ülü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

Mecnün benim zamânedeki hâşâ ki gam be-ser
Şahbâz-ı ' aşk şimdi değıştirdi lânesin

Kâmi⁷⁹⁴

mef' ülü / mefâ' ilü / mefâ' ilü / fa' ülün

Sâkı ki bâdeye leb-i gevher-feşân⁷⁹⁵ kodı
Rez-duhterine hatem-i la' lin nişân kodı

' Azmizâde⁷⁹⁶

mef' ülü / mefâ' ilü / mefâ' ilü / fe' ülün

Ferzâne dehr⁷⁹⁷ olmuş-idüm lîk zamâne
Gezdürdi beni miñnet ile hâne-be-hâne

---

⁷⁸⁹ Bu beyit Kâmi Dîvânı'nda yer almamaktadır.

⁷⁹⁰ Bursalı Ṭâlib Dîvânı, G- 3, B- 5, s. 177.

⁷⁹¹ almayalum : edelim BTĐ.

⁷⁹² gözi : gözleri BTĐ.

⁷⁹³ Bursalı Ṭâlib Dîvânı, G- 87, B- 2, s. 261.

⁷⁹⁴ Kâmi Dîvânı, Müfred- 155, s. 326.

⁷⁹⁵ ki bâdeye leb-i gevher-feşân : kenâr-ı câma leb-i imtihân KMD.

⁷⁹⁶ Azmizâde Hâletî Dîvânı, Metâli- 511, s. 647.

⁷⁹⁷ Ferzâne dehr : Ferzîn-i cihân AHD.

Râmi⁷⁹⁸

mef' ulü / mefâ' ilü / mefâ' ilü / fe' ulün

Der-bâh̄te-i nerd-i ğamuz el-ħazer ey dil
Eflâkiñle bâziçemiz imdâd götürmez

Nedim Çelebi⁷⁹⁹

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Gülşen-i h'âhişde gülçin oldı eller esb taht
İtdi ancak ceyibde dāmān-ı temennāmuz bizüm

[76b]

Kâmi⁸⁰⁰

mefâ' ilün / fe' ilâtün / mefâ' ilün / fe' ilün

1. Cenâhlanmış o gül-gün ' izârı haç almış
O kebg-i bâğ-ı le'âfet meger ki kırtalmış

Velehü⁸⁰¹

mefâ' ilün / fe' ilâtün / mefâ' ilün / fe' ilün

O yaluñ yüzlünün âteşini reftârı ey *Kâmi*⁸⁰²
Bütün bir şehre düşürdür bisâ't-ı şabr u ārāmı

Velehü⁸⁰³

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Ārzü-pirāne bir şūh-ı bilürin-sinede
Vā-pesin oldı nefes ammā yine āyinede

---

⁷⁹⁸ Bu beyit Râmî Divanı (Fatma Zehra Kavukçu, *Râmî Dîvânı*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2000; Râmî, *Râmî Dîvânı*, Haz.: Erdal Hamami, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001.)'nında mevcut değildir.

⁷⁹⁹ Bu beyit Nedîm Divanı (Nedîm, *Nedîm Dîvânı*, Haz. Muhsin Macit, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56214.nedim-divanipdf.pdf?0>, ISBN: 978-975-17-3638-3, Ankara, 2017, [Erişim Tarihi: 12.06.2022]; Osman Horata, *Nedîm-i Kadîm Dîvañçesi*, Kültür e Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1987.)'nda yer almamaktadır.

⁸⁰⁰ Kâmî Dîvânı, Müfredât- 64, s. 313.

⁸⁰¹ Kâmî Dîvânı, Matâli- 161, s. 327.

⁸⁰² âteşini reftârı ey Kâmî : âteşleyn reftâr-ı hoş-kâmı KMD.

⁸⁰³ Kâmî Dîvânı, G- 187, B- 1, s. 264.

Velehū⁸⁰⁴

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Severdi sāķī ķadeħi ' aşķ ile⁸⁰⁵ ķoşdurdı bizi
Yine bir yaluņ ayağ ile tutaşdurdı bizi

Velehū⁸⁰⁶

mef' ūlü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Yoķ lānesinde kendüye⁸⁰⁷ bir gūş-ı i' tibār
Çıķmış yiriyle ħātır-ı gülden meger hezār

Velehū⁸⁰⁸

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Yāsemen dām ķurup dāne dökince sünbül
Ķaçdı gülden öterek şıķlıđa düşdi⁸⁰⁹ bülbül

Velehū⁸¹⁰

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Çoķdur ey ser-māye-i ' ömrüm cemālün seyr ider
Reşķüm oldur dīde-i aħvel yekin yek ħayr ider

Lā Edrī⁸¹¹

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Mişāl-i Ka' be eyā nūr-ı dīde-i ' uşşāķ
Gören cemālün ħi müştāķ görmeyen müştāķ

---

⁸⁰⁴ Kāmî Dîvânı, Matâli - 156, s. 326.

⁸⁰⁵ Severdi sāķī ķadeħi ' aşķ ile : Vaslın öndil kodı sāķī yaya KMD.

⁸⁰⁶ Kāmî Dîvânı, Matâli- 24, s. 306.

⁸⁰⁷ kendüye : nağmesine KMD.

⁸⁰⁸ Kāmî Dîvânı, Matâli- 91, s. 317.

⁸⁰⁹ düşdi : girdi KMD.

⁸¹⁰ Kāmî Dîvânı, Matâli- 51, s. 311.

⁸¹¹ *Gören cemālünü müştāķ görmeyen müştāķ*” mısraının bir sonraki beyitte Hâletî tarafından da kullanıldığı göz önünde bulundurularak beytin nazım türünün tazmin olduğunu söyleyebiliriz.

Tazmīn-i ‘Azmizāde

mefā‘ ilün / fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

Egerçi dīde eger dil çeker belâ-yı firāk

Gören cemālünî müştāk görmeyen müştāk⁸¹²

Kāmi⁸¹³

mef‘ ülü / mefā‘ ilü / mefā‘ ilü / fe‘ ülün

Göz gezdiriyor yine⁸¹⁴ o şehbâz-ı melâhat

Murg-ı dil-i âvâremüz Allāh’a emānet

Nā‘ ilî⁸¹⁵

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün mefā‘ ilün

Girān itsün ço diller tār tār-ı zülfün olsun tek

Ruḥuḥ bâğında niçe müşk-bīd-i ser-nigün peydā

Nev‘ î⁸¹⁶

mefā‘ ilün / fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

Mecāz kaṅtara-i ‘ālem-i ḥaḳīḳat idi⁸¹⁷

Geçilse ol şanemün ṭāk-ı ebrūvānından⁸¹⁸

---

⁸¹² Azmizāde Hâletî’nin bu mısraı 3 farklı yerde kullandığını görmekteyiz. bk.:

Kanı senün gibi gün yüzli bir perî sīmā

Gören cemālünî müştāk görmeyen müştāk (AHD, G- 372, B- 4, s. 375.)

Gamunla dīde vü dildür çeken belâ-yı firāk

Gören cemālünî müştāk görmeyen müştāk (AHD, G- 377, B- 1, s. 377.)

Gamunla dīde anar dil çeker belâ-yı firāk

Gören cemālünî müştāk görmeyen müştāk (AHD, Metālî‘ - 227, s. 611.)

⁸¹³ Kāmî Divânı, G- 15, B- 1, s. 176.

⁸¹⁴ yine : sayda KMD.

⁸¹⁵ Na’ ilî-i Kadîm Divânı, G- 1, B- 3, s. 215.

⁸¹⁶ Nev’î Divânı, Kıt’a- 36, B- 2, s. 579.

⁸¹⁷ idi : iken NVD.

⁸¹⁸ ebruvānından : ergāvānından NVD.

Riyâzî⁸¹⁹

mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / fe'ülün

Felek bir ehl-i kemâlün kebâb ider cigerin
Bir iki câhili bulsa ziyâfet yiyecek

Oğcı-zâde

mefâ'îlün / mefâ'îlün / fe'ülün

Dil-i câhilde olmaz nür-ı ' irfân
Ki nādānuş olur albi de nādān

Rubā' i-i Li-' Atāyî Merhūm⁸²⁰

albūş gūher-i ma' rifete kān olsun
Dil⁸²¹-i gāva-ōd-ı lūcce-i ' irfān olsun
ūn ' ārif-i āgāha işāret beşdür
Hū nāme-i a' mālūne ' unvān olsun

Nā' ilî⁸²²

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün

Elbetde şem' -i meclis ikbāl olan vücūd
Puf kerde-i müsāra' at-ı ruzgār olur

Velehū⁸²³

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün

Asenet ol gedā-yı taammül be-dūa kim
Yansa cihān iinde airi bulunmaya

---

⁸¹⁹ Bu beyit Riyâzî Divanı (Namık Aıkgöz, Riyâzî Hayatı, eserleri ve Edebi Kişiliği [Dîvān, Sâki-nāme ve Düstürü'l-'Amel'in Tenkidli Metni], Yayımlanmış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1986.)'nda yer almamaktadır.

⁸²⁰ Nev'i-zāde Atāyî Dîvānı, Rubai- 57, 288.

⁸²¹ Dil : Can NAD.

⁸²² Na' ilî-i Kadîm Dîvānı, G- 70, B- 4, s. 260.

⁸²³ Na' ilî-i Kadîm Dîvānı, G- 317, B- 2, s. 424.

Velehū⁸²⁴

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Reng hürşid-i űikestün gül-i hod-rüy gibi
Nāz gül-gonçe-i hüsñünde⁸²⁵ nihān büy gibi

İűmeti⁸²⁶

mef' űlü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Bāzū-yı baht ger pür iderse kemānumı
İster verā-yı Kāfa qosunlar niűānumı

[77a]

űāib

خودنابی پرچم بر میدارد از ابلا جهل
نیست عیبی در نشستن جاو کوناه را

űāib

چنان خوارمی که سکر ادورب از نذر مسجد
مکرر اندام از است تا خویشین دولت

űevket

از خوشتر میروم بحال خط کسی
قصه نغبت تا سفر میجو را

بنت ستمگن ننگ بی عمر عالی کوه
زین سبب طفلان جهل وارند و پو آ!

⁸²⁴ Na' ilü-i Kadım Dıvānı, G- 370, B- 1, s. 457.

⁸²⁵ hüsñünde : hüsñünle NKD.

⁸²⁶ İsmetü Dıvānı, G- 107, B- 1, s. 187.

Şāib

خواریت بینه زکوهر کوروت
اعلان جزا که ز برادر مین بزرگ

Cem'î⁸²⁷

mef' ūlü/ mefa' ilü/ mefa' ilü/ fe' ūlün

Minnetle bize bāde-i iqbāl gerekmez

Hep virdigün ey sākī-i çarḥ āl gerekmez

Nābī⁸²⁸

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Çenber ola⁸²⁹ ta' accüb⁸³⁰ dāire-i cāna kemer

Bestedür naqş-ı miyān-ḥāne-i cānāna kemer

Şābit⁸³¹

fe' ilātün / mefa' ilün / fe' ilün

Ḥalka-i çeşmimüzde zamm idelüm

Belüğe belki dardur kemerün

Şābit⁸³²

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Sīnesin⁸³³ açmağa qalsun hele Fettāḥ-ı Kerīm

Çuşağı kaydı ehemmi anı muqaddem görelüm

---

⁸²⁷ Cem'î Dîvânı, G- 55, B- 1, s. 274.

⁸²⁸ Nābî Dîvânı, G- 207, B- 1, s. 615.

⁸²⁹ ola : olursa NABD.

⁸³⁰ ta' accüb : n'ola NABD.

⁸³¹ Sâbit Dîvânı, G- 211, B- 5, s. 518.

⁸³² Sâbit Dîvânı, G- 250, B- 4, s. 539.

⁸³³ Sīnesin : Dügmesin SBTD.

Zekî⁸³⁴

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Ĥārlar zabt eylemiş taḥṣīn-i sulṭān-ı gülün
Zāğlar tutmuş dirîğā cāy-gāhuñ bülbülün

Şabri⁸³⁵

mefâ' ilün / fe' ilâtün / mefâ' ilün / fe' ilün

Kerem bu teşne dile la' l-i yârdan⁸³⁶ gelmez
Zülâl-i merḥâmet ol çeşme-sârdan gelmez

Cem'î⁸³⁷

mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

Kemer bendin çözüp yâri der-âğuş itmiş a' dâ
Meded girdâbdan girdâba düşmiş ol melek sîma⁸³⁸

Lâ

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Lükneti var dime aña bî-vuḳûf
Ayrulmaz tatlı dilinden ḥurûf

Nâbî⁸³⁹

mef' ülü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

İsnâd-ı lüknet eylemek ol şūḥa⁸⁴⁰ bî-vuḳûf
Teng olmağın femm⁸⁴¹ sūḥen irkilür ḥurûf

---

⁸³⁴ Bu beyit Zekî Divanı (Gülay Şahin, Zekî Dîvânı [İnceleme- Metin], [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, 2008.)'nında yer almamaktadır.

⁸³⁵ Sabrî-i Şâkir Dîvânı, s. 146.

⁸³⁶ yârdan : yârân SŞD.

⁸³⁷ Cem'î Divanı, G- 6, B- 1, s. 224.

⁸³⁸ melek sîmâ : dür-i yektâ CD.

⁸³⁹ Nâbî Dîvânı, Metâli- 21, s. 1239.

⁸⁴⁰ İsnâd-ı lüknet eylemek ol şūḥa : İsbât-ı lüknet itme şağın aña NABD.

⁸⁴¹ olmağın femm : olmağ ile cāy-ı NABD.

Arzî

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Şūfî tesbîh u a' şanı mey-i gül-fâma değış
Hırka-i zühd ü riyâyı çıkârup câme değış

Nâbî⁸⁴²

mef' ülü / mefâ' ilü / mefâ' ilü / fe' ülün

Bilmem⁸⁴³ bu riyâ başına halkuñ ne belâdur
Mañrüm ider aşhâbını⁸⁴⁴ zevk-i dü-cihândan

Cem'î⁸⁴⁵

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

Şarf⁸⁴⁶ ider vâye-i dür desti şabâ-himmet olan
Şıgamaz gönçe-şıfat kendüye nev-devlet olan

Lâ

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Haber-i vuşlat-ı dildarı idermiş ifşâ
Bize bir gün göre sırr-ı söz getirür bād-ı şabâ

[77b]

Şâbit⁸⁴⁷

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

Kim ki esmâ çekerek nâ'il ola mañlûba⁸⁴⁸
Yâ Vedüd iskelesinden yanaşür Eyyüb'a

---

⁸⁴² Nâbî Dîvânı, Metâli- 42, s. 1256.

⁸⁴³ Bilmem : Bu zühd ü NABD.

⁸⁴⁴ aşhâbını : erbâbını NABD.

⁸⁴⁵ Cem'î Dîvânı, G- 103, B- 1, s. 322.

⁸⁴⁶ Şarf : Bezl CD.

⁸⁴⁷ Şâbit Dîvânı, Müfred- 124, s. 633.

⁸⁴⁸ mañlûba : mañbûba SBTD.

Velehū⁸⁴⁹

mef^ʿ ūlū / mefā^ʿ īlū / mefā^ʿ īlū / fe^ʿ ūlūn

Zāhid⁸⁵⁰ pusere mā 'il olur duğtere ' aşık
Mā-beyn odası gibi iki yüzlü münāfık

Velehū⁸⁵¹

mef^ʿ ūlū / mefā^ʿ īlū / mefā^ʿ īlū / fe^ʿ ūlūn

Bir yerde yatalum diyicek nāzı uzatdı
Yanamam deyü bir hayli ' inād eyledi yatdı

Velehū⁸⁵²

mef^ʿ ūlū / fā^ʿ ilātū / mefā^ʿ īlū / fā^ʿ ilūn

Virdüm şu pirlükde görün hep hasb-i hālümü
Bir genc berberün eline aq şaçalumı

Velehū⁸⁵³

mefā^ʿ ilūn / mefā^ʿ ilūn / mefā^ʿ ilūn / mefā^ʿ ilūn

' Adūlar kışsa-yı ' aşkum ' acā 'ib dāsītān itmiş
Ki *Sābit* pirlükde bir cevān sevmiş fülān itmiş

Velehū⁸⁵⁴

mef^ʿ ūlū / mefā^ʿ īlū / mefā^ʿ īlū / fe^ʿ ūlūn

Üftādeñem ey serv-i revāñum diye düşdüm
Düşmezdi⁸⁵⁵ bu söz ğaflet ile söyleye düşdüm

---

⁸⁴⁹ Sābit Dîvânı, Müfred- 131, s. 634.

⁸⁵⁰ Zāhid : Şöfi SBTD:

⁸⁵¹ Sābit Dîvânı, Müfred- 99, s. 630.

⁸⁵² Sābit Dîvânı'nda bu beyit yer almamaktadır.

⁸⁵³ Sābit Dîvânı, Müfred- 78, s. 628.

⁸⁵⁴ Sābit Dîvânı, G- 249, B- 1, s. 538.

⁸⁵⁵ Düşmezdi : Düşmezdüm SBTD.

Velehū⁸⁵⁶

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Aşābi' in yine teşbīk idüp o nūr-ı cesīm
Şahīfe-i varak-ı tāze⁸⁵⁷ itdi raḥle-i sīm

Fā' izī⁸⁵⁸

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülü

'Āşıklara iḥsān idicek derd ü ğamından⁸⁵⁹
Añmış bizi de ol şeh-i ḥübān kereminden

Nābī⁸⁶⁰

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Reg-i kebūd-nümā sā' id-i dil-ārāda
Şüküfe sākına beñzer gelü-yı mīnāda

Velehū⁸⁶¹

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

İtmez kibāra mā-melekin şarf iden zarar
Yerden sipihr şebnem alursa maṭrūpdur

Velehū⁸⁶²

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Şebnem gibi fütāde-i ḥāk-i muḥabbetüz
Çalmaz bir ātitābı görince qarārumuz

---

⁸⁵⁶ Sâbit Dîvânı, Müfred- 61, s. 627.

⁸⁵⁷ varak-ı tāze : sebāk-ı hüsne SBTD.

⁸⁵⁸ Kafzâde Fâ'izî Dîvânı, G- 104, B- 1, s. 221.

⁸⁵⁹ derd ü gamından : derd-i gamından KFD.

⁸⁶⁰ Nâbî Dîvânı, G- 702, B- 1, s. 985.

⁸⁶¹ Velehū ibaresinden yola çıkarak bu beytin Nâbî'ye olduğunu söyleyebiliriz, fakat beyit Nâbî Divânı (Ali Fuat Bilkan, *Nâbî Dîvânı*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, C: 2, İstanbul, 1997.)'nda yer almamaktadır.

⁸⁶² Nâbî Dîvânı, Müfred- 29, s. 1253.

Velehū⁸⁶³

fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Ṭuramam görmeyince ruḥsaruḡı

‘ Ārızidür saḡa muḡabbetümüz

Nābī⁸⁶⁴

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Tevbe-i meyde şebāt-ı ḡademünden şorma

Orasın sāḡī-i gül-çehrenüḡ ibrāmı bilür

Velehu⁸⁶⁵

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Āb ile bādeyi āmihte şun ey sāḡī

Ḥayli demdür ki ḡakīmāne ḡünāḡ eylemedük

Velehū⁸⁶⁶

mef' ülü/ mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

Yā bāde-i gül-fām ola yā şūḡ-ı gül⁸⁶⁷-endām

Ādem daḡı bir ḡayrı ḡünāḡ itmeḡe degmez

Velehū⁸⁶⁸

mef' ülü/ mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

Her nālede bir naḡl-i güle ḡondı şafādan

Her naḡmede tebdīl-i maḡām eyledi bülbül

---

⁸⁶³ Nābī Dīvānı, Müfred- 24, s. 1252.

⁸⁶⁴ Nābī Dīvānı, G- 197, B- 3, s. 607.

⁸⁶⁵ Nābī Dīvānı, G- 408, B- 4, s. 768.

⁸⁶⁶ Nābī Dīvānı, G- 272, B- 2, s. 662.

⁸⁶⁷ gül : hoş NABD.

⁸⁶⁸ Nābī Dīvānı, G- 493, B- 2, s. 833.

‘ Atāyî⁸⁶⁹

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Tev`emendür şādīb ‘ ālem ğam-ı⁸⁷⁰ pür-şür ile
Bir maħalde⁸⁷¹ yapılır tābūtu naħl-ı sūr ile

Neylî⁸⁷²

mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün / mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün

Ba‘ id olmak ğadar erbāb-ı devletden⁸⁷³ kemāl olmaz
Ki nezdik olmaduğça āfitāba meh hilāl olmaz

[78a]

Güft-i ‘ Aşık

Bu vech ile ğalim itdüm i‘ lām
Şāhlardan olur gedāya in‘ ām
Gökden yir üzre yağar yağışlar
Ğullar ne itse şāh bağışlar

Şah Ğatāyî⁸⁷⁴

fe‘ ülün / fe‘ ülün / fe‘ ülün / fe‘ ül

1. Kişi öz kemālını bilmeğ gerek
Elinden gelür işi ğılmağ gerek
2. Yabanda sığān dir ki şirem
Ber-ā-ber olanda itürür yolu

---

⁸⁶⁹ Nev’i-zāde Atāyî Dîvânı, G- 191, B- 1, s. 229.

⁸⁷⁰ şādīb ‘ ālem ğam-ı : sūrı dehrün mātem-i NAD.

⁸⁷¹ maħalde : dükānda NAD.

⁸⁷² Neylî Dîvânı, G- 84, B- 1, s.122.

⁸⁷³ devletden : şöhretten NYLD.

⁸⁷⁴ Hatāyî Dîvânı, Mesnevi- 2, B- 17, B- 18, s. 580.

[Kıt' a]

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ġamuñla derde düşdüm hālime hiç raħm kılmazsın
Gidersin kūy-ı ğayra yol yañuldum deyü söylersin
Esirī derd-mendüñ olduğum gūyā ki bilmezsın
Benüm yanımda ammā hiçbir kerre yā gelmezsın

[78b]

انكاده ناله ای درانه ای بیت
ای غافل بالوی زانه شای ای یاری
کسی ناله بلویم آشنا مار شای سولا
بن بری دلم مار اتصویش آدی
دل مار

[Kıt' a]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ĥatırüm yıķduñ sebeb ne pādişāhum bilmedüm
Yüz çevirdün bilmedüm ey yüzi māhum bilmedüm
Gel ĥaṭa itsem ise elbetde şāhum bilmedüm
Gel günāhuñ baña bildir ben günāhum bilmedüm

[80b]

[Murabba']

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

I

Ķara gözlüm senden murād alınmaz
Cāna cevrüñ çoķdur ķadrüm bilinmez
Yandum elinden emsem lebünđen қоçsam
Dilinden efendüm nāz ider nāz ider

II

İştiyāķun bu sīnemi yaķayor
Āh ile efġānum ' arşa çıkayor
Hevādan inmez қoluma қonmaz yanuma
Gelmez ğam degül ezelden sūzlıdur

III

Āvāze işiden der ki yazuḳdur
‘ Āşıklık çekmişüm baḡrum ezikdür
İki elde taş didelerüm yaş
S̄inemde āteş tabritma yanarum közlerdür

IV

...⁸⁷⁵ gibi kimse bilmez ḡālūmden
Kime danıssam senūḡ elinden
Āh çeker ele girmez ḡālimden bilmez āteşüm
Şönmez yandıran bir āhū gözlüdür

Ḳıṭ‘ a

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

Benüm şāhum n’ olur ben bende-i fermānuḡ oldumsa
Beni mehcūr idüp aḡyārı ḡandāḡ itme
Esirge kāfir olmadum ḡuluḡ ḡurbānuḡ oldumsa
Günahkārūḡ mı oldum ‘ āşık-ı nālānuḡ oldumsa

Müfred

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Nāzeninūḡ nāzı çok illā vefāsı az olur
A benüm çok sevdigüm bu ne dūkenmez nāz olur

[Müfred]

fā‘ iltün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Çok emek zahmet çeküp gördüm elem
Uş bunu temmet deyü söyledüm ḡalem

---

⁸⁷⁵ Kelime, silik olduḡu için okunamamıştır.

ꞐıꞐ' a

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Tā ki gördüm cāᅇ u dilden dilberüm sevdüm seni
' Aşᅇ ile oldum belāna mübtelā sevdüm seni
Gözde nem gönülde ᅇam başda belā ' aşᅇunla āh
İşte ᅇālüm sevdigüm didüm saᅇa sevdüm seni

ꞐıꞐ' a

mef' ülü / mefā' ilün

Erbāb-ı duᅇān-āşā
Men' eyleyen iᅇvānuᅇ
İçsünler otursunlar
Bir rütbe *şursunlar

Müfred

mefā' ilün / fe' ülün mefā' ilün / fe' ülün

Cihāᅇ muᅇtāc iken güneş pertevine
Gelür 'ār eylemez derviş evine

Müfred

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Hicr acısı çekmeyen zevᅇın ne aᅇlar vaşlunuᅇ
Derd ile bīmār olmayan ᅇadrin ne bilsün şıᅇhatüᅇ

Müfred

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / fa' ilün

Cihāᅇ içinde ey 'ākil budur maᅇbül ins [ü] cin
Ne senden kimse incünsün ne sen kimseden incin

Müfred

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Her kimüᅇ kim yoldaşı tevfiᅇ ola
ᅇaᅇᅇ ᅇatında ol maᅇāmını bula

[81a]

[Kıt' a]

mef' ūlū / mefā' īlūn / mef' ūlū / mefā' īlūn

Şāhā dilerüm olsun 'ömrüñ güneşi biñ yıl
Eksilmesün üstünden devlet güneşi biñ yıl
Her yılı bir ay olsun her ayı daħı biñ yıl
Her bir günü bīn sâ' at her sâ' ati de biñ yıl

Müfred

fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilūn

Oturup քurna başında şuyı döker dilber
'Acep temāşā-yı eyler anuñ altındaki mermer

Müfred

fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilūn

Қābil olsa sīnem içre bir ulu Һammām eylesem
Hep güzeller şuya girse ben temāşā eylesem

Қıt' a

mefā' īlūn / mefā' īlūn / fe' ūlūn

Қақан Һамāма girse bir заріфе
Gelür göñlüme ol dem bu laṭіfe
Yüzüm şābūn şaқalum līf olaydı
Sürüşdüreydim ol cism-i laṭіfe

Müfred

fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilūn

Қādir olsam gözüm yaşını deryā eylesem
Gelse deryā seyrine dilber temāşā eylesem

[Müfred]

fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilūn

Қādir olsam tende yüz bīñ dīde peydā eylesem
Her biriyle Һüsñüñi cānā temāşā eylesem

Murabba'

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Men ol mestüm ki her dem mey içer meyḥāne meyḥāne
Ne mümkün içmemek sāğar şunar peymāne peymāne
Bağa hemdür benüm ol ' işve-yi berdār-ı meclis kim
Şarāb-ı ' işve-yi ol baḥr döker peymāne peymāne

Müfred

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Cānumı cānāna dilüse dāḥı minnet cānuma
Cān nedür ki anı ḳurbān itmeyem cānānuma

Müfred

mef' ülü / fā' ilātün / mef' ülü / fā' ilātün

Yār şanmaḡ ki benüm yāremi kesmek bilmez
Yāre kesmek bilür ammā tuz ekmek bilmez

Müfred

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

Dimüş Behlül-i Dānā Hārunu'r-Reşīd'e
Ṭama' damu nişānıdır ḳişide

[Murabba']⁸⁷⁶

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Mey ile māl-ı yetīmi ele almalı degül
Gel birin āl diselerdi mey almalı degül
Gerçi menhīdir ikisi daḡı līk meyün
Cürmü tövbe ile gider ḳişide ḳılmalı degül

---

⁸⁷⁶ Mecmuada beyit başlığı altında verilen bu şiirin nazım şekli murabba'ıdır.

[81b]

[Matla‘]

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / fe‘ ülün

Ġarīb olmaz iden terk-i diyārı

Ġarīb oldur anı terk ide yāri

Müfred

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Dil ise Hâtem-i Tay elde ise kudret yok

Yār ise aqçeye mā‘il n’idelüm vüs‘at yok

[Müfred]

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Hāk-pāyuḡ gevherini tūṭiyā-yı dīde kıl

Her ne deḡlü zaḡmet ise gel ḡaddüm rencīde kıl

[Müfred]

mef‘ ülü / fā‘ ilātü / fā‘ ilātü / fe‘ ülün

Her kim oḡuyup niṣān çün kāḡıt bükür

Tiḡ-i cehlile yüregim delüp ḡanum döker

Müfred

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Hōṣ yatacak yer idi ḡabrin ‘azābı olmasa

Hōṣ temāṣā ḡāh idi maḡṣer ḡesābı olmasa

Müfred

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Hōṣ ṣafā idi viṣāl-i yār-i hicrān olmasa

Tā ḡüb idi cem‘ iyyet ḡaṭır periṣān olmasa

Müfred

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Açılır mıydı ḡöḡül seyr-i ḡülistān olmasa

Nāle eyler miydi bülbul ver[d]-i ḡandān olmasa

Müfred

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Kim bilürdi bülbüli gülşende nālān olmasa

Kim yanardı āteş-i ' aşk ile cānān olmasa

Müfred

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Merḥabā itmek için şundum idi büseye dest

Didi bñ nāz ile ol gonçe-i ra' nāya dest

Müfred

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Olur gül gül kaçan şeftālüler alsam ' izārından

Bu bāğın meyvesi evvel irişirmiş behārından

Kıt' a⁸⁷⁷

[Müfred]

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

Efendüm pādişāhum el-mükerrem

Olasun ' izzet ile şād u ḥürrem

[Kıt' a]

fā' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Luṭfuñuzdan eger ki cā'iz ise

Bu gice bende-ḥāneye gelünüz

Ḥayli demdür ki bu dil-i bī-kes

Fürkatde ğam çeker yalnızuz

---

⁸⁷⁷ Mecmuada kıt'a başlığı altında verilen bu şiirin nazım şekli müfredidir.

Müfred

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

Eger yārum baḡā yār olursa
Ne ġam baḡā cihāḡ aġyār olursa

[Müfred]

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

Baḡa yārum gerek ġayrı gerekmez
Cihān başdan başa dildār olursa

Müfred

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Vefā ummaḡ ne müşkildür cihāḡun bī-vefāsından
Muḡibbi şādıķı yıgdür kişinüḡ aḡrabāsından

Müfred

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Çoġ zamāndur zılm idersin ben faķirün cānına
Bu cihāndur kimse idüġi ḡalmaz [yanına]

Müfred

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Nev-tirāşum deyü dilber zevķ ider mesrūr olur
Bıyıġını balta kesmez ḡüsnüne maġrur olur

Müfred

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ḥōş temāşā ġāḡ idi ḡaşr ḡesābı olmasa
Kūşe-i vaḡdet olurdı ḡabrün ' azābı olmasa

[Müfred]

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Neyleyüm ḡasret odı yaġdı bu cān u cigeri
Bilmezem var mıdur ol nev-cevānuḡ ḡaberi

[82a]

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. İtme dervîş ' abā-pūşa haķāretle nazār
Oda hālince fenā mülkinüñ şāhı geçer
2. Nemed ü şāl ü ' abā içre niçe şehler var
Pür-şür ola işiginde Sikender çāker
3. Nazār itmez bu fenā dāra metā' ina daħı
Şeh-i iķlīm-i beķā māl u menālı neyler
4. Kişi ol vaķt irişür devlete kim yanunda
Ola dervîşler bir şāh cevāna ser-efser
5. Götürüp sen daħı meyl ü hevesün dünyānı
Zāyi' itme dervîş evķātı maħal kıl ekser
6. Niçe bir tālīb olursın bu cihān begligine
Çanı Rüstem çanı Cem n'oldıya çanı Çayser
7. İrişür kevkeb-i baħtuña zev[ā]l ü noķşān
Ne ķadar nūr-ı sa' ādetle olursa enver
8. Tūt felek maşţana vü āb-ı hayāt olmuş mı
Daħı bezmünde meh ü mihr iki zerrin sāğar
9. Tūtalum pādişeh-i mülk-i ' Oşmān olduñ
Şöyle farz eyle zamāñunda Süleymān olduñ

[83a]

Şāh Hatāyî⁸⁷⁸

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

1. Şıgım fazl-ı Haḳḳa ey ṭālib-i rāh
Ki dōst-ı ' aşkın özünge eyle hemrāh
2. Teveccüh kııl teveccüh ol kerīme
Cemāli enver u zātı ḳadīme
3. Tevekkül ḳapusında sen muḳīm ol
Ṭariḳ-i ' aşḳ içinde müstaḳīm ol

[Müfred]

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

Ḳaçan ḳurna kenārında geçüp ḡusl itse dilber
' Aceb eyler temāşāsın altındaki mermer

[83b]

[Koşma]

I

Başayum baḡrıma cāḡum ṭaşlar başayum
Benüm kimüm vardur cānum kime küseyüm
Datlı dilime ...⁸⁷⁹ sütten keseyüm
Saḡ ola sulṭānum saḡ ol Ḳudā kerīmdür

II

Dōstum ...⁸⁸⁰ nidigüm hep baḡa düşmān
Olur imiş bu işlerüḡ son ucı pişmān
Bir baḳış ile ' aḳlım aldı gözleri mestān
Saḡ ola ḡünkārüm saḡ ol Ḳudā kerīmdür

---

⁸⁷⁸ Bu şiir Hatāyî Divanı (Şah İsmail, *Hatāyî Dîvânı* Haz.: Muhsin Macit, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, ISBN: 978- 975- 17- 3921- 6, İstanbul, 2017.)'nında yer almamaktadır.

⁸⁷⁹ Mürekkep dağıldığı için kelime okunmamaktadır.

⁸⁸⁰ Mürekkep dağıldığı için kelime okunmamaktadır.

III

Devriye-i kâmeriyye cânım dal eksük olmaz
Ġaripçe bülbüle cânım gül eksük olmaz
Sen gidersen sevdiğüm yâr eksük olmaz
Şâğ sulţânım şâğ ol Hudâ kerîmdür

IV

Bağçeñüzde bitmez oldu kırmızı güller
Dalında ötemez oldu ğarîb bülbüller
Ne sen aldum ben bu halkuñ al benden ne ister
Şâğ ola hünkârum şâğ ol Hudâ kerîmdür

.....

1. Akıtdum çeşmüm yaşını
Sil melegim sil nâzlı yârüm sil
2. .... bakla
..... taqla⁸⁸¹
3. Al beni kıynuna şakla
Şarmala kim şar şar nâzlı yârüm şar
4. Evlerinüñ öñi yoldur
‘ Āşıkâ aḥvâlin bildür
5. Dudağın ağzıma emdür
Em melegim em em nâzlı yârüm
6. Evlerinüñ öñi kıamış
Dudun yapracığı gökdür

---

⁸⁸¹ Sayfa hasar gördüğü için 2. beytin yalnızca kafiyesi tespit edilmiştir.

7.

Uzar gider virmezmiş
Seni başa viren Hâkdur

[Müfred]

Hâmâmdan çıkmış terlemiş sil melegim sil
Severüm inkârum yokdur bil melegim bil

[Varsağı]

4+4

I

Aman hey Allâh'um amân
Bürüdi dâğları dumân
Âh biri sünbül biri reyhân
Âzâde tiken ben oldum ben

II

Yalvarsam geçmez dileğim
Hevâya gitdi emegim
Kimün içinde eyleyegem
Eriyüp şolan ben oldum ben

III

Dolama gir dolama
Kaşları beşzer kaleme
Duyuldu cümle 'âleme
Dillenüp gezen ben oldum ben

IV

Kaftan biçerler peş ile
Herkes işli işi ile
Ben kaldum garîb başumla
Yalıñüz kalan ben oldum ben

Temmet

[Murbba']

fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilätün / fe' ilün

I

Çıkayum gideyüm dağlar başına
Degirmenler döner āh çeşmüm yaşına
İlähi virmesün kıllar başına
Bülbül gülden ben gine dōstdan ayrıldum

II

Varayum gideyüm yolda durayum
Gelenden geçenden āh haber şorayum
Muştuluğ diyene cānum vireyüm
Bülbül gülden ben gine dōstdan ayrıldum

III

Şāhinler yüksekte yapar yuvalar
İner alçaqlarda āh ırna kıovalar
Size ma' lüm olsun begler ağalar
Bülbül gülden ben gine dōstdan ayrıldum

IV

Bülbülün mekānı güldür ezelden
Atalardan kıalmış sözdür ezelden
Vefā gelmez imiş degme güzelden
Bülbül gülden ben gine dōstdan ayrıldum

[84a]

اگر خطمت نمی آید رستم
دعا گویم شو ما هر جا که هستم

Beyit

fā' ilätün / fā' ilätün / fā' ilätün / fā' ilün

Cāhili medheylemek elfāz-ı gevher-bār ile
Toğuz calmağ gibidür tiğ-i cevher-dār ile

Beyt-i Mektüb

مکتوب جان فرای تو آمد بسوی من
تصمیم صبا از چمن رسید

یا آسمان بجز خورشید عود سوخت
یا کاربان مشایخ ز راه ختن رسید

[Müfred]

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Şoḥbetün ile müşerref ide Haqq 'azz ü cel

Olmadın ḥāne-i ğarḩa-i seylāb-ı ecel

در هیکره دوش زاهدی دیدم مست
تسبیح بگردن و صراحی در دست

تا چند روی بمباره گفتیم گفت
از مبارزه هم بوی حق را می هست

[84b]

[Kit' a]

mef' ūlū / mefā' īlū / mefā' īlū / fā' ilün

Üstüme gelme ḩaçer ile meded

Bir zālim kıya bize meded vay

Kimi mestāne seher gülşende yatar

Kimi derd-i hicrāḩ ile küllhānda yatar

[85a]

[Matla']

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Maṭbaḩ-ı 'ālemde yā Rab sen beni aç eyleme

Aç idersen ğam degül nā-merde muḩtāc eyleme

[85b]

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Nazar kııl ' aşıkā her dem dişlere

Lebleriñ ' aşıkā cānlar bağışlar

[86a]

Nāzım-ı Kaḫramān-nāme⁸⁸²

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Ey bulan her nesneye bunda kemāl
Fıkr ider misin eyā⁸⁸³ encām-ı ḫāl⁸⁸⁴
2. Hay ḡaflet perdesin ref⁸⁸⁵ ide gör
Bu hevāyı ceḫd idüp ref⁸⁸⁵ ide gör
3. Mıng⁸⁸⁶ üç yüz ıl⁸⁸⁷ ey olan dünyāda ḫān
Nevbeti irdi vü teslīm itdi cān
4. Her ne vardur ger gedā ger şehriyār
Cümlesi vaḫtine olur intizār
5. İricek vaḫti ecel fevt eylemez
Gerçi geldüm deyü zāhir eylemez⁸⁸⁸

---

⁸⁸² Kaḫramān-Nāme, <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b10318633d.r=kahraman?rk=21459;2>, (t.y.), [Erişim tarihi: 10.02.2022], s. 258.

⁸⁸³ eyā : nedür age.

⁸⁸⁴ ḫāl : kār age.

⁸⁸⁵ ref⁸⁸⁵ : def⁸⁸⁵ age.

⁸⁸⁶ Mıng : Gör bin age.

⁸⁸⁷ ıl : yıl age.

⁸⁸⁸ eylemez : söylemez age.

6. Lîkin⁸⁸⁹ eyler dâ'imâ pinhâ[n] haber
Gâh bürâder fevt olur gâhî peder
7. Cümle bunlar 'âķile tenbîhdür
Ĥāk-i⁸⁹⁰ dünyâ cümlesi teşbîhdür
8. İřtiyâķ⁸⁹¹ ĥo⁸⁹² gözet taĥķîķ sen
[Tâ bulasın cezbeye tevĥîķ sen]⁸⁹³
9. Cānı cāna eyleye gör āřinā⁸⁹⁴
Yoĥsa dehrin yoĥ řafāsına řafā

Temmet

[86b]

Ķalender

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün

1. Bīmār-ı 'aşķuĥ oldı gönül ĥiĥ bilür misün
Cānā cefāna şabr idemez öldürür misün
2. Ey ĥoř ĥurām 'ahdüĥe şurmaz misün
'Āřîķa nāz u şîveler eyler yürür misün
3. Açılmaz ise āĝlamadan gözlerüm n'ola
Ey nūr çeřm bir de beni güldürür misün

---

⁸⁸⁹ lîkin : lîk age.

⁸⁹⁰ Ĥāk-i : Ĥālî age.

⁸⁹¹ İřtiyâķ : İřtibāhı age.

⁸⁹² ho : ķo age.

⁸⁹³ Mecmuda bu mısraı yer almamaktadır.

⁸⁹⁴ Bu mısra 9. beytin ilk mısraıdır:

Cānı cāna eyle gör āřinā

Yoĥsa yoĥ dehrün řafāsına beķā

4. Kūyında seg raķībi didūñ eylerüm helāk
Ol ūñ didi nāz ile dađı sever misün

5. Göstermez oldı gün yüzini ey Kalendar āh
Cevr ü cefāya başladı ol meh görür misün

Temmet

[87a]

Ġazāyī⁸⁹⁵

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Bu feñā gülzārına seyrāne gelmişlerdenüz
Genc-i pinhān bozulı virāne gelmişlerdenüz

2. Zīnet-i dehr-i 'arūsa iltifāt itmez geçer
Merdüm-i dānāyuz merdāne gelmişlerdenüz

3. Sāķī-i bāķī elinden nūş idüp cām-ı murād
Bezm-i dehre tā ezel mestāne gelmişlerdenüz

4. Bir büt-i tersā Mesih enfāsa cān kılduķ nişār
Aħsen-i taķvīm ile 'īmāna gelmişlerdenüz

5. Ey Ġazāyī rezm için bizde yoķdur ihtirāz
Ceng-i ā' dā itmege merdāne gelmişlerdenüz

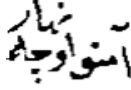
Temmet

---

⁸⁹⁵ Bu gazel Ġazāyī Divanı (İsmail Hikmet Ertaylan, *Ġazi Geray Han Hayātı ve Eserleri*, Ahmed Said Basımevi, İstanbul, 1958.)'nda yer almamaktadır.

[Zihni]⁸⁹⁶

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. Biz belâ meydânına merdâne gelmişlerdenüz
Şâh-ı 'aşka tâbi' yüz fermâna gelmişlerdenüz
2. Çün şağa şerh itdi setr-i
Mu' ciz-i hüsnuñ görüp imâna gelmişlerdenüz
3. Lema' -yı nür-ı cemâle duymayup pervâne gelmişlerdenüz
Şu' le-i şem' -i ruğuyla yana gelmişlerdenüz
4. Cüşa geldük çün *temütü* kıldı baħr-ı kâinât
Âşinâyuz sâhil-i 'ummâna gelmişlerdenüz
5. Cânımız nezr itmişüz 'ıyd -i vişâl-i dilbere
Tekye-gâh-ı 'aşka kurbâña gelmişlerdenüz
6. Hâkķ bizi zıkr itdi *Zihni* aħsen-i taķvîm ile
Keşf-i sırr-ı 'ilmü'l-Ķur'ân'a gelmişlerdenüz

---

⁸⁹⁶ Zihni Divanı (Leyla Alptekin, *Berberzâde Mehmed Zihni Dîvânı'nın Bilimsel Yayını ile Eserin Şekil ve Muhteva Bakımından İncelenmesi*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007; Nazire Erbay, *Bayburtlu Zihni Dîvânı [İnceleme- Metin]*, Bayburt Üniversitesi Yayınları, Erzurum, 2014; Nale Erdemir, *Divân-ı Zihni-i Çermiki [İnceleme-Metin]*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2005; Muhsin Macit, *Erzurumlu Zihni Divanı*, T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001)'nda bu gazel yer almamaktadır.

[88a]

ای بار خدا بخشوستی شریعتی فراموشی
علم فراغ و سبق ایمان آمان تن درستی
باختی الاطاف بخاتم الخاف
یا حنان یا منان یا دیان یا بجان
عزیزم نطق نوحه علی العقی
عبد محمد حسینی

[88b]

Na' t-1 Şerîf

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Bir gedâ ḥalvet-sarây-ı şâha itdükde duḡül
Hiç olur mı luḡ u iḥsân ile mesrûr olmaya
Ey şefî'-i rûz-ı maḥşer lâ-yı ḥayl ü enbiyâ
Yüz sürenler ravzaña ḥâşâ ki maḡfûr olmaya

Temmet

Na' t-1 Şerîf

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Budur âyîn ü ' Arab bir kavmiñ olsa seyyidi
Az olur kim ḡabri üzre bende âzâd olmaya
Sen ki faḡrû'l-' âlemîn u seyyidü'l- kevneynisin
Ḥâşâ lillâh ḡabrine yüz süren âzâd olmaya

Temmet

پادشاهان مال است بن غریب حال است
دلبران بانازمست عشقان دیدارمست

[89a]

[Nādirī]

Na' t-1 Şerīf⁸⁹⁷

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Ey cemālün şem' -i bezm-ārā-yı kırb-ı Kırdıgār
Cibreil āvāre-i nūr-ı ruḥuḥ pervāne-vār
2. Maṭlab-ı a' lā-yı *ev ednāda* cāy itseḡ n'ola
Tīr-veş itdüḡ maḡām-ı *kābe kavseyim* güzār
3. Şem' -i zātuḡ olmasa dönmezdi fānūs-ı felek
Bunca eşkāl-i şuver ḡandan olurdu āşikār
4. Zühresi oldu sipihrüh heybet-i 'azmühle çāk
Ḥalk⁸⁹⁸-ı 'ālem şandılar⁸⁹⁹ şakḡ oldu mäh-ı tābdār
5. Āsumānı āsitānuḡ ḡann idüp bekler Mesīḡ
Ümmetiḡnden olmaḡa çekmekde dā'im intizār
6. Āfitāb⁹⁰⁰-ı maḡşerüh te'sīrini⁹⁰¹ teksīr için
Şakladı dār-ı fenāda sāyeḡi Perverdḡār
7. Yā Resūlallāḡ bir ednā çākeriḡdür *Nādirī*
Gerçi çokdur cürmi ammā lüḡfuḡa yoḡdur şumār

---

⁸⁹⁷ Emine Yeniterzi, *Türk Edebiyatında Na'tlar (Antoloji)*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 1993, s. 34.

⁸⁹⁸ Ḥalk: Hāk age.

⁸⁹⁹ sandılar : sandı kim age.

⁹⁰⁰ Āfitāb : Ācizān age.

⁹⁰¹ maḡşerüh te'sīrini : maḡşer üzre zıllımı age.

[89b]

Nâilî⁹⁰²

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. Düşme ey dil zülf-i kayda Allah 'aşkına
Uyma gel ol serkeşe bî-çâre Allah 'aşkına
2. Bir iken biñ eyleme derdüm hezâr zâr-veş
Meyl idüp her şüh-1 gül-i ruhsâra Allah 'aşkına
3. Bir nigâh-1 şefkat it üftâdeñe gâhî şehâ
Olma derkâr-1 ğâzab-1 hemvâre Allah 'aşkına
4. Eyleyüp zahm âşinâya tiğ-i cevriñ dem-be-dem
Kıyma ey hün dil-i bî-çâre Allah 'aşkına
5. Ol kul oğlu âfetün cevriñden âzâd it beni
'Arz-1 hâl it *Nâilî* hünkâra Allah 'aşkına

[Murabba']

mef' ülü / mefâ' ilü / mefâ' ilü / fe' ülün

Ey meh bu reviş-i nâ-pâkî iz'ânîña düşmez
Nâdâñ ile ülfet senüñ 'irfânîña düşmez
Her dem şalınursuñ olup ağıyâre hevâdâr
Bu cünbiş-i bedr u hırâmânüña düşmez

[90a]

Hevâyi⁹⁰³

mef' ülü / mefâ' ilü / mefâ' ilü / fe' ülün

1. Bir hoşça otur âtda eger kaçınıpek tüt
Koyvirme şağın dizgini başın çekerek tüt

---

⁹⁰² Bu gazel Nâilî Divanı (*Nâilî-i Kadîm Divânı*, Haz.: Haluk İpekten, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1970.)'nında yer almamaktadır.

⁹⁰³ Hevâyi Divânı, G- 8, s. 4.

2. Dilber gelicek bezme balık şurbası⁹⁰⁴ ister
Deryāya atup oltaları tāze semek tut
3. Bārānı yeter qarına kışın şakın ammā
Yağmur yağınca yaz günü kalın kepenek tut
4. Qoyver şakalın hüsni ise konuşmağa māni^c
Bāri utanursañ yüziğe bir kıl elek tut
5. Gāhice *Hevāyi*-veş edebsizlik idersek
^c Afv it suçumuz yalvarırız saña dilek tut

[Nazım]

mef^c ūlū / mefā^c ilū / mefā^c ilū / fe^c ūlūn

1. Yir yir bilürmiş ol haṭ-ı reyḥān bölük bölük
Şuf yazılmış āyet-i Qur'ān bölük bölük
2. Sīnemde deste oḡuñ beñzer aña kim
Oḡ menziline cem^c ola yārān bölük bölük
3. Bir şāhsın reh-güzerinde ālāy ālāy
Durmuş selāmın almasa ḥubān bölük bölük
4. Üftādeler ayağıña düşmüş dizen dizen
Düşmüş yüziğe zūlf-i perīşānuñ bölük bölük
5. ^c Uşşāka şağa şola nazar kıl taraf taraf
Yokla kolıñı ey şāh-ı devrān bölük bölük

---

⁹⁰⁴ şurbası : çorbası HVYD.

[90b]

‘**Ālī**⁹⁰⁵

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1. Tāze dilber sevse ‘ aşık eski derdin tāzeler
Tāzeler keyfiyyetin erbāb-ı ‘ aşkın tāzeler
2. İllerün gönlin dirüp devşürmek için
Şīve-kārum gāh bozar dül-bendini gāh tāzeler
3. Bir kadeh meydür şarāb terki ser-i⁹⁰⁶ sermāyesi
Dürc ider⁹⁰⁷ ‘ aşkuñ metā‘ in yok yire endāzeler
4. Kaçıra ol⁹⁰⁸ şeh-bāzı benden kondı naḥl-i⁹⁰⁹ kaddin⁹¹⁰
Nāle zanma aña karşı eylerem āvāzeler
5. Rū-siyehler hāmeveş şimdi uzatsa dil ne gam
Vaqt ola ‘ *Ālī* sözün altun kalemle yazalar

Baba Tāhiri

mef‘ lü / mefā‘ ilü / mefā‘ ilü / feūülün

Ol gönçe-femüm seyr-i gülsitāne mi çıkdı
Servüm yine biñ nāz ile seyrāne mi çıkdı
Şūfī yine yā hū ile doldurdı cihānı
Yārüm acebā halkā-i devrāne mi çıkdı

---

⁹⁰⁵ Gelibolulu Mustafa Ālī Dīvānı, G- 416, s. 708.

⁹⁰⁶ şarāb terk-i ser-i : dü ‘ ālem terkinüñ GMAD.

⁹⁰⁷ Dürc ider : Hāceler GBAD.

⁹⁰⁸ Kaçıra ol : Kaçdı dil GBAD.

⁹⁰⁹ Tamlama için ‘y- ع’ harfı mecmuada gösterilmiştir.

⁹¹⁰ kaddün : kaddüñe GMAD.

Kıt'a

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ġam degül an ağlasam ol serv gelür asārsız
' Aıum bulmaz teselli atırum dīdārsız
Böyle ılmış ikmet ey bülbül ezelden itizā
Kim ne yār ađyārsız ola ne gönçe ārsız

Segāh

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Amaz olduğ beni mihr maabbet bu mıdur
Yılda bir kez görebilsem seni ülfet bu mıdur
Bir benüm gibi esirün ola ram itmeyesin
Ey āh luf u kerem art mürüvvet bu mıdur

[91a]

Ġazel-i adri

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Çıkarduğ başa cānā bāli-i zerkāra yüz virdün
opardduğ fitneler bir bir at-ı jengāra yüz virdün
2. İner būs itmege arar o rusār-ı ' ara-nāki
atā itdüğ ehā ol urra-i arrāra yüz virdün
3. Hemān bir dāneyimdir mülket-i bāđ-ı cemālünde
O hindü-yı siyeh-rū āl-i ' anber-bāra yüz virdün
4. Çıkartdı naşuğı ey pādīāh-ı mülket-i istiđnā
O uret uğrısı āyine-i gāddāra yüz virdün
5. Eliğ o sīne-i ināfa gel kim adri-i zāra
Aa bir dest-būsud virmedün ađyāra yüz virdün

[91b]

Fal-ı ' Uāk

1. Z' af-ı gamuğla almadı tāb-ı nigāhımız
Nüzzāre ise üsnüne cānā günāhımız

Derdā ki mālīkūñ nīgeh-i luṭf-ı nāz olur
Bī-iḥtiyār [r]ūyuñı gōrdükçe āhımız

‘Uṣṣāk

1. Yār velī zūlf-i pertāb uṣdurdı
... hayret .. uṣturdı
Āh nezāk-ı telhe virdi yād-ı la‘ lūñ ..
Yār ğamuñla içdigim piyāle-i kāse... üṣdüdü

[92a]

‘Uṣṣāk

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

1. .. āh olmasa gülde dil-i nāṣādun ey bülbül
... āteṣ-i zāruñ ey bülbül
Hey dil-i dildār nerm itmiş işitdüm nāle vü zāruñ
‘Acebdür taṣa te’sir eylemiş feryādun ey bülbül
.... nāzenin ‘işve-bāz dil-nevāz...
Āh ne teshir itdi gülzār ne urdı āteṣe ..
Yine ?durmaz oğursun rüz-ı ŧeb düzāhuñ ey bülbül

Semā‘ i

mef‘ ülü / mefā‘ ilü / mefā‘ ilü / fe‘ ülün

Her ŧeb? cihān tāb-ı kemāle seherüm yoğ
Sertābe ḳadem ...de‘ ābbım?? eṣerüm yoğ
Ḳurbānun olam eyleme isrāf-ı tecellī
Bir vech ile didāruña lāyık nāzaru[m] yoğ

[92b]

Semā‘ i

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Söyledüp nāz-ile ruḣa ŧalınan kākül midür
Bilmezüz gül midür.. bülbül midür
Süzilüp .. ḳadeḣ-i bāde-ile meclisde
Yoğsa mestāne gözün ... tegāfül midür

Der Makām-ı Hüseyinî

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Dāmenüñ mi beni gūyā iden ol sîne midür
Söyleden tūṭiyi sükker midür āyine midür
Olmadık ... beste ..
Yoğsa heb ... hırka-i

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Derd [ü] ğam ... mürde-i hicrāna soruñ
Mācerāsın yaşımıñ dīde-i giryāna soruñ
..şeb-i hicrānı suāl itse murād
Bister-i ğamda yatan ' aşık-ı nālāna soruñ

[93a]

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Şafādur büse-i la' lüñ ...bādāmuñ olmazsa
Metā' -ı vaşluñ a' lādur eger hicrānuñ olmazsa
İdersin tiğ-i ğamzeñle işāretler beşāretler
Beni öldür dil-i mecrūha bir ihsānuñ olmazsa

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Hū çeküp nāz ile refṭāruña ḳurbān olayım
Yüz tebessüm ile güftāruña ḳurbān olayım
Nāzenin yandurdun beni a zālīm öldürdün beni
Dilber ol fāḫire-i nāzıña ḳurbān olayım
Şol nigāh-ı ğalaṭ-endāzına ḳurbān olayım
Nāzenin yandurduñ beni a zālīm öldürdün beni

[93b]

Şarkı-yı Nazîm⁹¹¹

mef' ülü / mefā' ilün / mef' ülü / mefā' ilün

1. Didem yüzüğe nazar nazar yüzüğe didem⁹¹²
Kıblem olalı kaçış kaçış olalı kıblem
2. Zaḥmım göricek cānā cānā göricek zaḥmım
Merhem şarasın⁹¹³ bir gün bir gün şarasın⁹¹⁴ merhem
3. Ğamzeḅ cigerim deldi deldi cigerim ğamzeḅ
Bilmem nice olur ḥālīm ḥālīm nice olur bilmem
4. Rūyıḅ gibidür cennet cennet gibidür rūyıḅ
Ādem doyamaz saḅa saḅa doyamaz ādem
5. Olsun ḳo Nazîm ey gül ey gül ḳo Nazîm olsun
Her dem yoluḅa ḳurbān ḳurbān yoluḅa her dem⁹¹⁵

[94a]

[Zînetî]

Şūfî Tesbîḅ

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Şūfî tesbîḅ u ' aşāyı mey-i gülfāme deĝiḅ
Hırḳa-i zühd-i riyāyı çıkarup cāme deĝiḅ

---

⁹¹¹ Yahyâ Nazîm Dîvânı, G- 468, s. 915. Yahyâ Nazîm Dîvânı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan diĝer beyitler:

4. *Vuşlat bileli hecriḅ hecriḅ bileli vuşlat*
Mātem görünür şādî şādî görünür mātem

6. *Sende nazarı dā 'im dā 'im nazarı sende*
'Ālem yüzüğe meftün meftün yüzüne 'ālem

⁹¹² *Didem ruḅuḅı gözler gözler ruḅuḅı didem* YND.

⁹¹³ sarasın : ḳoyasıḅ YND.

⁹¹⁴ sarasın : ḳoyasıḅ YND.

⁹¹⁵ *Her dem gülüḅe bülbül bülbül gülüḅe her dem* YND.

2.   ‘Ārife çünkü yeter bir gül eger ‘ārif iseñ
Götürü ‘ālemi bir yār-i gül-endāma değış
3.   Bulmağ ister iseñ eger Ka‘ be-i mağşūda vuşūl
Çıķār ol aţlas-ı dībāyı bir iħrāma değış
4.   Cānı cānāna virüp ol yūri bī-nām ü nişān
Merd iseñ nağd-i ħayātı bir eyü ada değış
5.   Zevķ-i bākī bulanı dirseñ eger *Zīnetīyā*
‘Ālemün zevķ-i şafāsın ğam u ālāma değış

[94b]

Hevāyī⁹¹⁶

mef‘ ūlū / mefā‘ ilū / mefā‘ ilū / fe‘ ūlūn

1.   Bir sencileyin fiskeci ķurnaz ele girmez
Bir bencileyin maşhara burnaz ele girmez
2.   Bir sencileyin nevresi murġān ile avlar
Bir bencileyin muġlim-i ķuş-bāz ele girmez
3.   Bir sencileyin şaçı ibrişim⁹¹⁷ teli olmaz
Bir bencileyin tafracı ķazzāz ele girmez
4.   Bir sencileyin yavru piliç degmede yoķdur
Bir bencileyin boyını uzun ķaz ele girmez
5.   Bir sencileyin tāzeler ardınca segirdir
Bu yolda *Hevāyī* gibi ħaylaz ele girmez

---

⁹¹⁶ Hevāyī Divānı, G- 62, s. 32.

⁹¹⁷ ibrişüm : birişüm HVYD.

[Hevâyi]⁹¹⁸

mef' ulü / fâ' ilätü / mefâ' ilü / fâ' ilün

1. Hiç bûze keyf virmedi ey nâzenin saña
Çespândur ' aceb ' araç-ı dâr-çin saña
2. Müşkil marazdur ' illet-i ma' hûde kabz ider
Ey huçne fetḥ idersen eger âferin saña
3. İşkenbe bir büyük feneri itdi zîb-i dest
Ey pās-pān bu toyaçā-i āhenin saña
4. Her gün şoçağ süpürgeliğini unutturur
Ey kocağarı evdeki kör şeh-nişin saña
5. Pay idelüm kazancı senünle Hevâyi [hep]
Kalb-i ğuruş baña züyüf-ı temin saña

[95a]

[Hevâyi]⁹¹⁹

fâ' ilätün / fâ' ilätün / fâ' ilätün / fâ' ilün

1. Hızlanur döksem yoluna eşk-i hün-ālüdü hep
Sevdigüm mançır kuşudur açaçadur maçşüdü hep
2. Olmuşına hamına baçmaz ağaca çıkıcağ
Bağ-bān bir dāne koymaz devşirir emrüdü hep
3. Na' ra ile birbirine dirler urmānis ger şiddet
Ürküdür çingāneler yollardaki haydüdü hep
4. Supremāniden ya bunca giyse Boşnaçlar meger
Arnavudlar giydiler beglik çuça çapudı hep

---

⁹¹⁸ Hevâyi Divānı, G- 1, s. 1.

⁹¹⁹ Hevâyi Divānı, G- 7, s. 4.

5. Ey Hevâyī deffe-i hiddetle hallâc-ı hayâl
Atlas-ı nazmı doğurken kırdı târ u püdü [hep]

[Hevâyī]⁹²⁰

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. Bağlayup teşhîr urđanını biñ⁹²¹ çekmek gerek
Yâri peydâ itmege hayli emek çekmek gerek
2. Hâyine⁹²² oldu rûzgârı gör deniz limanladı
Çekdiride işlemez yelken kürek çekmek gerek
3. Geçmez şeytân aķındısını degme bir kayık
Bir iki üç çifte elbette yedek çekmek gerek
4. Eyledi teşrif-i dükkânım segân-ı kûy-ı yâr
Şavmaķ olmaz anları labud yemek çekmek gerek
5. Yâr ile koymaz beni ağyâr tenhâ ' işrete
Ey *Hevâyī* anlara gâyet kötek çekmek gerek

[95b]

[Hevâyī]⁹²³

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. Almadım şeftâlisün dildârıñ
Al berâtıñ s*keyim timârıñ
2. Çokluğından şayısı belli degil
Hayli kertikleri var kıantarıñ

---

⁹²⁰ Hevâyī Divânı, G- 89, s. 45.

⁹²¹ biñ : pek HVYD.

⁹²² Hâyine : mayna HVYD.

⁹²³ Hevâyī Divânı, G- 90, s. 46.

3. Şatılan şimdi Apordosdur hep
Adı var Kırcalı'nın Vardar'ın
4. Şimdi yārāna mezāk olmışdur
Güft [ü] gūsı pederün tiftāruñ
5. Ey *Hevāyī* güler elbet okuyan
Kıatı pek masharadur eş'āruñ

[*Hevāyī*]⁹²⁴

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

1. Bir zaman dağı aylaççı-i tersāne idük
Tahtaya dülger idik āhene çingāne idük
2. Tersdür şimdi tekālif-i vişāl ü hicrān
Vaşluna yerli idik hicrine haymāne idük
3. Bizi ol sīb-zekān masharaya alur idi
Bezmine nuql-i mezāk olmada kestāne idik
4. Yāri eglendirür iken giceler dükyanında⁹²⁵
Geh muqallid gehi güyende-i efsāne idik
5. Evlilik şimdi *Hevāyī* kıatı fāritdı bizi
Ergen iken köçek kaḥpe vü orfāne idik

---

⁹²⁴ Hevāyī Divānı, G- 91, S. 46.

⁹²⁵ dükyanında : dükkānda HVYD.

[Hevâyi]⁹²⁶

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. Post-ı Türkmân benüm kürk-i şıķ-ı kâb senün
Müflisüm kıuzı benüm nâfe vü sincâb senün
2. Gel bedestânı senünle ħ'âcegi paylaşalum
İzbe-i zîr benüm nîme-i dolâb senün
3. Baçalum kim uşanur tîz dñn ü gün çalışalum
Kafran sürme benüm şüst ü şü-yı bâb senün
4. İtme ben bekriden ey lâzım kıarı cānānı⁹²⁷ dirîğ
Cibre-i şîre benüm kıırmızı vişn-âb senün
5. Aķ şaķâlum didi şaçına *Hevâyi* kıarınun
Öreke başı benüm yumaķ-ı mütâb senün

[96a]

[Hevâyi]⁹²⁸

mef' ülü / mefâ' ilü / mefâ' ilü / fe' ülün

1. Gül dalını ev yaprağı tam eyledi bülbül
Hep işini forţayla tamâm eyledi bülbül
2. Her şıķlığa düşdüķçe birer çalıya kıondı
Her ötmede tebdîl-i maķâm eyledi bülbül
3. Hiç şuşmadı gice boğazub yırtarak ötdi
Yavrusına uyķuyı ħarâm eyledi bülbül

---

⁹²⁶ Hevâyi Divânı, G- 99, s. 50.

⁹²⁷ lâzım kıarı cānānı : Laz kıarı cānını HVYD.

⁹²⁸ Hevâyi Divânı, G- 102, s. 52.

4. Serhoşluk ile çok içüp aḥşamca şarābın
Dolaşdı dili ḥalt-ı kellām eyledi bülbül
5. Bağdan gelüp aḳ yel seḥeri didi *Hevāyī*
Dükkāndaki ‘uṣfūra selām eyledi bülbül

[*Hevāyī*]⁹²⁹

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

1. Yayma aḡzuḡ kırmarlar kırma yalancılar gibi
Açma ḳutunuḡ ḳapaḡını yılcıncılar gibi
2. Pāy umup sür şalma alışveriş olan yerlere
Girme her bāzār arasına miyāncılar gibi
3. Peftere şalma o şāhin ḳola gelmez degmede
Elvidenler giyme bī-mā‘ nī toḡancılar gibi
4. Yāri ḳoynumda büyüdüüm çok emek çekdüüm velīk⁹³⁰
Ḥayyizim yoḳ şimdi yanında yabancılar gibi
5. İntizām-ı nazmuḡ olsun ḡıbtā-i ‘ıḳd-i peren
Diz *Hevāyī* sözleriḡ bir ḥōş⁹³¹ şoḡancılar gibi

[96b]

[*Hevāyī*]⁹³²

mefā‘ ilün / fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

1. Aḡılda ‘av‘ av çekdüḡ⁹³³ görüḡ çoban köpeḡi
Maḥalleden yine gelmiş gibi yaban köpeḡi

---

⁹²⁹ Hevāyī Dīvānı, G- 153, s. 80.

⁹³⁰ velīk : velī HVYD.

⁹³¹ bir ḥōş : sen de HVYD.

⁹³² Hevāyī Dīvānı, G- 156, s. 81.

⁹³³ ‘av ‘av çekdüḡ : ‘av‘ ava çekdi HVYD.

2. Gehî apulı'da bekler gehî Yeni Hân'da
Gelüp gidenleri arşular ihtimân köpegi
3. Eniklerine meme virmeden açup geziyor
Işırdılar yine beşzer oca duman köpegi
4. Hırlaşır göricek köy köpekleri cümle
Tufeyl olup birinüñ ardına uyan köpegi
5. *Hevâyi* geç heves-i nağz u mağz-veşden kim
Dögerler ekşer-i ilikli kemik apan köpegi

[Hevâyi]⁹³⁴

mef' ülü/ mefâ' ilü / mefâ' ilü / fe' ülün

1. Dil bezmine ızhâr-ı kemâlât ile geldi
Her itdü⁹³⁵ da' vâsını işbât ile geldi
2. Yanınca getürdi bile şäkirdini berber
Yârânı tırâş itmege mir'at ile geldi
3. Hübân bilesince oama eyledi teşrîf
Ol şâh 'aceb aşmet ü dârât ile geldi
4. Geldikde bu kez Edrine'ye yolda *Hevâyi*
Gerdüneye hiç binmedi hep at ile geldi

---

⁹³⁴ Hevâyi Dîvânı, G- 157, s. 82. Hevâyi Dîvânı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan diğeri beyit:

4. *Mey-âneye ol yosma-reviş etdi 'azîmet*
Ammâ ki 'aceb hey'et ü âlât ile geldi

⁹³⁵ itdü : etdiği HVYD.

[Hevāyī]⁹³⁶

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlūn

1. Sur şalmadığım Edrine'de bāb mı kaldı
Yalamadığım şofra şahan kab mı kaldı
2. Geh Qāhire'de gāhice Tekfūrtağ'da⁹³⁷
Nūş itmedüğüm sübye mi⁹³⁸ vişn-āb mı kaldı
3. Berşiy bir otun bulamadı İbni Raḥīkī
Şormadığı 'aṭṭā⁹³⁹ mı 'aṣṣāb mı kaldı
4. Ter oğlanı oldum ḥaḳıla niçe qarada
Ḥarmanda yazın dōgmedüğüm şap mı kaldı
5. Kürkcibaşı'nun kendi cenābet eli b*ḳlı
Bir b*ḳlamaduḳ ḳākum u sincāb mı kaldı
6. Da' vāma göre yazmadı aḥvālūmi kimse
'Arz eylemedük ḥālūmi küttāb mı kaldı
7. Endāzelendüm baḥr-i 'arūz içre *Hevāyī*
Eş' ārımı arşınlamadıḳ çāp mı kaldı

[97a]

[Hevāyī]⁹⁴⁰

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilūn

1. İdmān-ı baḥt kırdı ḳurarken kemānımı
İster Şaḳārtağı'na ḳosunlar nişānumı

---

⁹³⁶ Hevāyī Dīvānı, G- 158, s. 82.

⁹³⁷ Tekfūrtağ'da : Tekfūrtağı'nda HVYD.

⁹³⁸ mi : vü HVYD.

⁹³⁹ 'aṭṭā : 'aṭṭār HVYD.

⁹⁴⁰ Hevāyī Dīvānı, G- 160, s. 83.

2. Yaşlık çürütdi çeçleri⁹⁴¹ urdı [tolu] hep
Harmanda kaldı kaldıramadum samanımı
3. Bāzū-yı rüstāyidedür şimdi dāğ-ı ‘ aşk
Çiftçi eline hayf düşürdüm toğanımı
4. Soymanı ile hep kırarum ^{ایکوارین}
Kırta kiracı bir kademe nerdübānumı
5. Toğrı yürürdi aşsamaz idi Topal İmam
Görse *Hevāyî* bu ğazel-i nev-zebānumı

[*Hevāyî*]⁹⁴²

mef’ ūlū / fā’ ilātū / mefā’ ilū / fā’ ilün

1. Bir kerre beng-i luṭfuṅ ile sersem olmaduk
Tiryāki deṅlü maşhara-i ‘ ālem olmaduk
2. Bilmem n’içün yabana atarsuṅ bizi sefih
Söz arasına girdük ise balğam olmaduk
3. Toḥm-ı şefā⁹⁴³-nişānde-i büstān-ı vaż’ iken
Ser-taḥte-i mezāka yarar çiğdem olmaduk
4. Destārimuz fes üzre Cezāyir-pesend iken
Dali⁹⁴⁴ senüṅ yanuṅda hemān şalgam olmaduk
5. Altun adı *Hevāyî* nüṅ olsa n’ola baqır
Ādem mi var yanuṅda ey adı kem olmaduk

⁹⁴¹ çeçleri : çeçlerimi HVYD.

⁹⁴² *Hevāyî Divānı*, G- 87, s. 44.

⁹⁴³ şefā : şekā HVYD.

⁹⁴⁴ Dali : Dayı HVYD.

[Hevâyi]⁹⁴⁵

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

1. Lev m ider berber olan kendüye baş olmayıcağ
Günde biñ müşteri dükkānda tırāş olmayıcağ
2. Şaplanur çamura yāḥōd kırılır yolda kalur
Çoçıyı koşduramaz kimse çoçaş olmayıcağ
3. Şunamaz dal-ķılıç düşmene serden geçdi
Ceng-i ḥarbi çalınup⁹⁴⁶ tā ki şavaş olmayıcağ
4. Vardığı meclis-i ağıyāre doyulmaz yāriñ
Zahhm-ı dendāñ ile boynunda ḥırāş⁹⁴⁷ olmayıcağ

[97b]

5. İş görüp aķçe kazanup boğazın otaramaz
Ey Hevâyi ķişide ' aķl-ı ma' āş olmayıcağ

[Hevâyi]⁹⁴⁸

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Şığar billūra beñzer baldırın ol sīm-ber debbāğ
Dizinden⁹⁴⁹ şovuķ şuya girüp dulā deper debbāğ
2. Güzel perdaḥt eyler saḥtiyāni pāk şerbetler
Şiken āharlı kāğıtlar gibidāne kırar debbāğ
3. Deñizde ibtiā yıķār deriyi tertemiz eyler
Yolup bir bir tüyün lōkde yaturur⁹⁵⁰ gön yapar debbāğ

---

⁹⁴⁵ Hevâyi Dîvânı, G- 86, s. 44.

⁹⁴⁶ çalınup : çalınır HVYD.

⁹⁴⁷ ḥırāş : ḥerāş HVYD.

⁹⁴⁸ Hevâyi Dîvânı, G- 84, s. 43.

⁹⁴⁹ Dizinden : Dizine dek HVYD.

⁹⁵⁰ yaturur : yatırdıp HVYD.

4. Eger kim şan^c atından kendüye tirşe çıkārmazsa
Kirişhāne şoqaqların dolaşur ser-be-ser sebbāğ

5. Şatar tācirlere günde eñ azdan⁹⁵¹ deste [mīşini]
Hevāyi kārınun cellādıdur ey iş sürer debbāğ

[*Hevāyi*]⁹⁵²

mefā^c ilün / mefā^c ilün / mefā^c ilün / mefā^c ilün

1. O vīrāne bağ kim aña dil-i bed-zād ayak başmış
Ne bir kez çapalanmışdur ne hūd irgād ayak başmış

2. Killāb-ı kūyı çok ^c av^c av idüp hırışdı dün gice
Der-i cānāneye düzdāna beşzer yād ayak başmış

3. Giderken⁹⁵³ hacleye şırtına yumruğ yemeden evvel
Çapunun iç yüzine şıçrayup dāmād ayak başmış

4. Erāzilden tırulmaz oldu dükkānumda bilmezdim
Meger kim gizli bir güyende Kıpti^c-zād ayak başmış

5. Zemīn-i nev diyü hep çignemişler artık eskimiş
Hevāyi bu yola zīrā [ki] çok üstād ayak başmış

---

⁹⁵¹ azdan : uzun HVYD.

⁹⁵² *Hevāyi* Dīvānı, G- 73, s. 37. *Hevāyi* Dīvānı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan diğere beyit:

5. *Ser-i kūy-ı nigāra dün rakīb-i rü-siyeh s*çmiş*

Aña gāfil geçerken ^c aşığ-ı nā-şād ayak basmış

⁹⁵³ Giderken : Giderken HVYD.

[98a]

[Hevâyi]⁹⁵⁴

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

1. Edrine şehrine geldük hây yok hü qalmamış
Gice şorbası çıkar bir bellü kapu qalmamış
2. Çâderin başmış yine ' attârbaşı orduda
Tabla-i şad hücre-i eczâde mâzû qalmamış
3. Hep yayanuñ çatlamış yolda harâretten dili
Meşk-i şakqâ-yı miyânda bir içim şu qalmamış
4. Kullanur yok [hiç] besler yok küheylân atları
Hâne-i fârisde zîn ile tegeltu qalmamış
5. Şimdi kağız izbeye itsün *Hevâyi* ilticâ
Hep yıkılmış köhne dükkânında yapu qalmamış

[Hevâyi]⁹⁵⁵

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün

1. ' Âkil iseñ eyleme hiç cîfe-i dünyâya tama'
' Ugradur elbet kişinüñ başını gavgâya tama'
2. Olma gedâ gibi şağın mürtekib-i celb-i harâm
Şöyle düşer mi biricik manşaf iken pâyeye tama'
3. Yola taşanur âl atı üstine bin depe depe
İtme yedek çekmez iseñ kısrak ile taya tama'

---

⁹⁵⁴ Hevâyi Dîvânı, G- 73, s. 36. Hevâyi Dîvânı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan diğer beyit:

4. *Pulluğun şatmış bugün Etrâk olmuş çiftbozan
Tarlalar battâla çekmiş resm-i tapu qalmamış*

⁹⁵⁵ Hevâyi Dîvânı, G- 82, s. 42.

4. Dīni⁹⁵⁶ yitmez mi senüñ *ķuṭnī* *ķapa*⁹⁵⁷ ʿacebā
Durmaz idersüñ göricek atlas u dībāya ṭamaʿ
5. Diñle *Hevāyī* sözümü ḥaķķıñı al da baba düş
İtme üleşdikçe zeri ğayra düşen paya ṭamaʿ

[Tuyuğ]

Lisān-ı Çağatāy

fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilün

1. Bol muzafferliğ bilen burc-i saʿ ādet aḥteri
ʿAvn [ü] luṭfi bile Tengri eylegey her dem seni
Naşr [u] tevfiķ-i Ḥudā ħalğay işikde rehberi
Süre-i *innā fetahna*⁹⁵⁸ āyetinüñ mazḥarı

[98b]

Vāmıķ [u] ʿAzrā nāmında iki ʿāşık māşūk birbirine arz-ı ḥulūş
it[dik]de münāşebet ile bazʿı müfredleri müellif-i kitāb Lāmiʿiʿnün anlaruñ
vaşıflarında söylediği müfredlerdir.

[Müfred]

fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilün

Derd-mendi ehl-i derd olan bilür
Bezmi sāķī rezmi merd olan bilür

Müfred

fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilün

Mihr u luṭf-ı mekremetden dūr ola
Biz dem-i vuşlatda ol mehcūr ola

---

⁹⁵⁶ Dīnine : Vey neçe HVYD.

⁹⁵⁷ ķapa : ķapama HVYD.

⁹⁵⁸ Fetih Suresi.

Müfred

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ehl-i hırsı sīm u zer bī-zūr ider
Aqlını bī-nūr çeşmini kūr ider

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Seng her yerde mehekk-i zer olur
Zer-i mehekk merd-i bed-gevher olur

Müfred

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Zāhidi zerdür yalan şahid kılan
Şālihün yolın urup müfsid kılan

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Hırka vü t̄ac ehlini gördüm tamām
Sīm-zer kılmış emīrin iken gulām

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ehl-i kadri hūr hırsı māl ider
Serkeş u serdār-iken pā-māl ider

Müfred

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Didi ey luṭf u mürüvvet ıssı şāh
Senden ihsān u kerem bizden günāh

Müfred

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Şimdi mi kılmışdur ādem ḥaṭā
Ḳanı luṭf u raḥmet ü 'afv u 'aṭā

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Lebleründen söz yerine kand aqar
Āteşin la' li demi cânlar yaqar

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Tura-geldi çok şikāyet eyledi
Cümle ahvāli hikāyet eyledi

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Bāz-şarkı itdi çü devrān şikār
Toldı pes ğarbuğ ğurābından diyār

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Didi fikr ü 'işret dırāht xanı
Didi göz yaşıyla hep yudum anı

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Didi şağın olasin pā-māl
Didi hicrāndan beter olmaq muhāl

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Didi virsün küy-ı dilberden haber
Didi derd u hayret u havf u haşar

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Arqa şağ olsun ne ğam eskirse kemerün
Baş esen olsun bulunur niçe berg

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
Ġamze vü ebrūları tīr ü kemān
Āfet-i cān ġāret-i mülk-i cihān

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
Bir yaņa dilkeş-i püserler çarḥ-ı tāb
Ḥüsn içinde her biri bir āfitāb

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
Ġam degildür çün selāmetdür vücūd
Her nefes şükr eyleyüp idüñ sücūd

[99a]

Velehū

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
'Ahd-i yāri vü mürüvvet olmaya
Şarḥ-ı ġam-ḥ'ārı vü ġayret olmaya

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
Biz şafā cāmın bugün nüş iderüz
Uḥuvvetüñ ḥālin ferāmüş iderüz

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
Rüz [u] şeb müstağraḡuz iḥsānuḡa
İtdüñ ol kim lāyık idi şānuḡa

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün
Bizüm için terk-i ārām eyledüñ
Ḥātır-ı bergeştemüz rām eyledüñ

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ḥāşıl itdüñ cān u dil māķşūdını

Sākin itdün derd ü mihnet odını

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Şem' -i iķbālün virüp gün gibi nūr

Dür ola rüşen zamīründen fütür

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Devletüñ kūsı urilup şubḥ u şām

Şıyt-ı nāmuñ 'ālemi tutsun tamām

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ser gerek efser gerekmez ādeme

Bir demi 'ömrüñ deger bīn 'āleme

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Raḥmet ehline kıllur raḥmet Ḥudā

Raḥmet ehlinden degildür Ḥaķķ cüdā

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ḥāzret-i sultāna çākeriz bugün

Sīnesi ğamdan pür-āzeriz bugün

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Sergüzeşti gerçi kim virür şadā'

İdeyüm eylerse sultān istimā'

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

İtseler şad-pāre cismüm gül gibi
Sīne-i nālem yārdur bülbül gibi

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Gözleyün kendü hevāsı er degül
Pā-māl-i nefis olan server degül

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Her dem ol cām-ı meserret birle şād
Devlet ü ' izzetle sür dün gün murād

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Nitekim dünyāda sīn-i qadr-ile şād
Olsın ' uqbāda dahı pādişāh

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Haqqa yüz biñ minnet ey şāh-ı kerem
Yüz sürüp pāyuña oldum muhterem

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Mekremet bābında taqşır itmedün
Qaldı mı bir dil ki teşhīr itmedün

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Hāke pāyuñdan bu dem oldur murād
Himmetüñden iderüz taḥşil-zād

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Memleket ten-i pādişādur cān aña
Cān-ı bedenden ayru olmağ ne revā

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Bāgbān itmezse dāyim hıfz-ı bāğ
Çurş-ı incirüñ olur nān-ı kelāğ

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ger ra'ıyyet perver olmaz ise şāh
Tizcek şehri ü diyār olur tebāh

[99b]

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Pāye serdür her nefes çünkim medār
Pāy-ı bî-ser bir dem olmaz ber-çarār

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Himmet it a' dādan alup intikām
İderüz maşşūdumuz murğını dām

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Dāmen-i maşşūda çünkim ire dest
Luğf-ı kağruñ olısdur pāy-best

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Cān u dilden bağlayup hizmetde bil
Biz hağiri bende-veş hizmetde bil

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Nārı söyündürse ıağ mı merd-i dīn
Böyledür hāşiyyeti nūr-ı illiyyīn

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

İçerüz zehr olsa dest-i yārdan
Āb-ı hayvāę içmezüz aęyārdan

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Şimdi kaçdı cān ider devrān bağa
Ey mürüvvet-i kān kıl dermān bağa

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

...⁹⁵⁹ efendüm beni şād eylegil
Bu belā dāmından azād eylegil

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Didi kim ey Hālķ-ı arz semā
Yir ü gök ehline sensin reh-nümā

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Hızr-ı ʻavnüę kime olsa rāhber
Ejdehā ağzına düşsün yok zarar

---

⁹⁵⁹ Kelime silik olduğu için okunamamıştır.

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Senden ol āhūya ki ire luṭf-ı hāş
Pençesinden olur aşlanuḡ ḡalāş

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Aḡa kim ḡulletle olduḡ dil-sitān
Eyledüḡ Nemrüd' uḡ odun gül-sitān

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ġarḡ-ı ṭūfān-ı ḡamḡin-i kāināt
Nūḡ'a iḡsānuḡ yeli virdi necāt

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Bī-sebebdür faẓl u in' āmuḡ senüḡ
Bü'l-' acebdür raḡmet-i ' āmuḡ senüḡ

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ḥāl-i ' ālem ḡün gibi der-i ṭapuḡa
Çarḡa irdi yüz sürenler ḡapuḡa

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Kāināt emrinde ' ilmüḡdür muḡīṭ
Yoḡdurur mülküḡde enbāz ḡalīṭ

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Mihr [ü] māhuḡ sūz sāzı saḡadur
Kāinātuḡ her niyāzı saḡadur

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ḥāl-i zārumdan ne ' arz idem saḡa

Nūr-ı ' ilmün irmemiş ola aḡa

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Sen du' āyı ide gör şām u seher

Şekk degül Ḥaḡḡdan icābet iriser

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Merdsün merdāne baḡ her mūra sen

Olma nāzır ḡil' at-i Timūr'a sen

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Şanma ' uzlet-ḡāndur her tā ḡār

Mesken-i şır ola nāgeh pīşe-vār

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Çekmedin cān āteş-i derd ü gamı

Zer gibi ḡāliş olur mı ādemī

[Müfred]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Çünkü *ud' ūdür* cenābından ḡıḡāb

İsticābetden olur ḡüsnü'l-cevāb

[100a]

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Nāy-ı bağrın delmedin⁹⁶⁰ ney mi olur

Şīre-i bī-tāb-ı teb mey mi olur

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Mihr u māh olsun dir iseñ efserün

Ḥāk-i rāh olmağ gerek sīm ü zerün

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Her ne cān kim ni' metin mebzül ider

Ālemün ħalkın göñülden kul ider

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ehl-i ħikmetden şorup bir müstemend

Dimiş ey şāhib temiz ü ercümend

[Ferd]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Bu iki gevher ki dinilmez behā

Kim şecā' atdür biri biri seḫā

[Ferd]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Şehleri-çün dürretü't-tāc olmağa

...⁹⁶¹

---

⁹⁶⁰ ك harfı ile gösterilen ilgi ekinin bu kelimedede ن harfı ile kullanıldığını görmekteyiz.

⁹⁶¹ Bu mısraı mecmuada yer almamaktadır.

[Ferd]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Çankısı kıala bende terdür düş it
Cānımı İsā deminden gülşen it

[Ferd]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Dimiş ol baır-ı şafā idüp huruş
Baıa tut bir dem şıdk-veş gūş-ı hūş

[Ferd]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Kim ne bulmuşdur sehāvet gevherin
Derd-i ser kıalmaz şecā' at efserin

[Ferd]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

İstihyā bendesidür ins [ü] cān
Yir ü gök efgendesidür her zamān

[Ferd]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Cennetün kıapusın evvel açar ol
Bilür ola ğayrılarla kıaçan ol

[Ferd]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Şükr ü minnet kim bu faızl-ı zü'l-Celāl
Hafret sultāna virdi bir kemāl

[Ferd]

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Virse dünyā mālını bir kıulina
Şanma gönlünde tereddüd buluna

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ser ü serkeşler şalınup nāz-ile
Medḥ oқurdı murğlar āvāz-ile

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Gūş idenler bülbülün feryādına
Zerre cām-ı gülgün nūş iderdi yādına

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Yine gelir şabā refārlar
Sözde tūḫī-veş şeker-güftārlar

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Hay u hūy öğrettigiçün bülbüle
Bāğ-ı 'ālem ḫoldı yekser gülgüle

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Qara āteş düşse bir āfed yeter
Şem' i bī-nūr itmege bir pūf yeter

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Devletünge nice işdür bitmeye
Kim ola yolunḡa cān ter itmeye

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Bilmez sāḡī nece efsūn bilür
Ṭāş-ı la' l ü ṫoprağı altun qılur

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Şanki yāqut-ı müferriḥ derdümi
Def' ider bir demde yüz yıllık ğamı

Ferd

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Şek degil bu puḥte-i endekde nüş
Pir ider maḥmūr-iken cāñ-ile cüş

Beyit

mef' ūlü / fā' ilātü / me' fāilü / fā' ilün

Dürum egerçi ḥidmet-i dergāh-ı şāhdan
Kesmem yine ümidimi ol bār-gāhdan

Ferd

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Çırāğ itdün bizi çün ey vezir-i müşteri-ḥal' at
Yine senden gerekdür ol çırāğ üzre nigeḥbānı

Ferd

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Şehinşāh zemānuḡ ḥayr-ı ḥāh-ı devleti sensün
Ki bād eyledün lüḥfuḡla nice ḡalb-i virānı

[100b]

Müfred⁹⁶²

1. Şal keşti-i vücūduḡ baḡr-i tevekküle aḡ
Aç bādbān-ı himmetüḡ yan gel de seyre baḡ

---

⁹⁶² Vezin aksamaktadır.

Müfred

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Süpürülsün haram s̄ine-i ğubārumdan
Keyf dirler dile bir tafralı mihmān geliyor

'Usrī

mef' ūlü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ūlün

Hem şöhet-i dildār-ı sulṭān ile mesrūr idük evvel
Bir baht-ı müsā' id deyü meşhūr idük evvel
Bir köhne sifāl ile mey içsek n'ola şimdi
Ġayret ' işret-i faġfūr idük evvel

[101a]

Rahmī

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Firāķ-ı yār ile zārum behārı neyleyeyin
Gözüme āteş olur lāle-zārı neyleyeyin
2. Görünmez ise baņa ka 'kül-i perişānum
Çemende sünbül ü zülf-i nigārı neyleyeyin
3. Kanı yā şive-i reftāre vü hālet-i ğüftār
Fezāda gölgesi gelicek çenārı neyleyeyin
4. Huzūr-ı Haķķa varup rüz-ı maşşer olduķda
O demde bilmezin ol şive-kārı neyleyeyin
5. Ne kārüm idi benüm *Rahmiyā* güzel sevmek
Gönül didükleri bī-ihtiyārı neyleyeyin

Sırrı⁹⁶³

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Dilā ' uryān-ı ' aşk ol cübbe vü destāri neylersin
Eliñ çek ma 'sivādan kim bu kār-bā[r]ı neylersin
2. Selāmet şīşesin şad pāre kıl seng-i melāmet ile
Be hey dīvāne nāmusı nidersin ' ārı neylersin
3. Nālem cevr-i yāre şabr idermişsin göñül nā-çār
Rūzgār-ı ta' ne-i ağıyārı neylersin
4. ...⁹⁶⁴ sen genc-i belāda zār u ser-gerdān
...⁹⁶⁵ dildār-ı nā-hemvārı neylersin
5. Bugün *Sırrı* gibi meydān-ı ' aşk içinde serden geç
Sebuk-bār ol bu rāh-ı pür-ḥaṭarda bārı neylersin

[102a]

Şüret-i Mektüb

Ḥayālekum fī 'aynī maḥabbetiküm fī ḳalbī ve zıkr-i küm fī femī el-ḥamdü li'llāh ammā beynenā ve beyneküm velā cā'e savtī ḳable vuşletilüm fe'sselāmu- aleyküm ammā ez-dest. Sāḳī-i eyyām-ı nā-fercām cām-ı ğam-encām-ı sebeb ile mā-beynlerimizde firḳat vāḳı' oldı. Ne çāre itmek olur taḳdīr-i Allāh tebdīl olsa İblīs 'aleyhi'l-lā' nenüñ telbīs ile atamız Ādem anamız Havvā şalevātullāh ve Süleymāñ ve Belḳīs şalevātullāh ve Yūsūf ve Zeliḥā şalevātullāh anlarıñun mā-beynlerinde de firḳat vāḳı' oldı sonra vuşlat müyesser oldı. Ma' lumunuzdur.

---

⁹⁶³ Bu gazel Sırrı Divanı (Mahir Selim Keskin, *Derviş Selim Sırrı Divanı [İnceleme-Metin-Diliçi Çeviri-Dizin-Tıpkıbasım]*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019; Halime Özyılmaz, *Üsküdarlı Sırrı Hayatı Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1995) 'nda yer almamaktadır.

⁹⁶⁴ Sayfa zarar gördüğü için mısraın ilk kelimesi okunamamıştır.

⁹⁶⁵ Sayfa zarar gördüğü için mısraın ilk kelimesi okunamamıştır.

Der Kenār

[Mevlānā Celāleddīn]

مراد در دست اندر دل اگر کویم زبان سوزد
اگر پنهان کنی سینده معر استخون سوزد
عاقلان و ایان اشارت بس بود
علاقه ترا تشنه کی زان کی رود
شاد اگر سازی در دل خسته را
باز بای جنت در بسته را

[Müfred]

خدا مرا از تو ناامید مگرد
اگر تو قصد جدایی کنی خدا نکند

[Kit' a]

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ulün

Çuşūrı fikr idüp bu 'abd-i 'āciz

Ne yazsam dir iken 'izz-i ħuzūra

Lisān-ı ħāmeve bu oldı cārī

Ol bir ehl-i kerem baĸmaz ĸuşūra

[Müfred]

در اشت کتابت همه کس نام تو بیسند
منم شده عشق تو نام نام ندادم

[103a]

Müfred

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Kişi kendi rızāsıyla çıkup terk-i diyār itmez

Sebepsiz gurbetiñ ĸahrın üzerine ihtiyār itmez

[103b]

Nābī Efendi Li-Muhammes-i Nahîfî⁹⁶⁶

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

I

Çok niyâz eyledüm ol şūha cevānum diyerek
Nuṭṭa gel ey şanem nādiye-dānum⁹⁶⁷ diyerek
Hele gūş eyle biraz āh-ı efgānum⁹⁶⁸ diyerek
Yāri açdum açıl ey gōnçe-dehānum diyerek
[Bezme geldi gele ey rūḥ-ı revānum diyerek]

II

Rūzgār olsa müsā' id bu dil-i hūşa
Ruḥşat el virse o dildār ile 'ayş [u] nūşa
Gelse biñ ḥasret ile bahr-ı maḥabbet cūşa
Āh bir kerre miyānını alup āgūşa
[Sīneye çeksem o sīmīn teni cānum diyerek]

III

Cāna kār itmededür derd-i ğamı⁹⁶⁹ dildāruñ
Bir maḥallin düşürüp şimdi o gül ruḥsāruñ
Ḥālını 'arz idebilsem bu dil-i ğam-ḥāruñ
Pāyına bāri bir taqrīb ile düşsem yārūñ
[Kalmadı āh meded tāb ü tüvānum diyerek]

IV

Oldı āmāde yine 'ayş u ṭarab esbābı
Destime şundi o gül-çehre şarab-ı [nābı]
Getürüp şevḫa Nahîfî bu dil-i pür-tābı
Yār söyletdi baña ğazeli ey Nābī
[Söyleye] söyleye ey tāze zebānum diyerek

---

⁹⁶⁶ Nahîfî Dîvânı, Tahmis- 9, s. 326. Başlıkta her ne kadar muhammes ibaresi bulunsa da bu şiirin nazım şekli muhammes değil tahmidir. İlk üç bendin son mısraları aynı sayfada farklı bir bend olarak verilmiştir. Bahsi geçen mısralar Nahîfî Divanı'nda faydalanılarak orijinal bendlerde köşeli parantezlerle gösterilmiştir.

⁹⁶⁷ nādiye-dānum : nadire-dānum ND.

⁹⁶⁸ āh-ı efgānum : āh u figānum ND.

⁹⁶⁹ derd-i ğamı : derd ü ğamı ND.

V

Çalmayup şabra meded ‘ aşık pür miñnetle
‘ Arz-ı hâl itse n’ola ‘ âlem kere minnetle⁹⁷⁰
Niçe biñ nâz u niyâz ile şeb-i ‘ işretle
Hatt ber-âverde olan nâza dem-i vuşlatla
Başka bir zevk virür geçdi zamānum diyerek

Temmet

[104a]

Nâbî Efendi⁹⁷¹

mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün

1. Nihâl-i gül dinürse kadd-i hûbâña letâfetle
Saña nañl-i tecellî dinse lâyıkdur bu kâmetle
2. Benüm de sūzişüm ‘ arz it emānet pîşgâhında
Giderseñ ey göñül kûy-ı dil-ârâya sa‘ âdetle
3. Yanup yakılmadan leb-i teşneligden âh-ı hasretten
Şeb-i hicrānuñ aşlâ farkı yok rûz-ı kıyâmetle
4. Ne lâzım zañmet-i teklîf-i cünbiş leşker-i tâze⁹⁷²
İderken ğaret-i dil şeh-levendâne kıyâfetle
5. Zarıfâne ğazeller söyleyüp yâre okutmağdan
Lebin būs eylemekdür çaşdı *Nâbî* nünñ zarâfetle

[105a]

Du‘ â-yı Şağir

fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilün

I

Yâ ilâhî ğâlib olsun du‘ â-yı dîn-i mübîn

---

⁹⁷⁰ ‘ âlem kere minnetle : ‘ âlem-i germiyyetde ND.

⁹⁷¹ Nâbî Dîvânı, G- 769, s. 1037.

⁹⁷² tâze : naza NABD.

Feyz-i luḡfuḡla küşād olsun ḡulüb-ı mü 'min̄
Nār-ı ḡahrıḡla helāk olsun ḡürüh-ı müşrik̄
‘ Asker-i İslām’a imdād eyle nuşret vir hem̄

II

Ām̄in-i şıbyāḡ ile idüp du‘ ālar şubḡ [u] şām
Yalvarurlar ḡazretiḡe müslim̄in idüp ḡıyām
Sen ḡabül eyle du‘ āmuz kāfire vir inhizām
Eyżan

III

ḡıl ḡab̄ibiḡ ḡürmetine naşr u iḡsān a‘ ḡā
Senden imdād ister iş bu ümmetān
Aḡıdurlar āb-ı çeşm-i dillerinde Rabbenā
Eyżan

IV

Mü 'min̄in ola nesim̄-i fazluḡ ile ḡānemin
Bu du‘ āsın ḡabül ehl-i d̄in̄üḡ yā mu‘ in̄
Eyżān

V

Enbiyā vü evliyānuḡ ḡürmetine yā mucib̄
Taḡtgāhun cümle küffāruḡ bize eyle naşib̄
Nemse Macaruḡ mülkini vir ‘ an-ḡarib̄
[Eyżan]

[105b]

Müfred

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

Gerçi kim beni sen oḡ gibi yabana atarsun
Ey benüm ḡaşı kemānum ḡorḡarın çok ararsun

[Murabba‘]

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

I

Degil ḡaḡḡa ‘ ibādet ḡıl mübārek cum‘ a ḡün
Eyle ḡalbüḡ pasını sil mübārek cum‘ a ḡün

Vir şalevāt ol Muḥammed Muṣṭafā’nuḡ ravzına
...⁹⁷³ biḡ Ka‘ be şevābı bul mübārek Cum‘ a gün

II

Virilir yer yer ezanlar cem‘ olur bāy [u] gedā
Oḡunur minberde ḡuṭbe rūḡ olur anda
Olsa deryāca günāhı ‘af ider Bāri Ḥudā
Şıdḡla mevlā deyince ḡul mübārek Cum‘ a gün

III

Çünki bize emr oldı kılaruz beş vaḡıt nemāz
Ol Ḥudā’nuḡ luṭṭ[ı] çoḡdur gelene var gidümez
Müstecāb eyler du‘āsın ḡulını maḡrüm ḡomaz
Ḥaḡḡı zıkr eylese bir kez dil mübārek Cum‘ a gün

IV

‘Āşıḡı şādıḡ olanlar terk ider ḡıll [u] ḡışşı
Mü’min oldur ki cihānda ḡayr ola dā’im işi
Öyle va‘de eylemiş Ḥaḡḡ her ne eylese kişi
Bir şevāba on yazılır mübārek Cum‘ a gün

V

Der *Ġarībī* el baḡlayup geḡse miḡrāba imām
Raḡmeti deryāsına ḡarḡ olmaḡ için ḡās [u] ‘ām
Ḥuşadur etrāfını anuḡ ...⁹⁷⁴
Açılır dergāh-ı Ḥaḡḡa yol mübārek Cum‘ a gün

[106b]

Der-vaşf-ı Latıf

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

1. Ḥuşūşā birisi bir ḡonḡe ḡazzāz
Ser-āmed-i sürür-ı serv-i ser-efrāz

---

⁹⁷³ Kelime silik olduḡu için okunamamıştır.

⁹⁷⁴ Mürekkep daḡıldıḡı için kelime okunamamaktadır.

2. Kılurken seyr-i sînesiyle kanâ' at
İligüm kesdi düğme ile ol âfet

3. Laţîf olduğı için ismi gibi
Olur nerm aña marul cismi gibi

Gülâbî-zâde

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

1. Gülâbî oğlu nebîri bir kemerdür
Leb-i la' lini gūyâ gül şekkerdür

2. Hayâl-i 'arızı bu çeşm-i terde
Şanasın gül suydur şîşelerde

3. Gülistânda aņılsa yüzi şuyı
Götürür gül hicâbından kokuı

'Atţâr-zâde

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

1. Biri bir gönçedür 'Atţârlarda
Şatarmış ol lebi şekker şekerde

2. Anuņ öpsem diyen çeşm ü lebini
Şeker bâdemle toldursun cebini

3. Yüzüm rengi yeter baña bahâne
Ki olur 'Atţâr mâ'il za' ferâne

'Oşmānıñ Oğlı

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

1. Biri kılucda bir pâdişâdur
Ki 'Oşmān oğlı Şultān Muştafâdur

2. Otursa cāmekānda varsa bir dem
Aķar ayağına şu gibi 'âlem

3. N'ola s̄inemde olsa h̄ukmi c̄arī
Ki t̄iġ ile uçupdur ol diyārı

Ġazzāz Memi

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Memidür biri de Ġazzāz olupdur
Aña fenn-i ş̄ive ş̄an' at-ı nāz olupdur

2. Ża' if olmayan ibrişim telinden
Eşer görmez anuñ kılca belinden

3. Niçe ş̄abr ide ol müjgāna kişi
Ki kıldı yüregümü igne işiyi

[107a]

Münakkaş

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

1. Gören reng-i ş̄üküfeyle
Ş̄anur bu şehre düşdi yine āteş
2. Per̄iler servedirür her nigārı
Yañarlar başdur her çeşm-i s̄ari
3. Muti' olmaġa mülk-i kulub-ı 'uşşāk
Bu şehri idindi kadd-i yāri sancak

[108b]

Münacāt-ı Veysī Efendi

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Yeter ey dil heves-i zülfi siyahkār yeter
Yeter ey cān belā dīde bu efkār yeter

[112a]

Āsiyābuñ Dervīşe İtdigi Naşihatdür

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Beni bir ehl-i fenā itdi binā
Eksük olmaz dāne baña

2. Sen bina-yı Hakk araarken ey ahmak
Dānesiz qor mı seni Hāzret-i Hakk

[112b]

Li Muharririhu'l-ḥaḳīr

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Dest-i sāḳīde ḳadeḥ tāze nihāl üstine gül
' Aks-i ruḥsārı döker bāde-i āl üstine gül
2. Yāre meclis iken bāğda firāş-ı şabā
Ḥaḫḫı vardır döşeye naḫ' -ı vişāl üstine gül
3. Reşk idüp ḳaddün ile rüyıña mānī-i behār
Kilk-i ḫār ile yazar levḥ-i nihāl üstine gül
4. Fikr-i dendān u ruḥ-ı yār ile yatsa dil-i zār
Çeşm-i pür-ḫün düşer altına lāl üstine gül
5. Dağlar yaḳdı ten-i lāğarına Rācī-i zār
Şanki resm eyledi fānūs-ı ḫayāl üstine gül

Müfred

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Budur lāyıḳ olan bezm-i cihānda ehl-i insana
Ki baḳduğı çerāğ üstine dā'im ola pervāne

Müfred

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Sāḳiyā gel bizi bir cām ile ḳıl mest-i ḫarāb
Bu ḫarābāta gelen ḳābil-i ta' mīr olmaz

Nābī⁹⁷⁵

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Luṭf ile ḥāsed bedḥ'āha nedāmet gelmez
Tel olan mīveye sükkerle ḥalāvet gelmez
2. O ṭarāvet ile o sīmīn bedeni gördükçe
Ḥāṭıra būs-ı kenār ile ḳanā' at gelmez
3. Mey- sebük-tıynet olan ' āşıḳı küstāḥ eyler
Ne ḳadar yāre niyāz itse ḥacālet gelmez
4. Ṭoḡrısı yār ile hem-dest-i mey-i ülfet iken
Ḥāṭıra ḥāṭır aḡyāre⁹⁷⁶ ri' āyet gelmez
5. Yıkılır ḡā' ile-i zelzeleden ḳaşr-ı vişāl
Çehār⁹⁷⁷ esās üzre yapılmazsa metānet gelmez
6. Şöhreti māl iledür ma' bed selāmında
Cāmi' -i köhne-i bī-vaḳfa cemā' at gelmez
7. Ne ḳadar olsa da pā-māl-i ziḥām ey Nābī
Eyleyen kūy-ı dil-ārāda ikāmet gelmez

Yaḥyā Efendi

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Çünki her devletün encāmı olupdur nekbet
Vaḳtine ḥāzır ola Ḥāzret-i şāhib-i devlet

---

⁹⁷⁵ Nābī Dīvānı, G- 278, s. 666.

⁹⁷⁶ aḡyāre : aḡyārı NABD.

⁹⁷⁷ çehār : çār NABD.

[113a]

Kemâl⁹⁷⁸

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Her kimünj var ise albinde Őekāvet eŐeri⁹⁷⁹
İŐilāhāt ulüm ile müselmān olmaz
2. Ger ara taŐı kıızıl an ile rengin itseŐ
ab  taĒyir oluben la l-i BedaŐŐān olmaz
3. EyleseŐ uŐiye ta līm-i edā-yı kelimāt
Sözi⁹⁸⁰ insan olur ammā derdi⁹⁸¹ insan olmaz

Ferd

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Düşmesün aĒyār o Ēazāl ardına bir dem görelüm
Şaydı ne Ēüne ovar kelb-i mu allem görelüm

Ferd

mefā ilün / fe' ilātün / mefā ilün / fe' ilün

MiŐāl-i Ka be eyā nūr-ı dide-i uŐŐāĒ
Gören cemālünj müŐtāĒ görmeyen müŐtāĒ

---

⁹⁷⁸ Bu kıt'a, Kemāl PaŐazāde'ye atfedilmiŐse de Kemāl PaŐazāde Divanı (M. A. Yekta SaraĒ, *Kemāl PaŐazāde, Dıvān ve DiĒer Őiirler*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2021)'nda mevcut olmayıp Fuzūlī Dıvānı'nda yer almaktadır. bk: Fuzūlī, *Türkçe Dıvan*, haz.: Kenan Akyüz; Süheyl Beken vd.; Türkiye İŐ Bankası Kūltür Yayınları, Ankara, 1958, s. 482. Fuzūlī Dıvānı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan diĒer beyit:

Her uzun boylu Őecā at edebilmez dā vī

Her aĒaĒ kim boy atar serv-i hirāmān olmaz

⁹⁷⁹ Őekāyet eseri : Őerāret küfrü FZD.

⁹⁸⁰ Sözi : Nutku FZD.

⁹⁸¹ derdi : özi FZD.

Selīm

mefā' īlün / mefā' īlün / mefā' īlün / mefā' īlün

1. Dü beyt berg ü sâz ğonceye āġâz iderdi
Ser-āġâz-ı figānın ŗimdi bŷlbŷl sâza uydurdi
2. Ŗallandurdi yanınca āĥir ol serv-i ĥirāmānı
Ġöñŷl n'etdiyse itdi kendŷye bir tāze uydurdi
3. Ne ĥōŖ dŷŷdi ĥaṭ-ı nev levĥa-i ruĥsār-ı yār ŷzre
Felek mecmu' a-i ĥŷsne aceb ŗirāze uydurdi
4. Anı ifrāt ile 'uŗŗāĥa virmezken felek ŗimdi
Metā' -ı ĥōŗ kumāŗ dilber endāze uydurdi
5. Ġöñŷl tıflın ğözŷmden ŗaĥınurken ben *Selīm* ĥōŗ
Anı baŗdan ııkārdı bir levend tāze uydurdi

Ferd⁹⁸²

Çıĥmaz illā ma' rifet ŗafrāsından ııkār
Nefise-i ġaz alınup benlik ĥamāĥatden ııkār

[Mŷfred]

mefā' īlün / mefā' īlün / mefā' īlün / mefā' īlün

Ġapandı bāb-ı ŷmidŷm ilāhi fetĥ-i bāb eyle
Bu ĥaĥir ĥuluñuñ yā Rab du' āsın müstecāb eyle

Rubā' ī

Āsitānıñdan ıraġ olalı Allāh 'alīm
Olmıŗam miĥnetle genc-i belālarda muĥīm
Luṭfuñı ŗanma ferāmŷŗ ide bu 'abd-i ĥadīm
İŗiġin-den n'ola mehcŷr isem ey ŗāh-ı kerīm

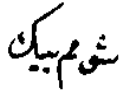
---

⁹⁸² Vezin aksamaktadır.

[113b]

Ṭalibî

mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

1. Dirîgâ dünyānuñ vefāsın görmedeñ gitdi
Olup bir dem serveri dil-güşāsın görmedeñ gitdi
2. Müdāmî çekdürür derd elemler kûşe-i ğamda
Muhaşşıl bir nefes zevk ü şafāsın görmedeñ gitdi
3. Nigāhın kec idüp dā'im dil-i 'uşşākı şād eylemez
Cefādan ğayrı bir luḫ u 'aḫāsın görmedeñ gitdi
4. Behār-ı cennet açılsa bāğ-ı 'ālemde
Anuñ bir kûşe-i 'işret fezāsın görmedeñ gitdi
5. Ey 'āşık *Ṭalibî* cāh-ı bālā-yı miḫnet-i āşāruñ
Ki bir kez ḫāşılı devlet-nümāsın görmedeñ gitdi

Rızâyî⁹⁸³

fâ' ilātün / fâ' ilātün / fâ' ilātün / fâ' ilün

1. Murğ-ı 'aşķum ebruvānında mekānum var benüm
Ṭāk-ı ḫüsn-i dil-rübāda āşiyānum var benüm
2. Ḥ'āb-ı nāzı arttıra diyü dimem sulṫānuma
Ḳışsa-i pür-dār⁹⁸⁴-ı ğamum bir dāstānum var benüm

---

⁹⁸³ Rızâyî Dîvânı, G- 137, s. 245. Rızâyî Dîvânı'nda mevcut olup mecmuada yer almayan diğerk beyit:

3. 'Āşıķuñ aḫlar nigāhından hemān maķşūdını
Ġamze dirler adına bir nükte-dāḫum var benüm

⁹⁸⁴ dār : dāğ RZYD.

3. Hiç göñüllenmezdi naħl-i gönçe görsem kıaddini
Bir seh̄i kıāmet-i cevān dil-sitānum var benüm⁹⁸⁵
4. Cān virürdüm bir zamān⁹⁸⁶ ‘ aşkıımı işbāt için
Da‘ vā-yı ‘ aşkı itmege şimdi be cānum var benüm
5. Ey *Rızâyî* minnetüm yok ħāşılı alçaklara
Ĥamdü’lillāh şadr-ı gerdün āsitānum var benüm

Rızâyî⁹⁸⁷

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

1. Bî-sütün felegi āh ile ber-bād idelüm
‘ Āşıkuz biz de biraz cünbüş-i Ferhād idelüm
2. Biz de cūlar gibi zencîr-i cününü süreyüp
Kūh u deşti gezelüm nāle vü feryād idelüm
3. Cānib-i meykedeye yine çözsün⁹⁸⁸ yārān
Bend-i ġamdan demidür dilleri āzād idelüm
4. ‘ Uķde-i ġuşsa-yı dilden giderüp gönçe-şıfat
Göñlümüz gül gibi bir sāġar ile şād idelüm
5. Ey *Rızâyî* yazılır bir ġün olur şsfġā-i dil
Biz hemān ħāme-şıfat ħidmet-i üstād idelüm

---

⁹⁸⁵ Bu beyit Rızâyî Dîvânı’nda yer almamaktadır.

⁹⁸⁶ zamān : zamānda RZYD.

⁹⁸⁷ Rızâyî Dîvânı, G- 135, s. 242.

⁹⁸⁸ çözsün : süzsün RZYD.

[114a]

Velehū⁹⁸⁹

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Buluşup yāre mey-i rūḥ-fezāyı görelüm
Varalum meykedeye cām-ı şafāyı görelüm
2. Ceşm ü gūş olmayalum vā' ız-i efsürde-dile
Ne riyā işidelüm biz ne murāyi görelüm
3. Sāğar-ı köhne-i mey eski şifā nüshasıdır
Derd ü ğam hastasıyuz yine şifāyı görelüm
4. Kıpıra mı ki yirinden 'acebā ḥāk-i rehin
Ne haberler getirür bād-ı şabāyı görelüm
5. Ey *Rızāyī* demidür göstere kendin yārān
İşte bir tazece vādi-i şu' arāyı görelüm

Monla Genci

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

Kaṭ' olmaya dir iseñ ḥabl-i meveddet
T' an itme kimesneye atup yiter zebānı
Kaṭ' olmayacak rişte yine bağlanur ammā
Kalur düğüm-ile anuñ elbette miyānı

Ni' meti

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

1. Döküp naḫd-i reşki terk-i dünyā itmez vardur
Muḥaşşıl cümle mülk u malı ifnā itmez vardur

---

⁹⁸⁹ Rızāyī Dīvānı, G- 140, s. 248.

2. Şarāb-ı cām-ı la' lūñ nūş idüp bezm-i meclisde
Lebüñ esrārını mestāne ifşā itmez vardur
3. Gerek dōksün gerek söksün dergāhdan sorsun
Vişāl-i yāri bir kerre temennā itmez vardur
4. Vişāl-i ḥāk-i rāhıñla açup jeng-i ğam-ı hicri
Göñül āyinesin şāf mücellā itmez vardur
5. Ricā itdükde vaşlına dīde ol cān baña şābr eyle
Seni ey *Ni' meti* bir gün teselli itmez vardur

Mektüb-ı 'Alī Rādiyallāhu 'Anh

دع المحرم عن الدنيا في العيش فلا تطمع
فإن الرزق مقسوم و سوء الظن لا ينفع
فلا تجمع من المال فلا تدري لمن يتجمع
فقير كل ذي امر من غنى كل من يتجمع

[114b]

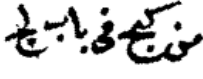
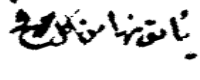
Ġubārī

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

1. Bāb-ı ümmīde kilīd urma dilā bu çarḥ-ı kec
Açılır şabr idegör *es'şabr-ı miftāḥü'l-ferec*⁹⁹⁰
2. Rāh-ı 'aşḫı çünki görmek şān-ı zāhiden degil
Añā bu teklīfi çoñ *leyse 'ale'l āmā harec*⁹⁹¹

⁹⁹⁰ “Sabır kurtuluşun anahtarıdır.”

⁹⁹¹ “Ama kişi için bir sakınca yoktur.”

3. Görmege dīdār-ı yāri āsitānını begleyüp
Girmege cehd ile kim
4. Ka‘be-i kūyīḡ şafāsın itmege sa‘y eyleyüp
Fevc fevc üftādeler
5. N’ola ol serde Ġubārī geç naḡala baḡmasa
Ṭoğrıdur ‘aşḡuḡ yolunda *leyse fihi min ‘ivec*⁹⁹²

[115b]

[Murabba‘]

mefā‘īlün / mefā‘īlün / mefā‘īlün / mefā‘īlün

1. Saḡa benden tuhfē-i cānum selām olsun
Ḳabül eyle yādigārum iş tamām olsun
Benüm senden vārum budur ey āfet-i devrān
Hemān dem ‘ālemdesin efendüm ben oslun

---

⁹⁹² “Onda bir kusur yoktur.”

II. 2. Mecmuanın MESTAP'a Göre Tasnifi

Tablo 8. İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi'ndeki ŞR_000074 Numaralı Şiir Mecmuasının MESTAP'a Göre Tasnifi

Yp. Nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli/Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
1a	Feyzî	Bir gülün şevkine bülbül gibi nālân oldum Âh idüp hasret ile çâk-ı girîbân oldum	Başa rahm eyle güzel başın-içün sulţānum Ĥamdülillāh güzelüm kim saña qurbān oldum	Gazel / 2 Beyit		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' lün	Feyzî Divanı'nda toplam 7 beyit yer almaktadır. Eflatun 2003: 494- 495.
1a	Molla Cāmî	جامی منم مردنیك امدام شهركيك مردانجان میدی / دختر سلام علیك	-	Kıt'a / 2 Beyit			Başlık: Molla Cāmî'nün Bir Duğtere Söyledüğü Ebyâtdur. Şiir Farsça'fir.
1a	Molla Cāmî	دختر منم سعدی بنام هرگز نخوردم حرم دیشته بکونی نامنا منلا علیك السلام	-	Kıt'a / 2 Beyit			Başlık: Cevâb-ı Duhter. Şiir Farsça'dır.
1a	-	آی خواججه زهر ز منم خوارى در هر منم خوارى زهر ز منم خوارى روزگه نبرد اجلی ز منم خوارى حدی با منم خوارى زهر ز منم خوارى	-	Kıt'a / 2 Beyit			Başlık: Yok. Şiir Farsça'dır.
1b	-	Şemm ile öter gağ nice ruhsârı qoparma Şâhında henüz olmadık ol bār qoparma Emdürmege la'lin saña sırrum añlarsa Dal başdı şanup o lebi gül nâr qoparma	-	Kıt'a / 2 Beyit		mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fe' ūlün	Başlık: Velehü.

1b	Gevherî	Ey hûblaruñ şâhî serv-i bülendüm Nedür bu sendeki şâhâne gözler Ey lebleri şükker nâzûk efendüm Eyledi bendeni dîvâne gözler	<i>Gevherî</i> kuluña amân sulţânüm Çıkarma göklere âhî efğânüm Süzerek bağdukça ey benim cânüm Çok kâfir getürür îmâna gözler	Kıt' a / 4 Bend		7+4 Hece	Elçin 1998: 324.
2a	Feyzî	‘ Ārızuñ cām-ı şarāb-ı erguvāndan reng alur Sîbdür gūya ki bedr-i āsmāndan reng alur	Çorçarın āh itmege <i>Feyzî</i> ki ol şîrîn dehen Āteş-i dilden su‘ ūd iden duĥāndan [reng alur]	Gazel / 5 Beyit		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Başlık: Velehū. Eflatun 2003: 414- 415.
2a	Feyzî	Kā’külün kim dökülür ol ruĥ-ı gülfāma iner Çorçarın kim yine nağd-i dil-i nā-kāme iner	<i>Feyzîyā</i> itseler erbāb-ı tecerrüd maqşūd ‘ Ārşdan ānda tāc u kemer u cāme iner	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ lün	Başlık: Velehū Eflatun 2003: 411.
2b	Feyzî	Ĥātır-ı nā-şāde oldum kim ġam-ı ġisū gelür Eylerem cânî fedā ancak elümden bu gelür	Devletünde gerçi bî-ĥaddur du‘ ā-gūyuñ şeĥā Şanma <i>Feyzî</i> gibi bir dā’î devletçü gelür	Gazel / 5 Beyit		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Başlık: Velehū. Eflatun 2003: 413- 414.
2b	Feyzî	Reşk-i bāğ-ı hüsnünile dide her şeb nemlenür Çatre-i eşküm fezā-yı ‘ aşkda şebnemlenür	Bir ‘ aceb bāb-ı sa‘ ādetdür der sulţān-ı ‘ aşk Zāl-ı dehre <i>Feyzîyā</i> kim bendesi Rüstemenlür	Gazel / 5 Beyit		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Başlık: Velehū. Eflatun 2003: 417.
3a	Feyzî	Dil-i ‘ aşkile rüsvā-i cihān olmamak olmaz Esrār-ı niĥān ĥalka ‘ ayān olmamak olmaz	<i>Feyzî</i> şaĥın aldanma şafāsına baĥaruñ Bir gün elem-i faşl ĥazān olmamak olmaz	Gazel / 5 Beyit		me‘ ūlū me‘ ā‘ ilū me‘ ā‘ ilū fe‘ ūlūn	Başlık: Velehū. Eflatun 2003: 435.
3a	Feyzî	Bülbüle gülsen göñül murġına gūyā yār pes ‘ Ārife bir gül yeter baña ruĥ-ı dildār pes	Vādiñe yitmez o gül tutmaz kulağ feryādiña <i>Feyzîyā</i> bülbül gibi itme fiğān ü zār pes	Gazel / 5 Beyit		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	<i>Feyzî</i> Divanında toplam 7 beyit yer almaktadır. Eflatun 2003: 444.
3b	Feyzî	O yār-ı dil-pezirün ĥüsn-i ĥünî ber-kemāl olmış Şanasın ĥadd-i rüyı ĥaĥt-ı yāĥūta mişā[l] olmış	Sühenvirlikde mişlün gelmemişdür <i>Feyzîyā</i> hergiz Kelām-ı bî-nazirün şān ĥayālāt-ı kemāl olmış	Gazel / 5 Beyit		me‘ ā‘ ilün me‘ ā‘ ilün me‘ ā‘ ilün me‘ ā‘ ilün	Başlık: Velehū. Eflatun 2003: 448- 449.

3b	Feyzî	Belürmiş haţţ-ı nev yir yir rûh-ı cānāndan çıkmış Leb-i deryāda bir kac hār u has ‘ummāndan çıkmış	Yine gevher-şināsān-ı ciĥāna müjdeler <i>Feyzî</i> Ki bu nazm-ı muşaffā bir güherdir kāndan çıkmış	Gazel / 5 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Başlık: Velehū. Eflatun 2003: 446- 447.
4a	Feyzî	Lebüň dehānuma şun dişlesem kemendüğe aş Ĥudā buyurdi kelāmında <i>ve ‘l-cürūha kışāş</i>	Sözün çü sīm ü şahīhü’l ‘ayārdur <i>Feyzî</i> Şafā-yı nazmı veli ġayrınun mişāl-i raşāş	Gazel / 5 Beyit		mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün	Başlık: Velehū. Eflatun 2003: 451- 452.
4a	Feyzî	Ĥātem-i lā‘ lünđe cānā beňlerün olmış füşüş Görinür mühr-i Süleymān naķşı andan bā-ĥuşuş	<i>Feyziyā</i> biň kez şikence kılsa ki cellād-ı dehr Rāz-ı ‘aşķun kıлма ifşā söyleme derdüňi şuş	Gazel / 5 Beyit		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Başlık: Velehū. Eflatun 2003: 452.
4b	Bākî	Şarāb-ı dil-güşā olmaz o lā‘ l-i cān-fezādaň yig Müferriĥ bir ĥab bulunmaz ĥāl-i rüy-ı dil-rübādan yig	Umūrun Ĥaķķa tevfiż it tevekkül eyle ey <i>Bākî</i> Ki cāy-ı ilticā olmaz cenāb-ı Kibriyādan yig	Gazel / 7 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Küçük 1994: 267.
5a	Sipāhî	Şitā geĥdi yāz irişdi nev-baĥār eyyāmıdur Aĥıldı lā‘ le-i sünbül gül-‘ izār eyyāmıdur Bezm-i şoĥbet ‘ayş-ı ‘işret itmege ĥüblar ile Şu kenāri baķça zevki vāşl-ı yār eyyāmıdur	Behey ‘aşıķ ne gezersin bu fenāda böyle sen Ġaribe î‘ tibār olmaz gel ferāġat eyle sen Ey <i>Sipāhî</i> ister isen dürr-i meknün söyle sen Ĥüblarınun maķbüle degül sīm zer eyyāmıdur	Murabba ‘ / 4 Bend		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Başlık: Sipāhî
5b	Mahtümî	Sen baĥa cevr eyledün ben mübtelā küstüm saĥa Oldıġınĥün ġayrılarla āşinā küstüm saĥa İgme şimdengirü kaţ‘ ā nigāh-ı iltifāt Ey vefāsız şive-kār küstüm saĥa küstüm sanā	Tā ezelden ehl-i ‘aşķun tarz-ı tavrı böyledür Her ne ki ben söylerüm anı baĥa ġam söyledür Hiĥ dime <i>Mahtümîyā</i> incinmeye bā‘ iş nedür Ĥātrunm kaldı netice dilberā küstüm saĥa	Şarkı / 4 Bend		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Başlık: Muslihîn. Kahraman 1995: 453.
6a	Nahîfî	Ol ki bir ĥal ile mevlāsına şākir bulunur Küşe-i ‘izz-i ķanā‘ atde mücāvır bulunur	Ey <i>Nahîfî</i> olamaz kābil-i baĥr-i meleküt Ola ki peĥlü-zede-i dām-ı ‘anāşır bulunur	Gazel / 11 Beyit		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ lün	Başlık: Nazire-i Nahîfî Efendim. Aypay 1992: 130.
6b	Rūhî	Ruĥundan zevķ alan itdi gül-i ra‘ nāya istiġnā Lebüňden mest olan ĥaldı mı şaĥbāya istiġnā	Teġāfül kılduġından ol perinün ĥekme ġam <i>Rūhî</i> Saĥa tenĥā degül ancaķ ider dūnyāya istiġnā	Gazel / 5 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Erten 2018: 146.

7a	Rūhī	Vefā vü mihr eşeri rüzgârda yoğdur Olursa da hele ol şive-kârda yoğdur	Bir ehl-i lutf güzel isterin dimiş <i>Rūhī</i> Çosun bu fikri ki ol bu diyârda yoğdur	Gazel / 5 Beyit		mefâ' ilün fe' ilätün mefâ' ilün fe' ilün	Bağdatlı Rūhī Divanı'nda (Erten 2018: 269) toplam 7 beyit yer almaktadır.
7a	Rūhī	Dem-be-dem āh itdügümden bende çeşm-i ter sezer Ağla ey çeşmüm ki sende yâr çok gevher sezer	<i>Rūhîyâ</i> altun idüpdür çeşremüz iksîr-i ' aşk Yanuma gelsün o serv-i sim-ten isterse zer [sezer]	Gazel / 7 Beyit		fâ' ilätün fâ' ilätün fa' ilätün fâ' ilün	Bu gazel Bağdatlı Rūhī Divanı'nda (Erten 2018: 236- 237) bir beyit eksiktir.
7b	Rūhī	Cismimizde hil' ât-i zer dâğ-ı hünîler yeter Başımız üzre fetîl-i dâğımız efser yeter	Hâne-i dilden çıkar endîşe-i ağıyarı heb <i>Rūhîyâ</i> maşsüd enîs ise ğam-ı dilber yeter	Gazel / 5 Beyit		fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilün	Bu gazel Bağdatlı Rūhī Divanı'nda (Erten 2018: 269) yer almamaktadır.
8a	Rezmî	Çeşm-i mestüj ehl-i ' aşka cekse hancer kim ne der Tîğ-i ğamzeñ ' âlemi kırsa ser-â-ser kim ne der	Sen hemân mestânile bî-hüde evzâ' eyle <i>Rezmîyâ</i> olsa eger destînde sâğar kim ne der	Gazel / 5 Beyit		fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilün	Başlık: Bahadır Giray Han.
8b	Monla Hünkâr	Da' vâ-yı İslâm iderseñ zülfüñi yüzden götür Ehl-i ' imân küfri terciğ eylemezler dîn üstine	-	Müfred		fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilün	Başlık: Monla Hünkâr.
8b	Monla Hünkâr	Da' vâ-yı İslâm iderün zülfümi götürmezem Zirâ Hâk tağdîm idüpdür zülmeti nür üstine	-	Müfred		fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilün	Başlık: Cevâb-ı Nigâr.
9a	-	İtme ' arz ihtiyâcı dil şağın her nâ-kese Pâdişâhı vâriken rızkın virici herkese Merhameti deryâsına nisbet dür-' âlem kaçredür Hâşe Allâh yüzine ' aybıñ ura rızkıñ kese	-	Kıt' a / 2 Beyit		fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilün	Başlık: Kıt' a.

9a	Celāl	Sen şāha bende itdi beni Hākīm-i ezel Alur göz ile baq kölesi olduğum güzel	-	Matla ^ç		me ^ç ūlū fā ^ç ilātū me ^ç fā ^ç ilū fā ^ç ilūn	Başlık: Celāl.
9a	İsmetī	Dil senūñ memnūn-ı lūṭfuñdur gerek şād eyleme Bende-i dirinedür isterseñ azād eyleme	-	Matla ^ç		fā ^ç ilātūn fā ^ç ilātūn fā ^ç ilātūn fā ^ç ilūn	Başlık: İsmetī.
9a	-	Vaḳā ^ç ālem rū'yāda uma ruḥsārı Hele bir kerre çeken sineye kim düş görmez	-	Müfred		fe ^ç ilātūn fe ^ç ilātūn fe ^ç ilātūn fe ^ç ilūn	Başlık: Beyit
9a	-	Nedīm-i bezm-i ḥāşū'l-ḥāş ider eyyām-ı hātemde Kerem didükleri bīkes āceb şimdi ne ālemde	-	Matla ^ç		me ^ç fā ^ç ilūn me ^ç fā ^ç ilūn me ^ç fā ^ç ilūn me ^ç fā ^ç ilūn	Başlık: Beyit.
9a	-	Cāhilūñ bir pula degmez dostluğı Ārifūñ cān kırtarur düşmanlığı	-	Matla ^ç		fā ^ç ilātūn fā ^ç ilātūn fā ^ç ilūn	Başlık: Beyit.
9a	-	Kimseye bāḳī degildür mülk-i dünyā sīm ü zer Bir ḥarāb olmuş gönül ābād itmekdür hüner	-	Matla ^ç		fā ^ç ilātūn fā ^ç ilātūn fā ^ç ilātūn fā ^ç ilūn	Başlık: Beyit.
9a	-	Ṭama ^ç ehlini her kim dost şana Ḳazuḳ ḳaḳmış gibi olur şamāna	-	Matla ^ç		me ^ç fā ^ç ilūn me ^ç fā ^ç ilūn fe ^ç ūlūn	Başlık: Beyit.
9a	Nābī	Kendü gül destinde gül hem nāmı gül ruḥsār gül Ḥüsni vakf olmuş o şūḥuñ çār-ender-çār gül	-	Matla ^ç		fe ^ç ilātūn fe ^ç ilātūn fe ^ç ilātūn fe ^ç ilūn	Nābī Dīvanı'nda (Bilkan 1977) bu beyit yer almamaktadır.

9b	-	Şeyh oğlu bugün halkaya girdi dedelendi Başlar Bedevî tonına döndü zedelendi Her kûşede bir nâ' re-i mestâne-i yâ hû ‘ Âdetce bugün zâviyemiz meyledelendi	-	Kıt' a / 2 Beyit		me' ūlū me' fā' ilū me' fā' ilū fe' ūlūn	Başlık: Kıt' a.
9b	-	Ey gönül şahn-ı cümle leb-i deryâ seyrin Bir şanemle idegör kām alasin dünyadan Yoḥsa bir dişleri dürr kâmeti serv olıcaḳ Ne beter şahn-ı çemenden ne çıkar deryâdan	-	Kıt' a / 2 Beyit		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Velehū.
9b	-	Beni zemm itmeden ḥasüde çi sūd Kendünüş zışt ḥüyı zâhir olur Zemm olunduḳca neşr olur her nerm Ezseler mişki büyü zâhir olur	-	Rubā' i / 2 Beyit		Ahrem	Başlık: Rubā' ī.
9b	-	Bāḡ-ı ' âlemde bu sırra vâkıf olmaz hiç kes Zāḡlar āzāde bülbüller giriftār-ı kafes Ḳahr-ı dehr ile olub tūḡi ḡurāba hem-nişin Yine şekvāyı ḡurāb eyler ḡarābet bundadır	-	Kıt' a / 2 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Kıt' a.
9b	Rūhī	Gör zāhidi kim şāhib-i irşād olayın dir Dün mektebe vardı bugün üstād olayın dir	-	Terkib-i Bend / 1 Beyit	Sākî- nâme	me' ūlū me' fā' ilū me' fā' ilū fe' ūlūn	Baḡdatlı Rūhī Dīvanı'nda (Erten 2018: 114- 115) toplam 8 beyit mevcuttur.
9b	Rūhī	Cānā dime ki vaşlıma irmek maḡāldür Kim bile Ḥaḳ müyesser ide ihtimāldür Maḡrūr olma manşıb-ı ḥüsne inen beḡüm Bāḳī degildür elde bu bir dest-māldür	-	Kıt' a / 2 Beyit		me' ūlū me' fā' ilū me' fā' ilū fe' ūlūn	Baḡdatlı Rūhī Dīvanı'nda (Erten 2018: 114- 115) bu kıt' a yer almamaktadır.

10a	-	Ey ahhāb ile muḳārīn olan Eyle ḳavl-i resūl ile ‘ameli Eyle geḳ geḳ ziyāret ahhābı Arta tā kim maḥabbet-i ezeli	Derd-i ‘aşḳıñla benüm sulṭānum ‘Āṣıḳ-ı bī ser ü sāmān olayın Tīr-i ḡamzenle beni eyle ḥalāṣ Fitnelerün yayına ḳurbān olayın	Kıt‘a / 10 Beyit		fā‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün	Başlık yok.
10b - 12a	Bākī	Bī-ḥamdi ‘illāh şeref buldı yine mülk-i Süleymānī Cülūs itdi sa‘ ādet taḥtına İskender-i sānī	Žiyā-baḥṣ ol rikābuñ şu‘ lesinde māh u ḥürşide Semend-i baḥtuñ itsün ‘arşa-i ‘ālemde cevlanı	Kasīde / 40 Beyit	Cülüsiyye	mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Küçük 1994: 16-19
12a	-	Kimiñ kim yoḳdurur bir çeşm-i mesti Ne bilsün bilmez ol cām-ı elesti	-	Müfred		mefā‘ ilün mefā‘ ilün fe‘ ülün	Başlık: Müfred
12a	-	Olalı ‘aşḳuñ ile dilde ḥayālün sākin Severin pādīşehüm ben seni zāhir ü bātın	-	Müfred		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Başlık: Müfred
12b	Bākī	Yazdı baḥār āyet-i ḥüsnün varaḳ varaḳ Gül muşḥafında oḳudı bülbül sebaḳ sebaḳ	<i>Bākī</i> işigi ḥākine düşmiş fiḡān ider Miskin fütāde ‘āṣıḳ-ı bī-dil babaḳ babaḳ	Gazel / 7 Beyit		mef‘ ülü fā‘ ilātü mefā‘ ilü fā‘ ilün	Küçük 1994: 250.
12b	Bākī	Gel ey sāḳī bulunmaz böyle ‘ālī dil-ḡüşā meclis Getür cām-ı muşaffāyı kim [olsun] pür-şafā meclis	Ḳadeḥ fişḳıyye mey şu ḥalka-i rindān anuñ ḥavzı Sarāy-ı ‘ayşa şādīrevān olupdur <i>Bākīyā</i> meclis	Gazel / 5 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Başlık: Velehü. Küçük 1994: 227- 228.
13a	Bākī	Menem ol la‘ l-i mey-günüñ ḡamından eşki āl olmuş Ḥarābāt ehline ḡöñli şikeste bir sıfāl olmuş	Temennā kılsa <i>Bākī</i> sen şehün vaşlın bula Ḥaḳdan Ne deñlüyse umar cāndur tūtalum kim muḥāl olmuş	Gazel / 5 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Başlık: Velehü. Küçük 1994: 232.
13a	Bākī	Ṭapuñdur Ka‘ be-i aşḥāb-ı ‘ulyā-yı vefā ḳıblem Ḳapuñdur Mescid-i Aḳsā-yı erbāb-ı vefā ḳıblem	Yüzün ḡörüb n’ola vaşluñ temennā eylese <i>Bākī</i> Ḡörinse Ka‘ be dirler müstecāb olur du‘ ā ḳıblem	Gazel / 7 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Başlık: Velehü. Küçük 1994: 306.

13b	Bākī	Meclis-i ‘aşka girüp ayağı evvel çekdüm Mā-sivādan götüri āhır-i kār el çekdüm	<i>Bākīyā</i> hūn-ı dil ü dīde dūketdi gördüm Mey-i nābı bedel-i mā-yeteħallel çekdüm	Gazel / 6 Beyit		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Bākī Divanı’nda (Küçük 1994: 302) toplam 7 beyit bulunmaktadır.
13b	Bākī	Hōş geldi başa mey-gedenūñ āb u hevāsı Va’llāhi güzel yirde yapılmış yıķılsı	Meddaħ olalı çeşm-i ğazālānūñe <i>Bākī</i> Öğrendi ğazel tārzını Rūmun şu’arāsı	Gazel / 6 Beyit		mef‘ ülü mefā‘ ilü mefā‘ ilü fe‘ ülün	Başlık: Velehū. Küçük 1994: 416.
14a	Bākī	Yılda bir açılır ancak şin olur bāğda gül Kānı [ol] gönçe-i ħandān gibi şūh u şengül	Dūd-ı āhun yine <i>Bākī</i> şerer-ālūd itdi Yāre ‘arz eyledi bir dāne zer-feşān sūnbül	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Başlık: Velehū. Küçük 1994: 283.
14a	Fikrī	Tabl-ı sīnem ‘askerim derd ü elem āhım ‘alem Şāh-ı ğam oldum melāmet mülkine başdum kadem	Ĥať mıdur <i>Fikrī</i> ruħında ol şehūñ yā kollarım Cem‘ idüp hep defter-i ruħsārına kılmış raķam	Gazel / 5 Beyit		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Başlık: Fikrī.
14a	-	Māh dirlerse melāik yüziñe itme ğazab Pādişāhum kişiyeye gökden iner çünkü laķab	-	Müfred		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Başlık: Müfred.
14b	Bākī	Çerāğ-ı bezm-i vaşl olmağā [bir şeb] ‘arızı nūrı Kefīlī boynıdur ol meh-liķānūñ şem‘-i kāfūrī	Virildi cānā ey <i>Bākī</i> nigārūñ manşib-ı ‘aşkı Elifler na‘ llerdür sīnede tuğrā-yı menşūrī	Gazel / 5 Beyit		mefā‘ ilün mef‘ āilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Küçük 1994: 414.
14b	Bākī	Yazmış debīr-i ħikmet ezel şafħa-i güle Būlbūl dem-ā-dem ağlaya her-bār gül güle	<i>Bākī</i> cemende şīşe-i mül kulkul eylese Būlbūl terāne başlayıcaķ olşā būlbüle	Gazel / 5 Beyit		mef‘ ülü fā‘ ilātü mefā‘ ilü fā‘ ilün	Başlık: Velehū. Küçük 1994: 377.
15a	Ferāğī	Cihāna şāh olup şāhım cihān tūrduķça tūrdun tūt Cihān mülkinde Şeddādī binā būnyādım urdun tūt	Götürür bezm-i keşretten ayāğı her kişī āhır <i>Ferāğī</i> ‘ālem-i vaħdetde bir el oñdın bu yerūñ tūt	Gazel / 7 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Başlık: Ferāğī.

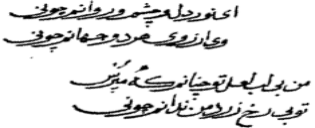
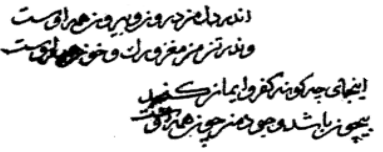
15a	Hicrî	Şalâ-yı <i>irci'î</i> 'yi çünkü neyden istimâ' itdüm Elüme aluban başım döne döne semâ' itdüm	Egerçe dilbere dil viregelmiş <i>Hicrî'</i> aşıklar Velî cānāneye cān virmeği ben ihtira' itdüm	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Yiğit 2013: 226.
15a	-	Cānum vireyin yoluña merdāne disünler Merdāne eylemiş qalmadı bir cāna disünler	-	Müfred		me' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün	Başlık: Müfred.
15a	-	Kerem it qahve-fürüş aqlama gül fincānı Ehl-i keyfün yerine güle virsiñ cānı	-	Müfred		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Müfred.
15a	-	Beni rüsvā-yı ciñān eyledi dünyā-yı denî Be vara evin aņup bir dağı bunda geleni	-	Müfred		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Müfred.
15b	Vusülî	Nemüz olsun ki bizüm lâyıq ola cānāna Nağd-i cānı virelüm yolına dervîşāne	Zülf-i sevdası ile oldu <i>Vuşülî'</i> serdār Viridi gönjini yine bir şeh-i 'ālî-şāna	Gazel / 5 Beyit		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Taş 2010: 170-171.
15b	Vusülî	Sākiyā şanma mey-i la' lüñe peymāne deger Öykünimez aña gerçi o dağı cāna deger	Ey <i>Vuşülî'n'</i> ola her demde perişān olsa Şāne gördüğ mi niçe zülf-i perişāna deger	Gazel / 6 Beyit		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Vusülî Divanı'nda (Taş 2010: 69) bir beyit eksiktir.
16a	Vusülî	' Acebdür ' arz ider dā'im leb-i ' İsi kerāmātı Niçe mürdelere gösterdi ol ihyā-yı emvātı	Dehān ile miyānı hep şitemdi eş' aruñ ' Aceb dürc eylemişsin ey <i>Vuşülî'</i> şen hayālātı	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Bu gazel Vusülî Divanı'nda (Taş 2010) yer almamaktadır.
16a	Vusülî	Dilā iksir-i ' aşka mālîk olmuş hāk-i rāhuz biz Ġnā-yı qalbe irdük mülk-i istignāya şāhuz biz	Şanemlerde görüp nūr-ı Ĥudā-yı sâcid-i Ĥaqquz <i>Vuşülî'</i> kimse bilmez vākıf-ı sırr-ı ilāhuz biz	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Taş 2010: 100-101.

16a	-	Meh-i nev ey hilâl-i ebrû senüñ barmağuna degmez Niçe barmağuna va'llâhi bir tırnağuna degmez	-	Müfred		fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün	Başlık: Müfred.
16b	Vuşulî	Keşti-i cāmı çeküp ey şüfî biz lâ-ya' kıluz Kulağumuza sözüñ girmez bizüm deryâ-dilüz	Ey <i>Vuşulî</i> devr-i gerdün katı sür'at üzredür Bâde-i cāmı anuñ'çün çekmede müsta'cilüz	Gazel / 5 Beyit		fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Taş 2010: 104.
16b	Vusulî	Maḥabbetden ilâhî ol meh-i nâ-mihre hâlet vir Benî yaqdı aña da zerre deñlü bir ḥarâret vir	<i>Vuşulî</i> dest-i ḥicrândan ḥalâş olsun hele evvel Kerem kıl ey ecel bir laḫza ârâm eyle mühlet vir	Gazel / 5 Beyit		mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	Taş 2010: 74-75.
16b	-	Vaşla ırgür ğarîbi yâ ilâhî 'an-ğarîb Müstecâb eyle du'âmı hem yetim hem ğarîb	Yâ ilâhî alma cānum olmayınca vaşl-ı yâr Sen qabul eyle du'âmı ey ğanı perverdigâr	Mesnevî / 2 Beyit	Münâcât	fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Başlık: Yok.
17a	Vusulî	Kılalı ḥatṭuñ zuḥûr-ı aḥvâl bir yüzden daḫı Zülf-i müşkinüñ perişân ḥal bir yüzden daḫı	Ma'sivâyı vech-i dilden kıl <i>Vuşulî</i> -veş tırâş Yoḫsa bu şüret behey abdâl bir yüzden daḫı	Gazel / 5 Beyit		fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Bu gazel <i>Vusulî</i> Divanı'nda (Taş 2010) yer almamaktadır.
17a	Vusulî	İnse atından ten-i mecrûḫ-ı meḥcür üstine Bir şehidüñ dir gören indi yine nûr üstine	'Asker-i ğam pây-mâl itdi <i>Vuşulî</i> bendeñi Şeh-süvârım himmet atını meded sür üstine	Gazel / 5 Beyit		fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Taş 2010: 172-173.
17b	Vusulî	Niçe kerre delindi yüregüm tîr-i cefâlardan Neler çekdigümi ben bilürüm ol qaşı yâlardan	Şorarsuñ ger <i>Vuşulî</i> bende kimdür deyü sultānum Unudulmuş faqîr ü sitemindeñdür cüdâlardan	Gazel / 5 Beyit		mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	Bu gazel <i>Vusulî</i> Divanı'nda (Taş 2010) yer almamaktadır.
17b	Vusulî	Dilâ gel bu riyâyı қо gider ḥatırdan işğâli Mekân-ı Ḥakk ola qalbün dilersenñ ḥâlî kıl ḥâlî	Dil-i divānemiz şu gibi ayağına aqmışdur Olup bir serv-i cān baḫşuñ <i>Vuşulî</i> ye meyyâli	Gazel / 5 Beyit		mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	Bu gazel <i>Vusulî</i> Divanı'nda (Taş 2010) yer almamaktadır.

18a	-	Ey şoran kahvede nedür hâlet Nice nef' ü zar u keyfiyyet	Çünkü zarrından nef' î oldu keşir Ehl-i t̄ab itdi şürbünü 'âdet	Nazım / 6 Beyit		fâ' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	Başlık: Yok. Şair belli değil.
18a	Cihānī	'Uşşâk-ı cefâkeşdür cānāna giderler Erkân-ı sa'adet yine divâne giderler	Kūyı var iken ğayra kılan meylī <i>Cihāni</i> Ferhād ile Mecnūn gibi yabana giderler	Gazel / 5 Beyit		me' ūlū me'fā' ilū me'fā' ilū fe' ūlūn	Başlık: Cihānī.
18a	Semâi	Bela-yı dildār elinden ğayrıdan bir dādımız yokdur Gönüldendür şikāyet kimseden feryādımız yokdur	-	Matla		me'fā' ilūn me'fā' ilūn me'fā' ilūn me'fā' ilūn	Çıpan 2002: 62.
18b	Cihānī	Κuluñum n'ola hōş geçse bu devründe devrānum Baña bir merħametle baķ benüm devletü's-sulṭānum	<i>Cihāni</i> ' andelib-i nazm olaldan gülşen-i 'aşka Çıkar gül gibi her yılda benüm pür-tāze divānum	Gazel / 5 Beyit		me'fā' ilūn me'fā' ilūn me'fā' ilūn me'fā' ilūn	Başlık: Yok.
18b	Firākī	Gögüs bağır açuķ kollar şıgālı yār gönlekcek Çemende şāh-ı gül gibi güler oynar gönlekcek	<i>Firākī</i> tañ degüldür çāk-ı girībān itse hayretten Seni her gice bağrına başar ağyār gönlekcek	Gazel / 5 Beyit		me'fā' ilūn me'fā' ilūn me'fā' ilūn me'fā' ilūn	Başlık: Firākī Rast.
19a - 20a	Yahyā	Yā ilāhī ne 'aceb luṭf -ı firāvān itdün Kerem itdün bize in'ām idüp ihsān itdün Yine bir gercek eri mürşid-i erkān itdün Hākim-i maħkeme-i taht-ı Süleymān itdün Niçe cānīleri taħķir ile bī-cān itdün Niçe dermāndelerün derdine dermān itdün Niçe 'ifritlerün 'aynını giryān itdün Niçe divān-ı şeyāṭini perişān itdün Bir ħarāmī başını ħāk ile yeksān itdün Yerini ħār gibi āteş-i sūzān itdün Sitem-i zulm ile ol adı çıkan ehl-i cefā Şarsar-ı қаһr ile buldı fenā oldu hebā	Şāhımız Şāh Süleymān-ı zamān sağ olsun Hāzret-i Hızr-ı nebi gibi hemān sağ olsun Ölmesün ol nitekim ehl-i cinān sağ olsun Kulı kurbanı olan pīr ü cūvān sağ olsun Adını zinde iden rūh-ı revān sağ olsun Kāmilūñ rūh-ı kelāmını ṭuyan sağ olsun Manṭıķu't-Ṭayr okuyan okumayan sağ olsun N'ola ol gitdi ise bākī kalan sağ olsun Yerde yatduķça babam oğlı füllān sağ olsun Çok yaşasun bunı yazan okıyan sağ olsun Gülmez idi yüzi maħşerde daħı gülmeyesi Çoğ iş itdi baña ol sağlīg ile olmayası	Terkib- Bend / 7 Bend	Medhiye	fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	Çavuşoğlu 1997: 169- 172.

20b - 22a	Beyānī	Evvelā ḥamd / idelüm Ḥā / lıḳ-ı eflā / ke vü mā-fī / hi ki izhār / u ‘ıyān ey / ledi bu cüm / le ‘acāyib / ü ğarāyib / yir ü gök ü / melek ü Cen / net ü Rızvān / u daḡı hūr / ile ğılmān / ve gül ü sün / bül ü reyḥān / ü mül ü bül / bül ü destān / u daḡı çeş / me-i ḥayvān / u dür lü ’lü / mercān u mihr- / i dıraḡşān	Bu durur ḥā / şıyet-i şabr / u şebāt ey / dil-i āşüf / te işit ḳavl- / i <i>Beyānī</i> / ki ma‘ ānī / heme cem‘ o / lıcağız el / virüp aḡvāl / ü murādāt / u sa‘ ādāt / ki anuḡ şem / mesidür baḡr- / i ṭavīli / ki budur bīst / ü çehār / fe‘ ilātün. / Dürer-i dürc- / i le‘ ālī / ki bu baḡr iç / re durur cüm / le-i şıfāt / dan olupdur	Bahr-ı Tavīl / 12 Cüz		24 / fe‘ ilāün	Başlık: Kasīde-i Beyānī Bahr-ı Tavīl. Aksoyak 2018.
22b - 23a	Hayālī	Felek gehvāre-i şıbyāna beḡzer Meh-i nev dün doġan oġlana beḡzer	Senüḡ zātıḡla olsun devr bākī Ki ‘ālem cism-i zātuḡ cāna beḡzer	Kasīde / 17 Beyit	Medhiye	mefā‘ ilün mefā‘ ilün fe‘ ülün	Bākī’ye atfedilen şiir Hayālī’ye aittir. Tarlan 1945: 55-56. Hayālī Divanında 23 beyit yer almaktadır.
23a	Bākī	Ḳarġa-zāde diyenüḡ kesmekdelermiş ‘ırḳını Zaġlanmış bir ḳılıçdur Bākī’yā ṭab‘ unḡ senün	-	Müfred		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Küçük 1994: 449.
23b - 24b	Yahyā	Çekelüm gün gibi aḳ sancaġ ile şarka çeri Ḳara topraġa ḳaralum ḳıralum surḡ-seri	Pādişāhum der-i dergāh-ile ḥāk olmaḡdur Şıdḳ u ihlāş-ile <i>Yahyā</i> ḳuluḡuḡ zevḳi yiri	Kasīde / 31 Beyit		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Başlık: Kasīde-i Yahyā. Çavuşoġlu 1997: 41- 45. Yahyā Divanı’nda 43 beyit yer almaktadır.
25a	Tābī	Şād ol ey cān dile şevḳ-ı ruh-ı cānān geldi Dōstdan ḡāniḡa şan şem‘ -i şebistān geldi	Şöyle beḡzer ṭokunupdur o mehün kākülüne <i>Tābī’yā</i> bā-şabā ḡayli perişān geldi	Gazel / 5 Beyit		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Başlık: Tābī.

25a	Bākī	Şalınan kūyında ol serv-i semen-ser midür Gülşen-i cennetde şāh-ı Sidre-i Tūbā mıdur	<i>Bākī</i> -i dil-ḥasteḡe cevr-i firāvān itmeden Çasduḡ öldürmek midür yā nāz u istiḡnā mıdur	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn	Küçük 1994: 175.
25b - 26b	Hayretī	‘ Aceb ālemde bu ḡavḡā nedendür Bu hāy u hüy bu eyvā nedendür	Çü birdür cümle mevcūdātūḡ aşlı Arada yā bu istiḡnā nedendür	Kasīde / 27 Beyit		mefā' ilūn mefā' ilūn fe' ulūn	Hayretī Divanı'nda tomlam 30 beyit yer almaktadır. Çavuşoḡlu, Tanyeri 1981: 53-55.
26a	-	Yine hem-cinsi çeker birbiriniḡ ḡayretini Zaḡm-ı mıkraza urur süzen anıḡçün merhem	-	Müfred		fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn	Başlık: Yok.
26a	Mevlānā		-	Rubā'ī			Başlık: Hazret-i Mevlānā Fermāyed. Şiir Farsça'dır.
26a	Mevlānā		-	Rubā'ī			Başlık: Velehū. Şiir Farsça'dır.
26b	Hayretī	‘ Āşık-ı dīdāruḡam dīdār ḡaḡḡıyçün begüm Nūr-ı pāk-i Aḡmed-i muḡtār ḡaḡḡıyçün begüm	Ḥayretī abdālī kılma ḡān-ı vaşluḡdan ıraḡ Tekye-i ḡaḡda olan esrār ḡaḡḡıyçün begüm	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn	Çavuşoḡlu, Tanyeri 1981: 298- 299.

27a	Hayretî	‘ Aşıkun bağrında tağlar denlü başı var imiş Kendi bir kem kaçre deryâlarca yaşı var imiş	Cân ile cânân arasında hicâb olduğ deyi <i>Hayretî</i> nün kendü kendüyle savaşı var imiş	Gazel / 5 Beyit		fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün	Çavuşoğlu, Tanyeri 1981: 230- 231.
27a	-	Ƙara zülfünî görelî yile virmişüm Ƙararı Telef itmişüm hevâda Ƙamu ‘ ömr-i rûzgârı	Binüp ol şeh esb-i nâza Ƙodı çün rikâba pâyın Yürî ey gönül eliğden Ƙo ‘ inân-ı ihtiyârı	Nazım / 5 Beyit		fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilün	Başlık: Yok.
27b	Sîne Çāk	Nice virmesün o gün şehâ ‘ aşıklarun cānı Ki peydâ oldı yüzünde kemâl-i şun‘ -ı Yezdānı	Olaldan küy-ı dildārun gedā vü müflisi <i>Yūsuf</i> Olupdur mülket-i ‘ aşkun nevāsı vü sulţānı	Gazel / 5 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Başlık: Sîne Çāk.
27b	Bākî	Ten pāy-māl ü serde ğam-ı ‘ aşƘ-ı yār ise Ayağda Ƙaldum elde degül ihtiyār ise	<i>Bākî</i> ‘ cihānda resm-i vefādan nişāne yok Yār adın ağma ‘ āğkun eger sağa yār ise	Gazel / 5 Beyit		mef‘ ülü fâ‘ ilâtü mefā‘ ilün fâ‘ ilün	Küçük 1994: 373.
28a	Bākî	Zülf-i siyāhı sāye-i tîr-i hümā imiş İklîm-i hüsne anun için pâdişā imiş	Zülfün esîri <i>Bākî</i> ‘-i bî-çāre dōstum Bir mübtelā-yı bend-i kemend-i belā imiş	Gazel / 5 Beyit		mef‘ ülü fâ‘ ilâtü mefā‘ ilün fâ‘ ilün	Başlık: Velehü. Küçük 1994: 234.
28a	Necātî	Cevre mā‘il olmasun yārî İlāhî kimsenün Zulmi ‘ âdet eylesenün pâdişāhı kimsenün	Ey <i>Necātî</i> ‘ ğuşşā-i gam yeme gel kim yokdur Āsitān-ı mey-ke gibi hiç penāhı kimsenün	Gazel / 5 Beyit		fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün	Necātî Bey Divanı’nda Toplam 7 beyit yer almaktadır. Tarlan 1997: 328- 329.
28a	-	Bugün cânānı seyr itdüm azacuk nā-küşād olmış Bize küsmiş mi sevdüğim ‘ aceb bilmem ne hāl olmuş	-	Matla‘		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Başlık: Beyit.

28b	Nesīmī	Sākiyā bir cür‘ a şun ehl-i şafānuş ‘aşkına Sāki-i kevşer ‘Aliyyü’l- Murtażānuş ‘aşkına	Ey <i>Nesīmī</i> sengle öldür Yezid-i müşriki Er degildür ol ki çalmaz tigi şānuş ‘aşkına	Gazel / 7 Beyit		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Öztelli 1969: 49.
28b	Sipāhī	Be bu yerlerde ne hōş şāh-ı cihānlar var imiş Cān vir ‘āşıkına rūh-ı revānlar var imiş	Bu <i>Sipāhī</i> bu beg oğlu dime düş ayağına Çoçılır bunda felāñ ibn-i felānlar var imiş	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Başlık: Yok.
29a - 30a	Firākī	Ey serāperde-i Hākk mahzen-i sırr-ı Rahmān Hāşıl-ı cümle cihān māhaşal-ı çār-erkān Sedd-i İskender olup zulmet-i vehme düşme Çü yakīn sende-dürür çeşme-i āb-ı hayvān Koma kesretde özün tālīb-i tecrīd ol kim Sendedür sende çü gencine-i vaḥdet-i pinhān Zerresin maṭla‘-ı hūrşid-i ḥākiḳatsin sen Kaṭresin gerçi veli sende ‘ıyāndur ‘ummān Kaṭarātında iken baḥr-i vücüb-ı zātın Seni cezb eyleyüp almışdı şehāb-ı imkān ‘Aşk zenciri çeker gayra ulaş āhir Āb-ı şahrāda olursa ne kadar ser-gerdān Güş-ı cān ile işit cān haberin her dilden Haberin vār ise cāndan eger ey ‘ārif-i cān Noḳta-i dāire-i kevn ü mekānsın sen Dāireñ gözle ki maḳşūd-ı cihānsın sen	Muṭrib-i bezm-i elest ile olanlar demsāz Dem-be-dem ney gibi āfāka virenler āvāz Bildiler yendüğünü āfāk ile enfüs yoḥsa Degme sāzende-i nā-sāz bu kıldan çalmaz Özge şehbāz gerek şayd-ı hümā-yı ‘aşka Urimaz degme meges işbu hevāda pervāz ‘Aşk rāzını <i>Firākī</i> kime ifşā itsün Bu ḥarīm içre daḥı buldı bir maḥrem-i rāz Çoğ aradum bu ‘avām içre ḥavāşı gerçi Bulmadum gerçek erenler ḥākiḳıyün illā az ‘Aşk şol ‘āşık-ı yektāya mānend-i elif Kimse ḥarf atup anuñ üstine noḳta ḳomaz Eyleyen besmele-i ‘aşk ile fetḥü’l-bütānı Kesr-i nefis eyleyüben noḳtadan ider āğāz Noḳta-i dāire-i kevn ü mekānsın sen Dāireñ gözle ki maḳşūd-ı cihānsın sen	Müsem men / 5 Bend		fā‘ ilātün mefā‘ ilün mefā‘ ilün fā‘ ilün	Şiirin nazım şekline her ne kadar mu‘aşşer denilse de her bendin sekiz beyitten oluşması göz önüne alınarak nazım şeklinin mütekerrir müsemmen olduğunu söyleyebiliriz.
30a	Āhī	Beni başdan çıkarın sünbül ü gül-büdur bu Cigerin nāfelerün ḥün idici budur bu	Ġamze vü ḥāl ü ḥattün derd-i dil-i <i>Āhī</i> dür Gözlerün bunlara şahiddür eski hüdur bu	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Bu gazel Āhī Divanı’nda (Sungur 1994) yer almamaktadır.
30b	Āhī	Devr içinde bir meh bī-mihr ser-gerdānyam Bir kemān-ebrü nigāruş ḳuliyam ḳurbānyam	Ey dil-i āşüfte ben de <i>Āhī</i> -i āvāreyüm Sen levend iseñ n’ola ben de levend oğlānyam	Gazel / 5 Beyit		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Sunugr 1994: 149.

30b	Āhī	Sīne-i şad-pārede dāğ-ı nihānum var benüm Öksüzüm koynumda bir köynüklü nānum var benüm	Āhīyā aḡma baḡa bāğ-ı cinān ü kevşeri Bir lebi kevşer yūzi bāğ-ı cinānum var benüm	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Sunugr 1994:
31a - 32a	Muhyī	Temāşa eyledüm gördüm ser-a-ser mülk-i 'Oşmānī Ne şehre uğradımsa sevdi dilber mäh-ı tābānı Haber aldum görenlerden 'Irak ile Şıfāhānı Didiler geşt idenler Çın Māçin u Horasānı Nazırūḡ görmedüm işitdüm ey Yūsuf-ı şāni Sen olduḡ rub' -ı meskūnuḡ bugün sultān-ı hūbānı	Görüp kāküllerūḡ başdan perişān oldı sünbüller Ruḡuḡ şevkiyle yer yer dağlar yaqdı қaranfüller Oқur medḡ-i ruḡuḡ <i>Muhyī</i> gibi gülşende bülbüller Қulaқdan 'aşıқun oldı giribān çāk idüp güller Nazırūḡ görmedüm işitdüm ey Yūsuf-ı şāni Sen olduḡ rub' -ı meskūnuḡ bugün sultān-ı hūbānı	Müsedde s / 5 Bend		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Bu şiir Muhyī Divanı'nda (Arslan 2006; Yaşar 2019) yer almamaktadır.
32a	Muhyī	Bahār oldı güzellendi çemen hengām-ı 'işretdür Қoma elden ayağı sākıyā fırsat ḡanīmetdür	Umma şöḡret bulaldan gün gibi şehri ḡarāb itdi Meseldür <i>Muhyiyā</i> dirler ezelden şöḡret āfetdür	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Bu şiir Muhyī Divanı'nda (Arslan 2006; Yaşar 2019) yer almamaktadır.
32a	-	Bir yaḡa geştḡir-i 'aşq-ı nigār Bir yaḡa āteş-i ḡam-ı dildār Bilmezem қankısıyle tutuşsam وقنار تبا عذاب النار	-	Kıt'a / 2 Beyit		fā' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Kıt'a.
32a	-	Göḡül kim kār-ı 'aşqa urdı bünyād Didiler kim iş oḡsun üste Ferhād	-	Müfred / 1 Beyit		fā' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Müfred.
32a	-	Hüner meydānı içre mālīk olan kilik-i pür-tize Ma'ārif pehlevānidur қamışdan oynadur nize	-	Müfred / 1 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Başlık: Müfred.
32b	Muhyī	تکهنه کجاست ویرانه خود را بجا آوردم بیایم از دم ویرانه پیشین که بجا آوردم	سندون دیوینک کس کورین بر خنک نزه و کعبه و در وقت رفتن فرق رو	Gazel / 5 Beyit			Başlık: Muhyī Efendi Eş- Nigdelü.

32b	Muhyī	Oda yaqđum nār-ı āhumla gice kāşānei Ėarqa virdüm seyl-i eşkümle bu mihnet hānei	Gice yazdum <i>Muhyiyā</i> sūz u güdāzum şerhini Şu himmetdür hizmet-i şem'e qodum pervānei	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Bu şiir Muhyī Divanı'nda (Arslan 2006; Yaşar 2019) yer almamaktadır.
33a	Muhyī	Ne tende cāme-i ' izzet ne serde tāc-ı devlet var Ne elde pāye-i rif' at ne dilde meyl-i şöhret var	Gedā ol <i>Muhyiyā</i> olma esir-i lezzet ü devlet Olur lezzetde zillet āhıretde devletün zillet var	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Bu şiir Muhyī Divanı'nda (Arslan 2006; Yaşar 2019) yer almamaktadır.
33a	Muhyī	Devr-i güldür alup ele cāmı Vaqtı hoş gör qo fikr-i encāmı	<i>Muhyiyā</i> öpüp elin ayağına düş Tolu iç yāre eyle aqdāmı	Gazel / 5 Beyit		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Bu şiir Muhyī Divanı'nda (Arslan 2006; Yaşar 2019) yer almamaktadır.
33b	Revānī	Hüsni ile āfākı tıtmışdur nigārum gün gibi Yalnız yügrük geçer ol şeh-süvārum gün gibi	Yārden görseñ <i>Revānī</i> zerre deñlü merhamet ' Ālem içre olurıdı i' tibārum gün gibi	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Avşar 2017: 448- 449.
33b	Remzī	Mübtelālar gerçi çoqđur yāra ammā çāre yoq Bir benüm gibi belālu ' āşık-ı bī-çāre yoq	Oldı <i>Remzī</i> bir tabīb-i dilrübāya mübtelā Nabzını tıtdı didi ölmekden özge çāre yoq	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Kurt 2017: 255.
34a	Sākī	Ehl-i diqqat belünge mü didiler Ağzuñ añuldı yoqđur o didiler	<i>Sākī</i> elden ayağı hiç komaz Rüz u şebde çeker sebū didiler	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün mefā' ilün fe' ilün	Bu gazeli Necāti'ye ya da Kemal Paşazāde'ye isnad edenler vardır. Mehmet Nail 1949: 403.

34a	Misālī	Cem ^ç ider ayağın öpdürmekçün yārānı Beñzer ol şāh-ı hüsn eyler ayak dīvānı	Ŧurmadı tīri <i>Misālī</i> ten-i şad-çākinde Şanki bir kıanludur delüpdür zindānı	Gazel / 5 Beyit		mefā ^ç ilün fe ^ç ülün mefā ^ç ilün fe ^ç ülün	Başlık: Misālī.
34b	Fevrī	Sevdāya viren göñlümi simīn bedeñündür çAqlum yitüren kakül-i müşğın ħatunđur	Her bir kışı bir mesnede mensüb olursa İncinme begüm <i>Fevrī</i> bendeñ de seniñdür	Gazel / 7 Beyit		mef ^ç ülü mefā ^ç ilü mefā ^ç ilü fe ^ç ülün	Başlık: Yok.
35a	Emrī	Zülf-i dil-dāra derünün dil-i mañzün söyler Güyyā Leylīye aĥvālini Mecnūn söyler	Söylemiş bir gazel <i>Emrī</i> lebün vaşfında İşidenler didiler hep dūr-i meknūn söyler	Gazel / 5 Beyit		fe ^ç ilātün fe ^ç ilātün fe ^ç ilātün fe ^ç ilün	Saraç: 82.
35a	-	Ķazā teğayyūr olunmaz bu ħaderdür <i>أزواجنا القضاة عجب البحر</i> . dur	-	Müfred			
35a	Yahyā	Nāzūklük ile olmağičün yāre āşinā Oldum raķībe bende vü ağyāre āşinā	-	Matla ^ç		mef ^ç ülü fā ^ç ilātü mefā ^ç ilü fā ^ç ilün	Başlık: Müfred- i Yahyā. Çavuşoğlu 1997: 284.
35a	-	Cihānda çāşıķun yoğdur günāhı Meger terk eyleye sevdüğü şāhı	-	Müfred		mefā ^ç ilün mefā ^ç ilün fe ^ç ülün	Başlık : Müfred.
35b	Emrī	Bizi güldürmedi dilber ħam-ı hicrānlar ile Demidür ağlaşalum dīde-i giryānlar ile	<i>Emrīyā</i> gördi gözüm yaşı cihānı alıyor Göge yapışdı ħamer necm-i dirāşşānlar ile	Gazel / 5 Beyit		fe ^ç ilātün fe ^ç ilātün fe ^ç ilātün fe ^ç ilün	Saraç: 247.
35b	Misālī	Çıķmadı ħāşīye-i ħať-ı ħubār-ı dilber Görmedüm dünyede anuñ gibi bir müşkil yer	Dār-ı dünyāda <i>Misālī</i> tek aşılsun ağyār Anı cellād-ı ħazā her belā-yı siyeh çeker	Gazel / 5 Beyit		fe ^ç ilātün fe ^ç ilātün fe ^ç ilātün fe ^ç ilün	Misālī Divanı'nda (Bayar 2012; Güneş 2011; Dede 2001) bu gazel yer almamaktadır.

36a	Misālī	Jāle na‘ tden nişār idince felek Düşmedi yire güller açdı etek	Nār-ı āhı ile <i>Misālī</i> ñün Tutuşup ortaya atıldı fişek	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Başlık: Velehū. Misālī Divanı’nda (Bayar 2012; Güneş 2011; Dede 2001) bu gazel yer almamaktadır
36b	-	Şu deñlü mürtefi‘ -i bünyād olur қаşr-ı tevāzu‘ kim Riyaz-ı cennete nuzzāra қаbuldür zemininden	-	Müfred		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Başlık: Yok.
36b	-	Olur feyz-i tevāzu‘ yla dıraht-ı pest-i bed-āver Қоmuşdur mīve-i маһrūm-ı servi ser-firāz olmaқ	-	Müfred		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Başlık: Yok.
36b	Bākī	Dilā meyl itmede vaşl dil-rubāya Hevā-yı salţanat düşmez gedāya	Ferāmüş it ğam-ı ferdāyı <i>Bākī</i> Bugün şihhatdeyüz minnet Hūdāya	Gazel / 5 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün fe‘ ülün	Küçük 1994: 384.
36b	Revānī	Eline lāle almış yine cāmı Cihāndan almağ için intikāmı	<i>Revānī</i> Hāmseye baқmazdı hergiz Eger görse bu beş beyti Nizāmī	Gazel / 5 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün fe‘ ülün	Avşar 2017: 440.
37a	Kemāl	Didüm bir cām şun la‘ lünden ey yār Didi neymiş senüñ saņa yüri var	<i>Kemāl</i> eyle taḥammül hicr-i yār صفحات العشق ان تقع على النار	Gazel / 5 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün fe‘ ülün	Başlık: Yok.
37a	Hayretī	Yine bir āfitāba düşdi gönül Şeh-i ‘ālī cenāba düşdi gönül	Aқdı bir serv ayağına şu gibi Ne ‘aceb ıztırāba düşdi gönül	Gazel / 3 Beyit		fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün	Başlık: Yok.
37a	-	Güzellerden olaydı büse ‘ādet Bize dağı yeterdi bu sa‘ ādet	-	Matla‘		mefā‘ ilün mefā‘ ilün fe‘ ülün	Başlık: Yok.

37a	-	Dilden geçecek gämzeñ okı cānda bulunur Bir sehm-i sa' ādetdür o kim qanda bulunur	-	Matla'		me' ūlü me'ā' ilü me'ā' ilü fe' ūlün	Başlık: Yok.
37b	Bākī	' Ārızuñ firdevs-i a' lā kāmētün Tūbā imiş Būşe-i lā' lūñ iki hōş mive-i zibā imiş	Bir güherdür tab' -1 Bākī' kân-1 imkân içre kim Āfitāb-1 lu'f-1 sultān ile bulmuş perveriş	Gazel / 7 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
37b - 38a	-	Her seher kūyuñda ben āh u efgān itdügüm Lā'le haddün hasretinden gözlerim kân itdügüm Gül gibi göñlüm açup çāk-1 giribān itdügüm Sīnemi yer yer elifler birle būsītān itdügüm Hep seniñ'çündür kaşı yāyına qurbān olduğum	Bir hūs-n-i üftādenün göñlün giriftār eyledün İş bu kebk-i dünyāmı anuñ başına dār eyledün Gitti şabrum gitdi arāmum ' aceb kār eyledün Sendedür divāne göñlüm sende qurbān olduğum	Tahmis / 6 Bend		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	3., 4., 5. ve 6. Bendler 4 mısradan oluşmaktadır. Başlık: Tahmis.
38a	-	' Aceb merdüm riyāsın ey felek-mānend-i ejderhā Ġarra olmağdadur dā'im saña dünyā vü māfihā	-	Müfred		me'ā' ilün me'ā' ilün me'ā' ilün me'ā' ilün	Başlık: Müfred.
38b	-	İhtiyār ile degil ben saña qurbān olduğum Gül yüzün şevki ile bülbül gibi nālān olduğum Hışm idersin her kaçan görseñ giryān olduğum Neyledüm çok sevdiğüm n'itdüm ey qurbān olduğum	Hāk bilür kim şādıkam ' aşkuñ ile peyvesteyüm Hem hayāl-i zencir-i zülfün ile ser-besteyüm Men kuluñdan yüz çevirdün iştiyāk-1 hāstayüm Neyledüm çok sevdiğüm n'itdüm ey qurbān olduğum	Murabba ' / 5 Bend		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
39a	Zihnī	Zihnī revāc vireli sen nazm-1 fāhire Kesr-i cevāhir ile ziyān urdı tācire Cān virür oldı cevheriyān şī' r-i şā' ire Nazmuñ Maqālī komadı kıymet cevāhire Şarrāf-1 dehr bir qurı dükkān açar qapar	-	Tahmis / 1 Bend		me' ūlü fā' ilātü me'ā' ilü fā' ilün	Başlık: Yok.
39a - 39b	Hayālī	Sīnede yāruñ gāmından nār-1 sūzānuñ mı vār Şubh-1 dem şebnem döker bir çeşm-i giryānuñ mı var Cānuña ateş urur bir mihr-i raşşānuñ mı var N'olduñ inlersin felek herecāyi cānānuñ mı var Her maqāmı seyr ider bir māh- 1 tābānuñ mı var	Ey Hayālī' aşka kul olalı sultānsın yine Ya' ni bir hūri-veşūñ yolunda hayrānsın yine Bir melek şüretlünün derdine nālānsın yine Zülf-i dilber gibi ey Zātī' perişānsın yine Cevri bī-hāh yoğsa bir yār-1 perişānuñ mı var	Tahmis / 5 Bend		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Tarlan 1945: 93. Doğan 2020.

39b - 40b	Tīgī	Ey göñül niçeye dek fāriğ u bī-bāk olasın Ġam-ı ālāyış-i dūnyā ile nā-pāk olasın Ṭotalum şāh-ı Feridūn-fer u Ḍaḥḥāk olasın Niçe bir ‘ayş-ı neşāt ile ferahnāk olasın Fikr it ol sâ‘ati kim yire girüp ḥāk olasın	<i>Tıgryā</i> gülşen-i dūnyāmı idüp geşt ü güzār Serv-i bōstān-ı ḥayvānda geçüp Leyl-i ruḥşār Ölmeyüp şāh-ı ‘amel-i serv gibi hūr var Bāğ-ı ‘ömr ise <i>Nihānī</i> niçe bir tāze bahār Bir gün irişe ḥazān mevsimi ḥāşā ki ölesin	Tahmis / 5 Bend		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Başlık: Gazel-i Nihānī Tahmis-i Tīgī.
40b - 41b	Makālī	Şikāyet rūzgārımdan ki bir dem olmadum ḥoşnūd Fiğān-ı baḥt-ı siyāḥımdan ki kılmaz ṭālī‘üm mes‘ūd Yumuldu gōnçe-i ṭab‘um elimde cām-ı ḡam fersūd Bu ḥāristān-ı ‘ālemdede açılmazsa gül-i maḡşūd Nağam ey bülbül-i cān çünki gülzār-ı ‘adem mevcūd	<i>Maḡālī</i> la‘l-i dilber var iken yāḡūt-ı aḥmerden Yudum al çeşme-i āb-ı ḥayāt-ı bāde-i terden N’olur cām-ı Cem-i Cemşid mir‘at-i Sikenderden Tecellī-i cemāl-i şayḡal mir‘at-i ḥāverden O māḥuḡ ‘akş-i ḥüsnidür <i>Fiğānī</i> mā-hüve‘l- maḡşūd	Tahmis / 5 Bend		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Karahan 1966: 40.
41b	-	Yārūḡ belālī ḡamzesine ben belā didüm Belā budur ki yār belāyı benden esirger	-	Müfred		mef‘ ülü fā‘ ilātü fā‘ ilātü fā‘ ilün	Başlık: Müfred.
42a	Lāmi‘ī	Şunda bir bıkır kız oğlan bulunur mı dellāl Yaḡağı gül sözi şirin dili sükker lebi bāl	Ṭaleb it şehre yūri bul [bu] şıfatlu güzeli <i>Lāmi‘ī</i> ‘iden ne bahā ister iseḡ gel beri al	Gazel / 13 Beyit		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Lāmi‘ī Çelebi Divanı’nda (Burmaoğlu 1983: 277) toplam 14 beyit mevcuttur ve 10., 11. ve 12. beyitler mecmuada farklıdır.
42b	-	Ālā ey cān ilinūḡ şehriyāri Ki göñlüme müsāḥḡar dil diyāri	Ḥābībüm sevdiğüm gül yüzlü yārüm Fedā olsun saḡa cism-ile cānum	Mesnevī / 10 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün fe‘ ülün	Başlık: Nāme.

43b	Süleymān	Ġam ile olmazuz hemdem döner peymānemüz vardır Maḥabbet şem'ine her dem yanar pervānemüz vardır	<i>Süleymān</i> artdı efgānum ölür isem qalmaya qānum Müsāfir uçar cānum Qırımı hānumuz vardır	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Başlık: Süleymān.
43b	Süleymān	İçelden 'aşk meyın şāfi riyādan kārımız yokdur Güzeller sevmege şūfī velī inkārımız yokdur	Beni zār eylemeñ bunca esirge lebleri gonce <i>Süleymān</i> un murādınca gül-i bi-hārimuz yokdur	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Başlık: Velehū.
44a	Nazīm	Qadeḥ-nūşan bezm-i 'işret ey hāne meyḥāne Huşuşa sāki-i meclis şuna kestā[ne] mestāne	Olursa mazḥar-ı luṭf-ı Hudā feyz-i cihān-giri <i>Nazīmā</i> hüküm ider Tūrān ile İrān'a mirāne	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Yahyā Nazīm Divanı'nda toplam 7 beyit yer almaktadır. Çakır 2018: 1015- 1016.
44a	-	Mutrip olsa nağmeye sāz u raksa girse dilrübā Çar u pāre guşşaya cık cık deyü inler nidā	-	Matla'		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Beyit.
44a	-	Gelür mi 'arızına bir zerre noqşān Düşerse balçığa la' l-i Bedaḥşān	-	Matla'		mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün	Başlık: Müfred.
44a	-	Ġubār-ı ḥāk-i pāyundur gözüme sürmede Şerār-ı nār-ı 'aşkunđur başumda efser-i devlet	-	Müfred		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Başlık: Müfred.
46a	Vahdeī	Cānumı qāşuḡa qurbān ideyin n'olsa gerek Alnuma kilik-i qaḡā çekdüğü resm olsa gerek	Dem bu demdür berü gel bezm-i gama <i>Vahdetiyā</i> İçelüm bāde-i 'aşkı ye diye n'olsa gerek	Gazel / 7 Beyit		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Öztürk 2006: 89.

46a	Şevkî	İdelüm terk-i diyârı gidelüm n'ola gerek Râzıyuz emr-i Hudāya olacağ olsa gerek	Şevkî yelken idelüm mülk-i dile āh-ı direk Şalalum baħr-ı fenāya ye diye n'olsa gerek	Gazel / 6 Beyit		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Yok.
46b	Yahyā	Almazuz mansıb-ı dünyāyı ekābirlenürüz Mütekebbirlere gāhî mütekebbirlenürüz	Hörmet ü ' izzet ise ancağ olur ey <i>Yahyā</i> Ya' ni taħfif-i edānî ile ağırlanuruz	Gazel / 5 Beyit		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Çavuşoğlu 1997: 393.
46b	Yahyā	Māh-o münîr odur ki Şüreyyāsı olmaya Sulţān-ı bî-vezîr ola paşası olmaya	Cānā cihānda kâleb-i bî-rüh gibidür Şol şî' rüh āħirinde ki <i>Yahyāsı</i> olmaya	Gazel / 5 Beyit		mef' ūlü mefā' ilün mefā' ilün fā' ilün	Yahyā Bey Divanı'nda toplam 7 beyit yer almaktadır. Çavuşoğlu 1997: 541.
47a	Yahyā	Girü maħzün olacağ ħātırımı şād itme Girü vîrān olacağ göñlümi ābād itme	Ağlayup rāzuñı fāş itme iñen ey <i>Yahyā</i> Severüm şol gül-i ra' nāyı diyü ād itme	Gazel / 5 Beyit		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Çavuşoğlu 1997: 531.
47a	Nev'î	Ķazınursa noĶta-veş tîĝ-i ĝam-ı hecr ile baş Olmaya resm-i maħabbet şafħa-i dilden trāş	Nāy-veş sūrāħ sūrāħ olsa cismün <i>Nev'iyā</i> AĶma rāzuñ perdesin esrār-ı ' aşĶı kılma fāş	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Tulum; Tanyeri 1977: 350.
47b	Necātî	Göñül cemāl-i mu' anber-nikāb ile oynar ĤaĶîr zerre-yi gör [ki] āfitāb ile oynar	RaĶîb ile işiĝünĝde <i>Necātî</i> şulħ ideli Çemende bülbülü gördüm ĝurāb ile oynar	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün fe' ūlün	Necātî Bey Divanı'nda toplam 7 beyit yer almaktadır. Tarlan 1997: 246.

47b	Kemāl	Marāz-ı ‘aşkı gör şifā yirine Alı gör derdini devā yirine	Sinemüh sırrı fāş olur yoğsa Çāk iderdüm tenüm kabā yirine	Gazel / 5 Beyit		fā’ ilātün mefā’ ilün fe’ ilün	Başlık: Sırrı. Kemal Paşa- zāde 1313: 179- 180.
48a	Nādirī	Leylī gibi çemende konup gül otağla Mecnūn yüregi gibi bir lāle dağla	Çüyında <i>Nādirī</i> raqīb ledür göreyin Bülbül çemende hem-nefes olur mı zāğla	Gazel / 5 Beyit		me’ ulü fā’ ilātü mefā’ ilü fā’ ilün	Başlık: Nādirī.
48a	Muhibbī	Delinüpdür gam-ı müjenle yürek Birüz ey kaşı yā oğuş çekerek	Ey <i>Muhibbī</i> dağık-i nazmumdan ‘Ağd-i pervine şab‘ um aşdı elek	Gazel / 5 Beyit		fe’ ilātün mefā’ ilün fe’ ilün	Ak 1987: 476.
48b	Bākī	Cām-ı la’ lühdür senün āyine-i nūr enverüh Adı var cām-ı Cem ü āyine-i İskeşder’üh	-	Matla’		fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün	Küçük 1994: 259.
48b	Bākī	Ol perī rüyün bağanlar gözi üzre kaşına Sāyr-i perī hümā düşmiş şanurlar başına	Naql-i hüsün Bākī gibi kimse tafşil itmeye Şahfa-yı eş‘ arda ancak ādemle āşına	Gazel / 6 Beyit		fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün	Bākī Divanı’nda toplam 7 beyit yer almaktadır. Küçük 1994: 360- 361.
48b	Bākī	Piyāle hüsrev-i mülk-i gama tāt-ı Keyānīdür Hum-ı mey pādīşāh-ı ‘aşka genc-i hüsrevānīdür	Şafā-yı şı’ r-i Bākī bā’ iş-i mihr ü maħabbetdür Bu Āb-ı zindegānī ol hayāt-ı cāvidānīdür	Gazel / 5 Beyit		mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün	Bākī Divanı’nda toplam 7 beyit yer almaktadır. Küçük 1994: 133.
49a	Bākī	Gönüller aldığın inkār ider meger zülfün Elini muşhafa urmuş yemīn ider zülfün	Yolında nāfe-şıfat kıldı [terk-i ser <i>Bākī</i> Terāhḥüm itmedi miskine kıl kadar zülfün	Gazel / 5 Beyit		mefā’ ilün fe’ ilātün mefā’ ilün fe’ ilün	Bākī Divanı’nda toplam 5 beyit yer almaktadır Küçük 1994: 254- 255.

49a	Necāī	Elden koma ayağı diyü muttaşıl şaşa Cām-ı Cem'ün ħiṭābetün eyler ḥabāblar	-	Müfred		meḥ ūlū fā' ilātū meḥā' ilū fā' ilün	Tarlan 1997: 209.
49a	Necāī	Bir ayak şuna başa meclis içinde sāķī Çaķışır dem-i ğam-ı devrān-ile n'ide başabaş	-	Müfred		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Tarlan 1997:
49a	Revānī	Mey gibi kaldık ayaklarda <i>Revānī</i> ḥayfā Sāķī-i ğonçe-dehen bilmedi keyfiyyetümüz	-	Müfred		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Avşar 2017: 270.
49a	Revānī	Ayağum almak diler sāķī daḥı devrān gibi Cām-ı meyden ğayrı kimse destġir olmaz başa	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Avşar 2017: 177.
49a	Enverī	Zikr ider vaşf-ı du' ā-yı kadeḥi pīr-i muġān Varalum biz de du' āsın alalum ol pīrūḡ	-	Müfred		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Kurnaz 2001: 122.
49b	-	Seyre ğitmek ister kamu yārān Sizlere muntazırdur rāḥvān	Baḥt u 'izze u cūdıḡa hemdem 'Ömr ü devlet hemişe müstaḥkem	Mesnevī / 6 Beyit		fā' ilātün meḥā' ilün fa' lün	Başlık: Ser- nāme.

49b	Necāṭī	Ağzına dil şokar egilüp şīşe-i sāğaruṅ Şaḡın öper lebūṅi cihān bī-ḥayāsıdır	-	Müfred		mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün	Tarlan 1997: 251.
49b	Necāṭī	Maḥbūb u meye tevbeliyem derse <i>Necāṭī</i> İnanmayasuz sözine zīrā ki delidür	-	Müfred		mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fe' ūlün	Tarlan 1997: 208.
49b	Necāṭī	Sāḡī piyāiki gözümün birisidür Bir rūḥdur ki bezmümüz aḡun dirisidür	-	Matla'		mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün	Tarlan 1997: 222.
49b	Necāṭī	Taḡsīm idicek 'aql u dil ü cāmı güzeller Gönlüm saḡa düşdi benüm ey rūḥ-ı muşavver	-	Matla'		mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fe' ūlün	Başlık: Lehū. Bu beyit Necāṭī Bey Divanı'nda (Tarlan 1997) yer almamaktadır.
49b	Necāṭī	Gözüm ki gūşe-i fūrkatde yārsuz aḡlar Gören teraḡḡum idüp iḡtiyārsuz aḡlar	-	Matla'		mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün	Başlık: Lehū. Bu beyit Necāṭī Bey Divanı'nda (Tarlan 1997) yer almamaktadır.
50a	Meylī	Āşık oldum yine bir dilber-i ra' nā sevdüm Şaḡı sünbül yüzi gül zülfı muṭarrā sevdüm	Bezm-i 'alemde n'ola bāde-keş olsam <i>Meylī</i> Lebleri yādına yārün mey-i ḡamrā sevdüm	Gazel / 5 Beyit		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Şenödeyici; Akdağ 2014: 55.

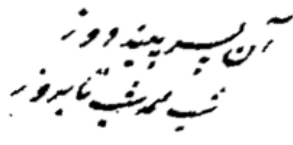
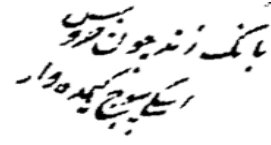
50a	‘Ālī	‘Aqlum tağilur zülfi siyeh-kāruña bağsam Bağrum delinür la‘l-i güher-bāruña bağsam	‘Ālī gibi qarşumda gözüm gönüm açılma Geh zülfüne geh nergis-i bimāruña bağsam	Gazel / 5 Beyit		mef‘ ülü mefā‘ ilü mefā‘ ilü fe‘ ülün	Aksoyak 2018: 938- 939.
50b	Siyāmī	Meyl itme şu dildāra dilā kāri cefādur Bend olma şağın zülfi kemendine hağādur	Hasret ile döker göz yaşını tırma <i>Siyāmī</i> Beğzer ki o gülçire ol şimdi cüdādur	Gazel / 5 Beyit		mef‘ ülü mefā‘ ilü mefā‘ ilü fe‘ ülün	Başlık: Siyāmī.
50b	‘Iyānī	Esrār-ı gam hağğ-ı lebün rūña ğidādur Cānāya anuğ büseşin almağ ne şafādur	Bīm-i gam u ümīd-i vefā gönüne gelmez ‘Aşğ içre ‘Iyānī hele bī-ğevf-i dürcādur	Gazel / 5 Beyit		mef‘ ülü mefā‘ ilü mefā‘ ilü fe‘ ülün	Başlık: Yok.
51a	Bahāyī	Tīr-i cevruğ derūna itdi güzer Luğ idüp cevri ço ey gül-i ter	Derd-i bağrūğ şor <i>Behāyī</i> kim Anı zīrā çeken bilür ne çeker	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün	Bu gazel Şeyhülislām Bahāyī Divanı’nda (Uludağ 1992) yer almamaktadır.
51a	‘Iyānī	Cevri ço ehl-i ‘aşğa ey dilber Bendeğe şefkat ile eyle nağar	Dilberūğ rağmı yoğ <i>‘Iyānī</i> saña Demīdür ağla sende şām u seğer	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Başlık: Yok.
51b	Yahyā	La‘ lüne meylüm görenler mey-perest ağlar beni İşiden feryādumı yollarda mest ağlar beni	Luğfını ol mü-miyānuğ gör ki bir cevri eylese Şarılur <i>Yahyā</i> hemāğ hağğır-şikest ağlar beni	Gazel / 5 Beyit		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Kavruk 2001: 417.
51b	Nev‘ī	La‘ l-i lebüne rūğ disem lāf degüldür Sāğar sever mi bī-rūğ ola inşāf degüldür	Cānā seni cān ile severse n’ola <i>Nev‘ī</i> Hağğā ki seni sevmemek inşāf degüldür	Gazel / 5 Beyit		mef‘ ülü mefā‘ ilü mefā‘ ilü fe‘ ülün	Tulum; Tanyeri 1977: 304.

52a	Yahyā	Benümle ol kıyāmet haşre kıyil olmaz mı Kıyāmet var dimez mi yoħsa haşre kıyil olmaz mı	Feleklerde melekler āh u zārumdan oturmazken O serve kār kıılmaz yoħsa <i>Yahyā</i> vāşıl olmaz mı	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Kavruk 2001: 421.
52a	Yahyā	Gül gurūr-i ħüsn ile almış [ele] bī-dādını Dinleñüz bülbüllerün şimden girü feryādını	Devr-i gülde bādeden <i>Yahyāyī</i> vā' iz men' ider Tek anuñla egelsün didüm dil-i nā-şādını	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Kavruk 2001: 460.
52b	Yahyā	Şīve-i reftāruñı şerv-i çemende görmedük Bu şer-āmed kāmeti biz nārvende görmedük	Şerħ iderse ders-i ' aşkı yine <i>Yahyā</i> şerħ ider Kalmamışdur bir muħib zīrā bu fende görmedük	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Kavruk 2001: 225.
52b	Yahyā	Cāmı kullāb-ı ser-i zülfün çeker senden yaña Güşe-i çeşmün n'ola olsa şehā benden yaña	Korkarın <i>Yahyā</i> ki püt olsa da te'şir ider Tir-i āhuñ kim vara ol şalbi āhenden yaña	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Kavruk 2001: 38.
53a	Yahyā	Ĥācinuñ maķşüdü Ka'be baña küyuñdur ġaraż Fikrī cennet zāhidün ' uşşāka rüyuñdur ġaraż	Ėonçe vaşf eylese Yahyā dehānuñdur murād Sünbül-i ħoş büyü eylese müyuñdur ġaraż	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Kavruk 2001: 191.
53a	-	Bi-ħamdillāh sa' ādetle bugün bu kaşra geldük biz Şafālar kesb idüp ħaylī du' ālar ūşa gitdük biz	-	Matla'		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Başlık: Beyit.
53a	-	Sa' ādetle şafā geldün bu gice bunda miħmān ol Gidersin ' ākıbet bundan gerekse Mışra sultān ol	-	Matla'		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Başlık: Beyit.
53b	Halīlī	Dile cevr ü cefā mı eksük olur Mübtelā belā mı eksük olur	Ne şorarsın <i>Ĥalīlī</i> āġladuġum Yār ile ma'cerā mı eksük olur	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün	Hasan Çelebi 1989: 346.

54a	Cevānī	Şöyle giribān olmaz idüm yāri görsem gāh gāh Ol göñül ārām ider dildārı görsem gāh gāh	Leşker-i gāmdan şikāyet itmezidüm kimseye Devlet ile bāri şol <i>Cevānī</i> görsem gāh gāh	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
54a	-	Bir dem ārām eylemez cān u göñül dildārsuz Bu cihānuñ yoğ şafāsı ol büt-i 'ayārsuz	Cevri çok dilber deyü var itme yāri kıyās 'Ayb-ı yār isteyen qalmış cihānda yārsuz	Nazım / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
54b	Melihī	Çarḫ elinden göz yaşı ḫayflar gelür ḫayflar geçer 'Aceb eyyām-durur demler gelür demler geçer	Bu <i>Melihī</i> kuluñ ḫāline baq eyle nazār Dem-be-dem meşküka aḡlar gelür aḡlar geçer	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Ergin 1946
54b	Yahyā	Ben ḡaribe itdigün cevri ü cefādur dōstum Ġāfil olma çarḫ-ı gerdün bī-vefādur dōstum	<i>Yahyāya</i> dermān lebündür ben anuñ qurbāniyam Her kişi maqşūdın viren Ḥudādur dōstum	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Şeyhülislām Yahyā (Kavruk 2001) ve Yahyā Bey (Çavuşoḡlu 1977) Divai'nda bu gazel yer almamaktadır.
55a	Ferīdī	Dōstlar bir dilber-i ra' nādan ayrıldum meded Bir perī peyker melek-simādan ayrıldum meded	Bülbül-i şeydā gibi nālān u zār olşam ne var Ey <i>Ferīdī</i> bir gül-i ḫamrādan ayrıldum meded	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
55a	Hayretī	Niçe gündür ki dildārum görünmez Bütün gün aḡlaram yārum görünmez	Fiḡān it <i>Hayretī</i> çün şavt-ı bülbül Ḳanı ol yüzi gülzārum görünmez	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün	Çavuşoḡlu, Tanyeri 1981: 226.
55b	Hayretī	Şādmān idüm beni cevri ile maḫzün eyledün N'eyledün beni bī-vefā ḫālüm digergün eyledün	Ey elif-ḡad gösterüp sineḡdeki ḫāli yine <i>Hayretmün</i> cānda dāḡın bir iken on eyledün	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Çavuşoḡlu, Tanyeri 1981: 257- 258.
55b	Nizārī	Bu nāle vü āhum ne bu dūd-ı siyāhum ne N'itdüm saḡa şāhum ne şuçum ne günāhum ne	Kūyuḡda <i>Nizārī</i> kim bir bülbül-i zārī kim Bī-şabr u ḡarārī kim şuçum ne günāhum ne	Gazel / 5 Beyit		mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün	Başlık: Nizārī.

56a - 56b	-	Ey ruḥ-ı bāğ-ı leṭāfetde gül-i ḥandānum Tutdı bülbül gibi dünyā yüzini efḡānum Ez kalıpdur ki çıka burc bedenden ḥānum Ey leb derd dile ḥikmetiyle loḡmānum Şerbet-i vaşluḡ ile eyle benem dermānum Düşmesün boynıḡa baḡr gele olurşam ḡānum	Varayın ‘aşḡuḡ ile ‘āleme destān olayın Düşeyin taḡlara Mecnūn gibi ‘uryān olayın Genc-i ‘aşḡuḡda ḥüdāi gibi dīvān olayın Sāye-veş baḡr-ı Nile ḡāk ile yeksān olayın Bāğ-ı ḡüsn içre şalın serv gibi ey ḡānum Şulasun yollaruḡı dīde-i ḡün-feşānum	Müsedde s / 5 Bend		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Başlık: Yok.
56b	-	Bu güzergāhı geşt idüp yürüme Vuşlat-ı devlet için epsem otur İttifāḡı budur zamānuḡ kim Devlet ehli ya türk olur ya potur	-	Kıt‘a		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Başlık: Kıt‘a.
57a	‘Ulvī	Fırkatde ḡoduḡ bendeḡi sulṭānum unutmā Ya‘ ḡub’uḡı ey Yūsuf-ı Ken‘ān’um unutmā	‘Ulvī ḡuluḡa eyledüḡüḡ cevı ü cefāyı Bir gün aḡasın ey şāh-ı ḡübānum unutmā	Gazel / 5 Beyit		mef‘ ūlü mefā‘ ūlü mefā‘ ūlü fa‘ ūlün	Çetin 1993: 528.
57a	Bākī	Bir lebi ḡonçe yüzi ḡül-zār dirseḡ işte sen ḡār-ı ḡamda ‘andelib-i zār dirseḡ işte ben	<i>Bākīyā</i> Mecnūn ile Ferḡād-ı şeydādan bedel ‘Aşıḡ-ı bī-şabr u dil kim var dirseḡ işte ben	Gazel / 5 Beyit		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fe‘ ilün	Bākī Divanı’nda toplam 7 beyit yer almaktadır. Küçük 1994: 334.
57b	Halīlī	Ey beni şeydā kılan ḡül yüzli yārüm ḡandasın Cān u dilden sevdiğüm zībā nigārum ḡandasın	Tā cemālūḡ mürḡ-zārında <i>Halīlī</i> düşdi zār Dimedün bir gün aḡā ey mürḡ-i zārüm ḡandasın	Gazel / 5 Beyit		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Başlık: Halīlī.
57b	‘Ulvī	Her kimi görse ḡönül kendüsine yār şanur Her vefāsuz güzeli yār-ı vefā-dār şanur	N’ola ‘Ulvīḡuluna virmese ol şāh selām Za‘f-ı cismde göricek şüreti dīvār şanur	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Çetin 1993: 270- 271.

58a	Hıtāmī	شدم بر صورت عاشق که با میکت ز نوفا چه صورت صورت دلبر چه دلبر و سب زیا	دو ابی در دجانت راحت شربت باید چه شربت شربت نافع چه نافع نافع بود	Gazel / 7 Beyit			Şiir Farsça'dır. Başlık:
58a	Hāletī	Ṭübā qadūñ bu cünbüş ü nāz ile dil-berā Kimdür ki nūr dimeye ṭübā <i>limenrā</i>	Zāhid kazançur cenneti eylerşe ārzū Yiter behiş-i küyü ṭuvāk <i>Hāletī</i> saña	Gazel / 5 Beyit		mef' ulū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün	Kaya 2017:
58a	-	بمگر کس از خواهی گشته است اگر خوب خلق است و بگنجدی	مگر ناسندیده است افعال او سلام عظیم علیک السلام	Kıt'a / 3 beyit	Pend- nāme		Şiir Farsça'dır. Başlık: Pend.
58b	-	Çoparur fitne-i haṭṭuñ çekilür zülfüñ adı Ṭutılur yeñiçeri başı bölük başından	-	Müfred		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Müfred.
58b	-	Cihānda atcılık şanma binüp ata segirtmekdür Binici bir cevān ile kızaq bāzārın itmek [dür]	-	Matla'		mefā' ilün mef' āilün mefā' ilün mefā' ilün	Başlık: Ferd.
58b	Mevlānā			Rubā'ī			Şiir Farsça'dır. Başlık: Celāleddin.
58b	Kemāl	Maḥabbet kaçdı her bir ādem ile Degildür 'ākile hüsn-i edebden	Taḥammül eyler ise kıymet olmaz Aña yüz biñ şemen sim u zehebden	Kıta / 4 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün	Kemal Paşa- zāde 1313: 175.

58b	Mevlānā	دربینا مسر ضایع کرو دام آه نہ از ہم مسیح کو نہ کو نشہ رآه نہی کریم مسیحی نام حس کاہ بجز لائق نہ ہو امن تہ سے	-	Rubā'ī			Şiir Farsça'dır.
59a	Kemāl	Doğrudur nefşüm diyem söyler yalan İne girmayince toğrulmaz yılan Ku[r]tarur başımı seng-i cenkden Halkuñ içinden yılan gibi yalan	-	Kıt'a / 2 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Bu kıt'a İbn-i Kemal Divanı'nda (Kemal Paşa-zāde 1313) yer almamaktadır.
59a	-	Tutmayınca bir 'azizün dāmenin İkilikden birlige irmez kişi	Lā-cerem her kārūñ üstādı gerek Tā dürüst ola o kārūñ ey kişi	Murabba ' / 2 Bend	Pend- nāme	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Pend.
59a	-	Yolunup ağılarsa dil mürği n'ola bülbül gibi Hārılar ol gönçeye gördüm taķılmış gül gibi	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Müfred.
59a	Kāmī	Mey-i nābuñ ne hikmeti ola kim Acılığında lezzeti biledür Dirhemini ger biñ aqçeye alasin Yine içinde hürmeti biledür	-	Rubā'ī		Ahrem	Bu rubā'ī Kāmī Divanı'nda (Yazıcı 2017) yer almamaktadır.
59a	-	Zulm idüp māni' olur kucağıma sen sīm teni Girmesün aramıza boynuğa al pīreheni	-	Matla'		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Ferd.

59b	Yahyā	Yā Rab ḥasret-i derd ile alma cānum Bir daḥı göreyin ol meh-i nā-mihribānumı Cānānumı cefā kılcı nev-cüvānumı Şāhin baqışlu yārūmi rūḥ-ı revānumı Sultānumı efendūmi şāh-ı cihānumı	Seyrāna çıksa gün gibi zerrin kabā ile Çapusu kullariyle niçe mübtelā ile ‘Alemler tolar du‘ā vü şadā vü şenā ile Çurbān olur güzeller yolında alay ile Sultānumı efendūmi şāh-ı cihānumı	Muham mes / 5 Bend		me‘ ūlü fā‘ ilātū mefā‘ ilū fā‘ ilūn	Başlık: Tahmis. Çavuşoğlu 1997: 191- 192.
60a	Yahyā	Ol şeh-i kāmgār gelmez mi Ol meh-i nāmdār gelmez mi	Görüp ehliyyetini <i>Yahyā</i> nuḥ Cehli aḡyāra ‘ar gelmez mi	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilātūn mefā‘ ilūn fe‘ ilūn	Çavuşoğlu 1997: 578.
60a	Bākī	Müje ḥaylin dizer ool ḡamze-i fettān şaf şaf Güyyiā cenge durur nize-güzārān şaf şaf	Çadrūni seng-i muşallāda bilüp ey <i>Bākī</i> Turup el bağlayalar karşıya yārān şaf şaf	Gazel / 6 Beyit		fe‘ ilātūn fe‘ ilātūn fe‘ ilātūn fe‘ ilūn	Bākī Divanı’nda toplam 9 beyit yer almaktadır. Küçük 1994: 241- 242.
60b - 61b	-	Ey şacı sünbül-i perişānum Ruḥı gül gün yüzi gülistānum Yüze güldi firāk-ı la‘ lüḡle Gözden ağan ciğerdeki kanum Nideyin çarḥ-ı zālīm ayırdı Beni senden benim güzel ḥānum Sa‘ y-ile bir daḥı irişdirse İyliğün Ka‘be’sine subḥānum Çapuḥı kıble-gāḥ idüp yüzüni Kıble-i dīn idineyüm imām Olmaz isem bu derd ü ḥasretle Ku[r]tarırsam bu ḡuşşadan cānum Ḥaḡ te‘ālā meded kılup bir gün Girü saḡa irince ḥünkārūm Fikrūni cāna mūnis eyleyeyin Zikrūni yār-i meclis eyleyeyin	Çatlan ey yār-ı bī-vefā çatlan Çatlan ey cevri-pür-cefā çatlan Baḡa kılduḡlarıḡ senüḡ bir bir Kılur iseḡ saḡā kıla çatlan Şimdi al yaşımı benim göreyin Neler ide bu mācerā çatlan Bu güzellik bu nāz u istiḡnā Göreyin ‘āḡıbet n’ola çatlan Senden bir fūrķate benim servüm Düşesin gün yüzün şola çatlan Dem-i āḡırde bu ḥaḡır senden Bu du‘ā ider recā çatlan Gele ey cevri çok benim cānum Hicr ile alma bir yere çatlan Fikrūni cāna mūnis eyleyeyin Zikrūni yār-i meclis eyleyeyin	Tercī‘ - Bend / 9 Bend		fā‘ ilātūn mefā‘ ilūn fe‘ ilūn	Başlık: Tercī‘ - Bend.

62a	Necāī	Dime kim yārda yoğ cevr ü cefādan ğayrı Ne dilerseñ bulunur mihr ü vefādan ğayrı	Yüzine tıtsa <i>Necāī</i> ne ‘aceb haclet elin Nesi var yüze gelür dest-i du‘ādan ğayrı	Gazel / 7 Beyit		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Tarlan 1997: 520- 521.
62a	Bākī	Geçüp güller serīr-i ‘ izz u nāza Seherden geldi bülbüller niyāza	Yağarlar <i>Bākī</i> nālān iderler Güzeller mā‘il olur sūz u sāza	Gazel / 5 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün fa‘ ülün	Küçük 1994: 380- 381.
62b	-	‘ Āşığa vuşlat gerekse sīm u zerdür çāresi Añunçün vaşl olunmaz ‘ āşığunñ bī-çāresi	-	Matla‘		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Başlık: Yok.
62b	Beyānī	Sīnem siper ey sīmber eyler güzer ol ğamzeler Ağyāre ger hançer çeker kanlar döker bu çeşm-i ter	Şīrīn-edā luft-ı Hudā hūsn-i şadā rūha ğıdā Bād-ı şabā bu hoş nevā her dem <i>Beyānī</i> den eşer	Gazel / 5 Beyit			Bu gazel Beyānī Divanı’nda (Başpınar 2018) yer almamaktadır.
63a	Hayālī	Gözüm göñlüm tenüm ‘ aqlum nesīm-i fikretüm cānum Ĥabībüm hāşılum mālum hayātum hācetüm cānum	<i>Ĥayālī</i> bendeñün cānā biküllī varlığı sensin Seniñ yüzün görüp sevdigüme sensin derd ü dermāñum	Gazel / 5 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Makta beytinden yola çıkarak bu gazelin Hayālī’ye ait olduğunu söyleyebiliriz, fakat gazel, Hayālī Bey Divanı’nda yer almamaktadır.

63a	Usulî	Be bu bāzār-ı cihānuñ kur[ı] dükkānına yūf Günbed-i çarhına vü kaşr ile eyvānına yūf	Olısar seyl ü fenādan çü ħarāb āhir-i kār Dehr sulţānlarınuñ defter-i dīvānına yūf	Gazel / 5 Beyit		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	İsen 2020: 209.
63b	'Ulvi	Düşdigümce 'aşka hem-dem hicr-i dilberdür baña Her zamān [bir] bī-vefā sevmek muķarrerdür baña	La' l-i yāre beñzedüp mest-i ħarāb olduñ diyü Gözlerüm yaşı yañılmaz 'Ulvîyā terdür bañā	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Çetin 1993: 208.
64a - 64b	Hāletî	Hüm-ĥāne-i vaĥdetde içdüm tolu peymāne Cānumı fedā kıldum sen la' l-i Bedaĥşāna Kāfir yüziñi görse cānā gelür i' māna Sevdā-yı ser-i zülfüñ kıldı beni dīvāne Şūrīde gönül oldı 'ālemde bir efsāne	Bu <i>Hāletün</i> ün bağrın cānāne için deldün Derdünle meded eyvāh bi'llāh anı öldürdün Üstine anuñ cümle cümle 'ālemler güldürdün Derdile <i>Ĥayālmi</i> yaķup küle döndürdün Külin göge şavurdım irdi göre keyvāna	Tahmis / 5 Bend		mef' ülü mefā' ilün mef' ülü mefā' ilün	Zemin şiirin Cinānī'ye ait olduğu idī'ye ait olduğu iddiası vardır. Kaplan 2018: 401- 540.
64b	-	Ol elif kāmete bir şerv-i dilārā dimezüz Şerv-i kaddür ol elif kadd biz anā lā dimezüz	-	Matla'		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Müred.
65a	-	Hāk-i kademüñ isteyüben yollara düşdüm Çekerüm bu cihān içre gamuñ tağlara düşdüm 'Ālemde benüm derdüme bir şefkat ider yoķ 'Aşkuñla senüñ pādīşāhum dillere düşdüm	-	Kıt'a / 1 Bend		mef' ālün mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün	Başlık: Ve.
65a	-	من کویم که لطف اسنان کن بنده ام هر چه بپوش آن کن	-	Matla'			Bu şiir Farsça'dır.
65b	-	Bağlamam dil gayra şüh-ı dilsitānum var iken Sünbüle baķmam şacı sünbül kemendüm var iken Serv-i kadlerle şalunmam şeh-levendüm var iken Kimseye yār olmazam yār ile andum var iken Kanda varum sāye-i şerv-i bülendüm var iken Kime kul olam senüñ gibi efendüm var iken	-	Kıt'a / 1 Bend		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.

66a	-	Bir hilāl ebrū ruḥı zībāya virdüm göñlümi Hüsñ ile bî-misl ü bî-hemtāya virdüm göñlümi Gülşen-i hüsñ içre rūḥ-efzāya virdüm göñlümi Bir ḳul oğlı dilber-i ra' nāya virdüm göñlümi	-	Murabba c		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Murabba'.
66a	-	Ruḥuñ gülzārına bülbül gibi rām olmasun kimse Cihānda sen boyı serve hevādār olmasun kimse Kemend-i zülfüñe cānā giriftār olmasun kimse Efendüm ḥāşılı hercāyiye yār olmasun kimse	-	Murabba c		mefā' ilün mef' a'ilün mefā' ilün mefā' ilün	Başlık: Velehü.
66a	-	Girye eyler cūylar eşk-i revāndan yine Nāle eyler tağlar āh u fiğānumdan yine Zecr-i hicr ile uşandum ḫatlu cānumdan yine Ayrı düşdüm āh kim nevcivānumdan yine	-	Murabba c		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Murabba'.
66a	Visālī	Kemend-i zülifün dīvānesiyüm Sālīhün şimdi Cemāli şem' inün pervānesiyüm Sālīhün şimdi Vişāli gencinün virānesiyüm Sālīhün şimdi Şarāb-ı la' linün mestānesiyüm Sālīhün şimdi	-	Murabba c		mefā' ilün mef' a'ilün mefā' ilün mefā' ilün	Başlık: Murabba'.
66a	Behiştī	Vaḫt-i güldür elde çünkim bāde-i gül-gün gerek Cübbeler destārlar mey-ḫānede merhūn gerek	Ey <i>Behiştī</i> ḫüzn ile mu' tādı olup ğam yime kim Göñli dā'im ' aşıḳ-ı bî-çārenün maḫzūn gerek	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Aydemir 2000: 390.
66b	Hayretī	Ala gözlüm baña yār olmaduñ sen Baña yār-ı vefādār olmaduñ sen	Ĝamından bu belā-keş <i>Hayretmün</i> Bugün beñzer ḫaberdār olmaduñ sen	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mef' a'ilün fe' ulün	
66b	-	Ey şabā rihlet peyāmı bülbül ağızından gele Ḥasretinden cānumı ol lāle ruḥ tā kim bile Ayağına yüz sür andan ḫālimi taḫrīr ḳıl Ola kim raḫm eyleyüp bu gözlerüm yaşın sile	-	Kıt' a / 2 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Kıt' a.

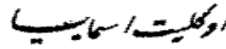

66b	-	Zātuḡ hemīše devlet ile pür-ḡarār ola ‘Ömrüḡ zamāne ‘ ömri gibi bi-ḡümār ola İḡbāl baḡt u ‘ izzet ü devlet didükleri Şıdḡ ile cümle ḡazretüḡe çār-yār ola	-	Kıt‘ a / 2 Beyit		meḡ ūlü fā‘ ilätü meḡā‘ ilü fā‘ ilün	Başlık: Kıt‘ a.
66b	-	İster iseḡ kes başım ister iseḡ anı kıl trāḡ Ser-trāḡşum baḡrı ḡāşum işte ḡiḡüḡ işte baş	-	Matla‘		fā‘ ilätün fā‘ ilätün fā‘ ilätün fā‘ ilün	Başlık: Müfred.
67a	-	Şem‘-i münīr meclise gelsün oturmasun Cām-ı şarāb yormasun elbetde ḡurmasun Ḳanda bulursam cām-ı mey-i nābı sāḡıyā Ḳanı içün ehl-i şafā ḡiç şormasun	-	Kıt‘ a / 2 Beyit		fā‘ ilätün fā‘ ilätün fā‘ ilätün fā‘ ilün	Başlık: Müfred ve kıt‘ a başlığı birlikte kullanılmıştır.
67a	-	Ne bilsün ‘ arz-ı ḡadrini erāzil Ehāli yolını ḡutmaz esāfil	-	Matla‘		meḡā‘ ilün meḡā‘ ilün fe‘ ülün	Bu beytin başlığı kıt‘ a olarak verilmiştir, fakat beytin nazım türü matla‘ dır.
67a	-	Kişinüḡ āb-ı rüyı ‘ izzetidür Anuḡ kim ‘ izzeti yoḡ nekbetidür	-	Müfred		fe‘ ilätün fe‘ ilätün fe‘ ilün	Bu beytin başlığı kıt‘ a olarak verilmiştir, fakat beytin nazım türü matla‘ dır.
67a	-	Edā-yı rūḡ baḡşuḡla Mesihā gibi ḡoş-demsün Ölümlüḡdür senüḡ ḡalk-ı cihānsın cān-ı ‘ ālemsin	-	Müfred		meḡā‘ ilün meḡā‘ ilün meḡā‘ ilün meḡā‘ ilün	Başlık: Müfred.

67a	-	‘Älemüñ āb-ı rû-yı ‘ār iledür Kişinüñ ‘izzeti veķār iledür	-	Müfred		fe‘ ilätün fe‘ ilätün fe‘ ilün	Başlık: Müfred.
67a	-	Ey dāğ-ı sîne-i şadre geçüp germe gögsünji Ķan ađlamaķda merdüm-i çeşmüm seni başar	-	Müfred		me‘ ülü fā‘ ilätü mefā‘ ilü fā‘ ilün	Başlık: Müfred.
67a	-	Ķanda ķandum ey şanem cüllāb-ı la‘ lüñ ķandına Kim baņa ķandı deyü bühtān idersin dā‘imā		Müfred		fā‘ ilätün fā‘ ilätün fā‘ ilätün fā‘ ilün	Başlık: Yok.
67a	-	Hāk-i pāyuņa iştiyākumdan Yazarum dilberā saņa nāme	-	Müfred		fā‘ ilätün mefā‘ ilün fe‘ ilün	Başlık: Müfred.
67a	-	Çünki ben görmezem yüzün bāri Görmesün anda varup du‘ānāme	-	Müfred		fā‘ ilätün fā‘ ilätün fā‘ ilün	Başlık: Müfred.
67a	-	Degül ‘aynımda biñ ursa düşmen Żarar yoķ māha kelbün ‘av‘avından	-	Müfred		mefā‘ ilün mefā‘ ilün fe‘ ilün	Başlık: Müfred
67b	-	Gerçi vardur işiğinde bende yüz Bizde ķapuñda şehā bir bendeyüz Yüz be yüz aĥvālüm i‘lām itmege Var mıdur ey şāh-ı ‘ālem bende yüz Luţfuñ olmazsa efendi ‘özü-ĥ‘āh Fi‘limizden biz ķatı şermendeyüz	-	Ķıt‘a / 3 Beyit		fā‘ ilätün fā‘ ilätün fā‘ ilün	Başlık: Yok.
67b	-	Cāmi‘-i ĥüsne şala eyler zeneĥdānuñda Çāh içinde Ka‘bede güyā ezān oķur Bilāl	-	Müfred		fā‘ ilätün fā‘ ilätün fā‘ ilätün fā‘ ilün	Başlık: Müfred.

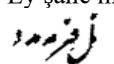
67b	-	Ḥ'ābda yāri görüp büsesin almak diledüm Bir Ḥabeş bekler imiş ben anı ḥālī şandum	-	Matla'	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Müfred.
67b	-	Beni ḳurbānuḡ idin çalma bıçağın ġaneme Ne bilür yoluḡa cān virmegi ol bir mülimme	-	Müfred	fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Müfred.
67b	-	Söz kerīmūḡ yanında red olmaz Himmede ḳarşu nesne sedd olmaz Ḳaldum ayakda al elüm luḡ it Baḡa ḳapūḡ gibi sened olmaz	-	Kıt'a / 2 Beyit	fā' ilātün mefā' ilün fa' lün	
67b	-	Hilāl üzre ḳamer bedr olduḡı dem Ġam ocağına şular ḳoyar ādem	-	Matla'	mefā' ilün mef' āilün fe' ülün	Bu beytin başlığı kıt'a olarak verilmiştir, fakat beytin nazım türü matla' dır.
67b	-	Girmez ele biḡde bir insanuḡ eyüsi Bulur getirür birine devrān dimesünler Ġdem odurur eylük-ile andıra adın Devletde olan herkese insān dimesünler	-	Kıt'a / 2 Beyit	mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün	Başlık: Kıt'a.
68a	Behiştī	<i>Elā yā eyyühe 's-sāḳī edir ke'sen ve nāvilhā</i> Bizi öldürmedin ġam ġāfil olma çāremiz ḳıl hā	<i>Behiştī</i> sāde-rūlarla mülāḳāta du' ā itseḡ Ḳabül olmaḡa sineḡde gerekmez ḳıldur ḳıl hā	Gazel / 5 Beyit	mefā' ilün mef' āilün mefā' ilün mefā' ilün	Aydemir 2000, 229- 230.
68a - 68b	Rahmī	Şevḳ-i ruḡsāruḡa şalaldan cānuma nār-ı heves Görinür nār-ı ḥālil-i āḡım odından bir ḳabes Yaḳmaḡa cümle cihāḡı bir şerār-ı āḡ bes Deşt-i ġamda derd ile āḡ itdükce her nefes Od çıkup eflāke yer yer ḡutuşur mānend-i ḡas	Dām ḳıldum ḡalḳa-i çeşmimi <i>Rahmī</i> āşikār Ḳaḡre-i eşḳüm o dāma dānelerdür bī-şümār Şayd için mürġ-i ḡayāl-i yāri oldum bī-ḳarār Sa' iyā bir gün hümā-yı vaşl ola deyü şikār Üstüḡ'ān-ı cismümi itdüm müşebbek bir ḳafes	Tahmis / 5 Bend	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Zemin şiirin Sa' dī'ye ait olduḡu bilinmektedir (Özel 2016: 113- 134.

68b	-	H�azret-i Sult�an Ma�m�udun �ul�vv-i himmeti İntiz�am-ı mülk için çok Şeyler ic�ad eyledi	�udret-i Ma�m�ud H�an d�ny� ab�ad eyledi N�s yekser fes geyüp Fesh�ne inŐad eyledi	Kıt�a / 6 Beyit	Tarih	f� il�t�n f� il�t�n f� il�t�n f� ilün	Başlık: T�rih-i Fesh�ne-i �mire.
69a	Z�ti	Kime Őik�yet idem Őehr�n güzellerinden Vaşlı dir�g iderler g�yet ma�allerinden	Germ olup ehl-i meclis Őo�bet kızardı v� iz O�ınsa yana ya�a <i>Z�ti</i> güzellerinden	Gazel / 5 Beyit		mef� �l� f� il�t�n mef� �l� f� il�t�n	Tarlan 1970: 59.
69a	Muhibb�	�h kim ara yere düşdi yine k�r-ı fir�k Ki �anı müşkil olurmuş didiler n�r-ı fir�k	N�r-ı hicr�nelemin her keŐi bilmez nicedür Ey <i>Muhibb�</i> erid�r �hen ise n�r-ı fir�k	Gazel / 5 Beyit		fe� il�t�n fe� il�t�n fe� il�t�n fe� ilün	Bu gazel Muhibb� Divanı'nda (Ak 1987) yer almamaktadır.
69b	�Ulv�	Mazhar-ı n�r-ı H�ud� oldu dil-i v�r�nem Ol �amer �e�re ile buldı Şeref k�Ő�nem	Dilber yanuma ba� n�z ile bir yanuma gel �Ulv�yem �teŐ-i hicr�nle niçe bir yanam	Gazel / 5 Beyit		f� il�t�n f� il�t�n f� il�t�n f� ilün	Bu gazel Derziz�de �Ulv� Divanı'nda (�etin 1993) ve Hafiz �Ulv� Divanı'nda (Canlı 2009) yer almamaktadır.
70a	�Ubeyd�	M�hdan dime ki vech-i h�sn�m a�send�r Ne tereddüd o güneşden güzelüm r�Őend�r	S�zler�nle be �Ubeyd� bizi hayr�n itdün �alb�n esr�r-ı İl�hiye meger ma�zend�r	Gazel / 5 Beyit		fe� il�t�n fe� il�t�n fe� il�t�n fe� ilün	Arslan 2013: 347.
70a	�m�d�	�Alemler faşl-ı bah�r eyledi ser-sebz-i �emen Başladı na�meye bülbül yine her v�diden	Ey <i>�m�d�</i> görüp l�le-Şifat ayağı Düşe g�r jöle gibi l�le-i b�ga erken	Gazel / 5 Beyit		fe� il�t�n fe� il�t�n fe� il�t�n fe� ilün	Selvi 2008: 145.

70b	Ümîdî	Dil kebâb oldu deyü ağlayup itdükçe niyâz Birez evvel şüh-ı cefâ-piše ider puhte piyâz	Tur begüm ‘ahdüne cevri itme dil-i zâre disem Cevri ider ol büt-i sîmin-ten <i>Ümîdî</i> durmaz	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilün	Selvi 2008: 107- 108.
70b	Nazmî	Ey güzellikde bî-dil dilber Gözlerin sevdiğim güzel dilber	Çok güzel gördi <i>Nazmî</i> görmedi lîk Sağa mânend bir güzel dilber	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilâtün mefâ‘ ilün fe‘ ilün	Üst 2018: 1297.
71a	Za‘fî	‘Âşık ol tâ sırr-ı ‘aşka olasın vâkıf tamâm ‘Ayn u şîn u kâf şanma zâhidâ fehvâ-yı ‘aşk	Her ki tevhide idüp ‘aşk ile bulmaz ittihâd Küfrüne hüküm eyler anuñ <i>Za‘fîyâ</i> fetvâ-yı ‘aşk	Gazel / 7 Beyit		fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün	Başlık: Za‘fî.
71a	-	Bu cihândur bulunur mâl u menâl illâ kim Devlet ol kimseye ki bir güzele mâlik ola	-	Müfred		fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilün	Başlık: Müfred.
71a	Emrî	Gün toğar şanma melâik hâne-i çarhuñ seher Âfitâb-ı hüsnüğe karşı açarlar revzenin	-	Müfred		fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün	Saraç: 198.
71b - 72a	Ahmed Paşa	Çîn-i zülfün miske beşzetdüm haşâsın bilmedüm Key perişân söyledüm bu yüz kırasın bilmedüm	Kaçdı <i>Ahmed</i> hışm-ı çeşmünden velî bir kimseye Sâye-i zülfünden özge ilticâsın bilmedüm	Gazel / 16 Beyit		fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün	Tarlan 2005: 304- 306.
72a	Hâletî	Bu serâya virme dil bünyadı yok Niçeler geldi vü gitdi adı yok	<i>Hâletî</i> ol hâk-pây-i gülşeni Dime kim râh-ı Hudâ üstâdı yok	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilün	Bu gazel Azmizâde Hâletî Divanı’nda (Kaya: 2017) yer almamaktadır.

72a	Hāletī	Gerçi kim bülbül-i şūrīde gibi zār olduk Miḥnet ü derd ü ğam-ı ‘aşka giriftār olduk	İçeli bāde zevkini ḥayālinüñ çün Yitirüp kendümüzü <i>Hāletī</i> evkār olduk	Gazel / 5 Beyit		fe’ ilātün fe’ ilātün fe’ ilün	Bu gazel Azmiẓāde Hāletī Divanı’nda (Kaya: 2017) yer almamaktadır.
72b - 73b	Hāletī	‘Aşk ile oldı bu dünyā peydā ‘Aşk misbāḥ-ı kitāb ‘Aşk esrār Ḥudā ser-tā-pā ‘Aşkđur bā’ is-i iṣāl-ı ḥabīb ‘Aşkđur bu şuver-i naqş u nümā ‘Aşkđur şāhid-i cān maẓhar-ı Ḥaqq ‘Aşkđur bā’ is-i icād-ı cihān ‘Aşkđur arz u semāvāt-ı ‘alā ‘Aşkđur kürsī kalem sidre vü levḥ ‘Aşkđur <i>men arafūn</i> sırrına rāh ‘Aşkđur evc-i ‘alā-yı ā’ lā ‘Aşkđur āyine-i nūr-ı Ḥudā ‘Aşkđur aql-ı vücūd-ı eşyā	Ne bilür nidüğini ḥālet-i ‘aşk Çekemeyenler niçe kez miḥnet-i ‘aşk Ḥavf-ı Ḥaqq-ile olupdur sārī Yitirüp aldı beni heybet-i ‘aşk Göz yaşın mey cigeriñ eyle kebāb Ehl-i ‘aşk içre bu durur şoḥbet Yitirüp kendüyi mestāne düşer Şunulursa kime kim şerbet-i ‘aşk Şaklama ḥüsn ü cemālün bizden Kimseye eylemezüz minnet-i ‘aşk ‘Ayn-ı ser-çeşme-i ‘aşk ol ‘ārif Kendüñi tanı ve gel şüret-i ‘aşk Ḥātıruñ <i>Hāletī</i> cem’ itme şaḥın Seni dağıtmaya cem’ iyyet-i ‘aşk	Müsebba ‘-yı Mütেকerr ir / 5 Bend		fe’ ilātün fe’ ilātün fe’ ilün	Bu müsebbā’ Azmiẓāde Hāletī Divanı’nda (Kaya: 2017) yer almamaktadır.
73b	-	Aqçamız yok iken tırāşımuza Ne belādur bu ‘aşk başımuza	-	Müfred		fe’ ilātün mefā’ ilün fe’ ilün	Başlık: Müfred.
73b	-	من تغری ḥadīsin ol ğāfil Ne taşavvur u ne tefekkür ider	-	Müfred		fe’ ilātün fe’ ilātün fe’ ilün	Başlık: Yok.

74a	Bākī	Ġubār-ı haṭṭuḡ olmaz çünki hayrân olmağa bā' iş Nedür la' l-i lebün çaḡ böyle ḡandân olmağa bā' iş	Meger başuḡ ser-i kūyında tūp olmaḡ hevāsıdur Dem-ā-dem <i>Bākīyā</i> ḡoluḡda çevḡan olmağa bā' iş	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Küçük 1994: 117.
74a	Gazi Giray	Meclis-i ehl-i ma' rifete ol Her kişi yerini tedbīr ider	Çelebi sende söyle yār kimüḡ Başlar inābeti tezekkūr ider	Gazel / Beyit		fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün	Başlık: Fermāyed Gazi Giray.
74b	Bākī	Gel ey dil ḡalḡa-i müşḡin-i zülfi-pür-şikenden geç Beni anuḡla bir görme be geç andan be benden geç	Kemend-i zülfi ey Bākī şaḡa çoḡ bend geçmişdür Velī sen ḡamze-i ḡün-rizi cevrin gör geçenden geç	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mef' āilün mefā' ilün mefā' ilün	Küçük 1994: 119.
75a	Mantıḡī	Ya dest-āviz-i miḡnetle gelür ya tuḡfe-i ḡamlar Uşandum ḡaşılı āmed-şud-ı leyl ü nehārumdan	-	Müfred		mefā' ilün mef' āilün mefā' ilün mefā' ilün	Kaya 1991: 131.
75a	Hāletī	Her ḡāḡ düşer ḡüşıḡa ol kākül-i ḡōş-bū Kaldur anı söz dinle eyā şūḡ-ı cefā-cū	-	Müfred		mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülü	Kaya: 2017: 638.
75a	Hāletī	Yāri görünce ḡaldı ḡöḡül 'arz-ı ḡālden El degmedi şikāyete şükr-i vişālden	-	Müfred		mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün	Kaya: 2017: 462.
75a	Hāletī	Vefālar ḡıl ḡaṭuḡ çıkmaḡdan evvel Çıḡarma ḡöklere dūd-ı siyāhum Miyānuḡdan ḡöḡül kām almaḡ ister Alan bir ḡıldan alur pādīşāhum	-	Kıt' a / 2 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün fe' ülü	Kaya: 2017: 202.
75a	Hāletī	İḡtilāṭ eylesek ekābir-ile Keder-i bī-şümār ḡādiş olur Büy-ı ḡül gibi ibtidāsı ḡüzel Şonı ammā zükāma bā' iş olur	-	Kıt' a / 2 Beyit		fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün	Kaya: 2017: 196.

75a	Hāletī	Her derde vücūd virüp giryān olmam Etfāl-şifat bahāne cūyān olmam Ceŧf zirve-i bām-ı āsmāndan düşsem Minnnet-keş-i mūmiyā-yı nādān olmam	-	Rubā'ī	Ahreb	Bu rubā'ī Azmiẓāde Hāletī Divanı'nda (Kaya: 2017) yer almamaktadır.
75a	Nābī	Mūmiyā-yı telbiş hergiz müfīd olmaz baḡā Çār-ṭāḡ-ı ilṭifāt-ı yārdan üftādeyüm	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Bu beyit Nābī Divanı'nda (Bilkan 1997) mevcut deġildir.
75a	-	Ey şāne meded zülf-i perişāna toḡunma ḡāṭır-ı yārāna toḡunma	-	Müfred	meḑ ūlū meḑā' ilū meḑā' ilū fe' ūlün	Başlık: Lā Edrī.
75a	Rāşid	Şabā ṭaḡıtdu yine zülf-i 'anber-efşānuḡ Yirinde yellere eser 'āşıḡ-ı perişānuḡ	-	Matla'	meḑā' ilün fe' ilātün meḑā' ilün fe' ilün	Günay 2001: 393.
75a	-	İtdi remīde ḡāṭırımız zülf-i yārdan Çoḡdur bizüm şikāyetimiz rüzgārdan	-	Matla'	meḑ ūlū fā' ilātū meḑā' ilū fā' lün	Başlık: Lā Edrī.
75a	Nābī	Āfitāb-ı ḡüsn dirlerse 'aceb mi Yūsuf'a Güş idenler delvden mīzāna ṭahvīl itdüġin	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Nābī.
75a	Nābī	Fedāī ṭiġ olur ḡaddin tecāvüz eyleyen her mū Cefā-yı ṭiġden āsüdedür müjġān-ile ebrū	-	Müfred	meḑā' ilün meḑ ā'ilün meḑā' ilün meḑā' ilün	Başlık: Nābī.

75a	Sırrī	Reng-i derd olsa eger mähda ey gönçe dehen Beñzedirdüm ruḥ-ı rengīnine mehmā-emken	-	Müfred		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Sırrī.
75a	Neylī	Ḳalmanı ḥaṭṭ gelicek naḳd-i sirişke ḥācet Veḥ-i taḥrīr iledür şimdi metā' -ı vuşlat	-	Müfred		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Erdem 2005:
75a	Sabrī	Minnet-i Ḥudāya ey şanem mübtelā-fırīb Amed-şod ḥayālīne māni' degül raḳīb	-	Müfred		mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün	Bu beyit Seyyid Sabrī Divanı'nda (Yılmaz 2010; Belli 2010) yer almamaktadır.
75a	Sabrī	Minnet olsa 'aceb mi sāye-endāz olduḡı gülşen Kenār-ı cūda naḥl-i ḳaddi sidre 'aksi tūbādur	-	Müfred		mefā' ilün mef' ālün mefā' ilün mefā' ilün	Başlıkta "velehū" ibaresi bulunduḡundan beytin Seyyid Sabri'ye ait olduḡunu söyleyebiliriz, fakat beyit Seyyid Sabrī Divanı'nda (Yılmaz 2010; Belli 2010) yer almamaktadır.
75b	Kāmī	Ey şāh-ı enbiyā sen o ḥikmet şi' arsın Āḥir zamāna bir gül-i evvel-bahārsın	-	Matla'	Na't	mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün	Yazıcı 2017: 50.

75b	Şehrī	Şehrī sebep-i hilkatünjī derrak ol Ālāyiş-i dünyā-yı deniden pāk ol Na‘ t-ı şeh-i kevneyne zebānuş vaqf it Nev-būlbūl-i gülzār-ı gül-i <i>levlāk</i> ol	-	Rubā‘ ī	Na‘ t	Ahreb	Demirel 2017: 20.
75b	Rācī	Ey pādīşeh-i ğurfe-tırāz-ı <i>levlāk</i> Zātuş sebep halk-i zemīn ü eflāk Sensin o şeh-i her dü-serā kim bi‘z-zāt Mevlā didi vaşfişda ve <i>mā-erse‘lnāk</i>	-	Rubā‘ ī		Ahreb	Başlık: Rubā‘ ī Li-Muharririhi. Mecmuanın derleyenine ait bir rubā‘ ıdır.
75b	Cem‘ ī	Ķamer ol āfitābuş sīne-çāki Güneş pā-māl rāh-ı ‘ aşk-ı pāki	-	Müfred	Na‘ t	mefā‘ ilün mefā‘ ilün fe‘ ülün	Bu na‘ t Cem‘ ī Divanı’nda (Koparan 1995) yer almamaktadır.
75b	Sābit	Dolāb-ı iltifāt-medār-ı Muḥammedī ‘ Āşi şuyında ümmete dā’ir degül midür	-	Müfred		mef‘ ülü fā‘ ilätü mefā‘ ilü fā‘ ilün	Başlık: Sābit.
75b	Hāmī	درود و درواہتر بار و ر و کہ آہروز خدایم جہری از خودا	خودا کہ ستوم خود ز بیجا ز خودیش ربہ اسم لی ولا نزر نی خودا	Rubā‘ i			Başlık: Mevlānā Hāmī. Şiir Farsça’dır.
75b	Rācī	Ferdāda ol tabīb-i şifāḥāne-i ezal Vārid-resān-ı derd-i dil-i mücrimīn olur	-	Müfred	Na‘ t	mef‘ ülü mefā‘ ilü mefā‘ ilü fe‘ ülün	Başlık: Der Na‘ t-ı Li- Muharririhi. Mecmuanın derleyenine ait bir na‘ tdir.
76a	-	Bid āba dimiş ki feyzünden Dem-be-dem çeşmine zülāl içerüz Āb bīde dimiş ki nerde senün Sāye-i devletünde ḥōş geçerüz	-	Ķıt‘ a / 2 Beyit		fā‘ ilätün fā‘ ilätün fā‘ ilün	Yılmaz 2013: 857.

76a	Nābī	Şübhe yok olduğına hemşire Tıynet-i Âdem'e naḥl-i ḥurmā Âdem'ün yidüğü toḥm-ı gendüm Oldı ḥurmānun içinde peydā	-	Kıt'a / 2 Beyit		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Bilkan 1977: 1139.
76a	Sabrī	Âsiyāb-ı 'aşka düşdüm dāne-i ḥālün görüp Şöyle maḥv ola ki bilmem şimdi kendüm nideyin	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Yılmaz 2010: 169.
76a	Rüşdī	Ögüdüp itmededür ḥalk-ı ḥayālī hep kim Âsiyāb-ı felegi tecrübe itdüm kendüm	-	Müfred		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Tunadurur 2012: 230.
76a	-	Görmedüm kendüm kadar fikr-i daḳīk eyler deyü Âsiyāb-ı çarḥa her kim gele ṭurmaz ögünür	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Lā.
76a	-	Ḳadd-i ḳiyāmet-i ziyāde ince miyān Ḥāşılı ortalık temāşālīḳ Ḥüsnün ile cihānı araladuḡ Nedür āfet bu 'ālem aralīḳ	-	Kıt'a / 2 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün	Başlık:
76a	Hüdāyī	Cemālünī niçe yüzden görem diyen diller Şikeste āyineler gibi pāre pāre gerek	-	Müfred		mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün	Demiralay 2007: 167.
76a	Nābī	Olur bisyār-ı 'aksine bā' iş yoḥsa ol bī-rahm Ḥāzer itmezdi mir'at-ı derūnum inkisārından	-	Müfred		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Bilkan 1977: 926.

76a	Nā' ilī	Şalāh-ı 'ālem kevn olsa ger fesādı kadar Olurdu kām-revā herkeşi murādı kadar	-	Müfred		mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün	İpekten 1970: 177.
76a	Kāmī	Añladum tā o kadar kâdr-i şeb-i meh-tābı Hayra ta' bir idemem düşde görürsem h'ābı	-	Müfred		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Yazıcı 2017: 273.
76a	Cem' ī	Naṭ' -ı ğamun piyādeleri üft ü hîz ile Ser- 'arşa-i maḥabbete ferzâne çıktı hep	-	Müfred		mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün	Koparan 1995: 229.
76a	Nābī	Geçirür şadra çarḥ sādeleri Durma ferz itmeye piyādeleri	-	Müfred		fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün	Bilkan 1977: 1245.
76a	Nābī	Egerçi sufre-i şaṭrancdur bu kevn ü fesād Bağılsa müft saña bir piyāde virmezler	-	Müfred		mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün	Bilkan 1977: 617.
76a	Nābī	Felek senüñ tūalum girdi destüñe fırsat Hemān bu deñlü cihānı fesāda virmezler	-	Müfred		mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün	Bilkan 1977: 618.
76a	Kāmī	Yine murg-ı dil 'uşşāka 'aceb ḥayf olmuş Şāhinüm bāde-i şehvetle çağır keyf olmuş	-	Müfred		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Bu beyit Kāmī Divanı'nda (Yazıcı 2017) yer almamaktadır.

76a	Tālib	Olsun ço alay yerine yārān müteveccih Biz almayalum ol gözi alayı temāšā	-	Müfred		meʿ ūlü meʿāʿ ilü meʿāʿ ilü feʿ ūlün	Erdem 1994: 177.
76a	Tālib	Mecnūn benim zamānede hāšā ki gām be-ser Şahbāz-ı ʿaşq şimdi deġiştirdi lānesin	-	Müfred		meʿ ūlü meʿāʿ ilü meʿāʿ ilü feʿ ūlün	Erdem 1994: 621.
76a	Kāmī	Sākī ki bādeye leb-i gevher-feşān qodı Rez-duġterine ħatem-i laʿ lin nişān qodı	-	Müfred		meʿ ūlü meʿāʿ ilü meʿāʿ ilü faʿ ūlün	Yazıcı 2017: 326.
76a	Hāletī	Ferzāne dehr olmuş-idüm līk zamāne Gezdürdi beni miġnet ile hāne-be-hāne	-	Müfred		meʿ ūlü meʿāʿ ilü meʿāʿ ilü feʿ ūlün	Kaya 2017: 647.
76a	Rāmī	Der-bāġte-i nerd-i gāmuz el-ġazer ey dil Eflākūġ ile bāziġemiz imdād götürmez	-	Müfred		meʿ ūlü meʿāʿ ilü meʿāʿ ilü feʿ ūlün	Bu Rāmī Divanı'nda (Hamami 2001) yer almamaktadır.
76a	Nedīm	Gülşen-i hāhişde gülçin oldı eller taġt İtdi ancaġ ceybde dāmān-ı temennāmuz bizüm	-	Müfred		fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün	Bu beyit Nedim Divanı (Gölpınarlı 1972) 'nda yer almamaktadır.
76b	Kāmī	Cenāhlanmış o gül-gün ʿizārı ħaġ almış O kebg-i bāġ-ı leġāfet meġer ki ġartalmış	-	Müfred		meʿāʿ ilün feʿ ilātün meʿāʿ ilün feʿ ilün	Yazıcı 2017: 313.
76b	Kāmī	O yaluġ yüzlünün āteşini refārı ey <i>Kāmī</i> Bütün bir şehre düşürdür bisāṭ-ı şabr u ārāmī	-	Müfred		meʿāʿ ilün feʿ ilātün meʿāʿ ilün feʿ ilün	Yazıcı 2017: 327.

76b	Kāmī	Ārzū-pīrāne bir şūh-ı bilürin-sīnede Vā-pesin oldı nefes ammā yine āyīnede	-	Matla ^c		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Yazıcı 2017: 264.
76b	Kāmī	Severdi sāķī kadehi ' aşk ile koşdurdı bizi Yine bir yaluğ ayağ ile tıtuşdurdı bizi	-	Matla ^c		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Yazıcı 2017: 326.
76b	Kāmī	Yoğ lānesinde kendüye bir gūş-ı i' tibār Çıkmış yiriyle hātır-ı gülden meger hezār	-	Matla ^c		mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün	Yazıcı 2017: 306.
76b	Kāmī	Yāsemen dām kırup dāne dökince sünbül Kaçdı gülden öterek şıklığa düşdi bülbül	-	Matla ^c		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Yazıcı 2017: 317.
76b	Kāmī	Çokdur ey ser-māye-i ' ömrüm cemālün seyr ider Reşküm oldur dīde-i aḥvel yekin yek ḥayr ider	-	Matla ^c		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Yazıcı 2017: 311.
76b	-	Mişāl-i Ka'be eyā nūr-ı dīde-i ' uşşāk Gören cemālünjü müştāk görmeyen müştāk	-	Müfred	Tazmin	mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün	Başlık: La Edri.
76b	Hāletī	Egerçi dīde eger dil çeker belā-yı firāk Gören cemālünjü müştāk görmeyen müştāk	-	Müfred	Tazmin	mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün	Kaya 2017:375, 377, 611.
76b	Kāmī	Göz gezdiliyor yine o şehbāz-ı melāḥat Murg-ı dil-i āvāremüz Allāh'a emānet	-	Matla ^c		mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün	Yazıcı 2017: 176.

76b	Nā' ilī	Girān itsün қо diller tār tār-1 zülfün olsun tek Ruḥuḥ bāğında niçe müşk-bīd-i ser-nigün peydā	-	Müfred		mefā' ilün mef' āilün mefā' ilün mefā' ilün	İpekten 1970: 215.
76b	Nev' ī	Mecāz қаңтара-и ' ālem-i ḥaḳīqat idi Geçilse ol ṣanemün ṭāk-1 ebrvānından	-	Müfred		mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün	Tulum ; Tanyeri 1977: 579
76b	Riyāzī	Felek bir ehl-i kemālün kebāb ider cigerin Bir iki cāhili bulsa ziyāfet yiyecek	-	Müfred		mef' āilün mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün	Bu beyit Riyāzī Divanı'nda (Açıkgöz 1986) yer almamaktadır.
76b	Okçı-zāde	Dil-i cāhilde olmaz nūr-1 ' irfān Ki nādānuḥ olur ḳalbi de nādān	-	Müfred		mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün	Başlık: Okçı- zāde.
76b	' Atāyī	Ḳalbün güher-i ma' rifete kān olsun Dil-i gāvṭa-ḥōd-1 lücce-i ' irfān olsun Çün ' arif-i āgāha işāret beşdür Hū nāme-i a' mālüne ' unvān olsun	-	Rubā' ī		Ahreb	Karaköse 2017: 288.
76b	Nā' ilī	Elbetde ṣem' -i meclis ikbāl olan vücūd Puf kerde-i müsāra' at-1 ruzgār olur	-	Müfred		mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün	İpekten 1970: 260.
76b	Nā' ilī	Aḥsenet ol gedā-yı taḥammül be-düṣa kim Yansa cihān içinde ḥaṣiri bulunmaya	-	Müfred		mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün	İpekten 1970: 424.
76b	Nā' ilī	Reng ḥürşīd-i ṣikestün gül-i ḥod-rüy gibi Nāz gül-gonçe-i ḥüsnünde nihān büy gibi	-	Matla'		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	İpekten 1970: 457.

76b	İsmetî	Bāzū-yı baht ger pür iderse kemānumı İster verā-yı Kāfa qosunlar nişānumı	-	Matla ^ç		mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn	Günaydın 2020:
77a	Sāib	خودغایی پرچم برسد داره اینه با جمل نیست عیبی درش سن جا کوه راه را	-	Müfred			Şiir Farsça'dır.
77a	Sāib	چنان خوارمی که سکر ادیب از ناز مسجد کرده رانده ام از است که خونین دولت	-	Müfred			Şiir Farsça'dır.
77a	Şevket	از خوشتر میروم بجهت ال خط کسبی فرصت غنیمت زانو سفید شو چرا	-	Müfred			Şiir Farsça'dır.
77a	-	منبت ستمگانه شکست بی عزت می کرد زین سبب عطف از جبل روانه دیو آبی	-	Müfred			Şiir Farsça'dır.
77a	Sāib	خود می نایب بیند. جویند که هر کس بعلو چون از اذکار بر باد در مصلحت زینت	-	Müfred			Şiir Farsça'dır.
77 a	Cem'ī	Minnetle bize bāde-i iqbāl gerekmez Hep virdiğün ey sāki-i çarḥ āl gerekmez	-	Matla ^ç		mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn	Koparan 1995: 274.
77a	Nābī	Çenber ola ta' accüb dāire-i cāna kemer Bestedür naqş-ı miyān-ḥāne-i cānāna kemer	-	Matla ^ç		fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn	Bilkan 1977: 615.

77a	Sābit	Halka-i çeşmimizde zamm idelüm Belüğe belki dardur kemerün	-	Müfred		fe' ilätün meḫ' ilün fe' ilün	Karacan 1981: 518.
77a	Sābit	Sīnesin açmağa qalsun hele Fettāh-ı Kerīm Kuşağı kaydı ehemmi anı muḫaddem görelüm	-	Müfred		fe' ilätün fe' ilätün fe' ilätün fe' ilün	Karacan 1981: 539.
77a	Zekī	Hārılar zabt eylemiş taḫşīn-i sultān-ı gülün Zāğlar tıtmış dirigā cāy-gāhuḡ bülbülün	-	Müfred		fā' ilätün fā' ilätün fā' ilätün fā' ilün	Bu beyit Zekī Divanı'nda (Şahin 2008) yer almamaktadır.
77a	Sabrī	Kerem bu teşne dile la' l-i yārdan gelmez Zülāl-i merḫāmet ol çeşme-sārdan gelmez	-	Matla'		meḫ' ilün fe' ilätün meḫ' ilün fe' ilün	Yılmaz 2010: 146.
77a	Cem'ī	Kemer bendin çözüp yāri der-āğuş itmiş a' dā Meded girdābdan girdāba düşmiş ol melek sīma	-	Matla'		meḫ' ilün meḫ' āllün meḫ' ilün meḫ' ilün	Koparan 1995: 224.
77a	-	Lükneti var dime aḡa bī-vuḫūf Ayrulamaz tatlı dilinden ḫurūf	-	Müfred		fā' ilätün fā' ilätün fā' ilün	Başlık: Lā.
77a	Nābī	İsnād-ı lüknet eylemek ol şūḡa bī-vuḫūf Teng olmağın femm sūḡen irkilür ḫurūf	-	Matla'		meḫ' ülü fā' ilätü meḫ' ilü fā' ilün	Bilkan 1977: 1239.
77a	Arzī	Şūfī tesbīḡ u a' şānı mey-i gül-fāma deḡiş Ḥırḡa-i zūhd ü riyāyı çıkarup cāme deḡiş	-	Müfred		fā' ilätün fā' ilätün fā' ilätün fā' ilün	Başlık: Arzī.

77a	Nābī	Bilmem bu riyā başına halkuñ ne belādur Maħrūm ider aşhābını zevk-i dü cihāndan	-	Müfred		meʿ ūlü meʿāʿ ilü meʿāʿ ilü feʿ ūlün	Bilkan 1977: 1256.
77a	Cemʿī	Şarf ider vāye-i dūr desti şabā-himmet olan Şıgamaz gonçe-şıfat kendüye nev-devlet olan	-	Matlaʿ		feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilün	Koparan 1995: 322.
77a	-	Ĥaber-i vuşlat-ı dildārı idermiş ifşā Bize bir gün göre sırr-ı söz getürür bād-ı şabā	-	Müfred		fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün	Başlık: Lā.
77b	Sābit	Kim ki Esmā çekerek nāʿil ola maṭlūba Yā Vedūd iskelesinden yanaşūr Eyyūba	-	Müfred		feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilün	Karacan 1981: 633.
77b	Sābit	Zāhid pusere māʿil olur duḡtere ʿ aşık Mā-beyn odası gibi iki yüzlü münāfık	-	Müfred		meʿ ūlü meʿāʿ ilü meʿāʿ ilü feʿ ūlün	Karacan 1981: 634.
77b	Sābit	Bir yerde yatalum diyicek nāzı uzatdı Yanamam deyü bir ḡayli ʿ inād eyledi yatdı	-	Müfred		meʿ ūlü meʿāʿ ilü meʿāʿ ilü feʿ ūlün	Karacan 1981: 639.
77b	Sābit	Virdüm şu pirlükde görün ḡasb-i ḡālūmi Bir genc berberüñ eline aḡ şaḡalumı	-	Müfred		meʿ ūlü fāʿ ilātü meʿāʿ ilü fāʿ ilün	Bu beyit Sābit Divanı'nda (Karacan 1981) yer almamaktadır.
77b	Sābit	ʿ Adūlar kışşa-yı ʿ aşkum ʿ acāʿib dāsītān itmiş Ki <i>Sābit</i> pirlükde bir cevān sevmiş fülān itmiş	-	Müfred		meʿāʿ ilün meʿāʿ ilün meʿāʿ ilün meʿāʿ ilün	Karacan 1981: 628.

77b	Sābit	Üftādeñem ey serv-i revāñum diye düşdüm Düşmezdi bu söz ğaflet ile söyleye düşdüm	-	Matla ^ç		mef ^ç ūlü mefā ^ç ilü mefā ^ç ilü fe ^ç ilün	Karacan 1981: 538.
77b	Sābit	Aşābi ^ç in yine teşbīk idüp o nūr-ı cesīm Şahīfe-i varağ-ı tāze itdi raħle-i sīm	-	Müfred		mefā ^ç ilün fe ^ç ilātün mefā ^ç ilün fe ^ç ilün	Karacan 1981: 627.
77b	Fāizī	Āşıklara ihşān idicek derd ü ğamından Añmış bizi de ol şeh-i ħübān kereminden	-	Matla ^ç		mef ^ç ūlü mefā ^ç ilü mefā ^ç ilü fe ^ç ilün	Okatan 1995: 221.
77b	Nābī	Reg-i kebūd-nümā sā ^ç id-i dil-ārāda Şüküfe sāğına beñzer gelü-yı mīnāda	-	Matla ^ç		mefā ^ç ilün fe ^ç ilātün mefā ^ç ilün fe ^ç ilün	Bilkan 1977: 985.
77b	Nābī	İtmez kibāra mā-melekin şarf iden zarar Yerden sipihr şebnem alursa maṭrūpdur	-	Müfred		mef ^ç ūlü fā ^ç ilātü mefā ^ç ilü fā ^ç ilün	Velehū ibaresinden yola çıkarak bu beytin Nābī ^ç ye ait olduğunu söyleyebiliriz, fakat bu beyit Nābī Divanı'nda (Bilkan 1977) yer almamaktadır.
77b	Nābī	Şebnem gibi fütāde-i ħāk-i muħabbetüz Çalmaz bir ātitābı görince çarārumuz	-	Müfred		mef ^ç ūlü fā ^ç ilātü mefā ^ç ilü fā ^ç ilün	Bilkan 1977: 1253.

77b	Nābī	Ṭuramam görmeyince ruḥsarurı ‘Arızidür saña muḥabbetümüz	-	Müfred		fe‘ ilātün meḫā‘ ilün fe‘ ilün	Bilkan 1977: 1252.
77b	Nābī	Tevbe-i meyde şebāt-ı kademünden şorma Orasın sāķī-i gül-çehrenüñ ibrāmı bilür	-	Müfred		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Bilkan 1977: 607.
77b	Nābī	Āb ile bādeyi āmihte şun ey sāķī Ḥayli demdür ki ḥakīmāne günāh eylemedük	-	Müfred		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Bilkan 1977: 768.
77b	Nābī	Yā bāde-i gül-fām ola yā şūḥ-ı gül-endām Ādem daḥı bir ğayrı günāh itmege degmez	-	Müfred		meḫā‘ ilü meḫā‘ ilü meḫā‘ ilü fe‘ ilün	Bilkan 1977: 762.
77b	Nābī	Her nālede bir naḥl-i güle ķondı şafādan Her nağmede tebdīl-i maķām eyledi bülbül	-	Müfred		meḫā‘ ilü meḫā‘ ilü meḫā‘ ilü fe‘ ilün	Bilkan 1977: 833.
77b	‘Atāyī	Tev ‘emendür şādīb ‘ālem ğam-ı pür-şür ile Bir maḥalde yapılr tābütü naḥl-ı sūr ile	-	Matla‘		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Karaköse 2017: 229.
77b	Neylī	Ba‘id olmaķ ķadar erbāb-ı devletden kemāl olmaz Ki nezdik olmaduķça āfītāba meh hilāl olmaz	-	Matla‘		meḫā‘ ilün meḫā‘ ilün meḫā‘ ilün meḫā‘ ilün	Erdem 2005: 122.
78a	-	Bu vech ile ḥālüm itdüm i‘ lām Şāhlardan olur gedāya in‘ām Gökden yir üzre yağar yağışlar Ḳullar ne itse şāh bağışlar					Başlık: Güft-i ‘Aşk.

78a	Hatāyī	Kişi öz kemālini bilmeğ gerek Elinden gelür işi kıılmağ gerek	Yabanda sıçān dir ki şīrem Ber-ā-ber olanda itürür yolu	Mesnevī / 2 Beyit		fe' ulün fe' ulün fe' ulün fe' ul	Macit 2017: 580.
78a	-	Ġamuñla derde düřdüm ħālūme hiç raħm kıılmazsın Ġidersin küy-ı ğayra yol yañuldum deyü söylersin Esirī derd-mendūñ olduğum ğüyā ki bilmezsin Benüm yanımda ammā hiçbir kerre yā gelmezsin	-	Kıt' a / 2 Beyit		mefā' ilün mef' āilün mefā' ilün mefā' ilün	Başlık: Yok.
78b	-						Şiir Farsça'dır.
78b	-	Ĥātırım yıkdıñ sebep ne pādīşāhum bilmedüm Yüz çevirdüm bilmedüm ey yüzi māhum bilmedüm Gel ĥaṭā itsem ise elbetde şāhum bilmedüm Gel ğünāhum baña bildir ben ğünāhum bilmedüm	-	Kıt' a / 2 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: yok.
80b	-	Ķara ğözlüm senden murād alınmaz Cāna cevrüñ çokdur kağrüm bilinmez Yandum elinden emsem lebüñden çoçsam Dilinden efendüm nāz ider nāz ider	... gibi kimse bilmez ħālümden Kime danışsam senüñ elinden Āħ çeker ele girmez ħālimden bilmez āteşüm Şönmez yandıran bir āhū ğözlüdür	Murabba ' / 4 Bend		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Son bendin ilk kelimesi silik olduğu için okunmamaktadı r
80b	-	Benüm şāhum n' olur ben bende-i fermānuñ oldumsa Beni mehcūr idüp ağyārı ĥandāñ itme Esirge kāfir olmadum ħuluñ ħurbānuñ oldumsa Ġünahkārūñ mı oldum ' āşıĳ-ı nālānuñ oldumsa	-	Kıt' a / 2 Beyit		mefā' ilün mef' āilün mefā' ilün mefā' ilün	Başlık: Kıt' a.
80b	-	Nāzenīnüñ nāzı çok illā vefāsı az olur A benüm çok sevdiğüm bu ne dükenmez nāz olur	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Müfred.

80b	-	Çok emek zahmet çeküp gördüm elem Uş bumı temmet deyü söyledüm kalem	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
80b	-	Tā ki gördüm cāḡ u dilden dilberüm sevdüm seni ‘Aşk ile oldum belāna mübtelā sevdüm seni Gözde nem gönülde ġam başda belā ‘aşkuḡla āh İşte hālüm sevdigüm didüm saḡa sevdüm seni	-	Kıt‘ a / 2 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Kıt‘ a.
80b	-	Erbāb-ı duḡān-āṣā Men‘ eyleyen iḡvānuḡ İçsünler otursunlar Bir rütbe *şursunlar	-	Kıt‘ a / 2 Beyit		mef‘ ülü mefā‘ ilün	Başlık: Kıt‘ a.
80b	-	Cihāḡ muḡtāc iken güneş pertevine Gelür ‘ār eylemez derviş evine	-	Müfred		mefā‘ ilün fe‘ ülün mefā‘ ilün fe‘ ülün	Başlık: Müfred.
80b	-	Hicr acısı çekmeyen zevkın ne anlar vaşlunuḡ Derd ile bīmār olmayan kadrin ne bilsün şihḡatünḡ	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Müfred.
80b	-	Cihāḡ içinde ey ‘ākil budur maḡbül ins [ü] cin Ne senden kimse incünsün ne sen kimseden incin	-	Müfred		mef‘ āilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün fe‘ ülün	Başlık: Müfred.
80b	-	Her kimüḡ kim yoldaşı tevfiḡ ola Ḥaḡḡ katında ol maḡāmını bula	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Müfred.
81a	-	Şāhā dilerüm olsun ‘ömrüḡ güneşi biḡ yıl Eksilmesün üstünden devlet güneşi biḡ yıl Her yılı bir ay olsun her ayı daḡı biḡ yıl Her bir günü bīn sā‘ at her sā‘ ati de biḡ yıl	-	Kıt‘ a / 2 Beyit		mef‘ ülü mefā‘ ilün mef‘ ülü mefā‘ ilün	Başlık: Yok.

81a	-	Oturup kurna başında şuyı döker dilber ‘Acep temāşā-yı eyler anuñ altındaki mermer	-	Müfred		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Başlık: Müfred.
81a	-	Ḳābil olsa sīnem içre bir ulu ḥammām eylesem Hep güzeller şuya girse ben temāşā eylesem	-	Müfred		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Başlık: Müfred.
81a	-	Ḳaçan ḥamāma girse bir zarīfe Gelür göñlüme ol dem bu laṭīfe Yüzüm şābūn şaḳalum līf olaydı Sürüşdüreydim ol cism-i laṭīfe	-	Kıt‘ a / 2 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün fe‘ ülün	Başlık: Kıt‘ a.
81a	-	Ḳādir olsam gözüm yaşımı deryā eylesem Gelse deryā seyrine dilber temāşā eylesem	-	Müfred		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Başlık: Müfred.
81a	-	Ḳādir olsam tende yüz bīñ dīde peydā eylesem Her biriyle ḥüsnüñi cānā temāşā eylesem	-	Müfred		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Başlık: Yok.
81a	-	Men ol mestüm ki her dem mey içer meyhāne meyhāne Ne mümkün içmemek sāgar şunar peymāne peymāne Baḡa hemdür benüm ol ‘ işve-yi berdār-ı meclis kim Şarāb-ı ‘ işve-yi ol baḡr döker peymāne peymāne	-	Murabba ‘		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Başlık: Murabba‘ .
81a	-	Cānumı cānāna dilüse dāḡı minnet cānuma Cān nedür ki anı ḳurbān itmeyem cānānuma	-	Müfred		fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün	Başlık: Müfred.
81a	-	Yār şanmaḡ ki benüm yāremi kesmek bilmez Yāre kesmek bilür ammā ṭuz ekmek bilmez	-	Müfred		mefā‘ ülü fā‘ ilātün mefā‘ ülü fā‘ ilātün	Başlık: Müfred.

81a	-	Dimüş Behlül-i Dānā Hārunu'r-Reşid'e Ṭama' damu nişānidur kişide	-	Müfred		mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün	
81a	-	Mey ile māl-ı yetimi ele almalı degül Gel birin āl diselerdi mey almalı degül Gerçi menhîdir ikisi daḥı lîk meyün Cürmü tevbe ile gider kişide qalmalı degül	-	Murabba ' / 1 Bend		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Mecmuada beyit başlığı altında verilin bu şiirin nazım şekli kıt'adır.
81b	-	Ġarîb olmaz iden terk-i diyârı Ġarîb oldur anı terk ide yâri	-	Müfred		mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün	Başlık: Yok.
81b	-	Dil ise Hâtem-i Ṭay elde ise kudret yok Yâr ise aqçeye mā'il n'idelum vüs'at yok	-	Müfred		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Müfred
81b	-	Hāk-i pâyuḡ gevherini tūṭiyā-yı dīde kıl Her ne deḡlü zaḥmet ise gel qaddüm rencide kıl	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
81b	-	Her kim okuyup nişān çün kâḡıt büker Tiḡ-i cehlile yüregim delüp qanum döker	-	Müfred		me' ulü fā' ilātü fā' ilātü fe' ulün	Başlık: Yok.
81b	-	Hōş yatacak yer idi qabrin 'azābı olmasa Hōş temāşā gāh idi maḥşer ḥesābı olmasa	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Müfred
81b	-	Hōş şafā idi vişāl-i yār-i hicrān olmasa Tā ḥüb idi cem' iyyet ḥāṭır perişān olmasa	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Müfred

81b	-	Açılır mıydı göñül seyr-i gülistān olmasa Nāle eyler miydi bülbül ver[d]-i ḥandān olmasa	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Müfred
81b	-	Kim bilürdi bülbüli gülşende nālān olmasa Kim yanardı āteş-i 'aşk ile cānān olmasa	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Müfred
81b	-	Merḥabā itmek için şundum idi buseye dest Didi biñ nāz ile ol gönçe-i ra' nāya dest	-	Müfred		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Müfred
81b	-	Olur gül gül kaçan seftālüler alsam ' izārından Bu bağm meyvesi evvel irüşirmiş behārından	-	Müfred		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Başlık: Müfred
81b	-	Efendüm pādişāhum el-mükerrem Olasun ' izzet ile şād u hürrem	-	Müfred		mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün	Mecmuada kit' a başlığı altında verilen bu şiirin nazım şekli beyittir.
81b	-	Luṭfunuzdan eger ki cā' iz ise Bu gice bende-ḥāneye gelünüz Ḥayli demdür ki bu dil-i bī-kes Fūrkatde ğam çeker yalnız	-	Kıt' a / 2 Beyit		fā' ilātün mefā' ilün fe' ilün	Başlık: Yok.
81b	-	Eger yārum bañā yār olursa Ne ğam bañā cihāñ aġyār olursa	-	Müfred		mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün	Başlık: Müfred.
81b	-	Başa yārum gerek ğayrı gerekmez Cihān başdan başa dildār olursa	-	Müfred		mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün	Başlık: Yok.

81b	-	Vefā ummak ne müşkildür cihānün bî-vefāsından Muhibbi şādıkı yigdür kişinüñ akrabāsından	-	Müfred		mefā' ilün me' āilün mefā' ilün mefā' ilün	Başlık: Müfred.
81b	-	Çok zamāndur zulm idersin ben faķirün cānına Bu cihāndur kimse idügi qalmaz [yanına]	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Müfred.
81b	-	Nev-tirāşum deyü dilber zevķ ider mesrūr olur Bıyıgımı balta kesmez hūsnüne mağrur olur	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Müfred.
81b	-	Hōş temāşā gāh idi haşr hēsābı olmasa Kūşe-i vaḥdet olurdı qabrün ' azābı olmasa	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
81b	-	Neyleyüm ḥasret odı yaqdı bu cān u cigeri Bilmezem var mıdur ol nev-cevānuñ ḥaberi	-	Müfred		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Yok.
82a	-	İtme derviş ' abā-pūşa ḥaķāretle nazar Oda ḥālince fenā mülkinüñ şāhı geķer	Ṭotalum pādişeh-i mülk-i ' Oşmān olduñ Şöyle farz eyle zamānunda Süleymān olduñ	9 Beyit		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Yok.
83a	Hatāyī	Şıgın fazl-ı Haķķa ey tālib-i rāh Ki dōst-ı ' aşķın özünge eyle hemrāh	Tevekkül qapusında sen muķim ol Ṭarīķ-i ' aşķ içinde müstaķim ol	Kıt' a / 3 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün	Bu şiir Şah Hatāyī Divanı'nda (Macit 2017) yer almamaktadır.

83a	-	Kaçan kurna kenârında geçüp gusl itse dilber ‘ Aceb eyler temâşâsın altındaki mermer	-	Müfred		fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilün	Başlık: Yok.
83b	-	Başayum bağırıma cânım taşlar başayum Benüm kimüm vardır cânım kime küseyüm Datlı dilime ... sütden keseşüm Sağ ola sulţânım sağ ol Hudâ kerîmdür	Bağçeñüzde bitmez oldı kırmızı güller Dalında ötemez oldı ğarîb bülbüller Ne sen aldum ben bu halkuñ al benden ne ister Şağ ola hünkârım şağ ol Hudâ kerîmdür	Koşma / 4 Bend		Hece Ölçüsü	Başlık: Yok. İlk bentte mürekkep dağıldığı için okunamayan bir kelime mevcuttur.
83b	-	Akıtdum çeşmüm yaşını Sil melegim sil nâzlı yârüm sil	Uzar gider virmezmiş Seni baña viren Hağdur				Başlık: Yok.
83b	-	Hamâmdan çıkmış terlemiş sil melegim sil Severüm inkârum yoğdur bil melegim bil	-			Hece Ölçüsü	Başlık: Yok.
83b	-	Aman hey Allâh’um amân Bürüdi dâğları dumân Âh biri sünbül biri reyhân Âzâde tiken ben oldum ben	Kaftan biçerler peş ile Herkes işli işi ile Ben kaldum ğarîb başumla Yalıñüz kalan ben oldum ben	Varsağı / 4 Bend		4+4 Hece	Başlık: Yok.
83b	-	Çıkayum gideyüm dağlar başına Degirmenler döner âh çeşmüm yaşına İlâhi virmesün kullar başına Bülbül gülden ben gine dōstdan ayrıldum	Bülbülün mekânı güldür ezelden Atalardan kalmış sözdür ezelden Vefâ gelmez imiş degme güzelden Bülbül gülden ben gine dōstdan ayrıldum	Murabba ‘ / 4 Bend		fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilün	Başlık: Yok.
84a	-	اگر خطمیت نمی آید دوستم دعا گویم شو ما هر جا که هستم	-	Müfred			Şiir Farsça’dır

84a	-	Cähili medheylemek elfâz-ı gevher-bâr ile Toğuz calmağ gibidür tiğ-i cevher-dâr ile	-	Müfred		fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Başlık: Beyit.
84a	-	جان فرای تو آمد بسوی من گفتیم صبا ارچن رسید	-	Müfred			Başlık: Beyt-i Mektüb
84a	-	یا آسمان بجز خود رشید عود سوخت یا کاربان مشک ز راه ختن رسید	-	Müfred			Başlık: Beyit.
84a	-	Şoḥbetüñ ile müşerref ide Haḳḳ 'azz ü cel Olmadın ḥâne-i garḳa-i seylâb-ı ecel	-	Müfred		fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	
84a	-	در میگرد روش زاهدی دیدم مست تسبیح بگردن و صراحی در دست	-	Müfred			Başlık: Yok.
84a	-	تا چند روی بیکاره گفتم گفت از بیکاره هم بوی حق را می هست	-	Müfred			Başlık: Yok.
84b	-	Üstüme gelme ḥançer ile meded Bir zâlim kıya bize meded vay Kimi mestâne seher gülşende yatar Kimi derd-i hierâñ ile külhânda yatar	-	Kıt'a / 2 Beyit		mef' ülü mefâ' ülü mefâ' ülü fe' ülün	Başlık: Yok.
85a	-	Maṭbah-ı 'âlemde yâ Rab sen beni aç eyleme Aç idersen ğam degül nâ-merde muḥtâc eyleme	-	Müfred		fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Başlık: Yok.

85b	-	Nazar kııl ' aşıkā her dem dişlere Leblerin ' aşıkā cānlar bağışlar	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
86a	Firdevsī	Ey bulan ner nesneye bunda kemāl Fikr ider misün eyā encām-ı hāl	İştiyāk ho gözet taḥkīk isen Cānı cāna eyleye gör āşinā	8 Beyit	Kahrama nnāme	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Kahramān- Nāme, (https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/btv1b10318633d.r=kahraman?rk=21459;2) , (t.y.), [Erişim tarihi: 10.02.2022], s. 258.
86b	Kalender	Bīmār-ı ' aşkuñ oldı göñül hiç bilür misün Cānā cefāna şabr idemez öldürür misün	Göstermez oldı gün yüzini ey Qalender āh Cevr ü cefāya başladı ol meh görür misün	Gazel / 5 Beyit		mef' ūlü fā' ilātü mefā' ūlü fā' ilün	Başlık: Kalender.
87a	Gazāyī	Bu feñā gülzārına seyrāne gelmişlerdenüz Genc-i pinhān bozulı virāne gelmişlerdenüz	Ey <i>Gazāyī</i> rezm için bizde yokdur ihtirāz Ceng-i ā' dā itmege merdāne gelmişlerdenüz	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Gazāyī.
87a	Zihnī	Biz belā meydānına merdāne gelmişlerdenüz Şāh-ı ' aşka tābī' yüz fermāna gelmişlerdenüz	Ḥaqq bizi zıkr itdi <i>Zihnī</i> aḥsen-i taqvim ile Keşf-i sırr-ı ' ilmü'l-Ḥur'an'a gelmişlerdenüz	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
88b	-	Bir gedā ḥalvet-sarāy-ı şāha itdükde duḥül Hiç olur mı luḫ u iḥsān ile mesrūr olmaya Ey şefī' -i rüz-ı maḥşer lā-ı ḥayl ü enbiyā Yüz sürenler ravzaña ḥāşā ki maḡfūr olmaya	-	Kıf' a / 2 Beyit	Na' t	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Na' t-ı Şerif.

88b	-	Budur āyīn ü ' Arab bir kavmiñ olsa seyyidi Az olur kim kabri üzre bende āzād olmaya Sen ki faḥrū'l-'ālemin u seyyidū'l- kevineynisin Ḥāṣā lillāh kabrine yüz süren āzād olmaya	-	Kıt'a / 2 Beyit	Na't	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Na't-ı Şerif.
88b	-	پادشاهان مالست دلبران بانازوست	بن غریب حالست عشقان دیدارست	Rubā'ī			Şiir Farsça'dır.
89a	Nādirī	Ey cemālün şem'-i bezm-ārā-yı ḳurb-ı Kirdigār Cibreil āvāre-i nūr-ı ruḥuñ pervāne-vār	Yā Resūlallāh bir ednā çākeriñdür <i>Nādirī</i> Gerçi çoḳdur cürmi ammā lüḥfuña yoḳdur şumār	Gazel / 7 Beyit	Na't	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Yeniterzi 1993: 34.
89b	Nā' ilī	Düşme ey dil zülf-i ḳayda Allah ' aşḳına Uyma gel ol serkeşe bi-çāre Allah ' aşḳına	Ol ḳul oḒlu āfetün cevrenden āzād it beni 'Arz-ı ḥāl it <i>Nāilī</i> ḥünkāra Allah ' aşḳına	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Bu gazel Nāilī Divanı'nda (İpekten 1970) yer almamaktadır.
89b	-	Ey meh bu reviş-i nā-pāki iz' āniña düşmez Nādāñ ile ülfet senüñ ' irfāniña düşmez Her dem şalınursuñ olup aḒyāre hevādār Bu cünbiş-i bedr u ḥirāmānuña düşmez	-	Murabba ' / 1 Bend		mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün	Başlık: Yok.
90a	Hevāyī	Bir hoşça otur ātda eger ḳaşınıpek tüt Ḳoyvirme şaḳın dizgini başın çekerek tüt	Gāḥice <i>Hevāyī</i> -veş edebsizlik idersek 'Afv it şuçumuz yalvarırız saña dilek tüt	Gazel / 5 Beyit		mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün	Çakır 1998: 4.
90a	-	Yir yir bilürmiş ol ḥaḥ-ı reyḥān bölük bölük Şuf yazılmış āyet-i Ḳur'ān bölük bölük	'Uşşāḳa şaḒa şola naḒar ḳıl ḥaraf ḥaraf YoḒla ḳolıñı ey şāh-ı devrān bölük bölük	Nazım / 5 Beyit		mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün	Başlık: Yok.
90b	'Ālī	Tāze dilber sevse ' aşḳı eski derdin tāzeler Tāzeler keyfiyyetin erbāb-ı ' aşḳın tāzeler	Rū-siyehler ḥāmeveş şimdi uzatsa dil ne Ḓam VaḒt ola 'Ālī'sözün altun ḳalemler yazalar	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Aksoyak 2018: 708.

90b	Tāhirī	Ol gönçe-femüm seyr-i gülsitāne mi çıkdı Servüm yine biñ nāz ile seyrāne mi çıkdı Şūfī yine yā hū ile doldurdu cihānı Yārüm acebā halkā-i devrāne mi çıkdı	-	Murabba ‘ / 1 Bend		mef’ ūlū mefā’ ilū mefā’ ilū fe’ ūlūn	Başlık: Baba Tāhirī.
90b	-	Ġam degül kan ağlasam ol serv gelür hasārsız ‘ Aşıkum bulmaz teselli hātırüm didārsız Böyle kılmış hikmet ey bülbül ezelden iktizā Kim ne yār ağıyārsız ola ne gönçe hārsız	-	Kıt’ a / 2 Beyit		fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilūn	Başlık: Kıt’ a.
91a	Kadrī	Çıkarduñ başa cānā bāliš-i zerkāra yüz virdüñ Koparduñ fitneler bir bir haṭ-ı jengāra yüz virdüñ	Eliñ қо sine-i inşāfa gel kim <i>Qadrī</i> -i zāra Aña bir dest-büsuñ virmedün ağıyāra yüz virdüñ	Gazel / 5 Beyit		mefā’ ilūn mefā’ ilūn mefā’ ilūn mefā’ ilūn	Gazel-i kadrī.
93b	Nazīm	Dīdem yüzünge nazar nazar yüzünge dīdem Kıblem olalı kaşın kaşın olalı kıblem	Olsun қо Nazīm ey gül ey gül қо <i>Nazīm</i> olsun Her dem yoluña qurbān qurbān yoluña her dem	Gazel / 5 Beyit		mef’ ūlū mefā’ ilūn mef’ ūlū mefā’ ilūn	Yahyā Nazīm Divanı’nda toplam 7 beyit yer almaktadır. Çakır 2018: 915.
94a	Zīnetī	Şūfī tesbīh u ‘ aşāyı mey-i gülfāme degiş Hırқа-i zühd-i riyāyı çıkarup cāme degiş	Zevk-i bākī bulanı dirseñ eger <i>Zīnetīyā</i> ‘ Ālemün zevk-i şafāsın ğam u ālāma degiş	Gazel / 5 Beyit		fe’ ilātün fe’ ilātün fe’ ilātün fe’ ilūn	Başlık: Sūfī Tespīh.
94b	Hevāyī	Bir sencileyin fiskeci kınaz ele girmez Bir sencileyin maşara burnaz ele girmez	Bir sencileyin tazelere ardınca segirdir Bu yolda <i>Hevāyī</i> gibi haylaz ele girmez	Gazel / 5 Beyit		mef’ ūlū mefā’ ilū mefā’ ilū fe’ ūlūn	Çakır 1998: 32.
94b	Hevāyī	Hiç būze keyf virmedi ey nāzenin saña Çespāndur ‘ aceb ‘ arak-ı dār-çin saña	Pay idelüm kazancı senünle Hevāyī [hep] Kıalb-i ğuruş baña züyüf-ı temin saña	Gazel / 5 Beyit		mef’ ūlū fā’ ilātū mefā’ ilū fā’ ilūn	Çakır 1998: 1.

95a	Hevāyī	Hızlanur döksem yoluna eşk-i hūn-ālūdı hep Sevdiğüm mankır kuşıdur aççadur maşşūdı hep	Ey Hevāyī deffe-i hiddetle hāllāc-ı hayāl Aṭlas-ı nazmı doğurken kırdı tār u pūdı [hep]	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Çakır 1998: 4.
95a	Hevāyī	Bağlayup teşhīr urğanını biñ çekmek gerek Yāri peydā itmege hayli emek çekmek gerek	Yār ile qoymaz beni ađyār tenhā ' işrete Ey <i>Hevāyī</i> anlara gāyet kötek çekmek gerek	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Çakır 1998: 45.
95b	Hevāyī	Almadum şeftālisün dildāruñ Al berātıñ s*keyim tīmāruñ	Ey <i>Hevāyī</i> güler elbet oquyan Qatı pek maşharadur eş' āruñ	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Çakır 1998: 46.
95b	Hevāyī	Bir zaman dağı aylaqçı-i tersāne idük Tahtaya dülger idik āhene çingāne idük	Evlilik şimdi <i>Hevāyī</i> qatı fāritdı bizi Ergen iken köçek qahpe vü orfāne idik	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Çakır 1998: 46.
95b	Hevāyī	Post-ı Türkmān benüm kürk-i şıq-ı kāb senüñ Müflisüm qızı benüm nāfe vü sincāb senüñ	Aq şaqālum didi şaçına <i>Hevāyī</i> qarınüñ Öreke başı benüm yumaq-ı mütāb senüñ	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Çakır 1998: 50.
96a	Hevāyī	Gül dalını ev yaprağı tam eyledi bülbül Hep işini forṭayla tamām eyledi bülbül	Bağdan gelüp aq yel seheri didi <i>Hevāyī</i> Dükkāndaki 'uşfūra selām eyledi bülbül	Gazel / 5 Beyit		me' ūlü me' ūlü me' ūlü fe' ūlün	Çakır 1998: 52.
96a	Hevāyī	Yayma ađzuñ kırmalar kıрма yalancılar gibi Açma qutunuñ kapağını yılanıcılar gibi	İntizām-ı nazmuñ olsun gıbtā-i 'ıqd-i peren Diz <i>Hevāyī</i> sözleriñ bir hōş şoğancılar gibi	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Çakır 1998: 80.
96b	Hevāyī	Ağılda 'av' av çekdüñ görüñ çoban köpegi Mağalleden yine gelmiş gibi yaban köpegi	<i>Hevāyī</i> geç heves-i nağz u mağz-veşden kim Dögerler ekşer-i ilikli kemik qapan köpegi	Gazel / 5 Beyit		me' ūlü fe' ilātün me' ūlü fe' ilün	Çakır 1998: 81.

96b	Hevāyī	Dil bezmine ızhār-ı kemālāt ile geldi Her itdü da' vāsımı işbāt ile geldi	Geldikde bu kez Edrine'ye yolda <i>Hevāyī</i> Gerdüneye hiç binmedi hep at ile geldi	Gazel / 5 Beyit		mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün	Çakır 1998: 82.
96b - 97a	Hevāyī	Sur şalmadığım Edrine'de bāb mı kaldı Yalamadığım şofra şaḥan kab mı kaldı	Endāzelendüm baḥr-i ' arüz içre <i>Hevāyī</i> Eş' arımı arşınlamadık çāp mı kaldı	Gazel / 5 Beyit		mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün	Çakır 1998: 82.
97a	Hevāyī	İdmān-ı baht kırdı kırarken kemānımı İster Şakārtağı'na kosunlar nişānumı	Ṭoḡrı yürürdi aksamaz idi Ṭopal İmam Görse <i>Hevāyī</i> bu gazel-i nev-zebānumı	Gazel / 5 Beyit		mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün	Çakır 1998: 83.
97a	Hevāyī	Bir kerre beng-i luṭfuḡ ile sersem olmaduk Tiryāki deḡlü maşḡara-i ' ālem olmaduk	Altun adı <i>Hevāyī</i> nüh olsa n'ola baḡır Ādem mi var yanuḡda ey adı kem olmaduk	Gazel / 5 Beyit		mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün	Çakır 1998: 44.
97a - 97b	Hevāyī	Levm ider berber olan kendüye baş olmayıcaḡ Günde biḡ müşteri dükkānda tırāş olmayıcaḡ	İş görüp aḡçe kazanup boḡazın otaramaz Ey Hevāyī kişide ' aḡl-ı ma' āş olmayıcaḡ	Gazel / 5 Beyit		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Çakır 1998: 44.
97b	Hevāyī	Şıḡar billūra beḡzer baldırın ol sīm-ber debbāḡ Dizindeḡ şovuk şuya girüp dulā deper debbāḡ	Şatar tācirlere günde eḡ azdan oḡ deste [mīşini] <i>Hevāyī</i> kārınuḡ cellādıdır ey iş sürer debbāḡ	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Çakır 1998: 43.
97b	Hevāyī	O vīrāne baḡ kim aḡa dil-i bed-zād ayak başmış Ne bir kez çapalanmışdır ne ḥōd irḡād ayak başmış	Zemīn-i nev diyü hep çignemişler artık eskimiş <i>Hevāyī</i> bu yola zīrā [ki] çok üstād ayak başmış	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Hevāyī Divanı'nda toplam 6 beyit yer almaktadır. Çakır 1998: 37.

98a	Hevāyī	Edrine şehrine geldük hāy yok hū qalmamış Gice şorbası çıkar bir bellü qapu qalmamış	Şimdi kaᅅı izbeye itsün <i>Hevāyī</i> ilticā Hep yıkılmış köhne dükkānında yapu qalmamış	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Hevāyī Divanı'nda toplam 6 beyit yer almaktadır Çakır 1998: 36.
98a	Hevāyī	‘Aqıl iseᅅ eyleme hiç cife-i dünyāya ᅅama‘ ‘Uᅅradur elbet kişinüᅅ başını ᅅavᅅāya ᅅama‘	Diᅅle <i>Hevāyī</i> sözümi ᅅaᅅkıᅅı al da baba düş İtme üleşdikçe zeri ᅅayra düşen paya ᅅama‘	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün	Çakır 1998: 42.
98a	-	Bol muᅅafferliᅅ bilen burc-i sa' ādet aᅅteri ‘Avn-i luᅅfi bila Tengri ilᅅay her dem seni	Naşr-ı tevᅅik ᅅudā kılᅅay işiᅅde rehberi Süre-i <i>innā fetāᅅnā</i> āyetinüᅅ maᅅᅅarı	Tuyuᅅ / 4 Dize		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Lisān-ı Çaᅅatāy
98b	Lāmi'ī	Derd-mendi ehl-i derd olan bilür Bezmi sāᅅi rezmi merd olan bilür	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
98b	Lāmi'ī	Mihr u luᅅf-ı mekremetden dūr ola Biz dem-i vuşlatda ol meᅅūr ola	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Müfred.
98b	Lāmi'ī	Ehl-i ᅅırsı sım u zer bī-zūr ider ‘Aᅅlını bī-nūr ᅅeşmini kūr ider	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Müfred.
98b	Lāmi'ī	Seng her yerde meᅅekk-i zer olur Zer-i meᅅekk merd-i bed-gevhher olur	-	Müfred		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.

98b	Lāmi'ī	Zāhidi zerdür yalan şahid kılan Şālihüh yolın urup müfsid kılan	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
98b	Lāmi'ī	Hırka vü təc ehlini gördüm tamām Şim-zer kılmış emirin-iken gūlām	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
98b	Lāmi'ī	Ehl-i kadri hūr hırşı māl ider Serkeş u serdār-iken pā-māl ider	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
98b	Lāmi'ī	Didi ey luṭf u mürüvvet ıssı şah Senden ihsān u kerem bizden günāh	-	Müfred	fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Müfred.
98b	Lāmi'ī	Şimdi mi kılmışdur ādem haṭā Kanı luṭf u raḥmet ü 'afv u 'aṭā	-	Müfred	fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Müfred.
98b	Lāmi'ī	Lebleründen söz yerine kand aḫar Āteşin la' li demi cālar yaḫar	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd
98b	Lāmi'ī	Tura-geldi çok şikāyet eyledi Cümle aḫvāli ḫikāyet eyledi	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd
98b	Lāmi'ī	Bāz-şarkı itdi çü devrān şikār Ṭoldı pes ḡarbuḡ ḡurābından diyār	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd

98b	Lāmi'ī	Didi fikr ü 'işret dırāht kāmı Didi göz yaşıyla hep yudum anı	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd
98b	Lāmi'ī	Didi şaķın olasın pā-māl Didi hicrāndan beter olmaķ muḥāl	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd
98b	Lāmi'ī	Didi virsün kūy-ı dilberden ḥaber Didi derd u ḥayret u ḥavf u ḥaṭar	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd
98b	Lāmi'ī	Arķa şağ olsun ne ğam eskirse kemerün Baş esen olsun bulunur niçe berg	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd
98b	Lāmi'ī	Ğamz u ebruları tīr ü kemān Āfet-i cān ğāret-i mülk-i cihān	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd
98b	Lāmi'ī	Bir yağa dilkeş-i püserler çarḥ-ı tāb Ḥüsn içinde her biri bir āfitāb	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd
98b	Lāmi'ī	Ğam degildür çün selāmetdür vücūd Her nefes şükr eyleyüp idün sücūd	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd
99a	Lāmi'ī	'Ahd-i yāri vü mürüvvet olmaya Şarḥ-ı ğam-ḥ'ārı vü ğayret olmaya	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Velehü.

99a	Lāmi'ī	Biz şafā cāmın bugün nūş ıderüz Uḥuvvetüñ ḥālin ferāmūş ıderüz	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99a	Lāmi'ī	Rüz [u] şeb müstağrakuz iḥsānuña İtdüñ ol kim lāyık idi şānuña	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99a	Lāmi'ī	Bizüm için terk-i ārām eyledüñ Ḥātır-ı bergeştemüz rām eyledüñ	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99a	Lāmi'ī	Ḥāşıl itdüñ cān u dil mākşūdını Sākin itdün derd ü mihnet odını	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99a	Lāmi'ī	Şem'-i iḳbālün virüp gün gibi nūr Dür ola rüşen zāmırüñden fütür	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99a	Lāmi'ī	Devletüñ kūsı urılup şubḥ u şām Şıyt-ı nāmuñ 'ālemi ıtsun tamām	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99a	Lāmi'ī	Ser gerek efser gerekmez ādeme Bir demi 'ömrüñ deger bīñ 'āleme	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
99a	Lāmi'ī	Raḥmet ehline kılr raḥmet Ḥudā Raḥmet ehlerinden degildür Ḥaḳḳ cüdā	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
99a	Lāmi'ī	Ḥāzret-i sulṭāna çākeriz bugün Sīnesi ğamdan pür-āzeriz bugün	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.

99a	Lāmi'ī	Sergüzeşti gerçi kim virür şadâ İdeyüm eylerse sultân istimâ	-	Müfred		fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Başlık: Ferd.
99a	Lāmi'ī	İtseler şad-pâre cismüm gül gibi Sîne-i nâlem yârdur bülbül gibi	-	Müfred		fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Başlık: Ferd.
99a	Lāmi'ī	Gözleyün kendü hevâsı er degül Pâ-mâl-i nefis olan server degül	-	Müfred		fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Başlık: Ferd.
99a	Lāmi'ī	Her dem ol cām-ı meserret birle şād Devlet ü 'izzetle sür dün gün murād	-	Müfred		fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Başlık: Ferd.
99a	Lāmi'ī	Nitekim dünyâda sîn-i kâdr-ile şād Olsın 'uqbâda dağı pâdişâh	-	Müfred		fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Başlık: Yok.
99a	Lāmi'ī	Hağğa yüz biğ minnet ey şâh-ı kerem Yüz sürüp pâyuğa oldum muhterem	-	Müfred		fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Başlık: Yok.
99a	Lāmi'ī	Mekremet bâbında tağşîr itmedüñ Kaldı mı bir dil ki teşhîr itmedüñ	-	Müfred		fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Başlık: Ferd.
99a	Lāmi'ī	Hâke pâyuğdan bu dem oldur murād Himmetüñden iderüz tağşîl-zād	-	Müfred		fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Başlık: Ferd.
99a	Lāmi'ī	Memleket ten-i pâdişâdur cân aña Cân-ı bedenden ayru olmağ ne revâ	-	Müfred		fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Başlık: Ferd.

99a	Lāmi'ī	Bāğbān itmezse dāyim hıfz-ı bāğ Kurş-ı incirüñ olur nān-ı kelāğ	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
99a	Lāmi'ī	Ger ra'ıyyet perver olmaz ise şāh Tizcek şehri ü diyār olur tebāh	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99b	Lāmi'ī	Pāye serdür her nefes çünkim medār Pāy-ı bî-ser bir dem olmaz ber-çarār	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
99b	Lāmi'ī	Himmet it a' dādan alup intikām İderüz maqşūdumuz murğını dām	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
99b	Lāmi'ī	Dāmen-i maqşūda çünkim ire dest Luṭf-ı kaḥruñ olısdur pāy-best	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
99b	Lāmi'ī	Cān u dilden bağlayup hizmetde bil Biz ḥaḳīri bende-veş hizmetde bil	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
99b	Lāmi'ī	Nārı söyündürse taḡ mı merd-i dīn Böyledür ḥāşıyyeti nūr-ı illiyyīn	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
99b	Lāmi'ī	İçerüz zehr olsa dest-i yārdan Āb-ı ḥayvāñ içmezüz aḡyārdan	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
99b	Lāmi'ī	Şimdi kaşdı cān ider devrān baña Ey mürüvvet-i kân kıl dermān baña	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.

99b	Lāmi'ī	... efendüm beni şād eylegil Bu belā dāmından azād eylegil	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	İlk kelime silik olduğu için okunamamıştır. Başlık: Ferd.
99b	Lāmi'ī	Didi kim ey Hāl-ı arz semā Yir ü gök ehline sensin reh-nümā	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
99b	Lāmi'ī	Hızr-ı avnün kime olsa rāhber Ejdehā ağzına düşsün yoğ zarar	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99b	Lāmi'ī	Senden ol āhūya ki ire luřf-ı hāş Pençesinden olur aşlanuđ halāş	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99b	Lāmi'ī	Aña kim hulletle olduđ dil-sitān Eyledün Nemrūd'un odun gül-sitān	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99b	Lāmi'ī	Ėarķ-ı tūfān-ı ĖamĖin-i kāināt Nūh'a ihsānuđ yeli virdi necāt	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99b	Lāmi'ī	Bī-sebebdür fağl u in' āmuđ senüğ Bü'l-' acebdür rağmet-i ' āmuđ senüğ	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99b	Lāmi'ī	Hāl-i ' ālem Ėün gibi der-i řapuña ĖarĖa irdi yüz sürenler řapuña	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99b	Lāmi'ī	Kāināt emrinde ' ilmüñdür muğit Yoğdurur mülküñde enbāz Ėaliř	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.

99b	Lāmi'ī	Mihr [ü] māhuṣ sūz sāzı saḡadur Kāinātuḡ her niyāzı saḡadur	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99b	Lāmi'ī	Hāl-i zārumdan ne ' arz idem saḡa Nūr-ı ' ilmüḡ irmemiş ola aḡa	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99b	Lāmi'ī	Sen du' āyı ide gör şām u seher Şekk degül Hāḡḡdan icābet iriser	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99b	Lāmi'ī	Merdsüḡ merdāne baḡ her mūra sen Olma nāzır ḡil' at-i Timūr'a sen	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
99b	Lāmi'ī	Şanma ' uzlet-hāndur her tā ḡār Mesken-i şır ola nāḡeh pīşe-vār	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
99b	Lāmi'ī	Çekmedin cān āteş-i derd ü ḡamı Zer gibi ḡālīş olur mı ādemī	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
99b	Lāmi'ī	Çünki ud' ādür cenābından ḡıḡāb İsticābetden olur ḡüsnü'l-cevāb	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
100a	Lāmi'ī	Nāy-ı baḡrın delmedin ney mi olur Şīre-i bī-tāb-ı teb mey mi olur	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
100a	Lāmi'ī	Mihr u mäh olsun dir iseḡ efserüḡ Hāk-i rāh olmaḡ gerek sım ü zerüḡ	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.

100a	Lāmi'ī	Her ne cān kim ni' metin mebzūl ider ' Ālemüñ halkın göñülden kul ider	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
100a	Lāmi'ī	Ehl-i hikmetden şorup bir müstemend Dimiş ey şāhib temiz ü ercümend	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
100a	Lāmi'ī	Bu iki gevher ki dinlemez behā Kim şecā' at der biri biri seḫā	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
100a	Lāmi'ī	Şehleri-çün dürrütü't-tāc olmağa ...	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Mecmuada müfredin ikinci mısraı verilmemiştir.
100a	Lāmi'ī	Ķankısı Ķala bende terdür düş it Cānımı İsā demin den gülşen it	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
100a	Lāmi'ī	Dimiş ol baḫr-ı şafā idüp ḫurūş Baña tut bir dem şıdḳ-veş gūş-ı hūş	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
100a	Lāmi'ī	Kim ne bulmuşdur sehāvet gevherin Derd-i ser ḳalmaz şecā' at efserin	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
100a	Lāmi'ī	İstiḫyā bendesidür ins [ü] cān Yir ü gök efgendesidür her zamān	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
100a	Lāmi'ī	Cennetüñ ḳapusın evvel açar ol Bilür ola ḡayrılarla ḳaçan ol	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
100a	Lāmi'ī	Şükr ü minnet kim bu faẓl-ı zü'l-Celāl Ḥafret sultāna virdi bir kemāl	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.

100a	Lāmi'ī	Virse dünyā mālını bir kılına Şanma göğlünde tereddüd buluna	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok.
100a	Lāmi'ī	Ser ü serkeşler şalınup nāz-ile Medh okurdı murğlar āvāz-ile	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
100a	Lāmi'ī	Güş idenler bülbülüş feryādına Zerre cām-ı gülgün nüş iderdi yādına	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
100a	Lāmi'ī	Yine gelir şabā reftārlar Sözde tūṭī-veş şeker-güftārlar	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
100a	Lāmi'ī	Hay u hüy öğrettigiçün bülbüle Bağ-ı 'ālem taldı yekser gülgüle	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
100a	Lāmi'ī	Qara āteş düşse bir āfed yeter Şem' i bī-nür itmege bir pūf yeter	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
100a	Lāmi'ī	Devletünde nice işdür bitmeye Kim ola yolunda cān ter itmeye	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
100a	Lāmi'ī	Bilmez sāķī nece efsūn bilür Tāş-ı la' l ü toprağı altun kılur	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
100a	Lāmi'ī	Şanki yāķut-ı müferrih derdümi Def' ider bir demde yüz yıllıķ ğamı	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.
100a	Lāmi'ī	Şek degil bu puṭte-i endekde nüş Pir ider maḥmūr-iken cāñ-ile cüş	-	Müfred	fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Ferd.

100a	-	Dürüm egerçi h̄idmet-i dergāh-ı şāhdan Kesmem yine ümīdimi ol bār-gāhdan	-	Müfred		meʿ ūlū fāʿ ilātū meʿāʿ ilūn fāʿ ilūn	Başlık: Beyit.
100a	-	Çırāğ itdūñ bizi çün ey vezīr-i müşteri-ʿtalʿ at Yine senden gerekdür ol çırāğ üzre niğebānı	-	Müfred		meʿāʿ ilūn meʿāʿ ilūn meʿāʿ ilūn meʿāʿ ilūn	Başlık: Ferd.
100a	-	Şehinşāh zemānuñ hayr-ı h̄āh-ı devleti sensün Ki bād eyledūñ lūṭfuñla nice qalb-i virānı	-	Müfred		feʿ ilātūn feʿ ilātūn feʿ ilātūn feʿ ilūn	Başlık: Ferd.
100b	-	Şal keştī -i vücuduñ baħr-i tevekküle aq Aq bādbān-ı himmetūñ yan gel de seyre baq	-	Müfred		Vezin kusurludur .	Başlık: Ferd.
100b	-	Süpürsün haram nişīne ğubārumdan Keyf dirler dile bir tafralı mihmān geliyor	-	Müfred		feʿ ilātūn feʿ ilātūn feʿ ilātūn feʿ ilūn	Başlık: Yok.
100b	ʿUsrī	Hem şoħbet-i dildār-ı sulṭān ile mesrūr idük evvel Bir baħt-ı müsāʿ id deyü meşhūr idük evvel Bir köhne sifāl ile mey içsek nʿola şimdi Ġayret ʿişret-i faġfūr idük evvel	-	Kıtʿa / 2 Beyit		meʿ ūlū meʿāʿ ilū meʿāʿ ilū feʿ ūlūn	Başlık: ʿUsrī.
101a	Rahmī	Firāq-ı yār ile zārum behārı neyleyeyin Gözüme āteş olur lāle-zārı neyleyeyin	Ne kārüm idi benüm <i>Rahmīyā</i> güzel sevmek Gönül didükleri bī-iħtiyārı neyleyeyin	Gazel / 5 Beyit		feʿ ilātūn feʿ ilātūn feʿ ilātūn feʿ ilūn	Başlık: Rahmī.
101a	Sırrī	Dilā ʿuryān-ı ʿaşq ol cübbe vü destārı neylersin Eliñ çek maʿsivādan kim bu kār-bār[r]ı neylersin	Bu gün <i>Sırrī</i> gibi meydān-ı ʿaşq içinde serden geç Sebuk-bār ol bu rāh-ı pür-ħaçarda bārı neylersin	Gazel / 5 Beyit		meʿāʿ ilūn meʿāʿ ilūn meʿāʿ ilūn meʿāʿ ilūn	Başlık: Sırrī.

102a	-	خدا مرا از تو ناله می‌سرایان چاک نکند اگر تو قصد جدایی کنی خدا نکند 3	-	Müfred			Başlık: Yok. Şiir Farsça'dır.
102a	-	Κuşūri fikr idüp bu 'abd-i 'āciz Ne yazsam dir iken 'izz-i ḥuzūra Lisān-ı ḥāme ye bu oldı cārī Ol bir ehl-i kerem baqmaz kuşūra	-	Kıt'a / 2 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün	Başlık: Yok.
102a	-	در ایش کتابت همه کس نام نوب پسند من شدم شده عشق تو نام ندارم	-	Müfred			Başlık: Yok. Şiir Farsça'dır.
103a	-	Kişi kendi rızasıyla çıkup terk-i diyār itmez Sebepsiz gurbetiñ qahrın üzerine ihtiyār itmez	-	Müfred		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Başlık: Müfred.
103b	Naḥifī	Çok niyāz eyledüm ol şūḥa cevānum diyerek Nuṭqa gel ey şanem nādiye-dānum diyerek Hele gūş eyle biraz āh-ı efgānum diyerek Yāri açdum açıl ey gönçe-dehānum diyerek [Bezme geldi gele ey rūḥ-ı revānum diyerek]	Qal mayup şabra meded 'aşık pür miḥnetle 'Arz-ı ḥāl itse n'ola 'ālem kere minnetle Niçe biñ nāz u niyāz ile şeb-i 'işretle Ḥaṭṭ ber-āverde olan nāza dem-i vuşlatla Başka bir zevk virür geçdi zamānum diyerek	Tahmis / 5 Bend		fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Nābī Efendi Li Muhammes-i Naḥifī. (Apay 1992: 326).
104a	Nābī	Nihāl-i gül dinürse kadd-i ḥübāna letāfetle Şaṅa naḥl-i tecellī dinse lāyıqdur bu kām etle	Zarīfāne gāzeller söyleyüp yāre oqutmaqdan Lebin būs eylemekdür qaşdı Nābī'nün zarāfetle	Gazel / 5 Beyit		mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	Bilkan 197: 1037.
105a	-	Yā ilāhī gālīb olsun du'ā-yı dīn-i mübīn Feyz-i luṭfuḅla küşād olsun kulüb-ı mü'minīn Nār-ı qahrıñla helāk olsun gürūh-ı müşrikīn 'Asker-i İslām'a imdād eyle nuşret vir hemīn	Enbiyā vü evliyānuḅ ḥürmetine yā mucīb Taḥt gāhun cümle küffāruḅ bize eyle naşib لوومع Nemse Macaruḅ mülkini vir 'an-qaṛīb 'Asker-i İslām'a imdād eyle nuşret vir hemīn	Kıt'a / 10 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Du'ā-yı Şağir.

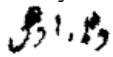
105b	-	Gerçi kim beni sen oğ gibi yabana atarsun Ey benüm kaşı kemānum qorqarın çoğ ararsun	-	Müfred		meḫā' ilün meḫā' ilün meḫā' ilün meḫā' ilün	Başlık: Müfred
105b	-	Değil hağğa ' ibādet kıl mübārek cum' a gün Eyle qalbün pasını sil mübārek cum' a gün Vir şalevāt ol Muḫammed Muştafā' nuş ravzına ... biş Ka' be şevābı bul mübārek Cum' a gün	.. el bağlayup geçse miḫrāba imām Raḫmeti deryāsına ğarğ olmak için ḫās [u] 'ām Quşadur etrāfını anuş ... Açılır dergāh-ı Hağğa yol mübārek Cum' a gü	Murabba ' / 5 Bend		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Başlık: Yok. İlk ve son bendde silik olduğu için okunamayan bir kelime mevcuttur.
106b	-	Ḥuşūşā birisi bir ğonçe ğazzāz Ser-āmed sürür-ı serv-i ser-efrāz	Laṭif olduğı için ismi gibi Olur nerm aña marul cismi gibi	Mesnevî / 3 Beyit	Şehrengi z	fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Der- vaşf-ı Laṭif.
106b	-	Gülābī oğlı neb'iri bir kemerdür Leb-i la' lini ğüyā gül şekkerdür	Gülistānda ağılsa yüzi şuyı Götürür gül ḫicābından qoquyı	Mesnevî / 3 Beyit	Şehrengi z	fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: Gülābī-zāde.
106b	-	Biri bir ğoncedür ' Atṭārlarda Şatarmış ol lebi şekker şekerde	Yüzüm rengi yeter baña baḫāne Ki olur ' Atṭār mā' il za' ferāne	Mesnevî / 3 Beyit	Şehrengi z	fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: ' Atṭār-zāde.
106b	-	Biri kıluca bir pādīşādur Ki ' Oşmān oğlı Sultān Muştafādur	N'ola sīnemde olsa ḫükmi cārī Ki tiğ ile uçupdur ol diyārı	Mesnevî / 3 Beyit	Şehrengi z	fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık: ' Oşmānıñ Oğlı.
106b	-	Memidür biri de Ğazzāz olupdur Aña fenn-i şive şan' at-ı nāz olupdur	Niçe şabr ide ol müjğāna kışı Ki kıldıyüregümi igne işiyi	Mesnevî / 3 Beyit	Şehrengi z	fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün	Başlık. Ğazzāz Memi.

107a	-	Gören reng-i şüküfeyle Şanur bu şehre düşdi yine âteş	Mutî ^ç olmağa mülk-i kulub-ı ^ç uşşāk Bu şehri idindi qadd-i yāri sancaq	3 Beyit	Şehrengi z	mefā ^ç ilün mefā ^ç ilün fe ^ç ilün	Başlık: Münakkāş.
108b	-	Yeter ey dil heves-i zülf-i siyahkār yeter Yeter ey cān belā dīde bu efkār yeter	-	Matla ^ç	Münacāt	fe ^ç ilātün fe ^ç ilātün fe ^ç ilātün fe ^ç ilü	Başlık: Münacāt-ı Veysī Efendi.
112a	-	Beni bir ehl-i fenā itdi binā Eksük olmaz dāne baqa	Sen bina-yı Hāqk araarken ey ahmaq Dānesiz qor mı seni Hāzret-i Hāqk	Mesnevī / 3 Beyit	Pend- name	fe ^ç ilātün fe ^ç ilātün fe ^ç ilün	Başlık: Āsiyābuq Dervīşe İtdigi Nasihatdür.
112b	Rācī	Dest-i sāqīde qadeh tāze nihāl üstine gül ^ç Aks-i ruhsārı döker bāde-i āl üstine gül	Dağlar yaqdı ten-i lāğarına Rācī ^ç zār Şanki resm eyledi fānūs-ı hayāl üstine gül	Gazel / 5 Beyit		fe ^ç ilātün fe ^ç ilātün fe ^ç ilātün fe ^ç ilün	Başlık: Li- Muharririhu'l- Hakr.
112b	-	Budur lāyık olan bezm-i cihānda ehl-i insana Ki baqduğı çerāğ üstine dā'im ola pervāne	-	Müfred		mefā ^ç ilün mefā ^ç ilün mefā ^ç ilün mefā ^ç ilün	Başlık: Müfred.
112b	-	Sāqiyā gel bizi bir cām ile kııl mest-i harāb Bu harābāta gelen qābil-i ta' mīr olmaz	-	Müfred		fe ^ç ilātün fe ^ç ilātün fe ^ç ilātün fe ^ç ilün	Başlık: Müfred.

112b	Nābī	Luṭf ile ḥāsed bedḥ'āha nedāmet gelmez Tel olan mīveye sūkkerle ḥalāvet gelmez	-	Gazel / 7 Beyit		fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn	Bilkan 1977: 666.
112b	Yahyā	Çünkü her devletūn encāmı olupdur nekbet Vaḳtine ḥāzır ola Ḥāzret-i šāhib-i devlet	-	Müfred		fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn	Şeyhülislām Yahyā (Kavruk 2001) ve Yahyā Bey (Çavuşoğlu 1977) Divarı'nda bu beyit yer almamaktadır.
113a	Kemāl	Her kimūn var ise ḳalbinde şeḳāvet eṣeri İştihāḥāt 'ulūm ile müselmān olmaz	Eyleseñ tūṭīye ta' līm-i edā-yı kelimāt Sözi insan olur ammā derdi insan olmaz	Kıt'a / 3 Beyit		fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn	Bu kıt'a, Kemal Paşazāde'ye atfedilmişse de kıt'a Fuzūlī Divanı'nda yer almaktadır. Akyüz; Beken vd. 1990: 304.
113a	-	Düşmesün aḡyār o ḡazāl ardına bir dem görelüm Şaydı ne ḡüne ḳovar kelb-i mu' allem görelüm	-	Müfred		fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn	Başlık: Ferd.
113a	-	Miṣāl-i Ka'be eyā nūr-ı dīde-i 'uşşāḳ Gören cemālūnĵi müştāḳ görmeyen müştāḳ	-	Müfred	Tazmin	mefā' ilūn fe' ilātūn mefā' ilūn fe' ilūn	Başlık: Ferd.

113a	Selīm	Dü beyt berg ü sâz gönceye āgâz iderdi Ser-āgâz-ı figâhın şimdi bülbül sâza uydurdi	Göñül tıflın gözümdeñ şaşınurken ben Selīm hõş Anı başdan çıķardı bir levend tâze uydurdi	Gazel / 5 Beyit		mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	Başlık: Selīm.
113a	-	Çıkmaz illâ ma' rifet şafrâsından çıķâr Nefse ğarrâlanup benlik hamâkatden çıķar	-	Müfred		Vezin kusurlu.	Başlık: Ferd.
113a	-	Ķapandı bāb-ı ümîdüm ilâhi feth-i bāb eyle Bu haķır Ķuluñuñ yâ Rab du' âsın müstecāb eyle	-	Müfred		mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	Başlık: Yok.
113a	-	Āsitānıñdan ırağ olalı Allāh ' alīm Olmuşam miñnetle genc-i belālarda muķīm Luţfunı şanma ferāmüş ide bu ' abd-i Ķadīm İşigiñden n'ola mehcūr isem ey şāh-ı kerīm	-	Rubā' ī			Başlık: Rubā' ī.
113b	Tālibī	DiriĶā dünyānuñ vefâsın görmedeñ gitdi Olup bir dem serveri dil-güşâsın görmedeñ gitdi	Ey ' aşıķ <i>Ṭālibī</i> cāh-ı bālā-yı miñnet-i āşāruñ Ki bir kez hāşılı devlet-nümâsın görmedeñ gitdi	Gazel / 5 Beyit		mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	Başlık: Tālibī.
113b	Rızāyī	MurĶ-ı ' aşķum ebruvānında meķānum var benüm Ṭāķ-ı hüşn-i dil-rübāda aşiyānum var benüm	Ey <i>Rızāyī</i> minnetüm yoķ hāşılı alçaklara Ķamdü'lillāh şadr-ı gerdün āsitānum var benüm	Gazel / 5 Beyit		fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün	Topçu 1997: 245.

113b	Rızāyī	Bī-sütūn felegi āh ile ber-bād idelüm ‘Aşıkuz biz de biraz cünbüş-i Ferhād idelüm	Ey <i>Rızāyī</i> yazılır bir gün olur şşfhā-i dil Biz hemān hāme-şifat hīdmet-i üstād idelüm	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Topçu 1997: 242.
114a	Rızāyī	Buluşup yāre mey-i rūh-fezāyī görelüm Varalum meykedeye cām-ı şafāyī görelüm	Ey <i>Rızāyī</i> demidür göstere kendin yārān İşte bir tāzece vādi-i şu‘ arāyī görelüm	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Topçu 1997: 248.
114a	Monla Gencī	Kaṭ‘ olmaya dir isen ḥabl-i meveddet Ṭ‘ an itme kimesneye atup yiter zebānı Kaṭ‘ olıcak rişteyine bağlanur ammā Qalur düğüm ile anuḡ elbette miyānı	-	Kıt‘ a / 2 Beyit		mef‘ ülü mefā‘ ülü mefā‘ ülü fe‘ ülün	Başlık: Monla Gencī.
114a	Ni‘ mefī	Döküp naḡd-i reşki terk-i dünyā itmez vardur Muḡaşşıl cümle mülk u malı efnā itmez vardur	Ricā itdükte vaşlına dīde ol cān baḡa şābr eyler Seni ey <i>Ni‘ mefī</i> bir gün teselli itmez vardu	Gazel / 5 Beyit		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Başlık: Ni‘ mefī.
114a	Ali Rādiyallā hu Anh	دع العرس من الدنيا في العيش فلا تطمع فان الرزق مقسوم وهو الطن لا ينفع	فلا تجمع من المال فلا تدري لمن تجمع فقير كل ذي امر من غنى كل من يجمع	2 Beyit			Başlık: Mektüb- ı Ali Rādiyallāhu Anh. Farsça.
114b	Ġubārī	Bāb-ı ümmīde kilīd urma dilā bu çarḡ-ı kec Açılır şābr idegör es‘ şābr-ı miftāḡü’l-ferec	N’ola ol serde <i>Ġubārī</i> geç nazara baḡmasa Ṭoğridur ‘aşkuḡ yolunda leyse <i>fihī min ivec</i>	Gazel / 5 Beyit		fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün	Başlık: Ġubārī.
115b	-	Saḡa benden tuhfe-i cānum selām olsun Qabül eyle yādigārum iş tamām olsun Benüm senden vārum budur ey āfet-i devrān Hemān dem ‘ālemdesin efendüm ben olsun	-	Murabba ‘ / 1 Bend		mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün	Başlık: Yok.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	Şule ÖZBEKTAŞ
ORCID Numarası	0000-0001-7621-867X
Lisans Mezuniyet	
Üniversite	Ordu Üniversitesi
Fakülte	Fen-Edebiyat Fakültesi
Bölümü	Türk Dili ve Edebiyatı
Yüksek Lisans Mezuniyet	
Üniversite	Ordu Üniversitesi
Enstitü Adı	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Yabancı Dil	
Farsça	
Akademik Çalışmaları	
1	Şule Özbektaş, “Mostarlı Hasan Ziyâ’î’nin Şiirlerinde Ahenk”, <i>Türk Ekini</i> , S. 8, 2021, s. 1-47.
2	Şule Özbektaş, “Müşâk Baba’nın Şiir ve Şaire Dair Görüşleri”, <i>T. C. İstanbul Kültür Üniversitesi VI. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi</i> , C.2, İstanbul, 2021, s. 921- 933.
İletişim	
suleozbektas@gmail.com	